

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE
REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

RAPORTUL ANUAL

**privind activitatea
Autorității Naționale de Reglementare
în domeniul Energiei**

Aprilie 2015

CUPRINS

I. CUVÂNT DE DESCHIDERE.....	4
II. STATUTUL ȘI ROLUL ANRE, OBIECTIVE STRATEGICE.....	6
III. SECTORUL ENERGIEI ELECTRICE	15
IV. SECTORUL GAZELOR NATURALE.....	104
V. EFICIENȚĂ ENERGETICĂ.....	158
VI. ACTIVITATEA DE CONTROL ȘI RĂSPUNS LA PETIȚII	186
VII. ASPECTE JURIDICE PRIVIND ACTUL DE REGLEMENTARE.....	190
VIII. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ, COMUNICARE ȘI INFORMAREA CLIENTULUI FINAL.....	192
IX. BUGET, SURSE DE FINANȚARE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ.....	200
X. CONCLUZII ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE ÎN PERSPECTIVĂ	211
ANEXE.....	221

ABREVIERI

CPC – Componentă Piață Concurențială

CPT – Consum Propriu Tehnologic

FUI – Furnizor de Ultimă Instanță

HG - Hotărârea Guvernului

OG - Ordonanța Guvernului

OUG - Ordonanță de urgență a Guvernului

PC-OTC – Piața Centralizată cu negociere dublă Continuă a Contractelor Bilaterale

PCCB – Piața Centralizată a Contractelor Bilaterale

PCCB – NC - Piața Centralizată a Contractelor Bilaterale cu Negociere Continuă

PRE – Parte Responsabilă cu Echilibrarea

PZU – Piața pentru Ziua Următoare

OR – Operator de Rețea

OTS – Operator de Transport și Sistem

SEN - Sistemul Electroenergetic Național

SNT - Sistemul Național de Transport Gaze Naturale

UD – unitate dispecerizabilă

I. CUVÂNT DE DESCHIDERE

Raportul anual de activitate pentru anul 2014 este realizat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei - ANRE în vederea îndeplinirii obligațiilor de raportare cuprinse în prevederile art. 1, alin. (4) din Legea nr. 160/2012 pentru aprobarea OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE.

ANRE dezvoltă sistemul de reglementări pentru a răspunde atât exigențelor impuse de liberalizarea piețelor de energie, cât și cerințelor privind asigurarea unui cadru de reglementare predictibil, pentru atragerea investițiilor în domeniu și pentru asigurarea continuității în aprovizionarea cu energie, în condiții de siguranță și la prețuri accesibile. Punerea în aplicare a celui de al Treilea pachet legislativ reprezintă un element important pentru dezvoltarea unei piețe integrate de energie, iar România este pe deplin angajată în procesul de finalizare, cu succes, a acesteia.

Pentru crearea unui sector energetic modern, corespunzător principiilor Uniunii Europene de liberalizare a piețelor de energie electrică și gaze naturale capabil să satisfacă cererea consumatorilor, ANRE a elaborat și emis în anul 2014 cca. 3095 de ordine, decizii și avize în conformitate cu obligațiile ce derivă din legislația primară și cea europeană.

Evoluțiile semnificative pe piața energiei electrice din perioada menționată au constat în: aprobarea Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul energiei electrice, certificarea C.N. Transelectrica S.A. în calitate de operator independent de sistem, aprobarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, renunțarea la aplicarea componentelor tarifului de transport pentru tranzacțiile de import/export, aprobarea planului de dezvoltare a rețelelor de transport pe următorii 10 ani, măsuri pentru implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, creșterea transparenței pe piețele de energie electrică și a numărului de tranzacții. Au fost completate și îmbunătățite mecanismele de tranzacționare pe OPCOM, în special în domeniul încheierii de contracte bilaterale, în scopul respectării caracterului public, transparent și nediscriminatoriu al tranzacțiilor pe piața concurențială. În data de 19 noiembrie 2014 a fost lansată cu succes cuplarea piețelor pentru ziua următoare din România, Ungaria, Republica Cehă și Slovacia (proiectul 4M MC). Gradul de deschidere a pieței de energie electrică a ajuns la aprox. 66% din consumul final, ca urmare a dereglementării prețurilor pentru consumatorii non-casnici, începând cu 1 ianuarie 2014.

O influență pozitivă în reducerea facturii la clienții finali a avut-o și diminuarea contribuției pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență cu 20% începând cu 1 ianuarie 2014 și cu 46% începând cu 1 iulie 2014. Implementarea prevederilor legale privind determinarea de ANRE a cotei obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi a permis menținerea impactului certificatelor verzi în factura clientului final la cca. 35 lei/MWh.

În luna decembrie 2014, puterea electrică instalată în unitățile de producție a E-SRE acreditate a fost de 4733 MW, din care aprox. 2810 MW putere instalată în centrale eoliene și aprox. 1230 MW putere instalată în centrale fotovoltaice, cu mult peste puterea solicitată prin Planul Național de Acțiune în domeniul Energiei din surse Regenerabile.

În domeniul gazelor naturale menționăm: aprobarea noului Regulament pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale, certificarea SNTGN Transgaz S.A. în calitate de operator independent de sistem, acordarea de licențe operatorilor de piață, stabilirea și aprobarea regulilor de tranzacționare pe piața angro de gaze naturale, introducerea obligației producătorilor, într-o primă etapă, ulterior a furnizorilor de a tranzacționa pe piața angro de gaze naturale, modificări ale Codului de rețea, introducerea metodologiei de tip “intrare-ieșire” pentru calcularea tarifelor de transport gaze naturale, aprobarea Regulamentului de furnizare gaze naturale, aprobarea și monitorizarea planurilor de investiții ale OTS, respectiv a Planului de Dezvoltare al sistemului de transport gaze naturale pentru următorii 10 ani.

Aprobarea Ordinului privind obligațiile de informare a clienților finali de către furnizorii de gaze naturale cu privire la condițiile comerciale de furnizare a gazelor naturale a instituit un minim de cerințe care să permită consumatorilor evaluarea prețului final facturat și obligația furnizorilor de a elabora oferte-tip.

Aplicarea prevederilor legale și monitorizarea permanentă a evoluțiilor în piața gazelor naturale a făcut posibilă, în 2014, reducerea creșterilor prețurilor finale prevăzute în calendarele de renunțare la prețuri reglementate, cu 7% în cazul clienților casnici și cu 17% în cazul celor noncasnici.

În domeniul eficienței energetice ANRE a desfășurat activități specifice privind aplicarea legislației pentru promovarea eficienței energetice și elaborarea reglementărilor secundare, activități de autorizare auditori energetici/atestare manageri energetici, activități în cadrul proiectelor finanțate din Programul Energy Intelligent Europe, în conformitate cu prevederile Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică a fost înființat Departamentul pentru eficiență energetică.

Pentru anul 2015 ne propunem creșterea eficienței piețelor de energie și integrarea acestora în piața europeană, armonizarea legislației secundare cu prevederile legislației primare și ale codurilor europene, dezvoltarea platformelor de tranzacționare, aplicarea prevederilor regulamentelor europene privind integritatea și transparența piețelor și dezvoltarea infrastructurii, asigurarea integrării surselor de energie regenerabile într-un mod sigur și fiabil, încurajarea investițiilor în rețele inteligente, informarea și protecția consumatorilor.

Continuarea procesului de renunțare la prețuri reglementate va presupune din partea ANRE o intensă activitate de informare a consumatorilor privind: participarea în piața de energie electrică și gaze naturale, gestionarea optimă a consumurilor de energie, avantajele contorizării inteligente și modalitățile practice de utilizare eficientă a energiei.

Pentru continuarea procesului de armonizare și implementare a legislației secundare adecvate dezvoltării unei piețe interne de energie, ANRE va urmări în continuare aplicarea celor mai bune practici europene în domeniu, adaptate la specificul național, în cadrul unui proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale.

PREȘEDINTE

Niculae HAVRILEȚ

II. STATUTUL ȘI ROLUL ANRE, OBIECTIVE STRATEGICE

ANRE este o autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, sub control parlamentar, finanțată integral din venituri proprii, independentă decizional, organizatoric și funcțional, având ca obiect de activitate elaborarea, aprobarea și monitorizarea aplicării ansamblului de reglementări obligatorii la nivel național necesar funcționării sectorului și pieței energiei electrice, termice și a gazelor naturale în condiții de eficiență, concurență, transparență și protecție a consumatorilor, precum și de a implementa și monitoriza măsurile de eficiență energetică la nivel național.

Activitatea de reglementare a ANRE s-a desfășurat în anul 2014 în baza: Legii energiei electrice și gazelor naturale nr.123/2012, publicată în Monitorul Oficial nr. 485/16.07.2012, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 160/2012 pentru aprobarea OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, publicată în Monitorul Oficial nr. 685/03.10.2012, Legii nr. 23/2014 pentru aprobarea OUG nr. 57/2013 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, publicată în Monitorul Oficial nr. 184/14.03.2014 și a Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, publicată în Monitorul Oficial nr. 574/01.09.2014.

Principalele atribuții conferite prin legislația primară sunt:

- emiterea, modificarea sau retragerea de autorizații și licențe;
- emiterea de reglementări tehnice și comerciale, asigurarea accesului și racordarea la rețelele de energie electrică și gaze naturale;
- emiterea și aprobarea de metodologii de stabilire a prețurilor și tarifelor, aprobarea de prețuri și tarife;
- asigurarea monitorizării funcționării piețelor de energie electrică și gaze naturale;
- promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și cogenerare de înaltă eficiență;
- crearea cadrului legal pentru elaborarea și aplicarea politicii naționale în domeniul eficienței energetice în vederea atingerii obiectivului național de creștere a eficienței energetice.

Legea energiei electrice și gazelor naturale nr.123/2012, cu modificările și completările ulterioare, stabilește cadrul de reglementare pentru:

- a) desfășurarea activităților în sectorul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare, în vederea utilizării optime a resurselor primare de energie în condițiile de accesibilitate, disponibilitate și suportabilitate și cu respectarea normelor de siguranță, calitate și protecție a mediului;
- b) desfășurarea activităților privind producția, transportul, distribuția, furnizarea și înmagazinarea gazelor naturale, modalitățile de organizare și funcționare a sectorului gazelor naturale, de acces pe piață, precum și criteriile și procedurile aplicabile pentru acordarea de autorizații și/sau licențe în sectorul gazelor naturale.

Activitățile din **domeniul energiei electrice și al energiei termice produse în cogenerare** s-au desfășurat pentru realizarea următoarelor **obiective strategice** de bază:

- asigurarea dezvoltării durabile a economiei naționale;
- diversificarea bazei de resurse energetice primare;
- crearea și asigurarea funcționării piețelor concurențiale de energie electrică;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu și reglementat al tuturor participanților la piața de energie electrică și la rețelele electrice de interes public;
- transparența tarifelor, prețurilor și taxelor la energie electrică în cadrul unei politici de tarifare, urmărind creșterea eficienței energetice pe ciclul de producere, transport, distribuție și utilizare a energiei electrice;
- constituirea stocurilor de siguranță la combustibilii necesari pentru producerea energiei electrice, precum și a energiei termice produse în cogenerare;
- asigurarea funcționării interconectate a SEN cu sistemele electroenergetice ale țărilor vecine și cu sistemele electroenergetice din Rețeaua Europeană a Operatorilor de Transport și Sistem de Energie Electrică - ENTSO-E;
- îmbunătățirea competitivității pieței interne de energie electrică și participarea activă la formarea atât a pieței regionale, cât și a pieței interne de energie a Uniunii Europene și la dezvoltarea schimburilor transfrontaliere;
- promovarea utilizării surselor noi și regenerabile de energie;
- asigurarea protecției mediului la nivel local și global, în concordanță cu reglementările legale în vigoare;
- asigurarea măsurilor de securitate în vederea prevenirii și combaterii actelor de terorism și sabotaj asupra infrastructurii SEN;
- asigurarea siguranței în funcționare a SEN;
- asigurarea siguranței în alimentarea cu energie electrică a clienților finali;
- promovarea producției de energie electrică realizată în sisteme de cogenerare de înaltă eficiență, asociată energiei termice livrate pentru acoperirea unui consum economic justificat.

Activitățile din **domeniul gazelor naturale** s-au desfășurat pentru realizarea următoarelor **obiective strategice** de bază:

- asigurarea dezvoltării durabile a economiei naționale;
- asigurarea continuității și a siguranței în alimentarea cu gaze naturale a clienților;
- protejarea intereselor legitime ale clienților finali de gaze naturale;
- promovarea, stimularea și asigurarea concurenței pe piața de gaze naturale;
- armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene în domeniu, cu respectarea principiului subsidiarității;
- transparența prețurilor și a tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale;
- dezvoltarea sectorului gazelor naturale în condiții de eficiență economică și protecție a mediului;
- promovarea producerii și utilizării surselor noi și regenerabile de gaze;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu la sursele de gaze naturale;
- asigurarea măsurilor de securitate în vederea prevenirii și combaterii actelor de terorism și sabotaj asupra infrastructurii sectorului gazelor naturale;
- dezvoltarea interconectărilor sistemelor de transport al gazelor naturale cu sistemele similare din țările vecine și cu alte infrastructuri de transport și integrarea Sistemului național de transport al gazelor naturale în Rețeaua Europeană a Operatorilor de Transport și Sistem de Gaze naturale - ENTSO-G;

- asigurarea condițiilor necesare pentru buna funcționare a pieței gazelor naturale și pentru integrarea pieței naționale în piața internă europeană a gazelor naturale;
- asigurarea accesului nediscriminatoriu al terților la conductele de alimentare din amonte, depozitele de înmagazinare, sistemele de transport, sistemele de distribuție a gazelor naturale, precum și la instalațiile Gaze Naturale Lichefiate;
- asigurarea funcționării instalațiilor tehnologice de suprafață din câmpurile de producție, a depozitelor de înmagazinare, a sistemelor de transport și de distribuție a gazelor naturale, în condiții de siguranță și eficiență;
- asigurarea capacității de înmagazinare a gazelor naturale pentru nevoile curente și pentru cele care contribuie la securitatea energetică a țării.

În **domeniul eficienței energetice** în conformitate cu prevederile Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, s-a înființat, în cadrul ANRE, Departamentul pentru eficiență energetică. Conducerea și coordonarea Departamentului pentru eficiență energetică sunt asigurate de către un Vicepreședinte al ANRE, care în exercitarea atribuțiilor sale, emite decizii și instrucțiuni.

Principalele atribuții și responsabilități ale Departamentului pentru eficiență energetică sunt următoarele:

- elaborarea propunerilor de politici și legislație secundară în domeniul eficienței energetice;
- monitorizarea stadiului implementării Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice și a programelor aferente de îmbunătățire a eficienței energetice la nivel național, precum și a economiilor de energie rezultate în urma prestării de servicii energetice și a altor măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice;
- asigurarea supravegherii pieței de echipamente și aparate pentru care există reglementări specifice privind eficiența energetică și proiectarea ecologică;
- cooperarea cu instituțiile și organismele interne și internaționale în vederea promovării utilizării eficiente a energiei și reducerii impactului negativ asupra mediului;
- elaborarea de norme și reglementări tehnice în scopul creșterii eficienței energetice în toate domeniile de activitate;
- autorizarea auditorilor energetici din industrie și atestarea managerilor energetici;
- punerea la dispoziția publicului și actualizarea periodică a listei cu furnizorii disponibili de servicii energetice care sunt calificați și/sau certificați și a calificărilor și/sau a certificărilor acestora;
- participarea la evaluarea tehnică, avizarea și monitorizarea proiectelor de investiții în domeniul eficienței energetice, pentru care se cere finanțare de la bugetul de stat și din alte surse interne și externe la dispoziția Guvernului;
- elaborarea sintezei stadiului implementării programelor de eficiență energetică de către operatorii economici;
- cooperarea cu instituțiile abilitate la realizarea unor evaluări pe termen scurt, mediu și lung privind evoluția raportului cerere-ofertă de energie și a calculului indicatorilor de eficiență energetică la nivel național;
- promovarea utilizării surselor regenerabile de energie la consumatori, prin acțiuni complementare activității de reglementare;
- elaborarea, inclusiv prin cofinanțarea de la bugetul de stat sau din surse proprii, a unor studii pentru fundamentarea programelor naționale de eficiență energetică și participarea la proiecte declarate eligibile, în cadrul programelor de eficiență energetică și energii regenerabile, inițiate de organisme internaționale;

- participarea la fundamentarea țintelor indicative de economisire a energiei și a măsurilor de realizare a acestora;
- monitorizarea acordurilor voluntare inițiate de autoritățile competente;
- sprijinirea, în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice, a autorităților administrațiilor publice centrale pentru respectarea obligației de a achiziționa doar produse, servicii și clădiri cu performanțe înalte de eficiență energetică, în măsura în care aceasta corespunde cerințelor de eficacitate a costurilor, fezabilitate economică, viabilitate sporită, conformitate tehnică, precum și unui nivel suficient de concurență;
- sprijinirea autorităților competente la elaborarea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice, programe finanțate din bugetele acestor autorități.

În anul 2014, Comitetul de reglementare al ANRE a emis: 2865 de decizii, 68 de avize și 161 de ordine.

În anexa nr.1 sunt prezentate cele **165 de acte administrative**, aferente sectorului gazelor naturale, energiei electrice și eficienței energetice, **emise în anul 2014 și publicate în Monitorul Oficial al României.**

În anexa nr. 2 este prezentată o evaluare a modului de îndeplinire a **indicatorilor de performanță** la nivelul ANRE în conformitate cu indicatorii **propuși de Consiliul Reglementatorilor Europeni în Domeniul Energiei – CEER**, pentru autoritățile naționale de reglementare din UE.

II. EVOLUȚII LEGISLATIVE LA NIVEL EUROPEAN

Principalele acte normative emise de Comisia Europeană în cursul anului 2014 sunt detaliate mai jos.

Obiectivele climatice și energetice pentru 2030 pentru o economie a UE competitivă, sigură și cu emisii scăzute de dioxid de carbon

Pilonii noului cadru al Uniunii Europene (UE) privind schimbările climatice și energia pentru 2030 au fost prezentați în data de **22 ianuarie 2014** de Comisia Europeană. Aceștia cuprind o reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu 40% față de nivelul din 1990, un obiectiv obligatoriu de cel puțin 27% la nivelul UE pentru energia regenerabilă, ambiții reînnoite pentru politicile privind eficiența energetică, un nou sistem de guvernanță și un set de noi indicatori pentru a asigura un sistem energetic competitiv și sigur.

Suștinut de o analiză detaliată asupra prețurilor și a costurilor energiei, cadrul legislativ pentru 2030 va asigura certitudinea în materie de reglementare pentru investitori și o abordare coordonată între statele membre, ducând la dezvoltarea de noi tehnologii. Obiectivul este de a stimula un progres continuu spre o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și un sistem energetic sigur care asigură energie la prețuri accesibile pentru toți consumatorii, sporește securitatea aprovizionării cu energie a UE, reduce dependența față de importurile de energie și creează noi oportunități pentru creștere și locuri de muncă, luând în considerare eventualele impacturi asupra prețurilor pe termen lung.

Creșterea prețurilor energiei poate fi atenuată parțial prin asigurarea unor politici energetice și climatice eficiente din punctul de vedere al costurilor, unor piețe competitive ale energiei și unei eficiențe energetice îmbunătățite.

Regulamentul (UE) nr. 312/2014 al Comisiei din 26 martie 2014 de stabilire a unui cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport de gaze naturale

Regulamentul 312/2014/CE a fost adoptat pe baza prevederilor Regulamentului 715/2009/CE, pe care îl completează și din care face parte integrantă. Actul normativ stabilește un cod de rețea care fixează norme de echilibrare în rețelele de transport gaze naturale și norme privind procedurile de nominalizare, tarifele de dezechilibru, procesele de decontare asociate tarifului de dezechilibru zilnic și echilibrarea operațională între rețelele operatorilor de transport și sistem.

Existența normelor armonizate de echilibrare la nivelul Uniunii Europene le conferă utilizatorilor rețelelor certitudinea că pot să-și gestioneze poziția de echilibru în cadrul diferitelor zone de echilibrare. Faptul că aceste norme sunt bazate pe mecanisme de piață stimulează financiar utilizatorii rețelei să-și echilibreze portofoliile de echilibrare prin intermediul unor tarife de dezechilibru care să reflecte costurile. Utilizatorii rețelei răspund de echilibrarea intrărilor în raport cu ieșirile, normele de echilibrare fiind concepute pentru a promova o piață angro de gaze naturale pe termen scurt și fiind instituite platforme de tranzacționare pentru a facilita comerțul cu gaze între utilizatorii rețelei și operatorii de transport și sistem. Aceștia realizează echilibrările rețelelor de transport necesare. În acest sens, operatorii de transport și sistem trebuie să urmeze ordinea de merit stabilită. Operatorii de transport și sistem ar trebui să vizeze maximizarea volumului necesităților lor în materie de echilibrare a gazelor prin achiziționarea și vânzarea de produse standardizate pe termen scurt pe piața angro a gazelor naturale pe termen scurt. Regulamentul stabilește cerințe minime privind furnizarea de informații pentru punerea în aplicare a unui sistem de echilibrare bazat pe piață.

Noi norme privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie

În data de **9 aprilie 2014**, Comisia Europeană a adoptat noi norme privind ajutorul de stat pentru proiecte în domeniul protecției mediului și energiei. Liniile directoare promovează o trecere treptată către susținerea producerii energiei din surse regenerabile prin mecanisme de piață. Ele oferă, de asemenea, criterii cu privire la modul în care statele membre pot scuti companiile mari consumatoare de energie, care sunt deosebit de expuse concurenței internaționale, de tarifele percepute pentru sprijinirea energiilor regenerabile. În plus, liniile directoare includ noi prevederi privind ajutorul pentru infrastructura energetică și producerea de energie cu scopul de a consolida piața internă a energiei și de a garanta securitatea aprovizionării.

Creșterea remarcabilă a energiei din surse regenerabile în ultimii ani, în parte generată de schemele de sprijin aplicate, a ajutat la realizarea de progrese cu privire la obiectivele de mediu, dar a provocat, de asemenea, denaturări grave ale pieței și creșterea costurilor pentru consumatori. Principalele caracteristici ale orientărilor includ:

- **Introducerea treptată a mecanismelor de piață:** unele tehnologii din domeniul producerii de energie din surse regenerabile au ajuns la un stadiu de maturitate care solicită integrarea lor prin mecanisme de piață. Pentru a crește eficiența costurilor și pentru limita distorsiunile, noile orientări prevăd introducerea treptată a proceselor de licitație pentru alocarea de sprijin public, oferind în același timp flexibilitate statelor membre pentru a ține seama de circumstanțele naționale. O fază-pilot va permite testarea procedurilor de licitație în perioada 2015 – 2016. Liniile directoare prevăd, de asemenea, înlocuirea treptată a tarifelor de tip feed-in cu cele de tip premium (diferențe între prețul pieței și prețul de producere), care expun sursele regenerabile de energie la semnalele pieței. Instalațiile mici vor beneficia de un regim special care va permite utilizarea tarifelor de tip feed-in sau forme echivalente de sprijin. Mai mult, normele nu afectează sistemele deja existente care au fost aprobate în conformitate cu normele în vigoare.
- **Promovarea competitivității industriei europene:** Tarifele percepute pentru finanțarea energiei regenerabile reprezintă o proporție tot mai mare din factura de energie pentru industrie. Acest lucru constituie o povară pentru companiile mari consumatoare de energie, în special cele expuse unei concurențe internaționale puternice. Prin urmare, liniile directoare permit reducerea contribuției în susținerea energiei produse din surse regenerabile pentru un număr limitat de sectoare mari consumatoare de energie definite pentru întreaga UE.
- **Sprijinirea infrastructurii energetice transfrontaliere:** orientările includ criterii pentru sprijinirea infrastructurii energetice, concentrându-se pe proiecte care îmbunătățesc fluxurile energetice transfrontaliere și promovarea infrastructurii în regiunile mai puțin dezvoltate ale Europei.
- **Introducerea mecanismelor de susținere a capacității de producere:** Statele membre vor putea introduce astfel de mecanisme pentru a încuraja producătorii să construiască noi capacități de producție, pentru a împiedica închiderea de instalații existente sau pentru a recompensa consumatorii pentru a reduce consumul de energie electrică în orele de vârf.

Securitatea energetică - o nouă strategie globală

Ca răspuns la situația geopolitică actuală și la dependența UE în materie de importuri, Comisia Europeană a dat publicității în data de **28 mai 2014** o nouă strategie globală pentru a consolida securitatea aprovizionării. Diversificarea surselor de aprovizionare externe, modernizarea infrastructurii energetice, finalizarea pieței interne de energie a UE și realizarea de economii de energie sunt printre principalele puncte din document. Strategia subliniază, de asemenea, necesitatea coordonării deciziilor luate în cadrul

politicilor energetice la nivel național și importanța de a adopta o viziune unitară în cadrul negocierilor cu partenerii externi. Strategia se bazează pe progresele înregistrate deja în urma crizei gazului din 2009.

Comisia Europeană propune realizarea unor evaluări globale a riscurilor (teste de stres). Acestea vor fi efectuate la nivel regional sau la nivelul UE prin simularea unei întreruperi a aprovizionării cu gaze. Obiectivul va fi acela de a verifica modul în care sistemul energetic poate face față unor riscuri legate de securitatea aprovizionării și pe această bază, de a elabora planuri de urgență și de a crea mecanisme de siguranță. Astfel de mecanisme ar putea include creșterea stocurilor de gaze, scăderea cererii de gaz prin utilizarea combustibililor alternativi (în special pentru încălzire), dezvoltarea infrastructurilor de urgență, ca de exemplu, completarea posibilităților de flux invers și punerea în comun a unei părți a stocurilor de securitate existente.

Pentru a face față problemelor de securitate a aprovizionării pe termen mediu și lung, Comisia propune acțiuni în mai multe domenii cheie:

Finalizarea pieței interne a energiei și dezvoltarea infrastructurii sunt esențiale pentru a reacționa rapid în caz de posibile întreruperi ale aprovizionării prin direcționarea fluxurilor de energie în funcție de necesități pe întreg teritoriul UE. Comisia a identificat aproximativ 33 de proiecte de infrastructură critice pentru securitatea energetică a UE. În afară de acestea, Comisia propune extinderea obiectivului în ceea ce privește capacitățile de interconectare la 15 % din capacitatea de producere instalată până în 2030, ținând cont de aspectele de cost și de potențialul schimburilor comerciale în regiunile relevante. (Statele membre s-au angajat deja să asigure o interconectivitate de 10 % până în 2020).

Diversificarea țărilor furnizoare și a rutelor de tranzit - În 2013, 39 % din volumul importurilor de gaze ale UE au provenit din Rusia, 33 % din Norvegia și 22 % din Africa de Nord (Algeria, Libia). În timp ce UE își va menține relațiile cu partenerii de încredere, ea va urmări să stabilească legături cu noi țări partenere, de exemplu, în regiunea bazinului Mării Caspice, continuând să extindă coridorul sudic al gazelor, dezvoltând hub-ul de gaz mediteranean și consolidând aprovizionarea cu gaze naturale lichefiate.

Consolidarea mecanismelor de urgență și de solidaritate și protejarea infrastructurilor critice. În acest sens, Comisia va revizui dispozițiile și va controla punerea în aplicare a regulamentului privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale.

Creșterea producției autohtone de energie: Această creștere include utilizarea sporită a surselor de energie regenerabile și producția durabilă de combustibili fosili.

Îmbunătățirea coordonării politicilor energetice naționale și adoptarea unei viziuni unitare în materie de politică energetică externă. Comisia dorește să participe, într-o fază timpurie, la negocierea acordurilor interguvernamentale avute în vedere cu țări terțe, care ar putea avea un impact asupra securității aprovizionării. În plus, Comisia se va asigura că toate aceste acorduri și toate proiectele de infrastructură de pe teritoriul UE vor respecta pe deplin legislația UE aplicabilă în acest sens.

Îmbunătățirea eficienței energetice. Întrucât clădirile reprezintă 40 % din consumul de energie din UE și o treime din utilizarea gazelor naturale, acest sector joacă un rol crucial.

Reguli comune și infrastructură – cerințe pentru finalizarea pieței interne

În data de **13 octombrie 2014** Comisia Europeană a publicat comunicarea privind piața internă de energie.

O piață integrată de energie a UE poate asigura o aprovizionare sigură și la prețuri accesibile pentru cetățenii UE și poate interveni în atenuarea schimbărilor climatice. O piață internă a energiei finalizată ar putea aduce beneficii economice nete între 16 și 40 de miliarde de euro în fiecare an.

Integrarea piețelor de energie ale UE a contribuit la obținerea unor rezultate concrete în principal pe piețele angro. Prețurile energiei electrice pe aceste piețe au scăzut în perioada 2008-2012 cu o treime, iar prețurile gazelor naturale au rămas stabile. Consumatorii au avut mai multe opțiuni printre furnizorii de energie concurenți. Multe interconexiuni între țări au fost finalizate sau sunt în curs de construcție, iar comerțul transfrontalier între majoritatea țărilor europene a crescut. În cazul gazelor naturale, conductele transfrontaliere sunt utilizate mai eficient datorită unor norme comune privind utilizarea rețelelor.

Măsuri suplimentare sunt necesare însă pentru a permite buna funcționare a pieței interne. Este esențial ca numărul investițiilor în infrastructură să crească, inclusiv în rețele inteligente. În sectorul gazelor naturale, investițiile ar trebui să se concentreze asupra încetării izolării statelor baltice și diversificarea ofertei în zona Centrală și Est Europeană. În sectorul energiei electrice, întărirea infrastructurii este o prioritate. Până în 2020 ar trebui să fie finalizate trei sferturi din proiectele de interes comun ale UE. Un rol hotărâtor în dezvoltarea pieței interne îl va avea adoptarea regulilor comune, armonizate la nivel European privind operarea, accesul la rețea și întreținerea acestora.

Gaze naturale – teste de stres

Raportul privind testele de stres constituie prima acțiune concretă în ceea ce privește măsurile de securitate energetică pe termen scurt, care urmează adoptării de către Comisia Europeană a *Strategiei de securitate energetică europeană*, publicată în data de 28 mai.

Astăzi, UE importă 53% din energia pe care o consumă. Dependența energetică se referă la țiței (aproape 90%), gaze naturale (66%), și în mai mică măsură la combustibili solizi (42%), precum și combustibil nuclear (40%). Aproximativ jumătate din consumul de energie primară al UE (48%) este folosit pentru încălzirea spațiului și a apei.

Raportul publicat în data de **16 octombrie 2014** prezintă rezultatele unui exercițiu de simulare realizat de 38 de țări europene, inclusiv statele membre ale UE și țările învecinate. Se analizează diferite scenarii, în special oprirea completă a importurilor de gaze rusești în UE pentru o perioadă de șase luni. Raportul include o analiză de impact realizată de Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport (ENTSO), în colaborare cu Agenția Internațională pentru Energie (AIE) și G-7. Pachetul include, de asemenea, trei analize centrate pe grupuri de țări (Europa de Sud-Est, statele baltice și Finlanda și Comunitatea Energiei) și un raport privind cooperarea cu G7 și alte țări partenere. În cele din urmă, aceasta include un raport privind implementarea prevederilor Regulamentului 994/2010/CE.

Regulamentul de punere în aplicare (UE) Nr. 1348/2014 privind raportarea de date, pentru punerea în aplicare a articolului 8 alineatele (2) și (6) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind integritatea și transparența pieței angro de energie (REMIT)

Regulamentul, adoptat în data de **17 decembrie 2014**, stabilește normele pentru furnizarea de date de către Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) pentru punerea în aplicare a articolului 8 alineatele (2) și (6) din Regulamentul (UE) nr. 1227/2011, definește detaliile legate de produsele energetice angro și de datele fundamentale de raportat și stabilește canalele corespunzătoare pentru raportarea de date, inclusiv definirea calendarelor și frecvența raportării datelor.

Directiva 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22.10.2014 privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi

Directiva instituie un cadru comun de măsuri destinate instalării infrastructurii pentru combustibili alternativi în Uniunea Europeană cu scopul de a reduce la minimum dependența de petrol și a atenua impactul transporturilor asupra mediului. Sunt stabilite cerințe minime privind crearea infrastructurii pentru combustibili alternativi, inclusiv punctele de reîncărcare destinate vehiculelor electrice și punctele de realimentare cu gaze naturale (gaze naturale lichefiate și gaze naturale comprimate) și hidrogen, care urmează să fie puse în aplicare prin intermediul cadrelor naționale de politică ale statelor membre, precum și specificații tehnice comune pentru astfel de puncte de reîncărcare și de realimentare, precum și cerințe privind informarea utilizatorilor.

Pentru anul 2015 sunt așteptate propuneri legate de strategia Uniunii Energetice Europene. Totodată se are în vedere continuare activității de aprobare a codurilor de rețea, principalele priorități fiind:

- **energie electrică:**

- alocarea capacităților și managementul congestiilor, inclusiv administrarea pieței pentru ziua următoare și a pieței intrazilnice și calculul capacităților;
- racordarea la rețea: norme privind cerințele aplicabile producătorilor și norme privind racordarea operatorilor sistemelor de distribuție și a consumatorilor industriali;
- racordarea la rețeaua de transport de înaltă tensiune în curent continuu;
- exploatarea sistemului: norme privind securitatea în exploatare, norme privind planificarea operațională și programarea;
- reglajul frecvență-putere și rezervele de putere;
- cerințe și proceduri în caz de urgență;
- echilibrarea, inclusiv privind rezerva de putere legată de rețea;
- alocarea capacităților pe termen lung (forward);
- structurile tarifare armonizate pentru transport (analiză efectuată de ACER pentru pregătirea orientării-cadru).

- **gaze naturale:**

- interoperabilitatea și schimbul de date;
- structurile tarifare armonizate pentru transport (elaborarea codului de rețea de către ENTSOG);
- norme referitoare la o abordare bazată pe piață la nivelul UE privind alocarea capacității de transport al gazelor „nou instalate” (redactarea unei modificări a codului de rețea privind mecanismele de alocare a capacităților de către ACER și ENTSOG).

III. SECTORUL ENERGIEI ELECTRICE

III.1. LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII, SEPARAREA ACTIVITĂȚILOR

III.1.1. LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII

În cursul anului 2014 a continuat activitatea de acordare, modificare, retragere sau, după caz, de suspendare de autorizații de înființare și de licențe. Activitatea realizată este prezentată sintetic în tabelele următoare.

Acordarea, modificarea de autorizații de înființare

Nr. crt.	Centrale electrice autorizate (pe tip de energie primară)	Nr. de autorizații acordate	Nr. modificărilor de autorizații aprobate	Putere electrică instalată a capacităților autorizate [MW]
1	Centrale fotovoltaice	71	54	374
2	Centrale eoliene	12	14	603,9
3	Centrale pe hidrocarburi	9		47,7
4	Centrale hidroelectrice	12	4	16
5	Centrale pe biogaz	4		6,3
6	Centrale pe biomasă	2	1	8,1
7	Centrale pe deșeuri	-	-	-
8	Centrale pe cărbune	-	-	-
	TOTAL	110	73	1056

Acordarea, modificarea de licențe

Nr. crt.	Activitatea obiect al licenței	Nr. de licențe acordate	Nr. modificărilor de licențe aprobate	Putere electrică instalată a capacităților de producere incluse în licențe [MW]
1	Exploatarea comercială a capacităților de producere de energie electrică (și termică în cogenerare)	81	130	607,6
2	Distribuția energiei electrice	5	11	-
3	Furnizarea de energie electrică	50	42	-
	TOTAL	136	183	

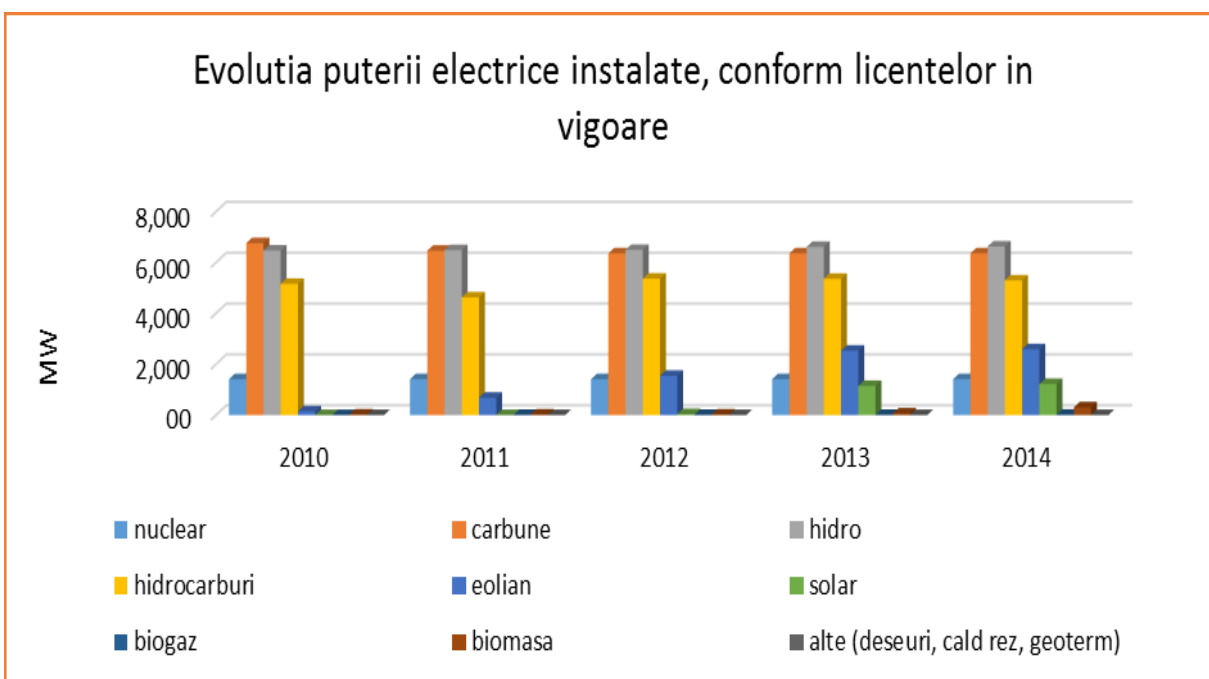
Retragerea de licențe

Nr. crt.	Activitatea obiect al licenței	Nr. de licențe retrase
1	Exploatarea comercială a capacităților de producere de energie electrică (și termică în cogenerare)	21
2	Distribuția energiei electrice	1
3	Furnizarea de energie electrică	9
	TOTAL	31

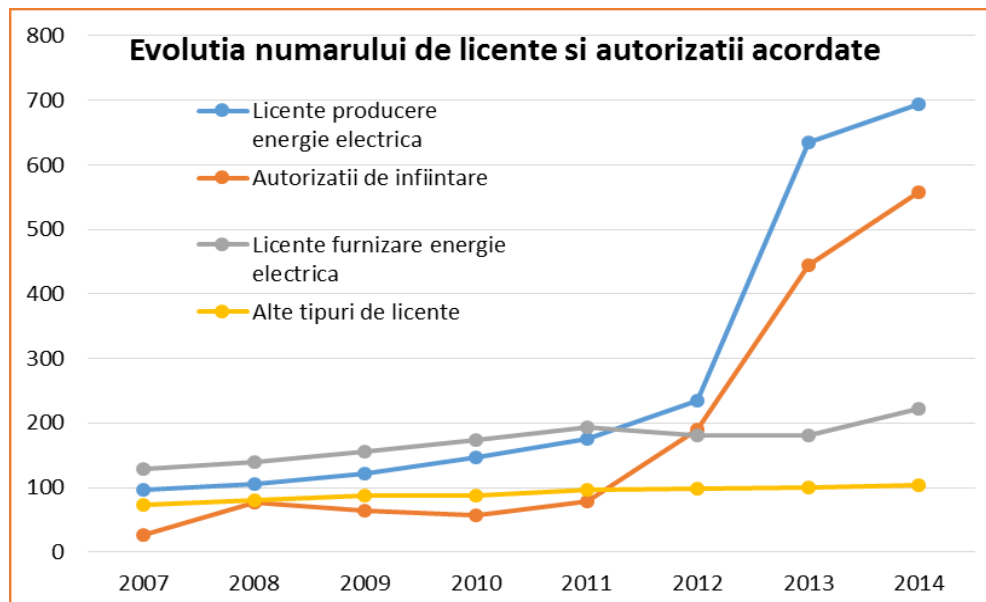
Din datele prezentate anterior, prin comparație cu cele din anul 2013, se poate remarca o descreștere a solicitărilor, activitatea menținându-se însă mult peste media anilor precedenți anului 2013.

Deși solicitările pentru acordarea de noi autorizații de înființare și licențe, în special pentru realizarea și exploatarea comercială a centralelor electrice fotovoltaice și eoliene, s-au redus ca număr, a crescut simțitor numărul modificărilor generate de schimbarea acționarilor/ asociaților, denumirii societăților sau adreselor sediilor titularilor de licențe/autorizații. De asemenea a avut loc un număr semnificativ de fuziuni și divizări în urma cărora a fost necesară, după caz, modificarea/suspendarea/retragerea de licențe sau autorizații.

În cazul operatorilor de distribuție concesionari, al operatorului de transport și de sistem, precum și în cel al furnizorilor care au și calitatea de furnizor de ultimă instanță, ANRE a procedat la modificarea licențelor, în acord cu licențele generale cadru aprobate, cu această ocazie fiind actualizate datele și informațiile cuprinse în condițiile specifice asociate acestor licențe.

Tip energie primara:	2010	2011	2012	2013	2014
nuclear	1413,0	1413,0	1413,0	1413,0	1413,0
carbune	6762,2	6462,2	6360,2	6360,2	6360,2
hidro	6467,5	6487,3	6495,7	6613,2	6628,7
hidrocarburi	5160,9	4624,1	5359,8	5357,8	5293,9
eolian	148,1	680,5	1540,5	2529,3	2588,5
solar	0,0	1,1	39,3	1142,9	1218,6
biogaz	2,0	2,7	6,1	6,6	11,4
biomasa	23,3	23,3	24,7	60,0	303,2
altele (deseuri, geotermal etc.)	0,0	0,0	0,1	1,1	2,1

În cazul producătorilor de energie electrică, titulari ai licențelor pentru exploatarea comercială de capacități de producere de energie electrică din energie solară și eoliană cu putera instalată mai mare de 1 MW, acordate anterior datei de 30.06.2014, ANRE a verificat obținerea, până la data de 30.10.2014, pentru respectivele centrale, a certificatelor de conformitate cu normele tehnice aplicabile. Termen menționat anterior este prevăzut în Ordinul ANRE nr. 74/2013, cu modificările și completările ulterioare iar certificatele de conformitate sunt emise de operatorii de rețea la instalațiile cărora sunt racordate centralele, respectiv de către operatorul de transport și de sistem în cazul centralelor dispecerizabile. Dintr-un total de 316 centrale electrice s-a constatat că la împlinirea termenului erau certificate 290 de centrale. În cazul titularilor de licențe care nu au realizat certificarea centralelor au fost luate măsuri de constatare a abaterilor și de sancționare.

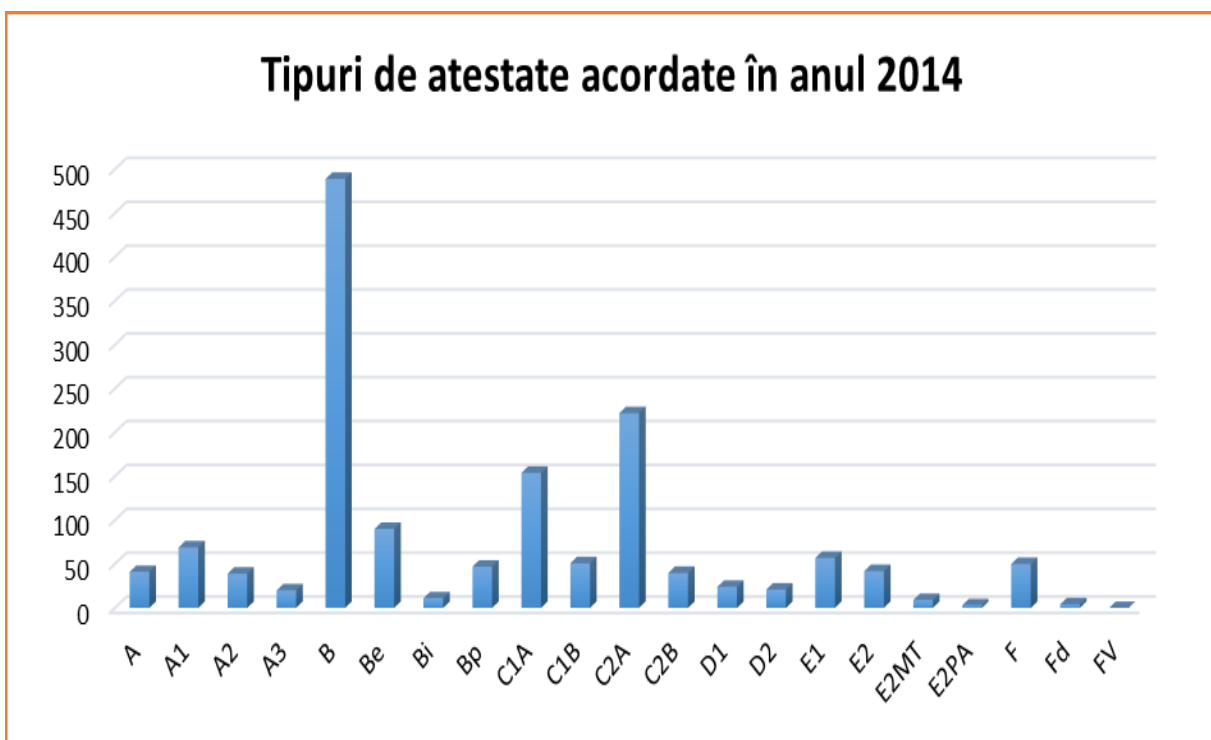
În cursul anului 2014 au fost solicitate și acordate 2 autorizații pentru participarea unor furnizori de energie electrică și gaze naturale la licitațiile de certificate de emisii de gaze cu efect de seră, potrivit prevederilor "Regulamentului de autorizare a furnizorilor de energie electrică și gaze naturale în vederea accesului la licitațiile de certificate de emisii de gaze cu efect de seră pe platforma comună, conform Regulamentului (UE) nr. 1.031/2010 al Comisiei din 12 noiembrie 2010 privind calendarul, administrarea și alte aspecte ale licitării certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității", aprobat prin Ordinul ANRE nr. 2/2013.

În ceea ce privește activitate de atestare, în conformitate cu prevederile Regulamentului pentru atestarea operatorilor economici care proiectează, execută și verifică instalații electrice, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 23/2013, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a continuat emiterea de atestate operatorilor economici care proiectează, execută și verifică instalații electrice, în cadrul procesului de reatestare sau care au solicitat atestarea pentru a derula asemenea activități, pe tipuri de atestate.

În anul 2014, au fost înregistrate la ANRE cca. 920 de solicitări din partea operatorilor economici din domeniul energiei electrice pentru diferitele tipuri de atestate prevăzute de regulament; în urma analizei

documentațiilor anexate cererilor primite și în baza aprobării Comisiei de atestare, ANRE a emis în cursul anului 2014 un număr de 1106 decizii, prin care au fost acordate/modificate/suspendate/retrase atestate.

Situația atestărilor acordate în anul 2014, defalcată pe tipuri de atestate (definite pentru activități de proiectare/executare de lucrări de instalații electrice și diferite niveluri de tensiune), este prezentată sintetic în graficul de mai jos:

A	A1	A2	A3	B	Be	Bi	Bp	C1A	C1B	C2A
41	69	39	20	489	90	11	47	154	51	222

C2B	D1	D2	E1	E2	E2MT	E2PA	F	Fd	FV
40	24	21	57	42	9	3	50	4	0

Tipurile de atestate emise de ANRE sunt:

- *Atestat* de tip **A** - încercări de echipamente și instalații electrice;
- *Atestat* de tip **A1**- încercări de echipamente și instalații electrice de joasă tensiune;
- *Atestat* de tip **A2**- încercări de echipamente și instalații electrice de joasă și medie tensiune;
- *Atestat* de tip **B** - proiectare și executare de instalații electrice exterioare/ interioare pentru incinte/ construcții civile și industriale, brașamente aeriene și subterane, la tensiunea nominală de 0,4 kV;
- *Atestat* de tip **Bp** - proiectare de instalații electrice exterioare/ interioare pentru incinte/ construcții civile și industriale, brașamente aeriene și subterane, la tensiunea nominală de 0,4 kV;
- *Atestat* de tip **Be** - executare de instalații electrice exterioare/ interioare pentru incinte/ construcții civile și industriale, brașamente aeriene și subterane, la tensiunea nominală de 0,4 kV;
- *Atestat* de tip **Bi** - executare de instalații electrice exterioare/ interioare pentru incinte/ construcții civile și industriale;

- **Atestat de tip C1A** - proiectare de linii electrice, aeriene sau subterane, cu tensiuni nominale de 0,4 kV ÷ 20 kV și posturi de transformare cu tensiunea nominală superioară de cel mult 20 kV;
- **Atestat de tip C1B** - proiectare de linii electrice, aeriene sau subterane, cu tensiuni nominale de 0,4 kV ÷ 110 kV și posturi de transformare cu tensiunea nominală superioară de cel mult 20 kV;
- **Atestat de tip C2A** - executare de linii electrice, aeriene sau subterane, cu tensiuni nominale de 0,4 kV ÷ 20 kV și posturi de transformare cu tensiunea nominală superioară de cel mult 20 kV;
- **Atestat de tip C2B** - executare de linii electrice, aeriene sau subterane, cu tensiuni nominale de 0,4 kV ÷ 110 kV și posturi de transformare cu tensiunea nominală superioară de cel mult 20 kV;
- **Atestat de tip D1** - proiectare de linii electrice aeriene și subterane cu tensiuni nominale de 110 kV ÷ 400 kV;
- **Atestat de tip D2** - executare de linii electrice aeriene și subterane cu tensiuni nominale de 110 kV ÷ 400 kV;
- **Atestat de tip E1** - proiectare de stații electrice și de instalații aparținând părții electrice a centralelor;
- **Atestat de tip E2** - executare de stații electrice și de lucrări la partea electrică a centralelor;
- **Atestat de tip E2MT** - executare de lucrări la instalații electrice aferente părții de medie tensiune a stațiilor electrice;
- **Atestat de tip E2PA** - executare de lucrări la instalații electrice de protecție și automatizări din stațiile electrice;
- **Atestat de tip F** - executare de lucrări de vopsire a elementelor de susținere a rețelelor electrice/ defrișare pentru culoarul de trecere al liniilor electrice aeriene;
- **Atestat de tip Fv** - executare de lucrări de vopsire a elementelor de susținere a rețelelor electrice;
- **Atestat de tip Fd** - executare de lucrări de defrișare pentru culoarul de trecere al liniilor electrice aeriene.

Situația atestatelor acordate de ANRE, în vigoare la finalul anului 2014, este prezentată în graficul următor.

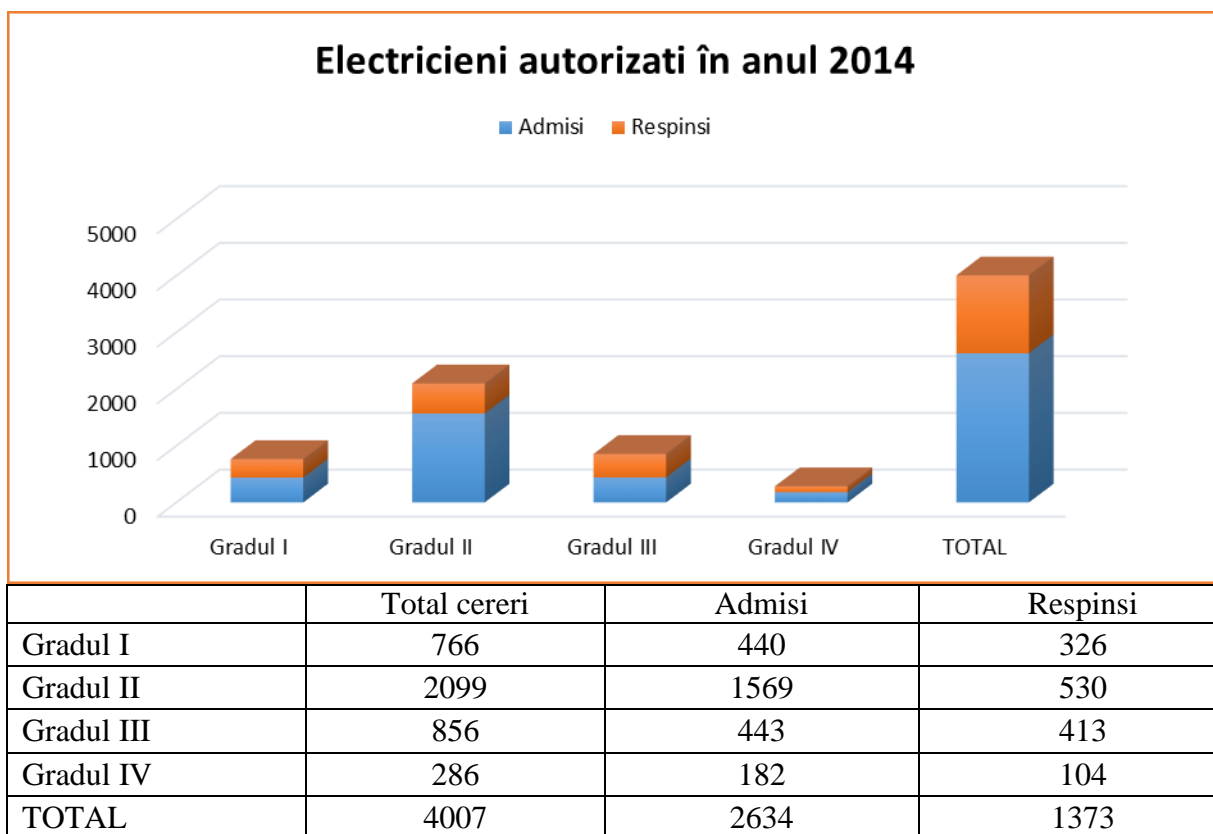

A	A1	A2	A3	B	Be	Bi	Bp	C1A	C1B	C2A
115	190	81	20	1573	253	17	147	487	142	645

C2B	D1	D2	E1	E2	E2MT	E2PA	F	Fd	FV
128	70	52	158	123	11	5	119	11	1

În cursul anului 2014 ANRE a autorizat persoane fizice, ca electricieni, verificatori de proiecte, responsabili tehnici cu execuția și experți tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice în conformitate cu prevederile *Regulamentului pentru autorizarea electricienilor, verificatorilor de proiecte, responsabililor tehnici cu execuția, precum și a experților tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 11/2013.

Pentru autorizarea persoanelor fizice, ANRE a organizat 2 sesiuni de autorizare – în primăvara și, respectiv, în toamna anului 2014. În total, în cadrul celor 2 sesiuni au fost primite, analizate și soluționate cca. 4000 de cereri pentru dobândirea calității de electrician autorizat, defalcate pe gradele și tipurile de autorizare reglementate, care sunt prezentate în figura alăturată.

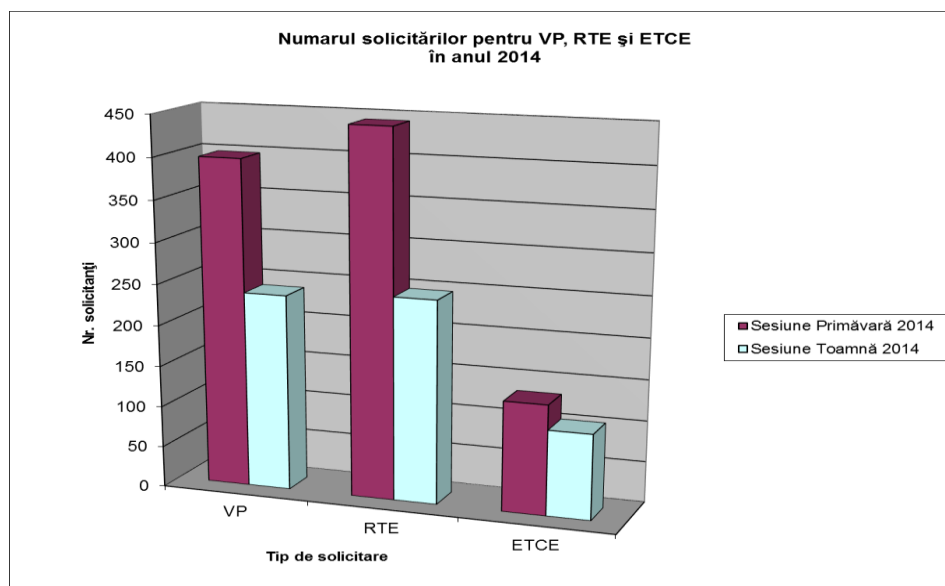

Gradul de promovabilitate la examenele de autorizare a electricienilor organizate în perioada 14 aprilie – 31 mai 2014, respectiv 14 noiembrie – 7 decembrie 2014 a fost de 66 %, fiind declarați autorizați 2634 candidați. Situația rezultatelor candidaților la examenele de autorizare în aceste perioade, este prezentată în tabelul de mai jos:

Repartizarea pe fiecare dintre cele două sesiuni a solicitărilor la acordarea/ prelungirea calității de verificator de proiecte, responsabil tehnic cu execuția și expert tehnic de calitate și extrajudiciar în domeniul instalațiilor electrice este prezentată în figura alăturată.

Situația pe anul 2014 referitoare la prelungirea valabilității calității de electrician autorizat, respectiv la acordarea/prelungirea calității de verificator de proiecte, responsabil tehnic cu execuția și expert tehnic de calitate și extrajudiciar în domeniul instalațiilor electrice este următoarea:

	Total	Sesiunea I	Sesiunea a II-a
Prelungirea valabilității calității de electrician autorizat	4761	3297	1464
Acordarea calității de verificator de proiecte	637	398	239
Acordarea calității de responsabil tehnic cu execuția	690	443	247
Acordarea calității de expert tehnic de calitate și extrajudiciar	238	134	104

Comparativ cu anii anteriori, s-a constatat, pe parcursul anului 2014, un salt atât numeric al solicitărilor, cât și din punct de vedere calitativ, în ceea ce privește finalizarea procedurii de atestare, respectiv de autorizare.

III.1.2. SEPARAREA ACTIVITĂȚILOR

Potrivit prevederilor din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, ANRE a monitorizat, în primul semestru al anului 2014, îndeplinirea condițiilor cuprinse în Ordinul ANRE nr. 90/2013 privind certificarea operatorului de transport și de sistem după modelul “operator de sistem independent” (ISO).

În paralel, ANRE a acționat în sprijinul organismelor relevante ale statului român în scopul modificării cadrului legislativ, care să permită separarea drepturilor de proprietate asupra C.N. Transelectrica - S.A. prin aplicarea articolului 9 alineatul (6) din directiva privind energia electrică, astfel încât să existe o separare efectivă între competențele autorităților statului. ANRE a comunicat principalelor instituții ale statului român cu atribuții în domeniu măsurile care se impun a fi adoptate de în vederea finalizării certificării operatorului de transport și de sistem, în termenul de 6 luni prevăzute în ordin.

La data împlinirii termenului în Ordinul ANRE nr. 90/2013, cerințele stabilite la art. 2 și 5 din acesta erau îndeplinite doar parțial, având în vedere faptul că proiectul de lege privind aprobarea OUG nr. 6/2014 cu modificări și completările necesare pentru îndeplinirea cerințelor de certificare era depus, la acea dată, pentru aprobare, la plenul Camerei Deputaților (for decizional pentru acest proiect de lege), urmând ca după aprobare să fie promulgat de Președintele României și să intre în vigoare odată cu publicarea legii în Monitorul Oficial al României.

Ulterior, proiectul de lege privind aprobarea OUG nr. 6/2014 a fost aprobat și a intrat în vigoare odată cu publicarea sa în Monitorul Oficial al României nr. 527/16.07.2014. Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 117/2014 privind aprobarea OUG nr. 6/2014, au fost îndeplinite în totalitate cerințele de la art. 2 și art. 5 din Ordinul ANRE nr. 90/2013, care reprezintă condiții necesare pentru îndeplinirea cerințelor de certificare a operatorului de transport și de sistem.

Ca urmare, ANRE a analizat noile condiții de certificare și a aprobat certificarea Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" - S.A., prin emiterea Ordinul ANRE nr. 91/06.08.2014. Ordinul ANRE a fost comunicat Comisiei Europene iar la data de 10.11.2014, potrivit prevederilor legii în vigoare la acea dată, ANRE a notificat Comisia Europeană cu privire la desemnarea Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" - S.A. ca operator de sistem independent.

Tot în cursul anului 2014, cu referire la separarea activităților operatorilor de distribuție concesionari, constatând că practica acestora nu este unitară în ceea ce privește stabilirea programelor de conformitate și activitatea agenților de conformitate, ANRE a demarat elaborarea *Regulamentului privind monitorizarea de către ANRE a programelor de conformitate stabilite de operatorii de distribuție a energiei electrice* și a supus dezbaterii publice proiectul de reglementare. ANRE monitorizează, potrivit legii, activitatea operatorului de distribuție care face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală, cu privire la aplicarea de măsuri pentru a se garanta excluderea practicilor discriminatorii și stabilirea obligațiilor specifice impuse angajaților acestor operatori economici, pentru realizarea obiectivului de independență. Prin intermediul regulamentului se stabilesc norme minimale de conținut pentru programele de conformitate, principiile de desemnare și atribuțiile agenților de conformitate, precum și modalitățile prin care ANRE realizează monitorizarea acestora.

III.2. REGLEMENTĂRI TEHNICE

III.2.1. Planul de dezvoltare a RET pentru perioada 2014-2023

Planul de dezvoltare a RET pentru perioada 2014 - 2023 a fost elaborat de C.N. Transelectrica S.A. în conformitate cu prevederile art. 35 alin. (1) și (2) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare. Desfășurarea activității de planificare a dezvoltării rețelei electrice de transport (RET) este reglementată în Capitolul IV din Codul tehnic al rețelei electrice de transport, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 20/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Prin **Decizia nr. 1529/01.07.2014**, ANRE a aprobat Planul de dezvoltare a RET pentru perioada 2014-2023, care conține:

- descrierea situației actuale a SEN care reprezintă punctul de plecare pentru planificarea RET prin evaluarea capacităților și structurii de producere a energiei electrice din SEN, adecvanței sistemului

- la vârful de sarcină, schimburilor fizice de energie electrică cu sistemele electroenergetice vecine, capacităților interne de transport al energiei electrice și interconexiunilor cu sistemele vecine;
- descrierea lucrărilor de mentenanță majoră și de rețehnologizare a stațiilor, modernizărilor /înlocuirilor de echipamente, punerilor în funcțiune/extinderilor de stații;
- planificarea dezvoltării RET ținând seama de stadiul actual și evoluția prognozată a consumului, a parcului de producție și a schimburilor de energie electrică pe termen mediu și lung;
- prezentarea scenariilor, de bază și alternative, care stau la baza identificării proiectelor de investiții menite să asigure pentru perioada analizată realizarea serviciului de transport la parametrii normați;
- identificarea proiectelor de investiții care asigură creșterea capacității de interconexiune, integrarea în sistem a puterii generate din surse regenerabile sau din alte surse, siguranța în alimentare în zonele deficitare;
- prezentarea strategiei de mentenanță/rețehnologizare/modernizare a elementelor de rețea din cadrul RET pe următorii 10 ani;
- prezentarea proiectelor de rețehnologizare și de investiții în elemente RET noi;
- evaluarea cheltuielilor de investiții pentru dezvoltarea RET, care cuprind în proporție de 43 % lucrări de rețehnologizare a stațiilor RET, 27 % creșterea capacității de transport a producției de energie electrică din zonele excedentare și 26 % creșterea capacității de interconexiune, precum și alte lucrări pentru creșterea capacității de transport destinată consumului și evacuării producției de energie electrică.

La aprobarea Planului de dezvoltare RET, ANRE a făcut OTS și unele recomandări care să fie avute în vedere atât la realizarea acestuia cât și la elaborarea reviziilor ulterioare. Dintre acestea, se menționează necesitatea corelării planului cu Strategia Energetică a României, prioritizarea obiectivelor de investiții pentru întărirea/dezvoltarea RET ținând seama de creșterea eficienței acesteia, precum și identificarea și accesarea de surse de finanțare suplimentare față de cele obținute prin tariful pentru serviciul de transport și serviciul de sistem.

III.2.2. Regulament privind stabilirea măsurilor de salvagardare în situații de criză apărute în funcționarea Sistemului Energetic Național

Prin **Ordinul ANRE nr. 142/03.12.2014** a fost aprobat **Regulamentul privind stabilirea măsurilor de salvagardare în situații de criză apărute în funcționarea Sistemului Energetic Național**.

În conformitate cu prevederile art. 24 din *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr.123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, operatorul de transport și de sistem (OTS) – C.N. Transelectrica S.A. are obligația de a elabora și de a propune ANRE spre aprobare un set de reglementări tehnice și comerciale, care reprezintă măsurile de salvagardare ce trebuie luate în situații de criză în funcționarea SEN, în scopul remedierii acesteia.

Regulamentul aprobat enumeră măsurile de salvagardare cu caracter tehnic și comercial și le descrie pe cele cu caracter tehnic. Aceste măsuri se aplică în situații previzibile de criză energetică, anticipate pe baza unor analize pe termen scurt și mediu de adecvanță a SEN.

Măsurile care se iau pentru prevenirea situațiilor de criză în funcționarea SEN și care nu afectează funcționarea pieței de energie electrică sunt, în ordinea enumerată, următoarele:

- încărcarea grupurilor până la puterea maximă disponibilă (inclusiv pornirea grupurilor aflate în rezervă);
- creșterea puterii disponibile a SEN, prin punerea la dispoziție a unităților de producție aflate în reparație (redarea în exploatare înainte de termen a grupurilor aflate în reparație) și/sau prin scoaterea din conservare a unităților de producție;

- c) reducerea consumului dispecerizabil declarat ca ofertă de încărcare pe piața de echilibrare;
- d) solicitarea de ajutor de avarie de la OTS vecini;
- e) trecerea la funcționarea în banda minimă de tensiune în rețeaua de distribuție.

Măsurile de salvagardare cu caracter tehnic și comercial pe care le aplică OTS în situații de criză în funcționarea SEN, după luarea măsurilor de prevenire precizate mai sus, sunt următoarele:

- a) creșterea rezervelor tehnologice de sistem din unitățile de producție care pot funcționa pe combustibil alternativ (ex. păcura), în vederea utilizării acestora, după caz;
- b) reducerea/anularea capacității disponibile de interconexiune (ATC) pe direcția export;
- c) reducerea/anularea schimburilor notificate pe direcția export;
- d) limitarea în tranșe a consumului de energie electrică, în condițiile stabilite prin hotărâre a Guvernului și în conformitate cu prevederile *Normativului de limitări*.

În baza regulamentului, OTS a întocmit și transmis la ANRE spre avizare procedura privitoare la elaborarea și aplicarea *Normativului de limitări*.

III.2.3. Modificări ale Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție

Prin Ordinul ANRE nr. 72/2013, a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice* care se aplică, începând cu 1 ianuarie 2014, la determinarea tarifelor reglementate în perioada a treia de reglementare (2014-2018) și care este o metodologie stimulativă de tip „coș de tarife plafon”.

În cursul anului 2014, metodologia menționată a fost modificată și completată prin **Ordinul ANRE nr. 112/2014**. Modificarea *Metodologiei* a fost necesară pentru asigurarea unui cadru legislativ care să permită reprojectarea tarifelor de distribuție, în contextul apariției unor situații excepționale. O astfel de situație a fost considerată a fi privatizarea S.C. Electrica S.A., în urma căreia această societate dispune de surse de finanțare pentru realizarea de către cei trei operatori de distribuție concesionari S.C. Electrica Distribuție Muntenia Nord S.A., S.C. Electrica Distribuție Transilvania Nord S.A. și S.C. Electrica Distribuție Transilvania Sud S.A., a unui program de investiții mai ambițios decât cel angajat în anul 2013. În esență, principalele modificări ale metodologiei au avut în vedere:

- modificarea mecanismului de acordare a câștigului de eficiență prin diminuarea CPT condiționat de reducerea progresivă a acestuia pe toate nivelurile de tensiune față de ținta aprobată, constatată la sfârșitul perioadei de reglementare;
- renunțarea la actualizarea cu rata inflației, a valorii bazei reglementate a activelor;
- încadrarea în categoria investițiilor a cheltuielilor aferente înlocuirii unor părți componente ale mijloacelor fixe care au ca rezultat îmbunătățirea parametrilor tehnici sau sunt indispensabile la intervale regulate, pentru a asigura continuarea exploatării mijloacelor fixe respective la parametrii normali, pentru care se aplică o rată reglementată a rentabilității redusă cu 3 puncte procentuale față de rata reglementată a rentabilității aplicată la investițiile noi;
- renunțarea la majorarea cu 0,5 puncte procentuale a ratei reglementate a rentabilității (RRR) care se aplică investițiilor în sisteme de măsurare inteligentă, deoarece implementarea contorizării eficiente conduce la obținerea de beneficii economice de către operatori;
- a fost inclusă posibilitatea de revizuire a RRR începând cu al doilea an al unei perioade de reglementare, având în vedere evoluția valorilor parametrilor luați în considerare la determinarea acesteia, în scopul punerii acestui parametru în concordanță cu realitatea din cadrul economiei naționale și internaționale și cu modificările apărute în ceea ce privește valoarea parametrilor considerați la fundamentarea RRR.

III.2.4. Modificări ale ratei reglementate a rentabilității

În conformitate cu prevederile art. 68 alin. (4) din *Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice* aprobate prin Ordinul ANRE nr. 72/2013, modificată și completată prin Ordinul ANRE nr. 112/2014, pentru evitarea recunoașterii în cadrul structurii tarifelor reglementate de distribuție a unor costuri de capital excesive, începând cu cel de-al doilea an al perioadei de reglementare, ANRE are dreptul să revizuiască valoarea RRR în funcție de evoluția parametrilor luați în considerare la determinarea acesteia.

Având în vedere această prevedere metodologică, prin **Ordinul ANRE nr. 146/2014**, a fost aprobată rata reglementată a rentabilității aplicată la aprobarea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii de distribuție concesionari. Astfel, începând cu data de 1 ianuarie 2015, rata reglementată a rentabilității (RRR), exprimată în termeni reali, înainte de impozitare, aplicată la stabilirea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii de distribuție concesionari este de 7,7 %.

În urma analizei valorilor parametrilor considerați la stabilirea RRR aplicată la începutul perioadei a treia de reglementare, s-a constatat o scădere semnificativă a valorii ratei rentabilității investițiilor fără risc (**Rf**), în cursul anului 2014, ca urmare a reducerii ratelor dobânzilor din cadrul prospectelor de emisiune a certificatelor de trezorerie cu discount și a obligațiunilor de stat de tip benchmark.

În aceste condiții, prin modificarea R_f de la 6 la 5 %, precum și prin modificarea raportului capital împrumutat/capital propriu de la 50%/50% la 40%/60%, s-a determinat valoarea RRR la nivelul de 7,7 % înainte de impozitare, respectiv de 6,44 % după impozitare.

Modificarea RRR conduce la diminuarea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice cu aprox. 2-3 % anual, începând cu anul 2015 până la finalul perioadei de reglementare 2014-2018, cu riscul ca proprietarii rețelelor să reducă efortul investițional cu consecințe asupra gradului de realizare a programelor de investiții asumate inițial în sensul diminuării volumului investițiilor realizate anual. Totuși, în eventualitatea reducerii valorii investițiilor anuale realizate în raport cu cele prognozate angajate, vor exista corecții negative atât la momentul efectuării corecțiilor anuale cât și la momentul efectuării corecțiilor aferente închiderii perioadei de reglementare.

Trebuie menționat că prin aceste două ordine, ANRE a urmărit asigurarea unui echilibru cât mai corect între interesele investitorilor și interesele legitime ale utilizatorilor rețelelor de distribuție cu privire la nivelul tarifelor acestui serviciu. Din păcate, operatorii de distribuție, precum și principalii acționari (Fondul Proprietatea și S.C. Electrica S.A.) au receptat aceste modificări ca fiind adverse realizării profiturilor anvizajate și au formulat 18 cereri de dare în judecată, solicitând atât anularea ordinelor de modificare a *Metodologiei* și a ratei reglementate a rentabilității, cât și anularea ordinelor de aprobare a tarifelor care au fost stabilite având în vedere aceste modificări metodologice.

III.2.5 Modificări ale machetelor de monitorizare a activității operatorilor de distribuție a energiei electrice

Prin **Decizia ANRE nr. 1713/2014**, au fost aprobate machetele de monitorizare a activității operatorilor de distribuție concesionari și ghidul de completare a acestora, documente care reprezintă revizuirea celor aprobate prin Decizia ANRE nr. 1136 din 04.05.2010. Revizuirea machetelor de monitorizare și a Ghidului privind completarea acestora, a fost determinată de necesitatea corelării datelor și a formei de raportare a acestora cuprinse în raportărilor operatorilor de distribuție concesionari cu modificările aduse cadrului de reglementare a activității acestora, respectiv: *Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 72/2013, *Metodologia de stabilire a*

tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 11/2014, Regulamentul privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 59/2013, OG nr. 5/2013 privind stabilirea unor măsuri speciale de impozitare a activităților cu caracter de monopol natural din sectorul energiei electrice și al gazului natural și Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 102/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale.

Informațiile destinate monitorizării activității operatorilor de distribuție concesionari au fost structurate în trei fișiere distincte, ținând cont de conținutul, volumul și frecvența datelor de raportare: „Costuri și energie”, „Investiții”, „Racordare la RED”.

Machetele privind accesul la rețea au fost modificate, astfel încât să se poată monitoriza duratele etapelor procesului de racordare prevăzute de *Regulament*.

De asemenea, ghidul de completare a machetelor de monitorizare a activității operatorilor concesionari de distribuție, a fost completat cu precizări privind termenele și modalitățile de transmitere a machetelor de monitorizare, precum și prevederi referitoare la modalitatea de completare a datelor de monitorizare a activităților desfășurate de operatorii concesionari de distribuție.

III.2.6. Racordarea la rețelele electrice de distribuție

III.2.6.1 Revizuirea conținutului cadru al avizelor tehnice de racordare

În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (4) din *Regulamentul privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 59/2013, cu modificările și completările ulterioare, avizul tehnic de racordare emis utilizatorului de către operatorul de rețea, reprezintă oferta de racordare la rețea a locului de consum și/sau de producere.

Forma revizuită a Avizelor tehnice de racordare - conținut cadru, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 28/2010, a fost aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 74/2014**. Revizuirea a fost impusă de necesitatea armonizării documentului cu prevederile *Regulamentului*, fiind aprobate două tipuri de avize tehnice de racordare cadru: pentru loc de consum și pentru loc de producere/loc de consum și de producere.

Având în vedere faptul că certificatul de racordare urmează să conțină date detaliate referitoare la generatoarele instalate la locul de producere, datele din cadrul avizelor tehnice de racordare sunt simplificate, conținând numai informațiile care determină soluția de racordare și condițiile tehnice de racordare la rețea.

Avizele tehnice de racordare cadru aprobate în 2014 conțin informații suplimentare față de forma anterioară, dintre care cele mai importante sunt:

- puterea maximă simultană ce poate fi consumată/evacuată fără realizarea lucrărilor de întărire;
- defalcarea lucrărilor de întărire necesare pentru racordare în două categorii, cele necesare asigurării condițiilor tehnice în vederea evacuării/consumului puterii aprobate exclusiv pentru locul de consum și/sau de producere în cauză și cele necesare pentru racordarea mai multor locuri de consum și/sau de producere;
- condițiile de realizare de către operatorul de rețea a lucrărilor de întărire;
- pentru locurile de producere s-au introdus informații referitoare condițiile impuse la punctul comun de cuplare;
- garanția financiară constituită de utilizator în favoarea operatorului de rețea;
- obligația utilizatorului de a participa la reglajul tensiunii/puterii reactive.

Prin modificările aprobate s-a urmărit scurtarea procesului de racordare, prin evitarea actualizării avizelor tehnice de racordare în situația modificării unor elemente de natură tehnică pe durata procesului de racordare.

III.2.6.2 Aprobarea certificatelor cadru de racordare

Certificatele cadru de racordare au fost aprobate prin **Ordinul ANRE nr. 5/2014**, pentru locuri de consum și pentru locuri de producere/de consum și de producere.

Certificatele de racordare sunt documente eliberate de operatorul de rețea la finalizarea procesului de racordare a locului de consum/producere prin care se confirmă realizarea instalației de racordare și punerea sub tensiune a instalației de utilizare. Acest document este valabil pe durata existenței instalației de utilizare de la locul de consum și/sau de producere și își pierde valabilitatea dacă instalația de racordare se desființează de către operatorul de rețea sau în cazul în care se modifică datele tehnice și/sau energetice ale locului de consum și/sau de producere fără actualizarea acestuia.

Pentru a nu fi necesară actualizarea certificatelor de racordare la schimbarea titularului locului de consum sau de producere, acestea nu conțin informații referitoare la utilizator, dar conțin informații necesare la încheierea contractelor de transport/distribuție/furnizare a energiei electrice, ca de exemplu:

- etapa de dezvoltare a locului de consum și/sau de producere;
- date referitoare la mijloacele de compensare a energiei reactive;
- date referitoare la grupurile generatoare, diferite în funcție de tipul generatoarelor: asincrone sau sincrone și fotovoltaice;
- în situația unui loc de producere în care serviciile interne ale centralei sunt alimentate prin aceeași instalație de racordare prin care se evacuează energia electrică produsă la locul de producere, puterea aprobată pentru alimentarea serviciilor interne, respectiv puterea maximă simultană ce poate fi absorbită din rețea.

III.2.6.3 Metodologia de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public

Metodologia de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 11/2014**, reglementează modul de stabilire a tarifelor pe care utilizatorii le achită operatorului de rețea pentru racordarea la rețelele electrice de interes public și reprezintă forma revizuită și completată a *Metodologiei de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de distribuție de medie și joasă tensiune, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 29/2003, cu modificările ulterioare*. Ulterior, prin **Ordinul ANRE nr. 87/2014**, metodologia a fost modificată și completată, în scopul detalierii unor aspecte care puteau fi aplicate în mod abuziv de către operatorii de rețea.

Astfel, tarifele de racordare sunt compuse din următoarele componente:

1. În situația racordării unui **loc de consum** la rețeaua electrică, tariful T de racordare însumează două componente T_R și T_U , respectiv

$$T = T_R + T_U, \text{ unde:}$$

T_R - reprezintă componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare;

T_U - reprezintă componenta corespunzătoare verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații.

Componenta T_R a tarifului de racordare se determină în funcție de tipul și caracteristicile instalației de racordare dimensionate corespunzător puterii aprobate, pe baza unor indici specifici reprezentând costuri medii unitare sau, în situația unei instalații de racordare ce conține alte tipuri de instalații, precum și în

situația racordării locului de consum la o rețea electrică cu tensiunea de 110 kV sau mai mare, componenta T_R se stabilește pe bază de deviz general.

Componenta T_U a tarifului de racordare se calculează pe bază de tarife specifice sau, în situația racordării locului de consum la o rețea electrică cu tensiunea de 110 kV sau mai mare, pe bază de deviz general.

2. În situația racordării unui **loc de producere** sau a unui loc de consum și de producere, tariful de racordare însumează trei componente T_I , T_R și T_U , respectiv

$$T = T_I + T_R + T_U, \text{ unde:}$$

T_I – reprezintă cota de participare la finanțarea lucrărilor de întărire a rețelei electrice, necesare pentru evacuarea puterii aprobate utilizatorilor;

T_R - reprezintă componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare;

T_U - reprezintă componenta corespunzătoare:

- verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații;
- verificării și certificării conformității tehnice a centralei electrice cu cerințele normelor tehnice în vigoare.

Din studiile de soluție și avizele tehnice de racordare emise de operatorii de rețea rezultă că, pentru racordarea unui loc de producere/loc de consum și de producere, pot fi necesare două categorii de lucrări de întărire:

- a. lucrările de întărire determinate exclusiv de racordarea locului de producere în cauză;
- b. lucrările de întărire pentru crearea condițiilor tehnice în vederea racordării mai multor locuri de producere/de consum și de producere; realizarea acestora este determinată de rezultatele calculelor pentru regimurile de funcționare pe care operatorul de rețea le face ca urmare a înregistrării cererilor de punere sub tensiune a instalațiilor locurilor de producere ce au determinat lucrările de întărire respective.

Astfel, **valoarea componentei T_I** a tarifului de racordare este egală cu minimul între:

- a. valoarea, stabilită pe bază de deviz general, a lucrărilor de întărire pentru crearea condițiilor tehnice necesare în vederea evacuării în rețea a puterii aprobate pentru evacuare la locul de producere/ locul de consum și de producere în cauză;
- b. valoarea stabilită prin calcul cu relația:

$$(T_I)_{\text{calcul}} = S_{\text{evacuare}} \cdot i, \text{ unde:}$$

S_{evacuare} - puterea aprobată pentru evacuare în rețea la locul de producere sau la locul de consum și de producere respectiv [MVA];

i - tarif specific [lei/MVA].

Prin componenta T_I a tarifului de racordare utilizatorul achită valoarea lucrărilor de întărire necesare pentru racordarea locului de producere în cauză, stabilită pe bază de deviz general, dar nu mai mult decât o valoare calculată pe baza tarifelor specifice aprobate de ANRE. Pentru locurile de producere pentru racordarea cărora, din studiul de soluție, rezultă că nu sunt necesare lucrări de întărire, componenta T_I a tarifului de racordare este egală cu zero.

Prevederile metodologiei modificate vor avea un impact pozitiv prin transmiterea unui semnal locațional prin care noile locuri de producere ar putea fi amplasate în zone în care rețeaua electrică nu este congestionată. Pe de altă parte, se încurajează instalarea de generatoare la locuri de consum, pentru asigurarea din producția locală a energiei electrice necesare pentru consum. În acest mod se reduc pierderile de energie și putere în rețelele electrice și se evită investițiile pentru creșterea capacității rețelei electrice.

III.2.6.4 Metodologia privind stabilirea tarifelor de emitere a avizelor tehnice de racordare, certificatelor de racordare și avizelor de amplasament

Prin **Ordinul ANRE nr. 61/2014** a fost aprobată Metodologia privind stabilirea tarifelor de emitere a avizelor tehnice de racordare, certificatelor de racordare și avizelor de amplasament.

Metodologia stabilește modul de determinare a tarifelor reglementate pentru emiterea/actualizarea avizelor tehnice de racordare (ATR), a certificatelor de racordare (CR) și a avizelor de amplasament (AA). Aceste tarife se aplică utilizatorilor care solicită operatorilor de rețea emiterea/actualizarea unui aviz tehnic de racordare sau eliberarea unui duplicat al acestuia, emiterea unui aviz de amplasament sau eliberarea unui duplicat al acestuia, actualizarea unui de certificat de racordare sau eliberarea unui duplicat al acestuia.

Tarifele sunt stabilite luând în calcul cheltuiala medie efectuată de un operator de rețea pentru emiterea/actualizarea documentului, la care se adaugă cota de profit reglementat de 3 %.

III.2.7 Modificări privind tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică

III.2.7.1. Metodologia de stabilire a tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică

Prin **Ordinul ANRE nr. 117/19.11.2014** a fost aprobată modificarea și completarea *Metodologiei de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică* (Ordinul ANRE nr. 67/2013) ca urmare a maturizării piețelor centralizate de energie electrică și de certificate verzi din România, a modificărilor apărute în funcționarea piețelor centralizate administrate de operatorul pieței de energie electrică, precum și în urma experienței și informațiilor rezultate pe parcursul anului 2014, primul în ceea ce privește aplicarea tarifului stabilit după principii noi.

Principalele modificări și completările aduse *Metodologiei*, privesc simplificarea aplicării tarifului, în special pentru producătorii de energie electrică cu putere instalată mică, pentru evitarea îngrădirii accesului acestora la piață, precum și pentru a nu periclita desfășurarea activității și stabilitatea economică a acestora.

Astfel, pentru producătorii care dețin centrale electrice cu puteri instalate mai mici sau egale cu 5 MW s-a propus plata anuală a contravalorii unei singure componente de administrare, indiferent de numărul de piețe centralizate la care aceștia sunt înregistrați, fără obligația returnării de către operator a contravalorii componente de administrare în cazul retragerii/suspendării/revocării.

III.2.7.2. Procedura privind modalitatea și termenele de plată a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică

Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A., a elaborat în baza prevederilor *Metodologiei de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 67/2013, *Procedura privind modalitatea și termenele de plată a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică*, care a fost avizată de ANRE cu Avizul nr. 52/11.12.2013.

Procedura stabilește modalitățile și termenele de plată a componentelor tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică pentru serviciile prestate participanților la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi și este aplicată la facturarea și încasarea contravalorii componentelor tarifului reglementat, precum și la efectuarea plăților obligațiilor aferente.

În anul 2014 procedura a avut doua revizii după cum urmează:

1. **Revizia 1**, avizată de ANRE cu **Avizul nr. 43/06.08.2014**, care a avut în vedere modificări privind simplificarea procesului de plată de către participanți a componentei de realizare a tranzacțiilor, precum și scutirea participanților la PC-OTC care acceptă intermedierea cu marja zero a unei tranzacții între doi participanți aflați în imposibilitatea tranzacționării în mod direct conform listelor de eligibilitate, de la plata componentei de tranzacționare pentru tranzacțiile intermediare;

2. **Revizia 2**, avizată de ANRE cu **Avizul nr. 56/10.12.2014**, care a avut în vedere corelarea procedurii cu modificările și completările metodologiei, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 117/2014, precum și cu noile reglementări privind funcționarea piețelor centralizate de energie electrică și de certificate verzi.

III.2.8. Programului de revizuire a prescripțiilor energetice în domeniile producerii, transportului, dispecerizării, distribuției, furnizării și utilizării energiei electrice și termice în perioada 2014-2016

Prin **Decizia ANRE nr. 1162/21.05.2014** a fost aprobat *Programul de revizuire a prescripțiilor energetice în domeniile producerii, transportului, dispecerizării, distribuției, furnizării și utilizării energiei electrice și termice în perioada 2014-2016*. Activitatea de revizuire a prescripțiilor energetice se desfășoară în conformitate cu prevederile *Procedurii privind revizuirea prescripțiilor energetice, a normelor tehnice energetice și avizarea procedurilor operaționale din sectorul energiei electrice*, aprobate prin Decizia ANRE nr. 2983/2012. Revizuirea prescripțiilor energetice este necesară având în vedere caracterul incomplet și neactualizat al acestora în raport cu legislația românească și europeană în vigoare, precum și diversificarea instalațiilor și a modului de exploatare a acestora, adaptarea la noua structură organizatorică a SEN.

Având în vedere durata mare de timp necesară revizuirii prescripțiilor energetice (în medie 2-3 ani), s-a elaborat un plan multianual, pentru perioada 2014-2016.

III.2.9. Norma tehnică energetică pentru limitarea fluctuațiilor de tensiune, inclusiv a efectului de flicker, în rețelele electrice de transport și de distribuție – NTE 012/14/00

În conformitate cu Programului de revizuire a prescripțiilor energetice, prin **Ordinul ANRE nr. 116/19.11.2014** a fost aprobată ***Norma tehnică energetică pentru limitarea fluctuațiilor de tensiune, inclusiv a efectului de flicker, în rețelele electrice de transport și de distribuție – NTE 012/14/00***.

Norma tehnică prezintă principiile de bază pentru determinarea condițiilor tehnice pe care trebuie să le îndeplinească utilizatorii care dețin echipamente care produc fluctuații de tensiune și care sunt racordați la rețelele electrice de transport și de distribuție. Conține prevederi privind:

- identificarea surselor fluctuațiilor de tensiune (care pot produce efect de flicker) și a valorilor maxime permise ale acestora, în scopul asigurării funcționării neperturbate a utilizatorilor racordați în același nod de rețea și a respectării parametrilor de calitate a energiei electrice;
- determinarea indicatorilor de flicker pe termen scurt și pe termen lung, prin calcul și prin măsurare;
- alocarea cotelor de perturbație în punctul comun de cuplare (PCC) și a soluțiilor de reducere a perturbațiilor datorate fluctuațiilor de tensiune.

Se aplică de către utilizatorii racordați la rețeaua electrică de interes public și de către operatorul acelei rețele, care este responsabil pentru stabilirea cotei de perturbație alocate fiecărui utilizator, la punerea în funcțiune și pe toată durata funcționării.

III.2.10. Procedura privind punerea sub tensiune pentru perioada de probe și certificarea conformității tehnice a centralelor electrice eoliene și fotovoltaice

Procedura a fost aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 59/01.07.2014** și aduce modificări Ordinului ANRE nr. 74/2013. Stabilește modul de desfășurare a procesului de punere sub tensiune pentru perioada de probe, funcționarea pe perioada de probe, realizarea probelor și acceptarea în funcționarea de durată a centralelor electrice eoliene (CEE) și a centralelor electrice fotovoltaice (CEF).

În cazul constatării conformității cu condițiile tehnice precizate în cadrul normelor tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public a centralelor electrice eoliene și fotovoltaice în vigoare, deținătorii CEE sau CEF obțin certificatul de conformitate a CEE sau CEF cu condițiile tehnice din norme. Certificatul de conformitate este necesar pentru obținerea licenței de exploatare comercială a CEE sau CEF, a acreditărilor emise de ANRE și a certificatului de racordare eliberat de către operatorul rețelei la care CEE sau CEF este racordată.

III.3. REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚILOR DE REȚEA

III.3.1. APROBAREA TARIFELOR REGLEMENTATE AFERENTE REȚELELOR ELECTRICE DE INTERES PUBLIC ÎN CURSUL ANULUI 2014

Tarifele reglementate de rețea pe care ANRE le aprobă sunt percepute de operatorii de rețea pe baza contractelor reglementate pentru racordarea la rețea, respectiv pentru prestarea serviciului de serviciul de transport și de sistem, precum și pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și sunt următoarele:

- tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice,
- tarifele pentru serviciul de sistem,
- tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice,
- tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, prestat de operatori de distribuție, alții decât operatorii concesionari,
- tarifele de racordare la rețelele electrice publice,
- tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică,
- prețuri reglementate pentru servicii tehnologice de sistem furnizate de operatori economici în baza unor acte normative,
- prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă.

III.3.1.1 Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice

Prin **Ordinul ANRE nr. 51/2014** au fost aprobate tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice, practicate începând cu data de 1 iulie 2014 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de transport și de sistem (OTS) și stabilite pe baza metodologiei de tip revenue-cap, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 53/2013. Conform metodologiei, a fost modificată perioada tarifară pentru care se determină și în care se aplică tarifele pentru serviciile prestate de operatorul de transport și de sistem astfel încât aceasta începe la data de 1 iulie și se sfârșește la data de 30 iunie a anului următor. Totodată, la data de 1 iulie 2014 a început a treia perioadă de reglementare pentru serviciul de transport, care va dura până la data de 30 iunie 2019. Prin urmare, au fost analizate și stabilite corecțiile de închidere a perioadei a doua de reglementare (amortizarea, rentabilitatea capitalului și costurile de operare și mentenanță) și a fost realizată prognoza de costuri pentru perioada a treia de reglementare.

Pentru perioada 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015 au fost aprobate următoarele tarife:

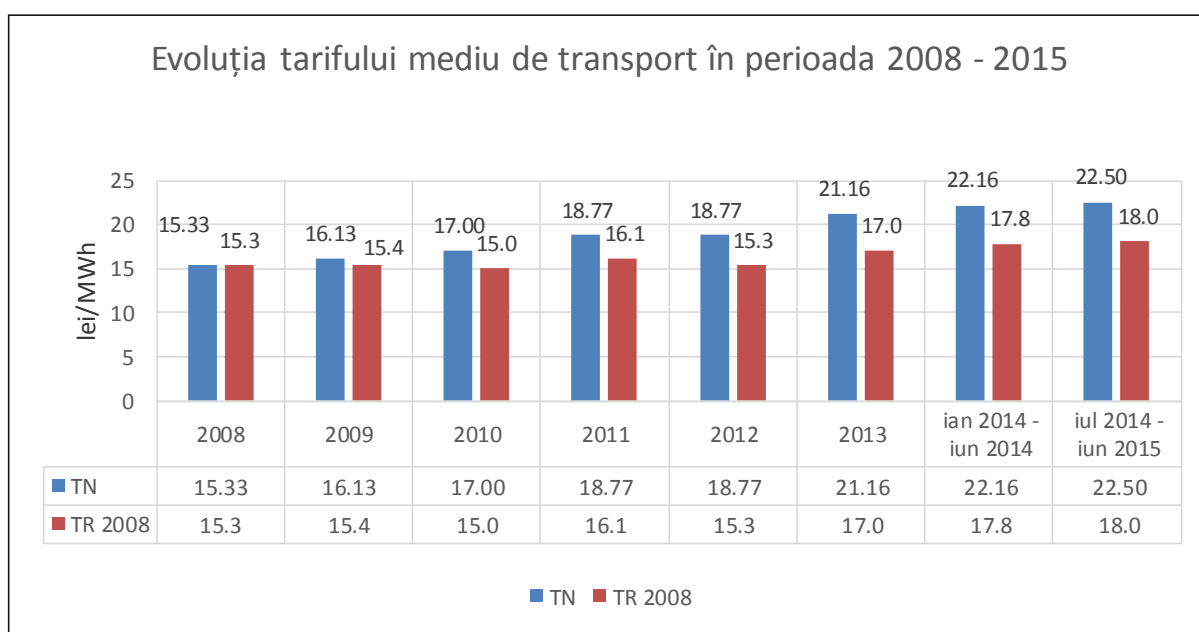
- tariful mediu de transport – 22,50 lei/MWh;
- tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 10,30 lei/MWh, cu o variație între 6,04 și 12,32 lei/MWh pentru cele 7 zone de injecție,
- tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) - 12,20 lei/MWh, cu o variație între 9,63 și 14,05 lei/MWh pentru cele 8 regiuni de extragere.

Creșterea cu 0,34 lei/MWh, respectiv cu 1,5 %, a tarifului mediu de transport, începând cu 1 iulie 2014, față de tariful aprobat pentru primul semestru al anului 2014, s-a datorat în principal programului de investiții propus de operatorul de transport și de sistem pentru cea de-a treia perioadă de reglementare, cu cca. 15 % mai mare față de programul perioadei anterioare, dar și includerii în costul reglementat al serviciului de transport a două taxe suplimentare: impozitul pe monopolul natural din sectorul energiei electrice, instituit prin *OG nr. 5/2013 privind stabilirea unor măsuri speciale de impozitare a activităților cu caracter de monopol natural din sectorul energiei electrice și a gazului natural*, precum și impozitului pe construcții speciale, instituit prin *OUG nr.102/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr.571/2013 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar fiscale*.

Astfel, cuantumul acestor impozite a fost în anul 2013 de cca. 8.000.000 lei (numai impozitul pe monopolul natural), ceea ce în tariful de transport reprezintă cca. 0,7%, iar în anul 2014 de cca. 23.800.000 lei, ceea ce în tariful de transport reprezintă cca. 2 %.

Tarifele zonale de transport au înregistrat creșteri de până la 4 %. Trebuie evidențiat că alocarea pe noduri a costurilor serviciului de transport, a avut în vedere zona suplimentară de introducere a energiei electrice în rețelele electrice, delimitată de nodurile rețelei electrice de transport (RET) create de stațiile electrice 400/110 kV Rahman, Stupina și Tariverde, la care sunt racordate centrale electrice eoliene. În acest mod, costurile suplimentare induse de integrarea în RET a centralelor eoliene au fost transferate în sarcina acestora. Creșterea circulațiilor de putere în RET ca urmare a integrării semnificative în SEN a centralelor din surse regenerabile, amplasate preponderent în anumite zone ale țării, zone excedentare din punct de vedere al producției de energie electrică, a condus la creșterea consumului propriu tehnologic (CPT) în RET.

Evoluția tarifului mediu de transport în perioada 2008-2014, și în anul tarifar 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015 se prezintă în figura următoare, în termeni nominali (TN) precum și în termeni reali 2008 (TR 2008).

III.3.1.2 Tarifele pentru serviciul de sistem

Tarifele pentru serviciul de sistem practicate în perioada 1.07.2014 - 30.06 2015 de C.N. Transelectrica S.A., au fost aprobate, de asemenea, prin **Ordinul ANRE nr. 51/2014**.

Astfel, tariful pentru serviciul de sistem perceput de operatorul de transport și de sistem este 13,96 lei/MWh, având două componente:

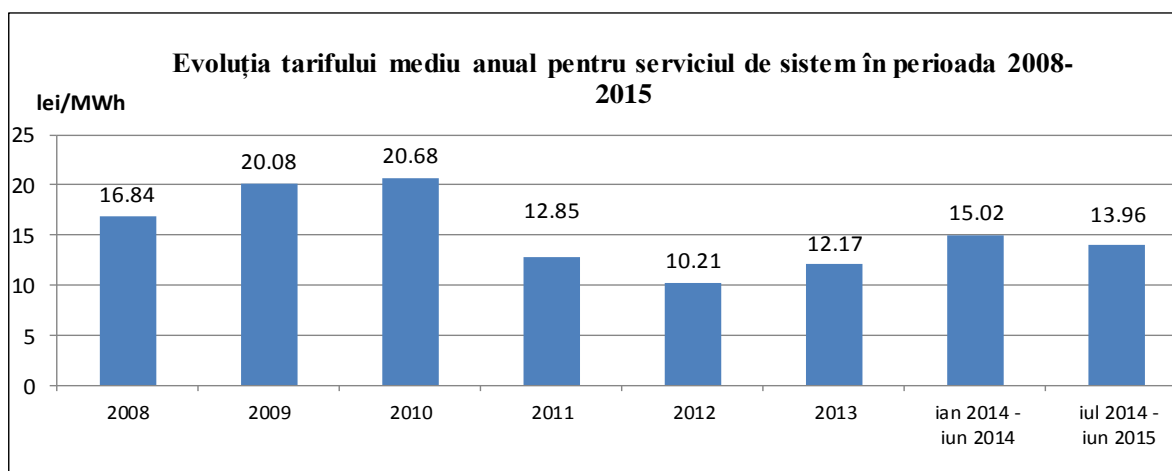
- tariful pentru serviciile tehnologice de sistem – 12,54 lei/MWh și
- tariful pentru serviciile funcționale de sistem - 1,42 lei/MWh.

Prin componenta pentru serviciile tehnologice de sistem (STS) sunt acoperite costurile cu achiziția serviciilor tehnologice de sistem de la producătorii calificați să furnizeze astfel de servicii (banda de reglaj secundar, rezerva terțiară rapidă, rezerva terțiară lentă și reglajul tensiunii), în principal S.C. Complexul Energetic Hunedoare S.A., S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A. și S.C. Hidroelectrică S.A. Prin componenta pentru servicii funcționale de sistem sunt acoperite costurile de mentenanță și operare precum și costurile de capital (amortizarea și rentabilitatea capitalului) aferente activității de operare a sistemului desfășurată prin structurilor de dispecer centrale și locale din cadrul OTS.

Tariful pentru serviciile tehnologice de sistem a scăzut începând cu data de 1 iulie 2014 cu 0,74 lei/MWh (cca. 5,6 % în termeni nominali), față de tariful aprobat pentru semestrul I al anului 2014. La prognozarea cantităților de rezerve de putere pentru perioada tarifară 2014 – 2015, ANRE a luat în considerare reducerea costurilor înregistrate de operatorul de transport și de sistem în semestrul I al anului 2014. Această reducere s-a datorat transferării în condițiile precizate de *Metodologie* a câștigului de eficiență estimat a fi înregistrat de C.N. Transelectrica S.A. printr-o gestionare eficientă a STS în cadrul perioadei 1 ianuarie – 30 iunie 2014, către clienții serviciului de sistem.

Tariful pentru serviciile funcționale de sistem a fost aprobat, începând cu data de 1 iulie 2014, la nivelul de 1,42 lei/MWh, ceea ce a reprezentat o scădere cu 0,32 lei /MWh (19 % în termeni nominali) față de tariful aplicat în semestrul I al anului 2014. Scăderea tarifului s-a datorat în principal reducerii costurilor cu amortizarea și rentabilitatea capitalului aferente serviciului de sistem.

Având în vedere modificările componentelor tarifului pentru serviciul de sistem menționate, în figura următoare se prezintă evoluția tarifului mediu anual pentru serviciul de sistem în perioada 2008-2014, inclusiv în anul tarifar 2014-2015:

Se menționează că scăderea tarifului de sistem mediu anual înregistrată în anul 2011 se datorează eliminării costurilor de cogenerare, prin implementarea, începând cu data de 1 aprilie 2011, a schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență bazate pe cererea de energie termică utilă.

III.3.1.3. Prețuri reglementate pentru furnizarea de către producători a serviciilor tehnologice de sistem

În 2014 serviciile tehnologice de sistem au fost achiziționate atât în regim concurențial cât și în regim reglementat.

Conform prevederilor metodologice, achiziționarea STS se face în regim concurențial. Fac excepție cazurile stabilite prin acte normative specifice, cum a fost *HG nr. 138/03.04.2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică*, sau cele necesare pentru evitarea exercitării poziției dominante pe piața concurențială de energie electrică, așa cum a fost achiziționarea reglajului de tensiune/putere reactivă, la solicitarea OTS. Trebuie menționat că în absența obligației de achiziționare a rezervei terțiare lente în regim reglementat, stabilită prin HG 138/2013, ar fi fost posibilă reducerea costurilor cu achiziția STS, dar nu s-ar fi prezervat siguranța SEN.

Prin urmare, achiziția serviciilor tehnologice de sistem furnizate în regim reglementat, a fost aprobată pentru anul 2014 astfel:

- prin Deciziile ANRE nr. 3902 - pentru S.C. Hidroelectrică S.A., nr. 3903 – pentru S. C. Complexul Energetic Hunedoara S.A. și nr. 3904 – pentru S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A. din 20.12.2013, valabile în perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2014,
- prin Decizia ANRE nr. 621/12.03.2014, modificată cu Decizia ANRE nr. 2618/03.12.2014 – pentru S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A. și Decizia ANRE nr. 1524/26.06.2014 - pentru S. C. Complexul Energetic Oltenia S.A. valabile în perioada 1 iulie – 31 decembrie 2014, respectiv prin Decizia ANRE nr. 1814/06.08.2014 - pentru S.C. Hidroelectrică S.A., valabilă în perioada 10 august – 31 decembrie 2014,
- prin Decizia ANRE nr. 1912/27.08.2014, înlocuită cu Decizia ANRE nr. 2619/03.12.2014 - pentru S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A., Decizia ANRE nr. 2670/10.12.2014 – pentru S. C. Complexul Energetic Oltenia S.A., respectiv Decizia ANRE nr. 2671/10.12.2014 – pentru S.C. Hidroelectrică S.A., valabile în perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2015.

III.3.1.4 Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

Tarifele specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice aplicate de operatorii de distribuție concesionari, în anul 2014, care reprezintă și primul an al celei de-a treia perioade de reglementare 2014-2018, au fost aprobate prin **Ordinele ANRE nr. 98 până la 105 din 2013**.

La sfârșitul anului 2014 au fost aprobate, **prin Ordinele ANRE nr. 149 până la 156 din 2014**, tarifele specifice **pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aplicate de operatorii de distribuție concesionari în anul 2015**. La determinarea acestor tarife au fost aplicate prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 72/2013, completate și modificate prin Ordinul ANRE nr. 112/2014, precum și s-a avut în vedere valoarea ratei reglementate a rentabilității aprobată prin Ordinul ANRE nr. 146/2014. Au fost determinate și aplicate corecțiile de închidere a ultimelor patru luni ale anului 2013, precum și cele care au rezultat din datele estimate a fi realizate în anul 2014. De asemenea, au fost aplicate corecțiile rezultate din modificarea unor prevederi metodologice, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 112/2014.

Corecțiile totale aplicate la determinarea tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, cele de închidere a perioadei a doua de reglementare precum și cele anuale, aferente anului 2014, se prezintă în tabelul următor:

Operator	Corectii 2013	Corectie 2014	Total corectii
Enel Distributie Muntenia	-56.253.937	11.114.625	-45.139.312
Enel Dobrogea Banat	-39.454.506	138.809	-39.315.697
Enel Distributie Dobrogea	-28.868.542	2.473.694	-26.394.848
CEZ Distributie	29.990.513	-1.670.701	28.319.812
E.ON Distributie Romania	-66.994.226	-15.209.477	-82.203.703
Electrica Distributie Muntenia Nord	-88.333.527	-14.731.852	-103.065.378
Electrica Distributie Transilvania Nord	-36.730.470	-11.693.703	-48.424.174
Electrica Distributie Transilvania Sud	-18.303.244	-15.342.309	-33.645.553

Astfel, tarifele specifice medii pe țară, pe niveluri de tensiune, aprobate pentru operatorii de distribuție a energiei electrice concesionari pentru anul 2015 sunt:

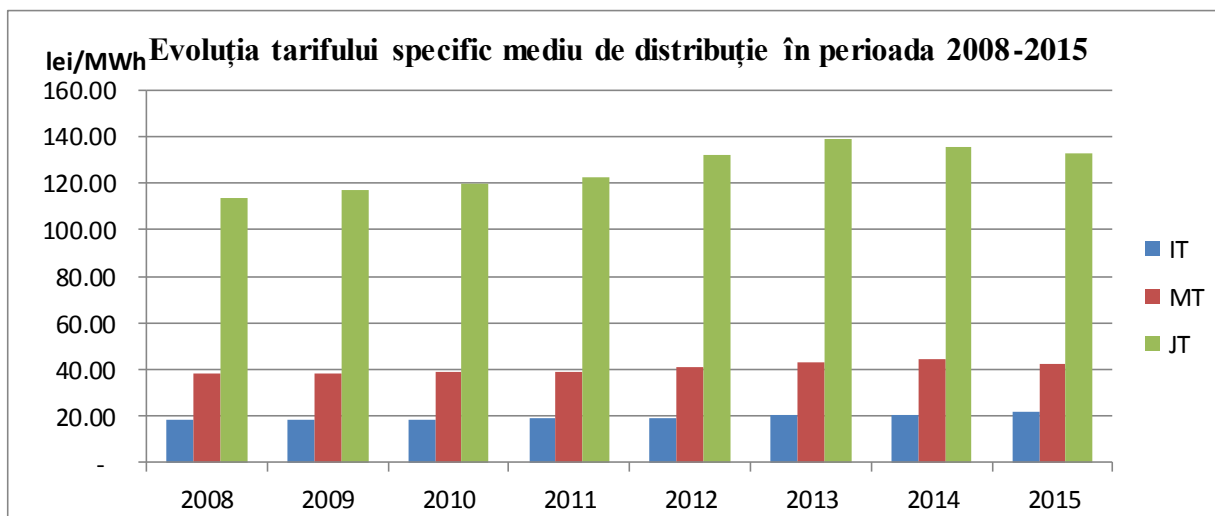
- tariful specific mediu pentru înaltă tensiune – 21,71 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru medie tensiune – 42,60 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru joasă tensiune – 132,85 lei/MWh.

Se constată că tarifele medii au rămas cvasiconstante (variație de + 0,7 % la înaltă tensiune, - 0,1 % la medie tensiune, - 1,4 % la joasă tensiune, relevant pentru clienții casnici).

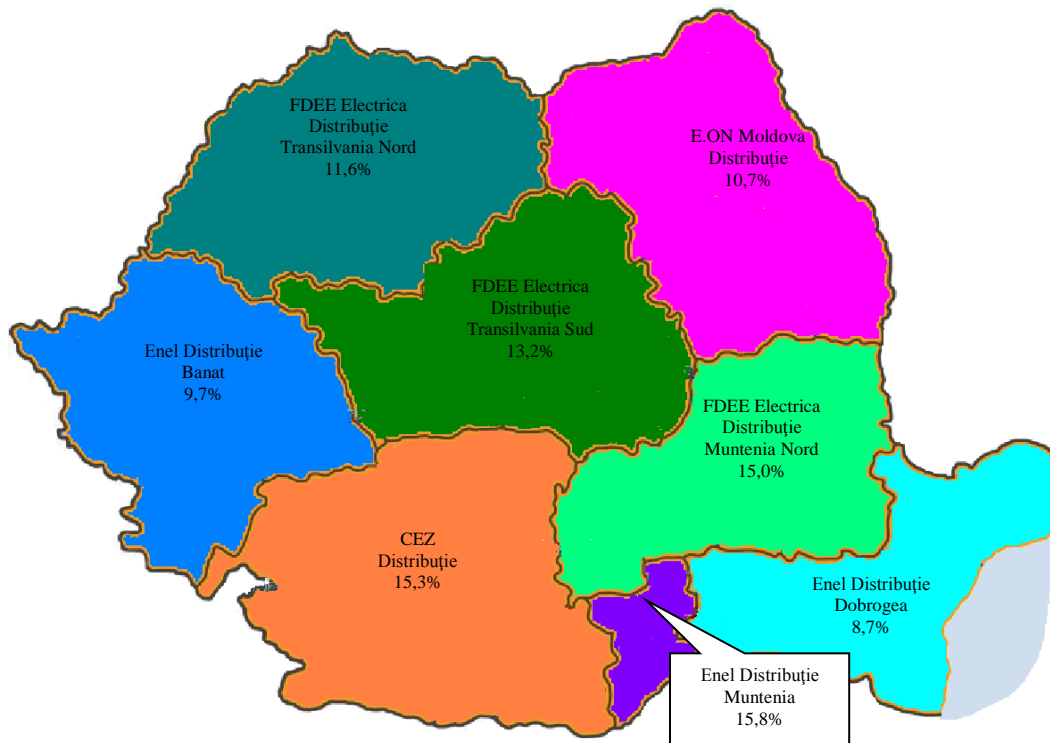
Tariful mediu pe țară rezultat de 122,86 lei/MWh a înregistrat o scădere de cca 0,4 % față de tariful mediu pe țară din anul 2013, de 123,38 lei/MWh.

Trebuie remarcat faptul că impozitul pe monopolul natural din sectorul energiei electrice, precum și impozitul pe construcții speciale aplicat în anii 2013 și 2014 au avut un impact important asupra tarifelor de distribuție, ca și asupra tarifului de transport al energiei electrice. Astfel, la nivelul țării, cuantumul acestor impozite a fost în 2013 de cca. 28.000.000 lei, ceea ce în tariful mediu de distribuție reprezintă cca. 0,6%, iar în anul 2014 de cca. 186.000.000 lei, ceea ce în tariful mediu de distribuție reprezintă cca. 4 %.

În figura următoare se prezintă evoluția tarifelor medii specifice de distribuție a energiei electrice în perioada 2008-2015:

În figura următoare se prezintă repartitia pe țară, între cei opt operatori de distribuție concesionari, a energiei electrice distribuite în anul 2014 (cca. 40,5 TWh).

III.3.1.5 Tarifele pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție, alții decât operatorii concesionari

Tarifele pentru serviciul de distribuție prestat de operatorii de distribuție alții decât operatorii concesionari, sunt aprobate de ANRE la solicitarea operatorilor de distribuție care dețin, operează, întrețin și dezvoltă rețele de distribuție în cadrul parcurilor și platformelor industriale sau al unor zone delimitate patrimonial și care au racordați utilizatori – beneficiari ai serviciului de distribuție.

Tarifele au fost determinate în anul 2014 pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice de operatori, alții decât operatorii de distribuție concesionari*, aprobată prin **Ordinul ANRE nr. 21/2013**.

Metodologia prevede stabilirea tarifelor prin metoda “cost+”, adică pe baza costurilor justificate cu prestarea serviciului și a unei cote reglementate de profit de maxim 5 %.

În cursul anului 2014, au fost aprobate un număr de 11 decizii privind aprobarea tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatori de distribuție, alții decât operatorii concesionari.

III.3.1.6 Tarifele de racordare la rețelele de interes public

Ordinul ANRE nr. 141/2014 aprobă tarifele pe care utilizatorii le achită operatorilor de rețea pentru racordarea la rețelele electrice de interes public, stabilite în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public*, aprobată prin

Ordinul ANRE nr. 11/2014, cu modificările și completările ulterioare, și anume componentele tarifului de racordare:

T_R - componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare, stabilită pe baza indicilor specifici pentru realizarea capacităților energetice pe categorii de elemente de rețea, componente posibile ale unei instalații de racordare, conform unor scheme și condiții de realizare standard.

T_U - componenta corespunzătoare verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații, pentru care au fost stabilite tarife specifice determinate pe bază de deviz general pentru un caz mediu, reprezentativ pentru tipul respectiv de instalație.

T_I – componenta de participare la finanțarea lucrărilor de întărire a rețelei electrice, necesare pentru evacuarea puterii aprobate utilizatorilor (pentru racordarea unui loc de producere sau consum și producere), pentru care au fost stabilite tarife specifice pentru calculul componentei T_I , corespunzătoare elementelor componente ale unei rețele electrice de interes public.

Anterior intrării în vigoare a Ordinului ANRE nr. 141/2014, pentru calculul componentelor T_R și T_U , operatorii de rețea aplicau tarifele și indicii specifici aprobați prin Ordinul ANRE nr. 15/2004, mult depășit de situația prezentă. În acest context, valorile aprobate ale componentei T_R , sunt majorate față de cele aplicare anterior, în limita indicelui cumulat de creștere al prețurilor de consum aferent perioadei 2004 - 2014 (63,97%), în timp ce indicii specifici corespunzători deschiderilor suplimentare ale bransamentelor aeriene, care sunt calculați pe baza schemelor standard ce cuprind montarea unui stâlp intermediar și indicii specifici corespunzători creșterii lungimii cu 1 m, față de lungimea de 20 m a bransamentelor subterane standard, au o creștere mai mare, între 80 % și 141 %, având în vedere saltul tehnologic din acest interval de timp.

Valorile aprobate ale componentei T_U , sunt majorate față de valorile anterioare, dar nu mai mult decât indicele cumulat de creștere al prețurilor de consum aferent perioadei 2004 - 2014 (63,97%).

III.3.1.7 Tarifele de emitere/actualizare a avizelor tehnice de racordare, a certificatelor de racordare și a avizelor de amplasament

Pentru a evita perceperea unor tarife nejustificate pentru activitățile conexe procesului de racordare la rețelele electrice de interes public, ANRE a aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 114/2014**, tarifele reglementate pentru emiterea/actualizarea avizelor tehnice de racordare, a certificatelor de racordare și a avizelor de amplasament, care au fost determinate conform prevederilor Metodologiei de stabilire a acestor tarife, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 61/2014.

Tarifele de emitere și actualizare a avizelor de amplasament și avizelor tehnice de racordare aplicate anterior de operatorii de distribuție au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 32/2005, iar cele aplicate de către operatorul de transport și de sistem au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 16/2004.

Tarifele aprobate prin Ordinul ANRE nr. 114/2014 prezintă majorări comparabile cu indicele cumulat de creștere a prețurilor de consum aferent perioadei 2004 - 2014 (63,97%). În cazul tarifelor aplicate de operatorul de transport și de sistem s-a aprobat o diminuare semnificativă, deoarece activitățile desfășurate de operatorii de rețea sunt similare, având în vedere inclusiv gradul diferit de complexitate a acestora.

III.3.1.8 Tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică

Tariful practicat de operatorul pieței de energie electrică în anul 2014 a fost aprobat prin **Ordinul ANRE nr. 88/2013** și a suferit modificări în decursul anului.

Astfel, prin Ordinul ANRE nr. 7/2014 a fost modificată valoarea tarifului pentru producătorii cu puteri instalate mai mici de 100 kW, pentru care veniturile rezultate din exploatarea centralelor nu permit acoperirea costurilor cu componenta de administrare a tarifului. Pe baza analizei efectuate asupra structurii categoriei de producători cu puteri instalate mai mici de 1 MW, prin Ordinul ANRE nr. 7/2014, s-au aprobat valori diferite ale componentei de administrare a piețelor centralizate pentru producătorii cu $P_i \leq 1$ MW astfel:

- T_{admin} cu valoarea de 1.000 lei/participant/an pentru producători cu $100 \text{ kW} < P_i \leq 1 \text{ MW}$;
- T_{admin} cu valoarea de 200 lei/participant/an pentru producători cu $P_i \leq 100 \text{ kW}$.

De asemenea, conform aceluiași ordin, producătorilor de energie electrică care au obligația de achiziție de certificate verzi, cărora le sunt aplicabile exclusiv prevederile art. 8, alin. (1), lit. b) și/sau c) din *Legea nr. 220/2008 privind stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, li se aplică, de asemenea, componenta de administrare a piețelor centralizate pentru producătorii cu $P_i \leq 100 \text{ kW}$.

Începând cu data de 1 iulie 2014, prin Ordinul ANRE nr. 52/2014, componenta tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică pentru realizarea tranzacțiilor pe piețele centralizate unde operatorul este contraparte s-a modificat, în sensul scăderii la valoarea de 0,15 lei/unitate tranzacționată. Această reducere a rezultat în urma analizei efectuate pe baza monitorizării prevăzute de *Metodologia de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 67/2013 și evidențierii depășirii profitului reglementat.

Prin **Ordinul ANRE nr. 140/2014**, au fost aprobate componentele tarifului practicat de operatorul pieței de energie electrică în anul 2015, după cum urmează:

- componenta de înscriere la piețele centralizate – 440 lei/participant,
- componenta de administrare a piețelor centralizate, T_{admin} , pentru participanți, cu excepția producătorilor cu $P_i \leq 1 \text{ MW}$ – 10100 lei/participant/an/piață,
- componenta de administrare a piețelor centralizate pentru producători cu $100 \text{ kW} < P_i \leq 1 \text{ MW}$ – 1000 lei/participant/an/piață,
- componenta de administrare a piețelor centralizate, T_{admin} , pentru producători cu $P_i \leq 100 \text{ kW}$ – 200 lei/participant/an/piață,
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul pieței de energie electrică este contraparte – 0,20 lei/unitate tranzacționată,
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul pieței de energie electrică nu este contraparte, cu excepția pieței centralizate cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică – 0,05 lei/unitate tranzacționată,
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică – 0,15 lei/unitate tranzacționată

Noutatea față de tariful anterior o reprezintă reducerea componentei de administrare a tarifului pentru producătorii mici, precum și introducerea unei componente a tarifului reglementat dedicată realizării tranzacțiilor pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică.

III.3.1.9 Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă

ANRE a aprobat prețurile pentru energia electrică reactivă livrată clienților finali racordați la rețelele electrice pentru anul 2014 prin ordinele de aprobare a tarifelor pentru serviciul de transport și de distribuție a energiei electrice, pentru fiecare operator de rețea. În cursul anului 2014 au fost introduse principii noi de stabilire a prețurilor pentru energia electrică reactivă livrată clienților finali racordați la rețelele electrice, prin *Metodologia privind stabilirea obligațiilor de plată a energiei electrice reactive și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 33/2014.

Astfel, prețul pentru energia reactivă se stabilește ca o penalizare pentru perturbarea de către utilizatori a regimului de funcționare a rețelelor electrice de interes public prin tranzitul de energie electrică reactivă la nivelul de 30 % din prețul mediu estimat al energiei electrice active pentru acoperirea consumurilor proprii tehnologice în rețele, aprobat pentru operatorul de transport și de sistem, respectiv pentru operatorii de distribuție concesionari. Prețul reglementat se aplică energiei electrice reactive care a condus la un factor de putere mai mic decât factorul neutral și mai mare de 0,65; pentru regimul de consum la un factor de putere sub 0,65, semnificativ perturbator pentru rețeaua electrică de interes public, penalizarea se majorează prin aplicarea de trei ori a prețului reglementat la energia electrică reactivă care a determinat reducerea factorului de putere față de valoarea neutrală.

Aplicând prevederile acestei metodologii, au fost aprobate prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă și, pentru asigurarea transparenței, au fost specificate și prețurile medii estimate pentru energia electrică activă pentru acoperirea consumurilor proprii tehnologice în rețele, pentru fiecare operator de distribuție concesionar.

III.3.3. MONITORIZAREA PLANURILOR DE INVESTIȚII PENTRU REȚEAUA ELECTRICĂ DE TRANSPORT ȘI DE DISTRIBUȚIE

În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (4) litera c) și alin. (5) litera d) al OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, ANRE monitorizează planul de dezvoltare a RET și planurile de investiții ale OTS precum și starea tehnică și nivelul de mentenanță a rețelelor electrice. În acest sens, se analizează planul de dezvoltare și planurile de investiții ale OTS și ale operatorilor de distribuție.

Aplicând prevederile metodologiilor de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, ANRE a aprobat planurile anuale de investiții ale operatorilor de distribuție concesionari, pentru perioada de reglementare 2008 – 2013, acceptând includerea în BAR a mijloacelor fixe rezultate din investițiile prudente, respectiv acele investiții care se demonstrează a fi necesare, oportune și eficiente.

Analiza investițiilor realizate de operatorii concesionari în anul 2013 a fost reluată în cursul anului 2014, în scopul aplicării corecțiilor de costuri de capital la închiderea ultimelor patru luni ale acestuia, prevăzute de *Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 72/2013 și a condus la următoarele rezultate, prezentate în lei și termeni nominali:

Nr. crt.	OPERATOR	2013			2014	
		Investitii planificate	Investitii realizate	Investitii incluse in tarif	Investitii planificate	Investitii realizate 8 luni
1	SC Enel Distributie Muntenia SA	182,173,083.00	143,053,837	129,536,101	174,936,373	78,327,209
2	SC Enel Distributie Banat SA	96,333,791.84	85,139,714	79,706,780	70,207,151	23,724,207
3	SC Enel Distributie Dobrogea SA	91,940,466.96	80,082,495	75,095,064	63,282,582	18,516,644
4	SC CEZ Distributie SA	190,272,753.06	197,943,851	197,943,851	150,539,220	90,648,474
5	SC E.ON Distributie Romania SA	127,488,518.73	111,662,551	110,532,740	168,066,761	19,751,712
6	SC FDEE Electrica Muntenia Nord SA	109,419,843.00	100,557,914	100,557,914	113,807,400	44,619,899
7	SC FDEE Electrica Transilvania Nord SA	105,000,000.00	123,661,955	123,645,003	126,000,000	54,905,947
8	SC FDEE Electrica Transilvania Sud SA	112,415,153.00	118,677,643	117,341,298	117,000,000	50,514,584
	TOTAL	1,015,043,610	960,779,960	934,358,751	983,839,488	381,008,675

Pentru operatorul de transport și de sistem, perioada a treia de reglementare a început la 1 iulie 2014, astfel încât analiza investițiilor realizate a fost efectuată în prima jumătate a anului 2014, în sensul stabilirii obiectivelor și valorilor acceptate de ANRE și incluse în BAR la determinarea corecțiilor de costuri de capital la închiderea perioadei de reglementare, prevăzute de Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 53/2013. Situația valorii investițiilor planificate și realizate de OTS în perioada 2008-2013, în lei și termeni nominali, se prezintă în tabelul următor:

Serviciul de transport	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Investitii prognozate	291,863,658	284,873,220	319,060,194	379,118,911	397,059,735	260,000,000
Investitii realizate	438,756,006	174,071,333	409,503,710	288,327,787	154,457,737	271,977,564
Investitii incluse in tarif	433,041,479	156,046,472	347,384,794	206,480,953	87,650,312	262,463,507
Serviciul de sistem	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Investitii realizate	3,836,949	5,406,742	19,296,354	29,934,187	3,010,016	1,082,476
Investitii incluse in tarif	3,836,949	5,406,742	19,296,354	29,934,187	3,010,016	1,082,476

III.3.4. ANALIZA NIVELULUI DE CALITATE A SERVICIULUI DE DISTRIBUȚIE, TRANSPORT ȘI SISTEM

În cursul anului 2014, ANRE a analizat calitatea **serviciului de distribuție a energiei electrice** prestat în anul 2013 de cei opt operatori de distribuție titulari de licență cu contract de concesiune, precum și calitatea serviciilor de transport și de sistem ale energiei electrice prestate de operatorul de transport și de sistem, pornind de la indicatorii de performanță definiți în *Standardul de performanță pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 28/2007 și cei definiți în *Standardul de performanță pentru serviciile de transport și de sistem ale energiei electrice*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 17/2007. Analiza a avut la bază datele transmise la ANRE de operatori, în conformitate cu prevederile celor două standarde.

Concluziile analizei sunt cuprinse în *Raportul privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciile de transport, de sistem și de distribuție a energiei electrice pentru anul 2013*, publicat pe pagina de internet a ANRE.

Pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, raportul anual prezintă trei indicatori de calitate a serviciului: continuitatea în alimentare a utilizatorilor, calitatea tehnică a energiei electrice și calitatea comercială a a serviciului de distribuție.

Dintre concluziile raportului referitoare la indicatorii de performanță pentru serviciul de distribuție se menționează cele mai importante:

SAIDI planificat a crescut ușor ca valoare medie pe țară, de la 246 min/an în anul 2012 la 270 min/an în anul 2013. Se precizează totuși că întreruperile planificate, anunțate din timp, afectează mai puțin utilizatorii, care pot lua măsuri adecvate.

În ceea ce privește indicatorul SAIFI, acesta, pentru întreruperi planificate a crescut ca valoare medie pe țară, de la 0,9 întreruperi/an în anul 2012 la 1 întrerupere/an în anul 2013 dar SAIFI neplanificat s-a redus ca valoare medie pe țară, de la 5,5 întreruperi/an în anul 2012 la 4,8 întreruperi/an în anul 2013.

Privitor la calitatea tehnică a energiei electrice, toți operatorii de distribuție sunt dotați cu analizoare de calitate a energiei electrice fixe și mobile/ portabile, care au pus în evidență că în anul 2013 nu s-au înregistrat depășiri ale factorului total de distorsiune armonică și nici ale factorului de nesimetrie/tensiuni de secvență negativă (regim deformant sau dezechilibrat).

Referitor la activitățile specifice **serviciului de transport al energiei electrice**, respectiv gestionarea și exploatarea RET, indicatorii de performanță analizați evidențiază următoarele:

În anul 2013, cantitatea de energie electrică intrată în RET a fost de 40.899 GWh, iar cea ieșită din RET a fost de 39.868 GWh, ambele valori fiind mai mici decât cele similare, aferente anului 2012. Coeficientul de pierderi a fost de 2,52%, înregistrând o creștere semnificativă față de anul 2012 (2,33%).

Pentru anul 2013 valorile indicatorilor privind indisponibilitatea medie a instalațiilor pune în evidență faptul că durata medie a întreruperilor neprogramate nu depășește 10 % din timpul mediu total de întrerupere în cazul LEA și 2 % în cazul în cazul transformatoarelor.

Indicatorul de calitate privind energia electrică nelivrată ENS a avut în anul 2013 următoarele valori:

Nr. crt.	Cauza întreruperii	Cantitate (MWh)
1	întreruperi planificate	0
2	întreruperi neplanificate determinate de forța majoră	0
3	întreruperi neplanificate determinate de alți operatori, utilizatori, producători	0
4	întreruperi neplanificate exclusiv întreruperile de la punctele b și c (datorate OTS)	30,89

Indicatorul de calitate privind timpul mediu de întrerupere AIT a avut în anul 2013 următoarele valori:

Nr.	Cauza întreruperii	min/an
1	întreruperi planificate	0
2	întreruperi neplanificate determinate de forța majoră	0
3	întreruperi neplanificate determinate de alți operatori, utilizatori, producători	0
4	întreruperi neplanificate exclusiv întreruperile de la punctele b și c (datorate OTS)	0,35

Privitor la indicatorii de calitate tehnică a energiei electrice pentru rețeaua electrică de transport, s-au constatat următoarele:

- frecvența nominală de 50 Hz se încadrează în limitele normate de variație stabilite de Standardul de performanță;
- tensiunea nominală s-a încadrat în peste 99% din timp în limitele normate de variație stabilite de standardul de performanță (monitorizarea s-a realizat într-un număr de 28 stații electrice la 400 kV, respectiv 35 stații electrice la 220 kV);

Indicatorii anuali privitori la **serviciul de sistem** prestat sunt: ajutorul de avarie solicitat/acordat în anul 2013, prezentat în tabelul următor:

Ajutor de avarie	Durata (ore)	Cantitate (MWh)
Solicitat	88	9200
Acordat	51	7400

și abaterea soldului SEN cu corecția de frecvență ACE, conform tabelului de mai jos:

Indicatorul	Unitate măsură	Valoare
ACE valoare medie	MWh/h	2,43
ACE valoare maximă	MWh/h	407
ACE valoare minimă	MWh/h	-178
Deviația standard	MWh/h	15,55

Indicatorii anuali privitori la **restricțiile de rețea** sunt: cantitatea de energie electrică de echilibrare solicitată din cauza congestiilor de rețea (MWh), care în anul 2013 a fost de 10.172 MWh.

III.4. EVOLUȚIA PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ

III.4.1. MONITORIZAREA FUNCȚIONĂRII PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ

Activitatea de monitorizare a funcționării pieței de energie electrică s-a desfășurat în conformitate cu prevederile *Metodologiei de monitorizare a pieței angro de energie electrică pentru aprecierea nivelului de concurență pe piață și prevenirea abuzului de poziție dominantă*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 35/2006 și ale *Metodologiei de monitorizare a pieței cu amănuntul de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 60/2008, ambele cu modificări ulterioare.

Pe baza datelor colectate de ANRE de la participanții la piața de energie electrică, operatorul de transport și sistem (C.N. Transelectrica S.A.) și operatorul pieței de energie electrică (Opcom S.A.), ANRE a monitorizat modul în care au fost respectate prevederile legale cu privire la funcționarea în condiții de transparență, concurență și nediscriminare a pieței de energie electrică, evoluția indicatorilor de structură respectiv de eficiență a funcționării pieței, precum și comportamentul participanților la piață în scopul sesizării eventualelor practici anticoncurențiale și a prevenirii lor.

Pe parcursul anului 2014, prin exercitarea atribuțiilor ce revin autorității de reglementare în conformitate cu legislația primară în domeniu, activitatea de monitorizare a pieței de energie electrică realizată de compartimentul de profil, cu colaborarea compartimentelor de reglementare – pe anumite tematici – a condus, în principal, la următoarele rezultate:

- Publicarea pe site-ul www.anre.ro a rapoartelor lunare privind rezultatele monitorizării pieței de energie electrică (versiuni în limbile română și engleză), conținând informații cu privire la regulile de funcționare a pieței, date agregate și de sinteză privind funcționarea sistemului electroenergetic național și cea a pieței de energie electrică, informații care permit părților interesate realizarea propriilor evaluări ale nivelului de concurență pe diferite componente ale pieței de energie, ca și a unor analize specifice. La realizarea acestor rapoarte de sinteză, ANRE ia în considerare principiile general acceptate la nivelul Uniunii Europene, cu privire la transparență și confidențialitatea datelor sensibile din punct de vedere comercial, cu respectarea echilibrului necesar în vederea evitării înțelegerilor tacite.
- Colaborarea cu Departamentul IV al Curții de Conturi a României în vederea realizării Auditului performanței privind piața de energie electrică în perioada 2010-2013, prelungită și pentru anul 2014, constând în punerea la dispoziția specialiștilor respectivei instituții a tuturor datelor și informațiilor care caracterizează piețele angro și cu amănuntul de energie electrică; totodată, în conformitate cu solicitarea

Curții de Conturi, în forma și conținutul cerute de aceasta, au fost colectate date de la toți participanții la piața de energie electrică monitorizați, privind tranzacțiile derulate de aceștia în perioada 2010-2013.

- Analizarea activității pe piața de energie a unor PRE: s-a constatat că, în anul 2013, în interiorul unui PRE au avut loc tranzacții de energie electrică între cei doi membri ai PRE-ului respectiv neconforme cadrului legal și de reglementare în vigoare, fiind întocmite note de sesizare pentru cei doi participanți; un alt PRE s-a înregistrat sistematic cu atenționări din partea C.N. Transelectrica S.A. privind greșeli de întocmire a notificărilor zilnice și/sau notificărilor fizice în dezechilibru; în același timp s-a constatat că a realizat raportări incorecte către ANRE și nu alocă explicit dezechilibrele tuturor participanților; și în acest caz a fost sesizat Direcției Generale Control.
- Realizarea unei analize privind diferențele de raportare dintre Opcom S.A. și FUI privind cantitățile vândute sau cumpărate de aceștia pe PZU la nivel lunar, pe anumite perioade de timp; în cursul analizei s-a constatat că doi furnizori tranzacționaseră necesarul/surplusul de energie electrică pe PZU și în numele operatorilor de distribuție care fac parte din grup în baza unor contracte sau proceduri de prestări servicii valabile în perioadele respective; în urma concluziilor analizei au fost elaborate note de sesizare pentru cei implicați.
- În urma constatării transmiterii de date incomplete în cadrul raportărilor zilnice întocmite de OTS în conformitate cu prevederile *Metodologiei de monitorizare a pieței angro*, a neînchiderii bilanțului cantitativ al pieței de echilibrare în anumite luni de-a lungul perioadei de funcționare și transmiterii de informații incomplete în cadrul rapoartelor de monitorizare săptămânale cu privire la rezultatele funcționării platformei Damas în perioada septembrie 2012-noiembrie 2013, a fost întocmită și transmisă către Direcția Generală Control o notă de sesizare.
- Realizarea unei analize privind cadrul legal și de reglementare în vigoare aplicabil tranzacțiilor de export, cu evidențierea efectelor cuplării piețelor pentru ziua următoare asupra alocării de capacități de interconexiune pe granița cu Ungaria și a evaluării altor factori de natură să influențeze rezultatele modului actual de realizare a tranzacțiilor de import și export, cu identificarea de măsuri pentru asigurarea nediscriminării producătorilor pe piață și propuneri privind îmbunătățirea cadrului de reglementare al pieței de energie electrică.
- Întocmirea și transmiterea către Direcția generală control din cadrul ANRE a unui număr de 42 de note de sesizare privind încălcarea prevederilor *Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare a contractelor bilaterale de energie electrică* și a *Procedurii conexe* pentru participanții la PCCB care au depus sau au răspuns la oferte inițiatorie de vânzare cu preț minim, respectiv oferte de cumpărare cu preț maxim, care, din punct de vedere al caracteristicilor (cantitate, preț, intervale de livrare, profil de livrare) nu au fost ferm definite în momentul introducerii lor în piață. Variabilitatea caracteristicilor a condus la alterarea semnalelor de piață, informația de preț, cantitate și de profil nemaiputând fi considerate de referință; în plus, nu a fost respectat caracterul de transparență sau nediscriminare a ofertelor.
- A fost întocmită și transmisă către Consiliul Concurenței o sesizare privind elemente care sugerează existența unor înțelegeri prelabile între anumiți furnizori de energie electrică și producători din surse regenerabile, în vederea preluării integrale a cantității de energie electrică produsă pe PCCB, concomitent cu tranzacționarea certificatelor verzi. O altă sesizare înaintată Consiliului Concurenței a avut drept subiect suspiciunea de comportament discriminatoriu în modul de ofertare pe PCCB practicat de un producător termo, care în unele oferte inițiate pe această piață a introdus informații care induc semnale de preț distorsionate, precum și clauze contractuale de condiționare a vânzării de realizarea unui export de energie electrică, pentru care au fost întocmite și note de sesizare.

- Realizarea analizelor și întocmirea răspunsurilor la solicitările DG Concurență a Comisiei Europene, care a investigat presupusele ajutoare de stat acordate sub formă de preturi preferențiale pentru energia electrică livrată de S.C. Hidroelectrica S.A. – cazurile declanșate nr. SA.33623 (ArcelorMittal Galați), SA.33624 (Alro Slatina), SA.33581 (producătorii industriali Electrocarbon și Elsid), SA.33451 (comerciații de energie electrică Alpiq RomEnergie, Alpiq RomIndustries, EFT România, Electromagnetica, Electrica, Energy Holding, Euro-Pec, Luxten Lighting) și SA.33475 (vânzătorii de energie electrică și termică Electrocentrale Deva și Termoelectrica). Au fost transmise informații privind indicatorii de structură publicați de ANRE, referitori la funcționarea pieței cu amănuntul, precum și recalcularea acestora în anumite condiții, precizate de Comisia Europeană pentru perioada 2009-2011; perioada de analiză a fost extinsă de DG Concurență pentru anii 2007-2008 și 2012-2013. Analiza a necesitat și colectarea de date de la furnizorii de energie electrică participanți la piața cu amănuntul, în formatul solicitat de DG Concurență.
- Participarea la elaborarea Raportului național 2013 destinat îndeplinirii obligațiilor de raportare prevăzute în Directiva 2009/72/CE. Întocmirea secțiunilor bazate pe informațiile rezultate din activitatea de monitorizare a pieței de energie electrică a fost însoțită de culegerea și prezentarea sintetică a unui set semnificativ de indicatori specifici pe toate componentele pieței de energie din România, destinați realizării Raportului anual ACER/CEER asupra rezultatelor monitorizării piețelor interne de energie electrică și gaze naturale în 2013.
- Participarea în grupurile de lucru organizate la nivelul ACER pentru implementarea la nivel național a prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind integritatea și transparența pieței angro de energie – REMIT, regulament care stabilește norme ce interzic practicile abuzive care afectează piețele angro de energie, promovând concurența reală și echitabilă în beneficiul consumatorilor finali. Activitățile desfășurate au vizat urmărirea evoluției procesului de implementare, în vederea pregătirii fazelor de implementare la nivel național pentru anul 2015 și îndeplinirea obligațiilor ce revin atât autorității de reglementare, cât și participanților la piața angro. De asemenea, se urmărește adaptarea procesului actual de monitorizare a pieței angro de energie electrică pe plan național la cerințele și contextul create de implementarea REMIT.
- Participarea, împreună cu C.N. Transelectrica S.A., la dezvoltarea sistemului de monitorizare a pieței de energie din regiunea a 8-a Sud-Est Europeană, derulat sub egida Comunității Energetice, componenta principală vizând evaluarea activității pe piața de alocare a capacităților de interconexiune pe granițele fiecărei țări din regiune.

Structura sectorului de producere a energiei electrice

În actuala sa formă, sectorul de producere a energiei electrice este organizat în principal pornind de la tipul de resursă primară utilizat în procesul de producere (hidro, nuclear, termo, eolian, fotovoltaic și biomasă). Operatorii economici din domeniul producerii, atât cei aparținând sectorului de stat, cât și celui privat își desfășoară activitatea pe bază de licență de producere emisă de autoritatea de reglementare, participând la piața de energie electrică.

Dintre aceștia, în virtutea prevederilor *Metodologiilor de monitorizare* în vigoare, producătorii deținători de grupuri dispecerizabile sunt monitorizați din punct de vedere al energiei produse și livrate în SEN și al activității pe piața de energie electrică din România, în condițiile Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

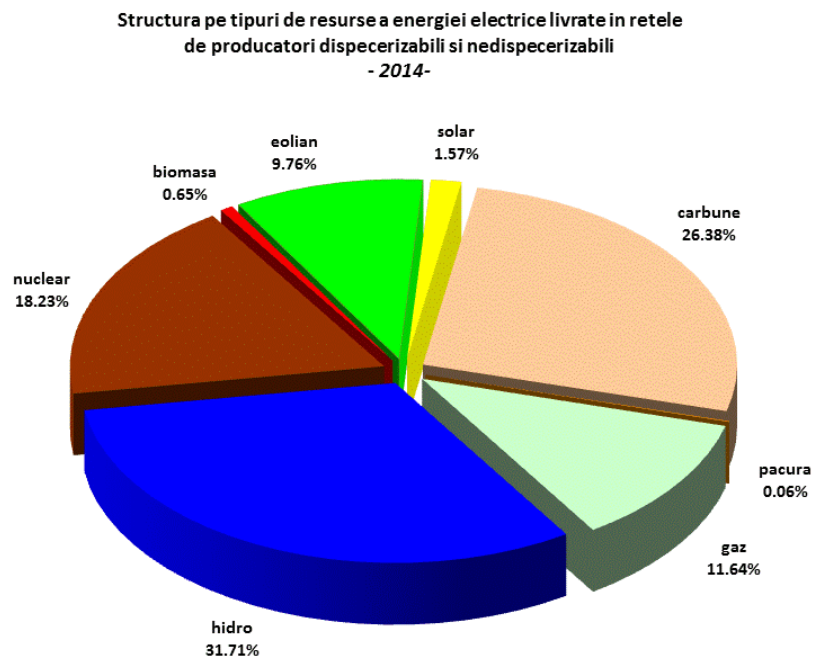
În anul 2014, au fost supuși procesului de monitorizare producătorii ale căror grupuri de producere sunt declarate dispecerizabile în baza *Regulamentului de programare a unităților de producție și a*

consumatorilor *dispecerizabili*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 32/2013, clasificate pe următoarele paliere de putere:

- grup hidroenergetic cu puterea instalată mai mare de 10 MW;
- grup turbogenerator termoenergetic (inclusiv pe bază de biomasă, nuclear) cu puterea instalată mai mare de 20 MW;
- centrală electrică eoliană, centrală fotovoltaică sau centrală cu motoare cu ardere internă cu puterea instalată mai mare de 5 MW.

Cantitatea totală de energie electrică livrată în rețele, în anul 2014, de producătorii deținători de unități dispecerizabile și nedispecerizabile (conform rezultatelor procesului de realizare a etichetei naționale de energie electrică) a fost de 59,65 TWh. Producătorii deținători de unități dispecerizabile au livrat cantitatea de 57,85 TWh (care conține și consumul propriu al unora dintre producători, inclusiv energia electrică vândută direct la barele centralelor), rezultat al procesului de monitorizare lunară a respectivilor producători. Comparația datelor privind producătorii dispecerizabili cu cele din anii anteriori este afectată de extinderea activității de monitorizare asupra unor producători care în trecut nu intrau în categoria celor dispecerizabili, în special producători deținători de grupuri eoliene și fotovoltaice, conform celor precizate anterior.

În graficul următor este prezentată structura energiei electrice livrate de producătorii deținători de unități dispecerizabile și nedispecerizabile, calculată pe tipuri de resurse convenționale și neconvenționale, raportată în conformitate cu prevederile *Regulamentului de etichetare a energiei electrice – Revizia 1*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 69/2009.

Sursa: Raportările producătorilor de energie electrică conform Ordinului ANRE nr. 69/2009 – prelucrare ANRE

O comparație cu valorile de energie livrată din anul 2013 indică o creștere cu cca. 9% a energiei electrice livrate la nivelul SEN, justificată de intensificarea activității de export și creșterii consumului intern.

Astfel pentru energia nucleară, cantitatea injectată în rețea a rămas aproximativ aceeași cu cea din anul anterior (10,74 TWh în 2014 față de 10,67 TWh în 2013). Se remarcă o creștere cu aprox. 6% la energia

electrică livrată pe bază de cărbune și respectiv 27% la cea din sursă hidroenergetică, în timp ce pe păcură și gaz s-a livrat mai puțin cu 95% respectiv 11% față de cantitățile din 2013. Se constată creșterea energiei electrice livrate din centrale cu grupuri regenerabile: din centrale pe biomasă cu cca.68%, din centrale eoliene cu cca. 20% și din centrale fotovoltaice cu 102%.

Cu toate că în anul 2014 a cunoscut o dezvoltare fără precedent, producerea pe bază de surse neconvenționale (eoliană, fotovoltaică, biomasă) deține o pondere de 11,98% din energia anuală livrată în rețele, la nivelul producătorilor dispecerizabili, ponderea producerii din surse convenționale rămânând preponderentă (88,02%).

Prezentăm cantitățile anuale de energie electrică produse de producătorii deținători de grupuri dispecerizabile, ordonați în funcție de cotele de piață anuale individuale. Din comparația cu datele individuale din anul precedent, se poate constata că cca. 70% din producție a fost realizată de cei 3 producători clasici, Hidroelectrică (sursă hidro), CE Oltenia (sursă termo) și Nuclearelectrică (sursă nucleară), ordinea în clasamentul primilor 3 producători rămânând aceeași ca în anul 2013.

Exceptând producătorul nuclear, a cărui producție este comparabilă cu cea de anul anterior, cei doi producători cu cele mai mari cote de piață au produs mai mult cu 24,5% (Hidroelectrică), respectiv cu 12,5% (CE Oltenia), față de anul precedent, în timp ce alți producători au înregistrat un regres cantitativ față de anul anterior (o scădere cu 40% în cazul OMV Petrom, cu 10% în cazul CE Hunedoara și cu 14,7% în cazul Electrocentrale București).

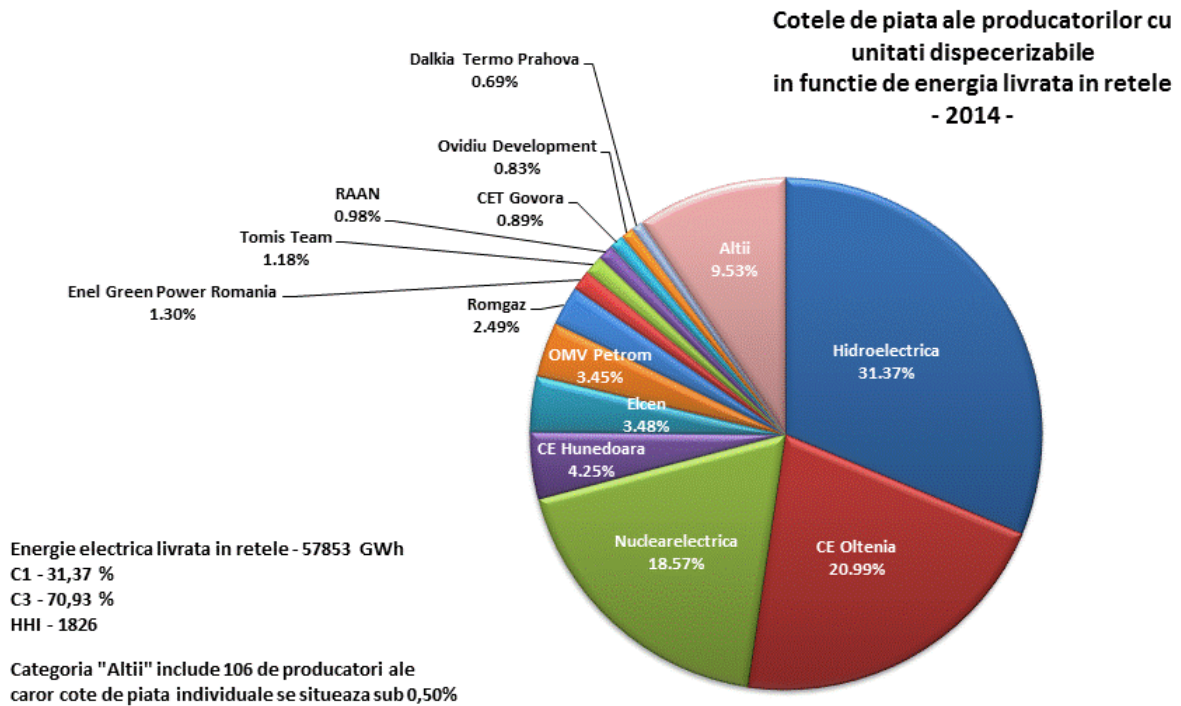
Se remarcă, de asemenea, faptul că primii 7 producători, care au avut o producție anuală în 2014 mai mare de 1 TWh au produs cca. 84% din totalul producției anuale înregistrate de producătorii deținători de grupuri dispecerizabile.

Producător dispecerizabil	Energie electrică produsă	
	TJ	GWh
Hidroelectrică SA	5126	18454
Complexul Energetic Oltenia SA	3695	13303
S.N. Nuclearelectrică SA	3243	11676
Complexul Energetic Hunedoara SA	753	2711
Electrocentrale București SA	654	2356
OMV Petrom SA	570	2051
Romgaz SA	429	1544
Enel Green Power România SRL*	208	750
Tomis Team SRL	194	699
Regia Autonomă de Activități Nucleare	211	758
CET Govora SA	188	677
Ovidiu Development SRL	135	487
Dalkia Termo Prahova SRL	128	460
Alții (cu cote de piață sub pragul de 0,5%)	1690	6082
TOTAL	17224	62007

*pentru lunile noiembrie și decembrie 2014 a fost inclusă energia electrică produsă în centralele aparținând societăților cu care a fuzionat prin absorbție

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor dispecerizabili de energie electrică – prelucrare ANRE

În figura următoare sunt prezentate cotele de piață ale producătorilor deținători de unități dispecerizabile în anul 2014, în funcție de energia electrică livrată în RET.

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor dispecerizabili de energie electrică – prelucrare ANRE

În tabelul următor sunt prezentate valorile medii anuale din perioada 2004–2014, ale indicatorilor de structură C1 (cota de piață a celui mai mare producător participant la piață) și indicele HHI, ambele determinate pe baza energiei electrice livrate în rețele de producătorii deținători de unități dispecerizabile. Valorile prezentate iau în considerare structura existentă la nivel de societăți cu personalitate juridică distinctă, neținând seama de participațiile deținute de unii operatori economici în acționariatul altora.

An	C1	HHI
2004	32%	1573
2005	37%	1831
2006	31%	1562
2007	28%	1404
2008	28%	1523
2009	29%	1641
2010	36%	1947
2011	26%	1469
2012	30%	1914
2013	28%	1759
2014	31%	1826

Sursa: Raportările lunare ale producătorilor dispecerizabili de energie electrică – prelucrare ANRE

Valoarea indicelui HHI pentru anul 2014 a fost de 1826. Cota de piață anuală a celui mai important producător a fost de 31,37%, deținută de producătorul hidro, care s-a situat și anul trecut pe primul loc în ceea ce privește energia introdusă în rețele.

Valoarea indicatorului de concentrare C3 a fost în anul 2014 de 70,93%, superioară celei din 2013, cu toate că în acest an baza de monitorizare s-a mărit prin includerea producătorilor din surse neconvenționale cu puteri instalate între 5-20 MW.

După cum se constată, valorile indicatorilor C3 și HHI corespunzătoare producerii de energie electrică din România depășesc ușor limitele care despart piețele cu un grad moderat de concentrare de cele cu un grad de concentrare ridicat, așa cum sunt acestea stabilite de literatura de specialitate.

În anul 2014, în România s-a importat o cantitate de cca 1,07 TWh și s-au exportat 8,20 TWh; valorile respective nu reprezintă fluxuri fizice transfrontaliere, ci sunt rezultatul schimburilor comerciale, conform rapoartelor de monitorizare lunare realizate de C.N. Transelectrica S.A. Comparativ cu datele aferente anului 2013, activitatea comercială transfrontalieră s-a intensificat, cantitatea de energie exportată pe contracte crescând de 3,3 ori, iar cea importată fiind mai mult decât dublă. Precizăm că importul de energie electrică a fost realizat de furnizorii de energie electrică și C.N. Transelectrica S.A. în calitate de agent de transfer, în timp ce exportul de energie electrică a fost realizat de furnizorii de energie electrică, C.N. Transelectrica S.A. în calitate de agent de transfer și producătorul Hidroelectrică S.A..

Funcționarea SEN în anul 2014 a fost caracterizată de creșterea cu cca. 2% a consumului intern de energie electrică față de cel din 2013, calculat pe baza energiei livrate în rețele și a soldului import-export, coroborat cu creșterea continuă a ponderii puterii instalate în centrale funcționând pe bază de SRE, în condițiile unui an hidrologic normal. La nivel lunar, același indicator a fost în majoritatea lunilor superior celui corespunzător din anul 2013, cu creșteri lunare între 0,6% (luna august) și 8,1% (luna noiembrie). De altfel, a doua jumătate a anului 2014 s-a caracterizat prin consumuri interne lunare superioare celor din aceeași perioadă a anului 2013.

Piața angro de energie electrică

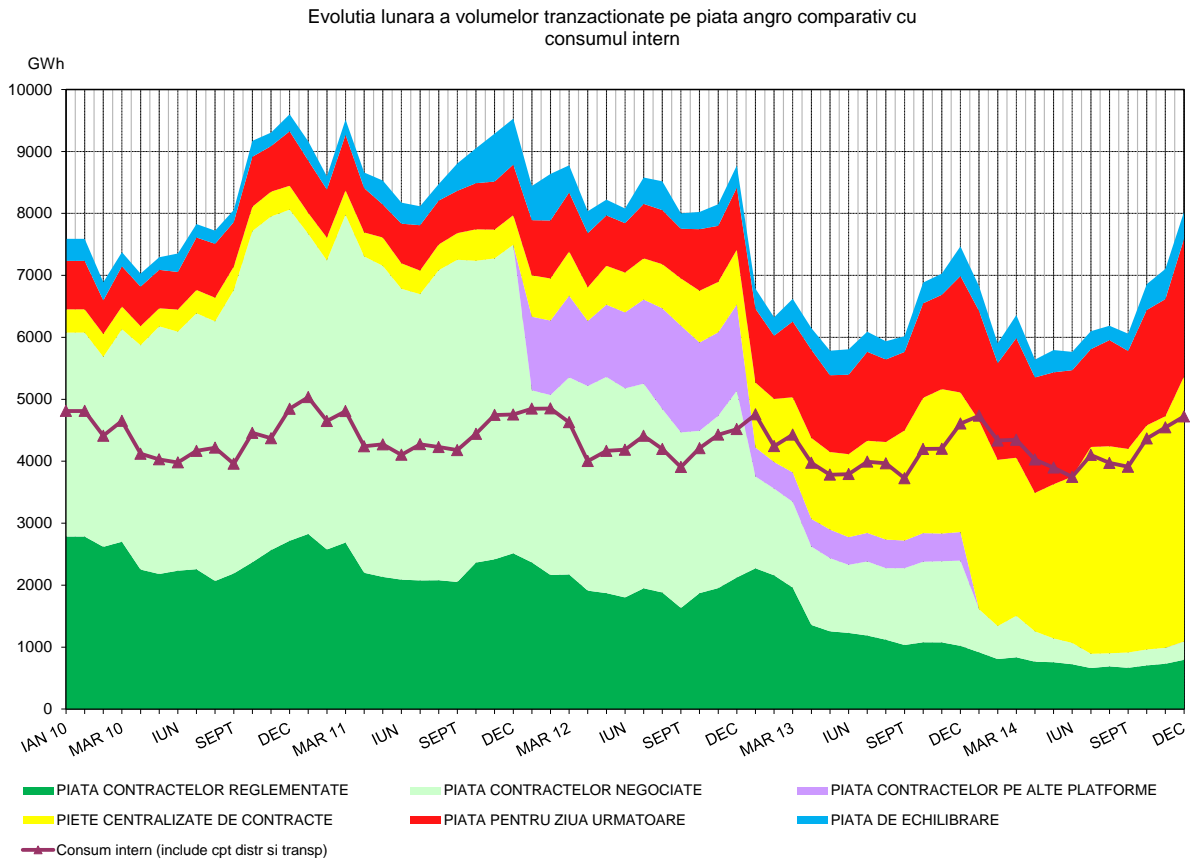
Piața angro este definită drept totalitatea tranzacțiilor desfășurate de către participanți, titulari de licență emisă de ANRE, care include și revânzările între participanți, realizate în scopul ajustării poziției contractuale și obținerii de beneficii financiare. Volumele astfel tranzacționate depășesc cantitatea livrată fizic de la producere către consum.

Modificările de structură a pieței angro, intervenite o dată cu intrarea în vigoare a Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012 au continuat și s-au consolidat pe măsură ce participanții la piață s-au conformat obligației de desfășurare transparente, publice, centralizate și nediscriminatorii a tuturor tranzacțiilor de pe piața concurențială de energie electrică și au migrat de pe piața de contracte bilaterale negociate către piețele centralizate organizate de Opcom S.A..

Începând cu luna mai 2014, a devenit operațională piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică (PC-OTC), activitatea participanților pe această piață intensificându-se spre sfârșitul anului; în schimb, până la sfârșitul anului 2014, pe piața organizată pentru contractarea energiei electrice pentru clienții finali mari nu au fost depuse oferte, aceasta fiind practic inactivă.

Volumele agregate și prețurile medii pe piața contractelor bilateral negociate au fost calculate de ANRE pe baza datelor declarate pe propria răspundere de participanții la piață în cadrul activității de monitorizare și ar trebui să corespundă contractelor încheiate înainte de intrarea în vigoare a Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012 și aflate în derulare la momentul raportării.

În graficul următor este prezentată evoluția lunară a volumelor tranzacționate pe principalele componente ale pieței angro de energie electrică în perioada 2009-2014, comparativ cu consumul intern.

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare ANRE

Pe ansamblul pieței angro, predominantă a fost tranzacționarea pe piața centralizată a contractelor bilaterale organizată la Opcom SA, care asigură în special tranzacțiile pe contractele încheiate pe termen mediu sau lung, secundată de PZU în cazul tranzacțiilor pe termen scurt. În contextul legislativ impus de Legea nr. 123/2012, tranzacțiile realizate pe platforme de brokeraj au fost practic sistate în 2014, participanții îndreptându-se către noua piață centralizată tip OTC de la nivelul Opcom S.A. cu instrumente de tranzacționare variate, iar volumul celor realizate pe contracte negociate s-a diminuat simțitor, reducându-se la o treime din cel realizat în 2013. Este, de asemenea, de remarcat, volumul cvasi-constant al energiei electrice tranzacționate pe piața de echilibrare față de cel din 2013.

În tabelul următor se prezintă volumele tranzacționate în 2014 pe fiecare componentă a pieței angro și evoluția acestora comparativ cu cele din anul precedent. Se constată că cca. 70% din totalul tranzacțiilor cumulate la nivel de an pe toate componentele pieței angro au fost realizate pe piețele centralizate administrate de Opcom S.A..

Componentele pieței angro	Volum tranzacționat în anul 2014 -GWh-	Evoluție față de anul 2013 - % -	Pondere din consumul intern din 2014 - % -
Piața contracte reglementate	9058	▼ 45,9	17,9
Piața contracte pe platforme de brokeraj	0	-	-
Piața contracte negociate direct	4611	▼ 70,0	9,1
Piața centralizată a contractelor bilaterale*	37284	▲ 98,5	73,5
Piața pentru Ziua Următoare	21496	▲ 31,5	42,4
Piața Intrazilnică	64	▲ 350,9	1,3
Piața de Echilibrare	4169	▲ 0,08	8,2
Export	8200	▲ 232,5	16,2

*PCCB, PCCB-NC, PC-OTC

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare ANRE

Din comparația cu anul 2013, se remarcă în primul rând reducerea la jumătate a cantității de energie electrică vândute pe contracte reglementate; aceasta este o urmare a creșterii gradului de dereglementare stabilit prin Memorandum-ul de Înțelegere aprobat de Guvernul României în martie 2012, în conformitate cu obligațiile asumate în relația cu FMI, Banca Mondială și Comisia Europeană privind aprobarea calendarului de eliminare treptată a tarifelor reglementate de energie electrică la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate. Spre deosebire de anul trecut, singurii producători care au avut cantități și prețuri reglementate prin decizii ANRE au fost Hidroelectrică S.A. și S.N. Nuclearelectrică S.A..

Un alt reper al anului 2014 este dispariția completă a tranzacțiilor pe platforme de brokeraj altele decât cele ale Opcom S.A. și reducerea drastică a celor încheiate pe contracte negociate direct, menținându-se practic cele pe contractele încheiate înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 123/2012, declarate în acest fel pe propria răspundere de participanții la piața angro. Această tendință a fost susținută și de emiterea unui număr semnificativ de note de sesizare care semnalau cazurile participanților la piață, ce, după apariția Legii nr. 123/2012 au continuat să încheie contracte negociate de vânzare-cumpărare.

Este de remarcat și amploarea pe care au luat-o cele două segmente ale pieței centralizate de contracte bilaterale de la Opcom SA, PCCB și PCCB-NC, comparativ cu anul precedent (comparația se face pe suma celor două componente, având în vedere faptul că în 2013 raportarea tranzacțiilor pe piețele centralizate de contracte nu s-a realizat distinct), volumul energiei tranzacționate dublându-se.

Una din creșterile semnificative a fost însă înregistrată de tranzacțiile la export, arătând interesul participanților pentru comercializarea pe alte piețe în funcție de necesitățile zonei și disponibilul de energie la prețuri competitive de pe piețele centralizate de contracte.

Deși a înregistrat cea mai mare creștere față de anul anterior (351%) volumul tranzacțiilor derulate pe Piața intrazilnică nu influențează major funcționarea pieței angro.

Operatorii de distribuție au achiziționat energie electrică numai pe piața concurențială (cca. 69% de pe PCCB și 31% de pe PZU). Se remarcă faptul că unul dintre operatorii de distribuție a efectuat tranzacții de cumpărare/vânzare pe PZU prin intermediul furnizorului de ultimă instanță din cadrul grupului, iar cca. 16% din achiziția pe PCCB de la furnizori este de la același furnizor de ultimă instanță.

Prețuri medii pe componentele pieței angro	2014 -lei/MWh-	2013 -lei/MWh-	Evoluție față de anul 2013 - % -
Piața contracte reglementate	142,68	171,13	▼16,6
Piața contracte pe platforme de brokeraj	-	222,51	-
Piața contracte negociate direct	163,75	185,82	▼11,9
Piața centralizată a contractelor bilaterale*	173,90	204,47	▼15,0
Piața pentru Ziua Următoare**	153,92	156,05	▼1,4
Piața Intrazilnică***	162,63	194,30	▼16,3
Piața de Echilibrare****	243,35	242,44	▲0,4
Export	173,47	179,63	▼3,4

* PCCB, PCCB-NC, PC-OTC

** prețul mediu anual este cel publicat de Opcom S.A. și se calculează ca medie aritmetică simplă

*** prețul mediu anual este calculat pe baza volumului și valorii tranzacționate anuale publicate de Opcom SA

**** prețul mediu anual este calculat ca medie aritmetică a prețurilor medii lunare de deficit

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare ANRE

Referitor la prețurile medii pe piața angro de energie electrică prezentate, facem următoarele precizări:

- i. prețurile medii nu conțin TVA, accize sau alte taxe și s-au determinat prin ponderarea prețurilor cu cantitățile livrate lunar corespunzătoare tranzacțiilor de vânzare raportate lunar de către participanții la piață, cu excepția prețului mediu pe PZU care a fost calculat ca medie aritmetică simplă;
- ii. toate prețurile includ componenta TG a tarifului de transport (pentru piețele centralizate aceasta este înglobată, de ofertanți, în preț).

Analiza comparativă a prețurilor medii anuale rezultate din tranzacțiile încheiate pe componente ale pieței angro în anul 2014, față de anul precedent, indică următoarele:

- scăderea prețurilor medii anuale pe toate componentele pieței angro, cu excepția prețului mediu de deficit pe piața de echilibrare, care a crescut, dar nesemnificativ; cea mai semnificativă scădere înregistrată pe componentele concurențiale ale pieței angro a fost înregistrată pe piața centralizată de contracte bilaterale (cu excepția prețului mediu de revenire determinat pe piața intrazilnică, dar care nu este relevant pentru ansamblul pieței angro), iar cea mai mică scădere a fost cea a prețului pe PZU;
- scăderea prețurilor medii pe piețele centralizate poate fi explicată în special prin creșterea producției în centrale hidroelectrice și a comercializării accentuate pe piața concurențială; o altă explicație constă în creșterea ponderii producției din surse regenerabile de energie și a tendinței de scădere a ofertei de preț pentru energia electrică corelată cu vânzarea certificatelor verzi pe piața centralizată organizată la Opcom S.A. în condițiile existenței unui preț minim de tranzacționare a certificatului verde;
- o scădere a diferenței dintre prețurile medii anuale pe contractele bilaterale negociate și celelalte contracte încheiate concurențial și apropierea lor de prețul de închidere al PZU;
- prețul mediu anual pe contracte reglementate corespunde celor doi producători cu cantități și prețuri reglementate; prețul mediu anual la export corespunde tranzacțiilor derulate de furnizorii concurențiali, având în vedere faptul că în anul 2014 nici un producător nu a raportat tranzacții de

export, chiar dacă Hidroelectrică a notificat la C.N. Transelectrica S.A., în luna decembrie 2014, un export de energie electrică, alocându-și capacitate de interconexiune în acest scop.

Piața contractelor bilaterale reglementate

Componenta reglementată a pieței angro a continuat să funcționeze și în anul 2014, în scopul alimentării la tarife reglementate a clienților casnici și, parțial a clienților noncasnici care nu au uzat de dreptul de a-și schimba furnizorul.

Prețurile și cantitățile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2014 au fost stabilite în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013.

În anul 2014, furnizorii de ultimă instanță au achiziționat de pe piața angro (piață reglementată și concurențială) o cantitate de energie electrică de 15275 GWh pentru acoperirea necesarului de energie al clienților alimentați în regim reglementat, inclusiv achiziția corespunzătoare CPC, din care cca 59,3% a fost achiziționată de pe piața reglementată, iar restul de pe piața concurențială. Prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru activitatea pe piața reglementată (inclusiv componentele CPC și de ultimă instanță) a fost de 157,34 lei/MWh.

În baza *Metodologiei* menționate, au fost emise deciziile de stabilire a cantităților de energie electrică vândute pe bază de contracte reglementate și a prețurilor reglementate pentru energia electrică livrată în anul 2014 de S.C. Hidroelectrică S.A. și de S.N. Nuclearelectrică SA, respectiv:

- pentru Hidroelectrică – Decizia ANRE nr. 3905/20.12.2013, cu o cantitate totală de 5.316.131 MWh, la un preț mediu de 115,2 lei/MWh, modificată prin Decizia ANRE nr. 1409/18.06.2014 prin care a fost aprobat un preț mediu de 125,8 lei/MWh pentru semestrul II 2014;
- pentru Nuclearelectrică – Decizia ANRE nr. 3906/20.12.2013, cu o cantitate totală de 3.742.450 MWh, la un preț mediu de 145,88 lei/MWh, modificată prin Decizia ANRE nr. 1408/18.06.2014 prin care a fost aprobat un preț mediu de 154,2 lei/MWh pentru semestrul II 2014.

Piața concurențială

Volumul tranzacțiilor derulate pe piața concurențială s-a menținut la același nivel cu cel realizat în anul 2013, dar, au avut loc modificări în structura livrărilor pe tipuri de tranzacții: au crescut cantitățile tranzacționate pe piețele centralizate organizate de Opcom S.A. (cu cca. 67%) și exportul cu cca. 115%, concomitent cu eliminarea tranzacțiilor încheiate pe platforme de brokeraj, respectiv reducerea tranzacțiilor negociate direct, cu cca 70%.

Pe contractele negociate direct, încheiate înainte de intrarea în vigoare a noii legi, participanții la piață au raportat o cantitate totală de cca. 4,6 TWh, tranzacționată la un preț mediu anual de 163,75 lei/MWh, mai mic decât prețul mediu al piețelor centralizate de la Opcom. de 173,90 lei/MWh.

Volumul tranzacțiilor cu energie electrică derulate pe bază de contracte de import/export a cunoscut variații de la o lună la alta, remarcându-se creșterile semnificative înregistrate de tranzacțiile de import în trim. IV 2014, precum și trendul crescător al tranzacțiilor de export începând cu luna martie 2014. Aceste evoluții au fost influențate și de cuplarea piețelor spot din Cehia, Slovacia, Ungaria și România, din noiembrie 2014.

Din analiza tranzacțiilor derulate pe baza contractelor de import/export, în anul 2014 se remarcă următoarele:

1. existența unor diferențe semnificative între cantitățile raportate ca fiind tranzacționate de unii furnizori și cantitățile raportate de C.N. Transelectrica S.A., explicate de operatori ca fiind tranzacții de import/export derulate de același operator, în absența unui contract propriu-zis de import/export sau între operatori care fac parte din același grup; problema a fost analizată și s-au adoptat măsuri care ar trebui să conducă la eliminarea diferențelor de raportare;
2. implementarea mecanismului de cuplare a piețelor spot 4M MC a avut ca rezultat creșterea importului, 35% din cantitatea anuală corespunzând activității de agent de transfer a C.N. Transelectrica S.A.;
3. creșterea substanțială a cantității de energie electrică exportată atât pe contracte bilaterale, cât și prin intermediul PZU.

Privită din punctul de vedere al producătorilor, piața concurențială (fără luarea în considerare a volumelor tranzacționate pe PE) a avut în componență vânzări în structura celor prezentate în tabelul următor:

Vânzări totale ale producătorilor pe piața concurențială			100% (49569 GWh)
A.	Tranzacții realizate în urma contractelor negociate bilateral		12,8%
	1.	Cu furnizori	6,8%
	2.	Cu parteneri externi (export)	0,0%
	3.	Cu alți producători	0,0%
	4.	Cu distribuitori	0,0%
	5.	Cu clienți finali	6%
B.	Tranzacții realizate prin mecanismele de tip licitație ale piețelor centralizate de contracte		50,4%
	1.	Cu furnizori	44,1%
	2.	Cu distribuitori	5,9%
	3.	Cu alți producători	0,2%
	4.	Cu operatorul de transport și sistem	0,2%
C.	Tranzacții pe PZU și PI		36,8%

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare ANRE

Notă: se menționează că tranzacția de export a Hidroelectrică nu a fost inclusă la rubrica adecvată din macheta de raportare și de aceea nu este individualizată în structura de vânzări a producătorilor.

Pe ansamblu, vânzările producătorilor dispeceerizabili pe piața concurențială, cu excepția PE, au reprezentat în 2014 o cantitate de aproape 50 TWh, la prețul mediu anual de 168,20 lei/MWh (inclusiv componenta TG a tarifului de transport). Comparația cu datele anului 2013 nu este relevantă în condițiile redefinirii noțiunii de grup dispeceerizabil.

Dacă în anul 2013 vânzările negociate, cele pe piețe centralizate și respectiv pe PZU reprezentau fiecare circa o treime din vânzarea concurențială totală a producătorilor, în 2014 structura s-a modificat semnificativ în favoarea piețelor centralizate de contracte, vânzarea pe PZU rămânând la o pondere asemănătoare. Astfel, producătorii au vândut cea mai mare parte a energiei electrice pe piața centralizată de

contracte de la Opcom S.A. (24971 GWh), din care 19795 GWh au fost vânduți furnizorilor la prețul mediu anual de 173,07 lei/MWh; următorul loc a fost ocupat de vânzările pe PZU (18214 GWh la prețul de 159,62 lei/MWh).

Privită din punctul de vedere al furnizorilor, piața concurențială a avut în componență vânzări în structura celor prezentate în tabelul următor:

Vânzări totale ale furnizorilor pe piața concurențială		100% (50132 GWh)
A.	Tranzacții realizate în urma contractelor negociate bilateral	70,3%
	1. Cu alți furnizori	2,4%
	2. Cu parteneri externi (export)	15,5%
	3. Cu producători	0,0%
	4. Cu operatori distribuție	0,0%
	5. Cu clienți finali	52,3%
B.	Tranzacții realizate pe alte platforme de brokeraj	0,0%
C.	Tranzacții realizate prin mecanismele de tip licitație ale piețelor centralizate	24,6%
	1. Cu alți furnizori	20,3%
	2. Cu producători	0,6%
	3. Cu operatorul de transport și sistem	0,9%
	4. Cu operatorii de distribuție	2,8%
D.	Tranzacții pe PZU	5,1%

Sursa: Raportările lunare ale participanților la piața angro de energie electrică, OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare ANRE

Prețurile medii de vânzare realizate de furnizori pe piața concurențială în 2014 (inclusiv componenta T_G a tarifului de transport) au fost de: 160,50 lei/MWh pentru vânzările negociate către alți furnizori, 173,47 lei/MWh la export și de 182,49 lei/MWh către consumatorii finali, cu precizarea că acest ultim preț nu include costurile de rețea (componenta T_L a tarifului de transport, distribuție, servicii de sistem).

Pentru tranzacțiile pe PZU, prețul mediu realizat de către furnizori a fost de 152,78 lei/MWh, iar pentru livrările pe contracte încheiate pe piețele centralizate, acesta a fost de 180,92 lei/MWh cu producătorii, de 175,83 lei/MWh cu furnizorii, 173,25 lei/MWh cu operatorii de distribuție și respectiv de 177,68 lei/MWh cu operatorul de transport și sistem.

Piața centralizată a contractelor bilaterale de energie electrică, cu cele două modalități de tranzacționare - PCCB și PCCB-NC

În anul 2014 a continuat creșterea numărului de participanți, a numărului de oferte introduse și a cantităților de energie electrică tranzacționate pe piața centralizată a contractelor bilaterale cu cele două modalități de tranzacționare - prin licitație publică (PCCB) și respectiv licitație publică cu negociere continuă (PCCB-NC). Astfel, dacă în luna decembrie 2013 erau înregistrați 376 de participanți, numărul acestora a crescut progresiv de la lună la lună, ajungând ca în luna decembrie 2014 să se înregistreze un număr de 588 de participanți, cu 56% mai mult față de aceeași perioadă a anului trecut.

În anul 2014, participanții la PCCB au introdus un număr mare de oferte inițiatorie de vânzare sau au răspuns la oferte inițiatorie de cumpărare cu cantități ofertate într-un domeniu larg, neprecizate exact, sau care conțineau formule de preț, determinând în acest fel variabilitatea informației. În urma analizării fiecărei asemenea oferte în parte, se află în curs de întocmire și transmitere către Direcția General Control

note de sesizare pentru oferte aflate în afara cadrului de reglementare stabilit prin *Regulamentul privind cadrul organizat de tranzacționare a contractelor bilaterale de energie electrică* aflat în vigoare.

Numărul ofertelor introduse a crescut semnificativ, astfel încât, dacă în 2012, din cele 609 de oferte inițiatore introduse (vânzare sau cumpărare) au fost încheiate 254 de tranzacții, reprezentând cca. 42%, în anul 2013, în urma introducerii unui număr de 2493 oferte inițiatore, s-au încheiat 866 contracte – de 3,5 ori mai mult decât în anul 2012-, reprezentând cca. 35% din numărul intențiilor de tranzacționare, pentru ca în anul 2014 să fie introduse 3521 oferte inițiatore, din care s-au tranzacționat 1579 contracte, reprezentând cca. 45% din numărul intențiilor de tranzacționare.

În ultimii 4 ani, volumele raportate de Opcom SA, ca fiind tranzacționate pe PCCB în urma câștigării licitațiilor publice, au evoluat de la an la an, cu rate de creștere apropiate: de 2,6 ori mai mari în 2012 față de 2011, de 2,3 ori mai mari în 2013 față de 2012, respectiv de 1,82 ori în 2014 față de 2013, ajungându-se la o cantitate tranzacționată de 34,2 TWh în 2014. Prețul minim tranzacționat în anul 2014 a fost de 40 lei/MWh (și s-a atribuit pentru o cantitate cu profil de livrare la vârf pentru perioada ianuarie 2015-decembrie 2019 de la un producător fotovoltaic către un furnizor), în timp ce prețul maxim tranzacționat a fost de 210,95 lei/MWh (tot pentru un contract cu profilul de livrare la vârf, pe 3 luni, la începutul anului 2015). Și în anul 2014 s-au încheiat contracte pe perioade de livrare mai lungi de 1 an.

Lunile cu cele mai multe oferte inițiate pe PCCB - peste 430 - au fost februarie și decembrie 2014. Lunile cu cele mai mari volume tranzacționate au fost iulie și august (cca. 3,1 TWh lunar), octombrie și noiembrie (cca. 3,3 TWh lunar), pentru ca în luna decembrie să se atingă maximul de 3,5 TWh.

Producătorii cei mai activi din punct de vedere al introducerii de oferte inițiatore de vânzare cu preț minim și care au înregistrat cele mai mari volume de energie livrate ca urmare a contractelor încheiate pe PCCB și PCCB-NC în 2014, au fost CE Oltenia, Nuclearelectrica și Hidroelectrică, iar dintre furnizorii care au cumpărat pe contracte încheiate pe PCCB și PCCB-NC s-au remarcat Tinmar Ind, Electrica Furnizare, E.ON Energie România și Transenergo Com. Furnizorii Tinmar Ind, Alpiq RomIndustries și Transenergo Com au înregistrat cele mai mari vânzări de energie pe această piață, dar respectivele cantități au fost mai mici decât cele cumpărate.

Volumele livrate ca urmare a tranzacțiilor încheiate pe PCCB și PCCB-NC au crescut de peste 1,9 ori față de anul precedent, atingând o valoare fără precedent de la începutul tranzacționării pe această piață și până în prezent, de 35,94 TWh, reprezentând cca. 71% din consumul intern. Lunile cu livrările de cantități care au depășit 3,4 TWh lunar au fost cele din trimestrul IV 2014.

Prețul mediu anual înregistrat pe contractele încheiate pe PCCB și PCCB-NC aflate în livrare în anul 2014 a fost de 173,91 lei/MWh, cu 13% mai mare decât prețul mediu anual pe PZU (20 lei/MWh). Evoluția prețurilor medii lunare înregistrate pe această piață a înregistrat variații intervalul 170,05 lei/MWh (luna septembrie) - 177,29 lei/MWh (luna ianuarie). Prețul mediu anual înregistrat în anul 2014 a înregistrat o scădere cu 15% față de valoarea medie înregistrată în anul 2013.

Piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică - PC-OTC

Demarată în luna mai 2014, PC-OTC reprezintă un cadru organizat la nivelul Opcom S.A. în scopul tranzacționării centralizate în regim concurențial pe baza unor contracte prestabilite de vânzare-cumpărare a energiei electrice și a unor liste de eligibilitate stabilite conform unor criterii proprii fiecărui participant. Tranzacționarea se face pe bază de instrumente-standard, utilizând contracte-cadru agreeate de părți înainte de tranzacționare; începând cu luna noiembrie 2014, în conformitate cu prevederile regulamentului aprobat prin Ordinul ANRE nr. 49/2013, este obligatorie utilizarea contractelor tip EFET.

În cele 8 luni de funcționare, activitatea pe PC-OTC s-a intensificat de la lună la lună. Astfel, dacă la sfârșitul lunii mai 2014 erau înscriși 30 de participanți, până la sfârșitul anului se înscrieseră 54. Pornind de la un număr de 19 tranzacții în luna mai 2014, participanții au ajuns în ultima lună a anului la un total de 254 tranzacții pentru livrări în bandă, vârf și gol.

Cantitatea tranzacționată lunar pe instrumentele standard disponibile (zi, week-end, săptămână, lună, trimestru, semestru, an) a crescut de la 76,5 GWh în luna mai, până la 1946 GWh în decembrie, cu un total tranzacționat la nivelul întregului an de 6223 GWh, din care 54,6% s-a tranzacționat pe instrumentul standard-an cu livrare în anul 2015. Prețurile medii ponderate pe tranzacțiile din fiecare lună au variat în funcție de instrumentul utilizat și profilul de livrare între un minim de 50 lei/MWh (realizat pe o tranzacție în bandă pentru o zi de week-end în luna octombrie) și 267,5 lei/MWh (realizat pe o tranzacție sleeve la vârf pentru o zi de lucru în luna decembrie) cu valori medii ponderate lunare între 155,24 și 173 lei/MWh). O parte din tranzacții a fost încheiată prin procedura de intermediere (tranzacții sleeve), iar în luna decembrie 2014 a fost identificată o tranzacție mai mare de 50 MW pe interval orar. Datele privind cantitățile tranzacționate și prețurile aferente au fost obținute din analiza rapoartelor lunare de supraveghere transmise de Opcom S.A. și se referă la tranzacțiile realizate în luna de raportare pentru perioade de livrare viitoare.

Cantitatea anuală livrată pe contractele de vânzare-cumpărare încheiate pe PC-OTC a fost de 1344 GWh, reprezentând 2,6% din consumul intern, la prețul mediu anual de 173,50 lei/MWh. Cantitățile lunare livrate au evoluat începând de la aproape 1 GWh (0,02% din consumul intern) în luna mai 2014, până la 504 GWh (cca. 11% din consumul intern) în luna decembrie 2014, cu prețuri medii lunare variind crescător de-a lungul anului de la 144,31 lei/MWh până la 181,21 lei/MWh în decembrie 2014. Cca. 54,3% din cantitatea tranzacționată a fost vândută de furnizori la prețul mediu anual de 173,88 lei/MWh și cca. 45,7% de producători cu prețul mediu anual de 173,06 lei/MWh. Datele privind cantitățile livrate și prețurile aferente au fost obținute pe baza raportărilor lunare ale participanților la PC-OTC și se referă la energia electrică efectiv livrată în luna de raportare.

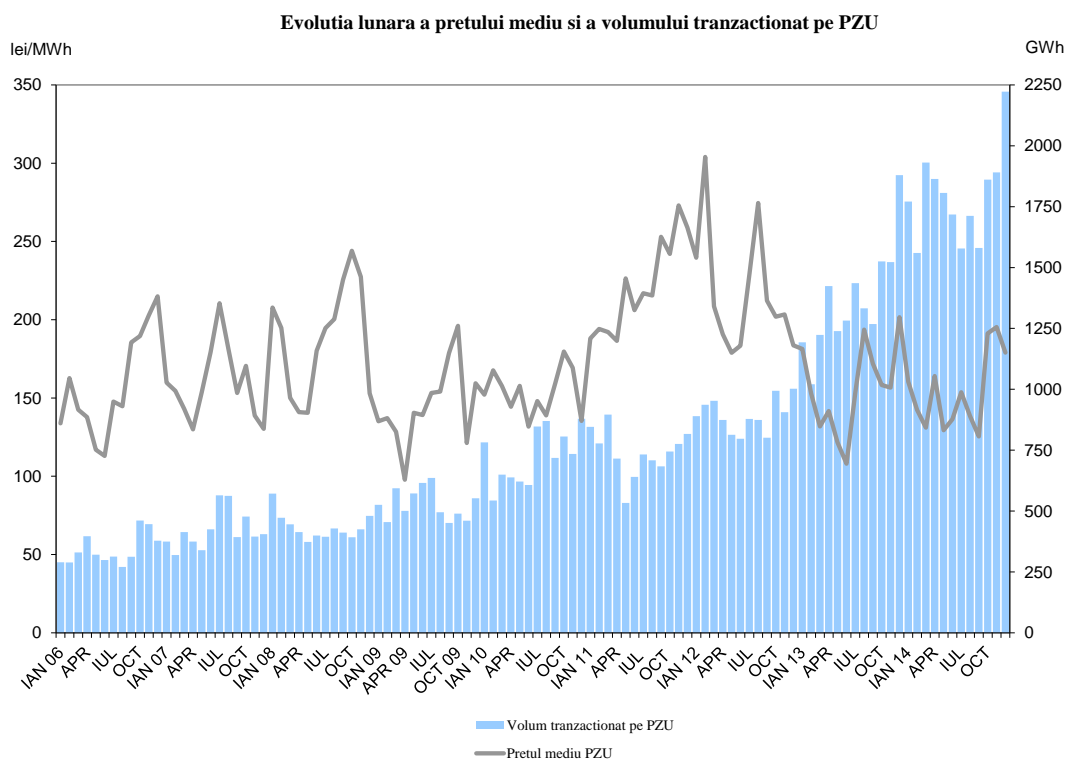
Referitor la informațiile publicate pe site-ul www.opcom.ro, la capitolul Piața centralizată cu negociere dublă continuă PC-OTC, este de remarcat transparența limitată a acestei piețe, concretizată în publicarea de date agregate, de sinteză și statistici, fără date/informații individuale privind ofertele și tranzacțiile fiecărui participant, în contrast cu detaliile de tranzacționare publicate pentru piața centralizată de contracte bilaterale cu cele două modalități de tranzacționare PCCB și PCCB-NC.

Din informațiile cuprinse în rapoartele lunare de monitorizare transmise de Opcom S.A. se remarcă numărul mare de tranzacții încheiate între participanții unor grupuri de companii și faptul că unele dintre acestea, inclusiv furnizori de ultimă instanță, încheie în exclusivitate contracte cu companiile înrudite din cadrul grupului lor. Acest fapt ridică unele semne de întrebare cu privire la asigurarea principiului de nediscriminare și este posibil ca urmare a stabilirii la 4 a numărului minim de parteneri din lista de eligibilitate. Se remarcă faptul că, la data redactării raportului, pe site-ul Opcom S.A. nu sunt disponibile listele de eligibilitate ale tuturor participanților incluși în lista publicată de operatorul pieței.

Piața pentru ziua următoare – PZU

Volumul de energie electrică tranzacționat pe PZU în 2014 a crescut cu cca. 32% față de volumul tranzacționat în anul 2013. Ponderea tranzacțiilor derulate pe PZU din consumul intern, în 2014, a variat între 36% în luna februarie) și 46,3% (în luna aprilie). La nivel anual valorile sunt de cca 42%, în anul 2014, față de cca. 33% în 2013.

Prețul mediu de închidere a PZU (calculat ca medie aritmetică a prețurilor lunare de închidere a pieței) a scăzut cu cca. 1% față de media anului 2013. În graficul următor este prezentată evoluția lunară a prețului mediu și a volumului tranzacționat pe PZU în perioada 2006–2014.

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare ANRE

Variații de la o lună la alta ale prețului mediu lunar stabilit pe PZU au existat în ambele sensuri. Minimul perioadei a fost atins în luna septembrie 2014 (125,43 lei/MWh), iar maximum, în luna noiembrie 2014 (195,34 lei/MWh). Prețul mediu anual calculat ca medie aritmetică a prețurilor medii lunare înregistrate a fost în 2014 de 153,92 lei/MWh.

În data de 19 noiembrie 2014 a fost lansată cuplarea piețelor CZ-SK-HU-RO, integrând piețele de energie electrică pentru ziua următoare din Republica Cehă, Slovacia, Ungaria și România.

Funcționarea cuplată a piețelor pentru ziua următoare din cele 4 țări a condus la modificarea majoră a fluxurilor comerciale înregistrate pe granița România – Ungaria; se remarcă, astfel, intensificarea importului dinspre Ungaria și modificarea nesemnificativă a exportului spre Ungaria. Acest rezultat este neașteptat, având în vedere că, la aderarea României la proiectul de cuplare se preconiza creșterea cantităților de energie electrică tranzacționate de marii producători pe bază de surse clasice pe PZU, creștere justificată de capacitatea disponibilă neutilizată a acestor producători în funcționarea SEN și care ar fi permis majorarea cantităților de energie electrică exportate din România spre Ungaria.

Rezultatele funcționării cuplate a PZU sunt influențate de valoarea ATC stabilită la licitațiile implicite pe fiecare direcție de tranzacționare. La export, de regulă, ATC este ocupat datorită alocărilor pe contractele pe termen lung și mediu, ceea ce conduce la valori reduse ale ATC stabilit la licitațiile implicite, cantitățile exportate prin mecanismul de cuplare devenind nesemnificative.

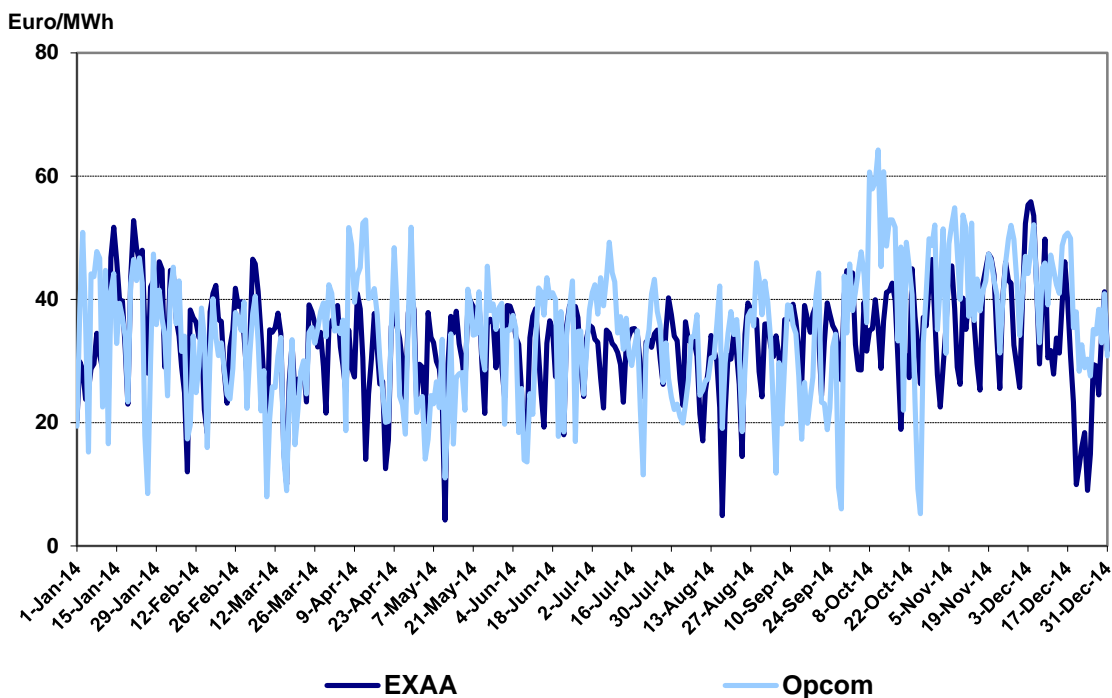
Se remarcă, de asemenea, faptul că disponibilizarea unor valori semnificative ale ATC la licitațiile implicate pe direcția import după aplicarea principiului de netting conduce la importuri mari de energie electrică în situația în care prețurile din piața internă sunt superioare celor din țările partenere în mecanism.

Se apreciază că, și în acest an, prețul stabilit pe PZU încorporează cu suficientă acuratețe informațiile disponibile privind nivelul resurselor și al necesarului de energie electrică, corespunzătoare momentului, prezentând, totodată, volatilitatea ridicată specifică.

Indicatorul de concentrare HHI a avut valori care, în general, indică lipsa de concentrare la cumpărare (valori lunare în domeniul 433-716); pe partea de vânzare, se constată o piață cu concentrare mai mică în primele 4 luni și ultima lună a anului, cu valori lunare ale HHI în domeniul 676-812, iar în perioada mai-noiembrie 2014, se înregistrează o piață moderat concentrată, cu excepția lunii august, când s-a înregistrat o valoare a HHI de 2516.

Din comparația prețului de închidere a PZU cu prețurile spot stabilite de alte burse de energie europene în 2014, se remarcă faptul că valorile prețurilor înregistrate de Opcom S.A. au fost, cu excepția lunilor ianuarie, februarie și martie, mai mari decât cele de pe EXAA.

PRETURI SPOT MEDII ZILNICE ANUL 2014

Sursa: Raportările zilnice ale OPCOM S.A. și informațiile publicate de EXAA
– prelucrare ANRE

Piața intrazilnică – PI

Componentă a pieței angro, piața intrazilnică reprezintă cadrul centralizat de tranzacționare a energiei electrice organizat la nivelul operatorului pieței de energie electrică, Opcom SA, care este și contraparte și a fost creat atât în scopul ajustării portofoliului de contracte la posibilitățile de producere, necesarul de consum și tranzacțiile transfrontaliere, cât și pentru reducerea posibilelor dezechilibre. Răspunzând

principiilor de nediscriminare, transparență, caracter public și centralizat, piața intrazilnică este o piață voluntară care oferă participanților instrumente-standard de tranzacționare, pentru care pot introduce oferte de vânzare și/sau cumpărare după încheierea tranzacțiilor pe PZU și până aproape de ora începerii livrării energiei electrice. Pe această piață tranzacțiile orare sunt ferme, independente și au la bază anonimizarea participanților.

Cu toate că este încă insuficient utilizată de participanții la piață, piața intrazilnică a cunoscut o evoluție pozitivă față de anul precedent în ceea ce privesc volumele lunare tranzacționate, ajungând ca la sfârșitul anului să se înregistreze un volum total de 64 GWh, de cca. 4,5 ori mai mare decât cel în 2013.

Cu un număr de 97 de titulari de licență care au semnat convenția de participare la piața intrazilnică, gradul lunar de participare (numărul participanților care au introdus oferte din totalul celor înscriși) a variat în acest an între 25% (lunile februarie, iunie și august 2014) și 34% (atins în luna martie 2014).

Piața de echilibrare – PE

În luna decembrie 2014 pe această piață operau 116 producători și erau înregistrate 100 PRE. Creșterea substanțială a numărului de producători a fost determinată de demararea procesului de calificare ca și unitati dispecherizabile a grupurilor generatoare cu putere instalată mai mare de 5 MW, pe bază de surse regenerabile.

În tabelul următor sunt prezentate valorile comparative anuale pentru perioada 2006 - 2014 ale indicatorilor de concentrare determinate pe baza energiei efectiv livrate de producători pe PE, pentru fiecare tip de reglaj și sens.

Valorile indicatorilor de concentrare a pieței de echilibrare

Anul	Tip reglaj	Sens reglaj	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
C1	Reglaj secundar	Crestere	80%	60%	71%	64%	68%	59%	60%	61%	59%
		Scădere	80%	56%	71%	64%	67%	56%	57%	58%	58%
	Reglaj terțiar rapid	Crestere	69%	51%	70%	55%	53%	75%	78%	67%	58%
		Scădere	53%	30%	38%	47%	62%	46%	53%	47%	70%
	Reglaj terțiar lent	Crestere	29%	29%	27%	39%	45%	30%	46%	39%	61%
		Scădere	31%	19%	27%	32%	34%	42%	46%	37%	63%
HHI	Reglaj secundar	Crestere	6510	3915	5438	4526	5067	3986	4815	4700	3495
		Scădere	6612	3538	5367	4501	4943	3703	4665	4423	3396
	Reglaj terțiar rapid	Crestere	5061	2979	5065	3543	3320	5729	6250	4841	3400
		Scădere	3452	1590	2319	2843	4204	2868	3926	3202	4836
	Reglaj terțiar lent	Crestere	2203	1769	2021	2478	2749	1679	2375	2777	3759
		Scădere	2582	1276	1838	2017	2089	2563	3446	2470	3959

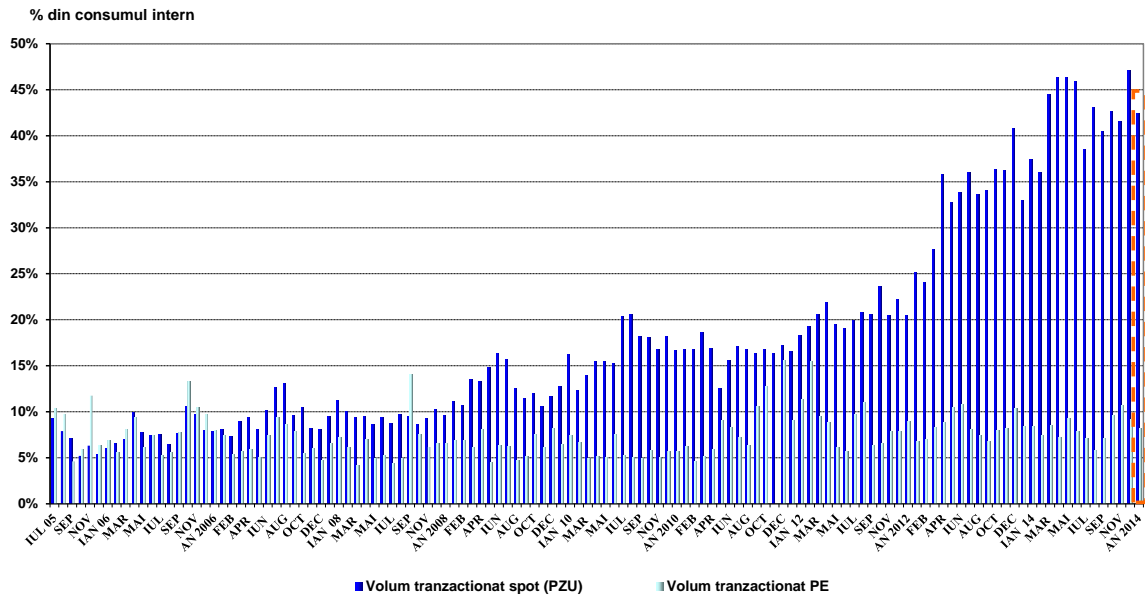
Sursa: Raportările lunare ale C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare ANRE

Valorile indicatorilor de concentrare pentru anul 2014 arată existența unui participant dominant și o concentrare excesivă a pieței de echilibrare pentru toate categoriile de reglaj.

Volumul total tranzacționat pe PE în 2014 este apropiat celui înregistrat în anul 2013 (creștere de cca. 0,08%).

Valoarea lunară s-a situat constant mult sub cea tranzacționată pe PZU, așa cum rezultă din graficul următor; relaționarea celor două piețe (PZU și PE) în anul 2014 este, în general, corectă.

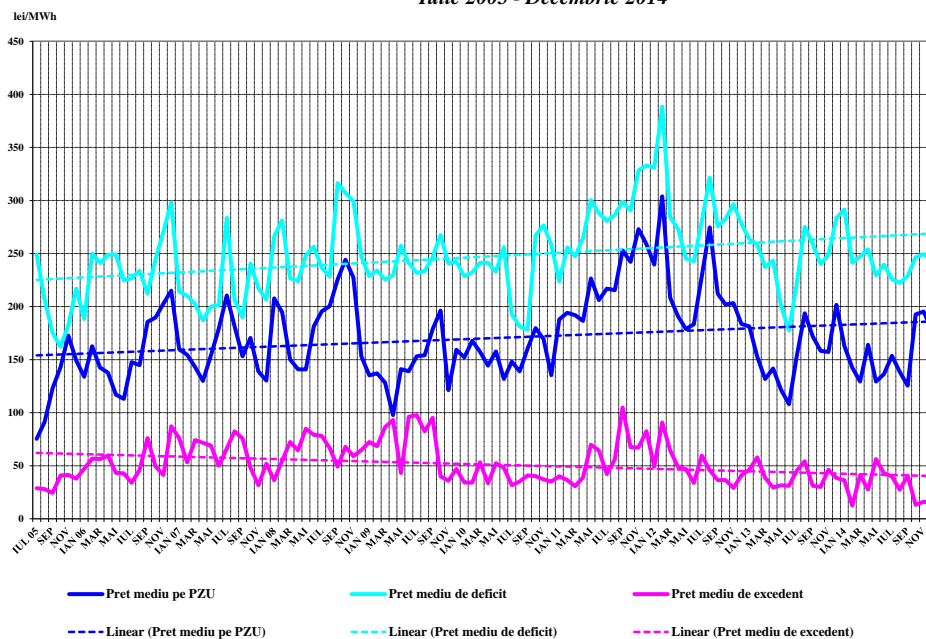
Volume tranzactionate pe PZU si PE

Sursa: Raportările lunare ale OPCOM S.A. și C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare ANRE

Graficul următor prezintă evoluțiile prețurilor medii lunare de decontare a dezechilibrelor înregistrate de PRE-uri (prețul de excedent și prețul de deficit) pentru perioada iulie 2005 - decembrie 2014. Valorile medii ale prețurilor de decontare pentru anul 2014 au fost de 243,35 lei/MWh, pentru prețul de deficit (cu cca 0,4% mai mare decât cel înregistrat în anul 2013) și de 30,77 lei/MWh, pentru prețul de excedent (cu cca 23,2% mai mic comparativ cu anul anterior). Se menționează faptul că valorile precizate sunt calculate ca medie aritmetică a prețurilor orare înregistrate.

Preturi medii lunare înregistrate pe PZU si PE
Iulie 2005 - Decembrie 2014

Sursa: Raportările zilnice/lunare ale OPCOM SA– prelucrare ANRE

În anul 2014, valoarea suplimentară lunară rezultată din piața de echilibrare și decontarea dezechilibrelor PRE a avut în unele luni semnificația unui cost, iar în altele a unui venit (în lunile ianuarie, februarie, aprilie, iulie august și septembrie), valoarea cumulată pe întreaga perioadă fiind un cost de 10,73 mil lei, cu 42,4% mai mică decât valoarea înregistrată în anul 2013.

Din rapoartele de monitorizare transmise de OTS rezultă că în anul 2014 au fost înregistrate intervale de tranzacționare în care s-au dispus reduceri ale puterii centralelor electrice eoliene și centralelor electrice fotovoltaice înscrise ca unități dispecerizabile la PE. Motivul a fost, de fiecare dată, echilibrarea balanței producție-consum și încadrarea în valoarea soldului programat, în condițiile în care fuseseră epuizate celelalte posibilități de reglaj. Informațiile referitoare la reducerile dispuse au fost publicate pe site-ul www.transelectrica.ro la adresa [Transparență/Echilibrare și STS](#), punctul 21 din tabel.

În anul 2014, C.N. Transelectrica S.A. a identificat trei participanți care au îndeplinit condiția de publicare a ofertelor și tranzacțiilor, ca urmare a depășirii limitei de 40% din volumul tranzacțiilor pentru un anumit tip de reglaj și sens. Aceștia sunt Hidroelectrică, Romgaz și CE Oltenia, iar datele sunt publicate pe site-ul www.transelectrica.ro la adresa [Transparență/Echilibrare și STS](#), pct. 19 din tabel.

Piața serviciilor tehnologice de sistem

În vederea asigurării siguranței în funcționare a Sistemului Energetic Național, a fost organizată piața de servicii tehnologice de sistem (STS), prin intermediul căreia operatorul de transport și sistem C.N. Transelectrica S.A. contractează STS destinate reglajului secundar și respectiv rezervele terțiare rapidă și lentă, în conformitate cu normele ENTSO-E, cu prevederile Codului tehnic al rețelei electrice de transport și ale Codului comercial al pieței angro de energie electrică.

În anul 2014, ca urmare a aplicării cadrului legal în vigoare (prevederile HG nr. 138/2013 cu modificările din HG nr. 941/2014) și a cadrului de reglementare aferent, cantitățile de STS au fost contractate atât reglementat, pe bază de Decizii ale ANRE, cât și în urma organizării de sesiuni de licitații pe diferite orizonturi de timp.

Participanții care dețin o licență de producere, dețin unități dispecerizabile calificate de C.N. Transelectrica S.A. pentru serviciul pe care-l oferă, sunt înscrși la piața de echilibrare și fac parte dintr-un PRE se pot înscrie la licitațiile pentru achiziția STS și pot face oferte pe portofoliul de unități dacă au un cod EIC. Producătorii-furnizorii de STS au obligația contractuală să oferteze pe piața de echilibrare, în fiecare interval orar, energia de reglaj aferentă cantităților de STS contractate, caz în care se consideră că respectivele cantități au fost realizate. Acestea se plătesc de către C.N. Transelectrica S.A. la prețul de contract, în timp ce pentru cele nerealizate, furnizorii de STS sunt cei care plătesc către C.N. Transelectrica S.A. o penalizare la un preț dublu față de prețul din contract.

În anul 2014, furnizorii de STS au fost Hidroelectrică, CE Oltenia, CE Hunedoara, OMV Petrom, Electrocentrale București, Romgaz, Electrocentrale Galați, Dalkia Termo Prahova și Electro Energy Sud. Aceștia au participat la piața de STS atât pe componenta reglementată, încheind contracte bilaterale în baza cantităților și prețurilor reglementate stabilite prin Decizii ANRE, cât și pe componenta concurențială, având contracte cu cantități și prețuri rezultate în urma licitațiilor lunare și săptămânale organizate de C.N. Transelectrica S.A..

La nivelul anului, achiziția de cantități destinate rezervei de reglaj secundar și respectiv de reglaj terțiar lent a fost mai mare cu 14% respectiv 23% față de anul anterior, în timp ce pentru rezerva de reglaj terțiar rapid cantitatea totală achiziționată de C.N. Transelectrica S.A. s-a diminuat cu 8%.

Dacă în 2013, rezerva pentru reglajul secundar și cel terțiar rapid s-a achiziționat în proporție de 99% respectiv 100% pe componenta reglementată, iar pentru rezerva de reglaj terțiar lent doar 19% a fost realizată prin licitație, situația în anul 2014 a fost diferită: achiziția prin licitație a fost preponderentă pentru RTR (88% din total achiziție pe respectivul tip de rezervă) și în cazul RS (54%), cantitățile stabilite prin decizii neacoperind necesarul estimat de UNO-DEN. În cazul rezervei de RTL însă, cantitățile reglementate au acoperit necesarul de reglaj estimat de C.N. Transelectrica SA, nefiind necesare licitațiile.

Dacă în primul semestru din 2014 se constată realizarea unui grad total de acoperire prin contracte bilaterale variind între 69,26% și 100,63% față de necesarul stabilit, în cel de-al doilea semestru gradul de acoperire a depășit în fiecare lună valorile considerate necesare pentru buna funcționare a SEN. De remarcat este și faptul că, în cazul RTL, respectivul indicator a depășit pragul de 100% în toate lunile din 2014, variind în intervalul 102,51%-115,28% acoperire prin contracte reglementate.

Dacă în primele 6 luni din 2014, tarifele reglementate pentru cele 3 tipuri de rezerve au rămas la același nivel cu cele din anul 2013 pentru toți furnizorii de STS, începând cu luna iulie 2014, tarifele au fost reglementate la nivele diferite, depinzând de tehnologia de producere utilizată. Prețurile rezultate în urma desfășurării licitațiilor au variat de la lună la lună în jurul valorii de 63 lei/h*MW în cazul rezervei de reglaj secundar și în intervalul 29,86-31,75 lei/h*MW pentru achiziția rezervei de reglaj terțiar rapid.

În cele ce urmează sunt prezentați indicatorii de concentrare care caracterizează piața serviciilor tehnologice de sistem la nivelul anului 2014, indicatori care au la bază informațiile transmise de C.N. Transelectrica S.A. și respectiv producătorii calificați pentru acest tip de serviciu.

Anul 2014		Rezerva secundară	Rezervă terțiară rapidă	Rezervă terțiară lentă
Componenta reglementată	Cantitate contractată (h*MW)	1.662.940	700.800	6.465.380
	C1 (%)	76,5	75,0	51,4
	C3 (%)	100	100	100
Componenta concurențială	Cantitate contractată (h*MW)	1.945.010	5.091.691	-
	C1 (%)	88,2	86,3	-
	C3 (%)	97,0	95,7	-
	HHI	7822	7497	-

Sursa: Raportările lunare ale C.N. TRANSELECTRICA S.A. – prelucrare ANRE

La nivelul anului 2014 este de remarcat gradul ridicat de concentrare pe toate cele 3 tipuri de rezerve achiziționate de C.N. Transelectrica SA, atât pe componenta reglementată, cât și pe cea de licitație. Astfel, pe parcursul anului, producătorii din surse termo CE Oltenia și CE Hunedoara au primit cantități reglementate pe toate cele 3 tipuri de rezervă, la cea secundară asigurând reglementat o cotă-parte și producătorul Hidroelectrică.

Se remarcă faptul că cea mai mare parte a cantităților achiziționate pentru rezervele de reglaj secundar și de terțiar rapid pe componenta concurențială au fost puse la dispoziție de producătorul hidro, iar diferența a fost asigurată de un număr de 6 producători cu cote de piață între 0,3%-4,6% pe rezerva secundară și respectiv 9 producători cu cote de piață în intervalul 0,1-6,8% pe RTR.

Alocarea capacităților de interconexiune

Alocarea capacităților de interconexiune pe liniile de interconexiune ale Sistemului Electroenergetic Național cu sistemele vecine, în vederea realizării tranzacțiilor de import/export și tranzit de energie electrică s-a desfășurat bilateral coordonat, prin licitații explicite, pentru 100% din capacitatea de alocare pentru licitațiile pe termen mediu și lung (anuale și lunare) pe granițele cu Ungaria, Bulgaria și Serbia.

În cazul licitațiilor pe termen scurt (zilnice și intra-zilnice), situația a suferit unele modificări față de anii anteriori. Astfel, începând cu 19 noiembrie 2014, alocarea zilnică a capacității de interconexiune pe granița cu Ungaria s-a realizat utilizând metoda implicită, ca urmare a aderării României la proiectul de funcționare a PZU în regim cuplat cu piețele din Republica Cehă, Slovacia și Ungaria (denumit 4M MC).

O altă modificare a situației anterioare a fost pe granița cu Bulgaria, cu privire la licitațiile intrazilnice: C.N. Transelectrica S.A. a fost informată oficial în luna noiembrie 2014 de OTS din Bulgaria (ESO-EAD) asupra faptului că regulile de piață din Bulgaria nu mai permit efectuarea de schimburi transfrontaliere intrazilnice, deoarece modificarea schimburilor notificate nu mai este permisă după ora 15:30 CET în ziua D-1 pentru ziua D.

Pe granița cu Serbia alocarea capacității de interconexiune la licitațiile pe termen scurt s-a desfășurat în continuare bilateral coordonat, prin licitații explicite, pentru 100% din capacitatea de alocare, pe perioada întregului an.

Pe perioada cât au funcționat, pe granițele cu Bulgaria și Ungaria, licitațiile zilnice și intra-zilnice au fost organizate de C.N. Transelectrica SA, în timp ce licitațiile pe termen lung, de către OTS-urile țărilor vecine, ESO-EAD respectiv MAVIR. Pe granița cu Serbia, C.N. Transelectrica S.A. a organizat licitațiile pe termen lung și cele intra-zilnice, în timp ce EMS (OTS-ul din Serbia) s-a ocupat de licitațiile zilnice.

Stabilirea valorii ATC disponibile (capacitate disponibilă de interconexiune) pentru licitațiile zilnice și intra-zilnice utilizează principiul de "netting", iar participanții sunt obligați să respecte principiul parteneriatului exclusiv (1:1). Moneda de tranzacționare este euro.

Utilizarea capacității obținute prin licitație pe granițele cu Ucraina și Moldova este condiționată de acordul scris al OTS din Ucraina, respectiv al operatorului de distribuție din zona în care se realizează insula de consum pentru Moldova.

Din datele publicate pe site-ul www.transelectrica.ro și comunicate de C.N. Transelectrica S.A. în rapoartele lunare de monitorizarea piețelor de energie electrică administrate reiese faptul că la licitația organizată în vederea alocării anuale a capacității de interconexiune prețurile rezultate nu au depășit 2 euro/h*MW pe niciuna dintre granițe și direcții, valorile maxime de 1,56 euro/h*MW și respectiv 1,51 euro/h*MW fiind obținute pe granița cu Bulgaria direcțiile import respectiv export.

Prețurile stabilite în urma organizării licitațiilor lunare s-au situat într-un domeniu larg, cu valori maxime apropiindu-se de 8 euro/h*MW și corespunzând direcției de export pe cele 3 granițe; valorile au fost, totuși, mai reduse decât cele de la licitațiile zilnice. Numărul maxim de participanți-ofertanți s-a înregistrat pe granița cu Ungaria direcția export (între 20 și 29 participanți), urmată de Ungaria import (între 13 și 18 participanți).

Prețurile stabilite la licitațiile zilnice organizate de-a lungul anului au variat foarte mult în funcție de graniță, direcție și interval orar supus licitației. Prețurile orare maxime s-au atins pe granițele cu Ungaria, Serbia și Bulgaria direcția export, în fiecare lună existând cel puțin un interval orar cu prețuri peste 10 euro/h*MW. Prețul orar maxim din an pentru exportul pe granița cu Ungaria a fost de 30,10 euro/h*MW (luna iunie), pe granița cu Bulgaria de 25 euro/h*MW (luna septembrie) și pe cea cu Serbia de 35,5 euro/h*MW (luna octombrie).

Începând cu data de 20 noiembrie, alocarea zilnică a capacității pe granița cu Ungaria pe ambele direcții se face numai implicit, în urma demarării stabilirii 4M MC. Pentru perioada din noiembrie 2014 pentru care a funcționat mecanismul de cuplare, prețul maxim de congestie a fost de 13,50 euro/MWh, în timp ce prețul mediu a fost de 4,1 euro/MWh, iar pentru luna decembrie 2014, perioadă în care s-a realizat numai alocare implicită, prețul maxim de congestie pe sensul de export a fost de 37,31 euro/MWh, cu un preț mediu de 7,9 euro/MWh.

Contractele de export ale furnizorilor, determinate, cel mai probabil, de achiziția de energie electrică realizată pe PCCB de la producătorii din surse regenerabile la prețuri relativ mici (80-90% din PIP pe PZU sau chiar mai scăzute) au fost încheiate pe termen lung (capacitate alocată la licitațiile anuală și lunare). În aceste condiții, notificarea exportului pe contracte a avut ca efect majorarea capacității de import dinspre Ungaria spre România, prin mecanismul de netting, cu valoarea aferentă schimburilor notificate înainte de PZU, ceea ce a condus la discrepanțe între valorile ATC disponibile pentru alocarea implicită pe cele două sensuri (dintre România spre Ungaria și dinspre Ungaria spre România).

La nivelul anului 2014, cele mai mari valori medii anuale ale gradului de utilizare a capacității totale alocate în urma licitațiilor (calculat ca raport dintre energia aferentă schimburilor comerciale notificate și energia corespunzătoare capacității totale alocate către toți participanții) s-au înregistrat la export pe granițele cu Serbia (78,88%), Ungaria (75,50%) și Bulgaria (51,20%). Începând cu luna iulie 2014, procentele lunare de utilizare au depășit valoarea de 87% pe toate cele 3 granițe la export.

Peste 94% din veniturile obținute de C.N. Transelectrica S.A. în urma procesului de alocare a capacității de interconexiune au provenit din licitațiile pe termen lung (anual și lunar), valorile cele mai mari provenind din licitațiile pentru alocarea capacității pe direcția export pe granițele cu Ungaria și Serbia, urmate de veniturile din alocarea pe granița cu Bulgaria, în ambele sensuri. Deși în urma organizării licitațiilor zilnice pe unele intervale orare au rezultat prețuri semnificative, veniturile obținute de C.N. Transelectrica S.A. au reprezentat doar cca. 5,8% din totalul veniturilor de pe această piață. Deși neînsemnate valoric față de totalul veniturilor obținute din procesul de alocare a capacității, în lunile mai, iunie și iulie 2014 s-au înregistrat venituri și din licitațiile intrazilnice.

Piața cu amănuntul de energie electrică

În anul 2014 pe piața cu amănuntul au activat 87 de furnizori, dintre care 19 dețin și licență de producere, iar 5 sunt furnizori implicați.

Pe piața reglementată au acționat cinci furnizori implicați – unul, proprietate majoritară de stat și patru cu acționariat majoritar privat. Energia furnizată acestora, inclusiv CPC, a fost de aproximativ 15213 GWh, înregistrând o scădere de 20% față de anul 2013, în condițiile creșterii consumului final total cu cca. 1,5% față de același an 2013.

În ceea ce privește analiza evoluției structurii consumului de energie electrică la clienți finali, pe baza datelor prelucrate de ANRE pentru anul 2014, din datele prezentate în tabele se constată următoarele:

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%	GWh	%
Clienți alimentați în regim reglementat	23416	51%	23046	55%	21365	49%	20289	44%	20779	45%	18966	43%	15213	34%
Casnici	10376	23%	10990	26%	11246	26%	11590	25%	11987	26%	11670	27%	11626	26%
Noncasnici	13040	28%	12057	29%	10119	23%	8699	19%	8792	19%	7296	17%	3587	8%
Clienți alimentați în regim concurențial	22414	49%	18536	45%	22075	51%	25525	56%	25105	55%	24805	57%	29235	66%
Casnici														
Noncasnici	22414	49%	18536	45%	22075	51%	25525	56%	25105	55%	24805	57%	29235	66%
Consum final total	45830	100%	41583	100%	43440	100%	45814	100%	45884	100%	43771	100%	44448	100%

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

Notă: cantitățile de energie electrică furnizate clienților alimentați în regim reglementat în anii 2012, 2013 și 2014 includ și componentele CPC și de ultimă instanță

	Evolutie 2014 fata de 2008	Evolutie 2014 fata de 2009	Evolutie 2014 fata de 2010	Evolutie 2014 fata de 2011	Evolutie 2014 fata de 2012	Evolutie 2014 fata de 2013
	%	%	%	%	%	%
Clienți alimentați în regim reglementat	65%	66%	71%	75%	73%	80%
Casnici	112%	106%	103%	100%	97%	100%
Noncasnici	28%	30%	35%	41%	41%	49%
Clienți alimentați în regim concurențial	130%	158%	132%	115%	116%	118%
Casnici						
Noncasnici	130%	158%	132%	115%	116%	118%
Consum final total	97%	107%	102%	97%	97%	102%

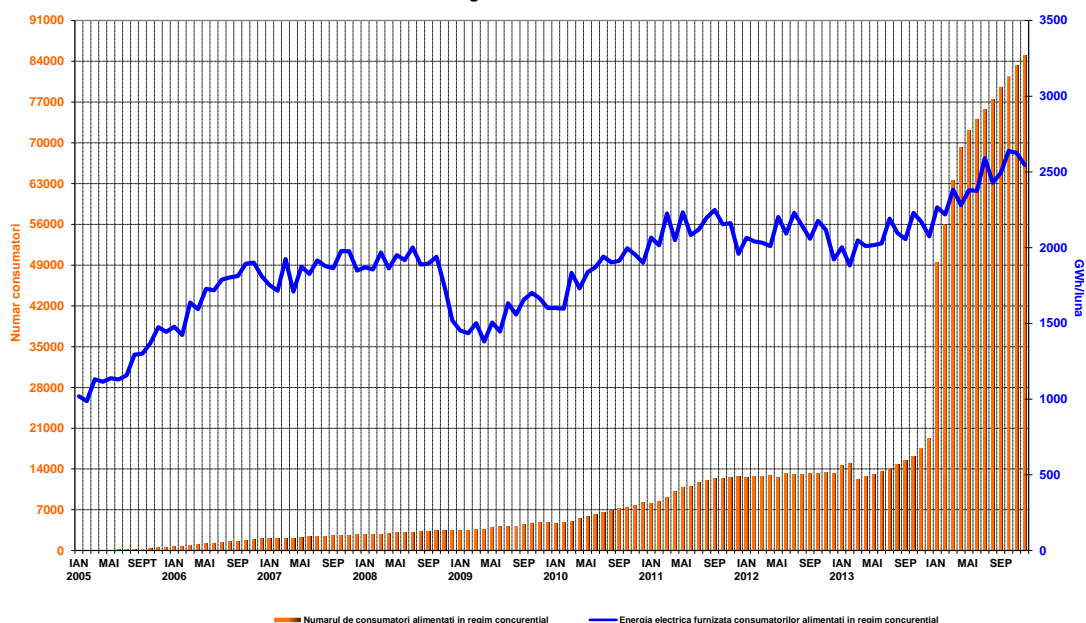
Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

- consumul final de energie electrică înregistrat în anul 2014 a crescut cu 1,5% față de 2013;
- menținerea cantității și a ponderii consumului casnic în consumul final în anul 2014 față de anul 2013;
- creșterea consumului clienților noncasnici care și-au schimbat furnizorul și a ponderii acestuia în consumul final cu cca 18% în anul 2014 față de anul 2013;
- scăderea consumului clienților noncasnici alimentați în regim reglementat cu cca. 51% în anul 2014 față de anul 2013, precum și scăderea ponderii acestuia în consumul final.

În decembrie 2014, pe piața concurențială erau prezenți 84933 clienților noncasnici, energia electrică furnizată acestei categorii de clienți în anul 2014 fiind de 29235 GWh, cu o creștere față de perioada similară a anului anterior de cca 18%.

Evoluția numărului de clienți cărora li se furnizează energie în regim concurențial este prezentată grafic de la începutul procesului de deschidere a pieței. După cum se constată, numărul de clienți care și-au exercitat dreptul de alegere a furnizorului de energie electrică a înregistrat o creștere puternică în anul 2014, ca urmare a evoluției procesului de dereglementare a clienților noncasnici. Energia electrică furnizată acestora a variat de la o lună la alta, înregistrându-se valori mai mari sau egale cu 2200 GWh. Începând cu luna ianuarie 2011, energia electrică furnizată include și cantitatea de energie electrică autofurnizată la alte locuri de consum de producătorii dispecerizabili ale căror cantități autofurnizate au depășit 200 GWh în anul anterior.

Evoluția numărului consumatorilor alimentați în regim concurențial și a energiei electrice furnizate acestora

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

Valorile indicatorilor de concentrare a pieței concurențiale cu amănuntul în perioada 2004-2014 prezentate în tabelul următor evidențiază evoluția pozitivă a acestora, în sensul scăderii concentrării. Anul 2014 se caracterizează printr-o piață neconcentrată, determinată de numărul mare de furnizori care au concurat pe această piață și de divizarea acestora ca putere de piață.

Anul	C1	HHI
2004	62%	4323
2005	39%	1930
2006	20%	885
2007	19%	904
2008	17%	659
2009	16%	669
2010	14%	562
2011	13%	467
2012	12%	530
2013	12%	570
2014	13%	557

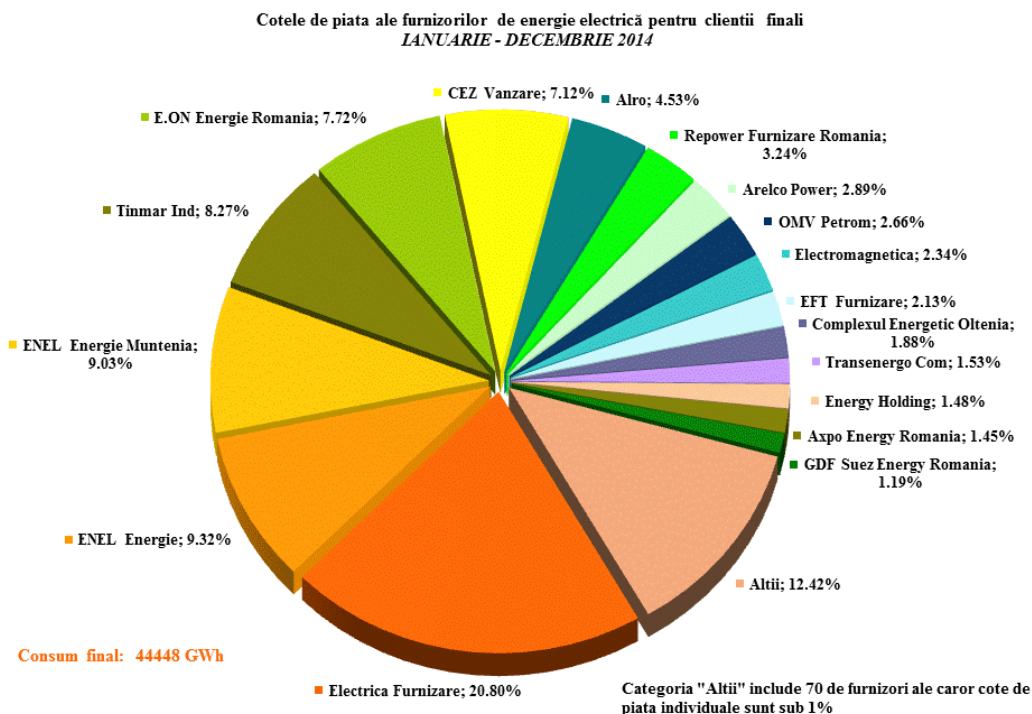
Deși pe ansamblul pieței cu amănuntul concurențiale indicatorii arată o piață neconcentrată, la nivelul segmentelor pieței concurențiale cu amănuntul pe categorii de consum se constată o piață neconcentrată

numai pentru categoriile IC, ID și IF; categoriile IB, IE și Alții au un nivel moderat de concentrare, iar categoria IA are un nivel ridicat de concentrare

Indicatori - an 2014	Categorie consumator							Total PAM conc
	IA	IB	IC	ID	IE	IF	Alții	
C1 - % -	38	25	22	17	27	17	21	13
C3 - % -	72	55	41	35	43	39	48	31
HHI	2187	1293	900	712	1081	928	1116	557
Consum - GWh -	339.0	2937	3342	7367	3916	2165	9169	29235
NR. FURNIZORI	55	76	68	61	28	17	19	87
nr. furnizori de ultimă instanță	5	5	5	5	3	4	2	5
nr. furnizori concurențiali	39	57	51	49	21	12	11	63
nr. producatori	11	14	12	7	4	1	6	19

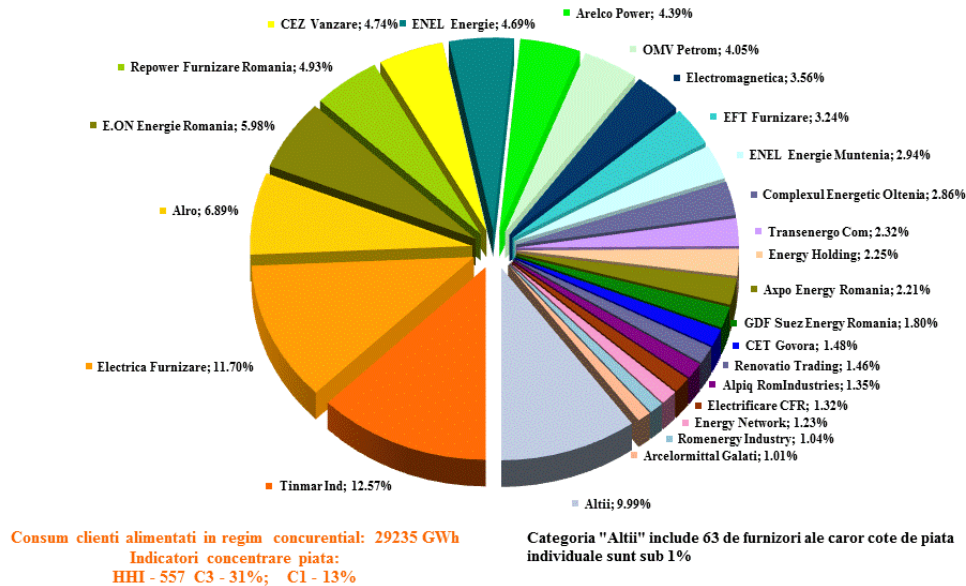
Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

În graficele următoare sunt prezentate cotele de piață ale furnizorilor pe total piață cu amănuntul de energie electrică (primul grafic) și respectiv pe piața concurențială cu amănuntul (cel de-al doilea grafic), corespunzătoare anului 2014.

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

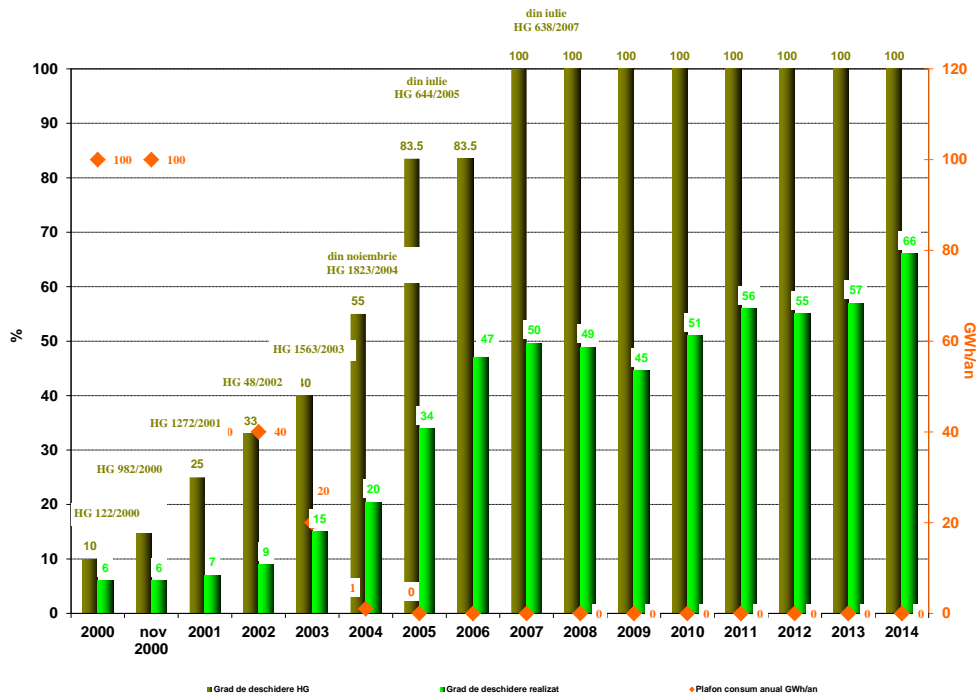
Cote de piata ale furnizorilor pe piata concurentiala
IANUARIE - DECEMBRIE 2014

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

În anul 2014 se remarcă o creștere cu nouă puncte procentuale a gradului real de deschidere a pieței de energie electrică comparativ cu anul 2013, care a ajuns la cca 66% din consumul final total. Evoluția anuală a gradului de deschidere a pieței cu amănuntul este reprezentată în graficul următor:

Evoluția deschiderii pieței de energie electrica

Sursa: Raportările lunare ale furnizorilor – prelucrare ANRE

Tabelul următor prezintă prețurile medii de vânzare a energiei electrice realizate pentru fiecare categorie de clienți noncasnici alimentați în regim concurențial. Se constată că prețul mediu a scăzut față de anul 2013, când avea valoarea de 297,34 lei/MWh.

Categorie consumatori	Consum (MWh)	Pret mediu (lei/MWh)
IA	338,995	412.57
IB	2,937,251	396.68
IC	3,342,258	336.89
ID	7,366,898	310.72
IE	3,916,183	275.21
IF	2,164,892	254.38
Altii	9,168,695	221.97
Total	29,235,173	286.87

Prețul mediu de vânzare a rezultat din împărțirea valorii totale a veniturilor furnizorului din vânzările către o anumită categorie de consumatori (inclusiv contravaloarea serviciilor asigurate: transport T_G, transport T_L, servicii de sistem, distribuție, decontare piață, dezechilibre, taxe agregare PRE, măsurare), la cantitatea totală de energie electrică vândută respectivei categorii. Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe.

Încadrarea consumatorilor în categorii s-a realizat pe baza prognozei anuale de consum a acestora, în conformitate cu prevederile Directivei 2008/92/EC. Tabelul următor detaliază intervalele de consum corespunzătoare fiecărei categorii în parte.

Categoriile consumatori necasnici	Consum anual cuprins in intervalul (MWh):	
Banda - IA		<20
Banda - IB	20	<500
Banda - IC	500	<2000
Banda - ID	2000	<20000
Banda - IE	20000	<70000
Banda - IF	70000	<=150000
Altii	>150000	

Stabilirea contractelor reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică și tarifelor aplicate clienților finali care nu au uzat de eligibilitate, pentru anul 2014

Contracte reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică

Prețurile și cantitățile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2014 au fost stabilite la sfârșitul anului 2013, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013, cu modificările și completările ulterioare.

Ținând cont de:

- majorarea prețurilor la combustibili (în principal la gazele naturale din producția internă, conform calendarului de liberalizare), care determină creșterea semnificativă a prețurilor de producere a energiei în grupuri/centrale termoelectrice;

- necesitatea atenuării efectelor generate de creșterea gradului de dereglementare în sectorul consumatorilor casnici;
- prevederile art. 55 alin. (1) din Legea nr. 123/2012: „Furnizorii de ultima instanță sunt obligați să asigure furnizarea de energie electrică, în condiții de calitate și la prețuri rezonabile, transparente, ușor comparabile și nediscriminatorii, conform reglementărilor ANRE, cu respectarea prevederilor art. 22 alin. (1), următoarelor categorii de clienți:
 - a) clienții finali care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate;
 - b) clienții casnici și clienții noncasnici cu un număr mediu scriptic de salariați mai mic de 50 și o cifră de afaceri anuală sau o valoare totală a activelor din bilanțul contabil, conform raportărilor fiscale anuale, care nu depășește 10 milioane euro.”

a rezultat că pentru anul 2014 nu pot fi preluate pe contracte reglementate cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale termoelectrice. În aceste condiții, consumul furnizat la tarife reglementate în anul 2014 a fost asigurat prin preluarea pe contracte reglementate numai a unor cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale hidroelectrice și nuclearelectrice, astfel:

- S.C. Hidroelectrică S.A. – prin Decizia ANRE nr. 3905 din 20.12.2013 a fost preluată o cantitate totală de 5,3 TWh, la un preț mediu de 115,2 lei/MWh;
- S.N. Nuclearelectrică S.A. – prin Decizia ANRE nr. 3906 din 20.12.2013 a fost preluată o cantitate totală de 3,7 TWh, la un preț mediu de 145,9 lei/MWh.

Prețurile medii din contractele reglementate aprobate de ANRE pentru anul 2014, față de cele aprobate pentru anul 2013 (stabilite fără a lua în considerare corecțiile aferente anului 2012), au fost cu 2,7 % mai mari în cazul S.N. Nuclearelectrică S.A. și respectiv cu 11,1 % mai mari în cazul S.C. Hidroelectrică S.A.

Recunoașterea în prețurile reglementate a costului aferent impozitului pe construcții instituit prin prevederile OUG nr. 102/15.11.2013 a fost amânată pentru semestrul II 2014, datorită impactului major asupra prețului mediu de producere a energiei electrice (cca. 10 lei/MWh, conform valorii estimate de producători), pentru a se evita transferarea către consumatorii casnici (prin prețurile/tarifele reglementate) a unui cost nejustificat, având în vedere că, pentru fundamentarea acestui cost, erau necesare clarificări suplimentare privind stabilirea bazei de calcul la care se aplică procentul de 1,5 %.

Ținând cont de plata primei tranșe din anul 2014 a impozitului pe construcții, efectuată de producători la data scadentă de 25 mai 2014, prețurile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2014 au fost ajustate la sfârșitul semestrului I 2014 în baza prevederilor *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013, cu modificările și completările ulterioare, astfel:

- pentru S.C. Hidroelectrică S.A. – prin Decizia ANRE nr. 1409 din 18.06.2014 a fost aprobat un preț mediu de 125,8 lei/MWh pentru semestrul II 2014;
- pentru S.N. Nuclearelectrică S.A. – prin Decizia ANRE nr. 1408 din 18.06.2014 a fost aprobat un preț mediu de 154,2 lei/MWh pentru semestrul II 2014.

Tarife reglementate pentru clienții casnici

Începând cu 01.01.2014, conform calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, procentul de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali non-casnici care nu au uzat de eligibilitate

devine 100 % din consumul lor. În aceste condiții, din anul 2014 nu au mai fost aprobate tarife reglementate de energie electrică aferente clienților non-casnici.

În baza *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013, tarifele reglementate de energie electrică aferente clienților casnici, aplicabile începând cu 01.01.2014 au fost menținute la valorile aprobate prin Ordinul ANRE nr. 40/2013.

Calculule efectuate pentru stabilirea prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, necesar în anul 2014 au avut la bază:

- cantitățile și prețurile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică în anul 2014, dintre fiecare FUI și producătorii S.C. Hidroelectrică S.A și S.N. Nuclearelectrică S.A., stabilite prin Deciziile ANRE nr. 3905 și 3906 din 20.12.2013;
- veniturile și costurile FUI din anul 2013 (realizate în perioada ianuarie - august 2013 și estimate în perioada septembrie - decembrie 2013), respectiv pierderea/profitul estimat în anul 2013 pe zona de furnizare la tarife reglementate;
- corecțiile aferente recuperării contravalorii certificatelor verzi incluse în tarifele reglementate în perioada 26 iulie - 31 decembrie 2012 (după data de intrare în vigoare a prevederilor Legii nr. 134/2012 privind facturarea separată a costurilor cu certificatele verzi) și compensării pierderilor datorate activării clauzei de forță majoră din contractele reglementate cu S.C. Hidroelectrică S.A. în anul 2012.

Calculule de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate au fost reluate la sfârșitul semestrului I 2014, pentru semestrul II 2014, din următoarele considerente:

- ajustarea în semestrul II 2014 a prețurilor din contractele reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică dintre fiecare FUI și producătorii S.C. Hidroelectrică S.A și S.N. Nuclearelectrică S.A., prin Deciziile ANRE nr. 1408 și 1409 din 18.06.2014;
- ajustarea în semestrul II 2014 a tarifului de transport și a tarifului de servicii de sistem;
- intrarea, la data de 1 iulie 2014, într-o nouă etapă din calendarul de eliminare a tarifelor reglementate (prin creșterea cu încă 10 % a gradului de dereglementare la clienții casnici, față de semestrul I 2014).

Prin aplicarea prevederilor *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013, a rezultat necesitatea majorării cu 1,89 % a tarifelor reglementate în vigoare. Ca urmare, prin Ordinul ANRE nr. 57 din 26 iunie 2014 au fost aprobate noile valori ale tarifelor reglementate de energie electrică aferente clienților casnici, aplicabile începând cu 01.07.2014.

Tarife CPC

Conform calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, prevăzut de Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012, în anul 2014 au fost parcurse etapele 6 și 7 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate fiind:

- 100 % din consumul clienților non-casnici și 20 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 6 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2014 - 30.06.2014);
- 100 % din consumul clienților non-casnici și 30 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 7 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2014 - 31.12.2014).

În baza *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013, au fost avizate valorile tarifelor CPC astfel:

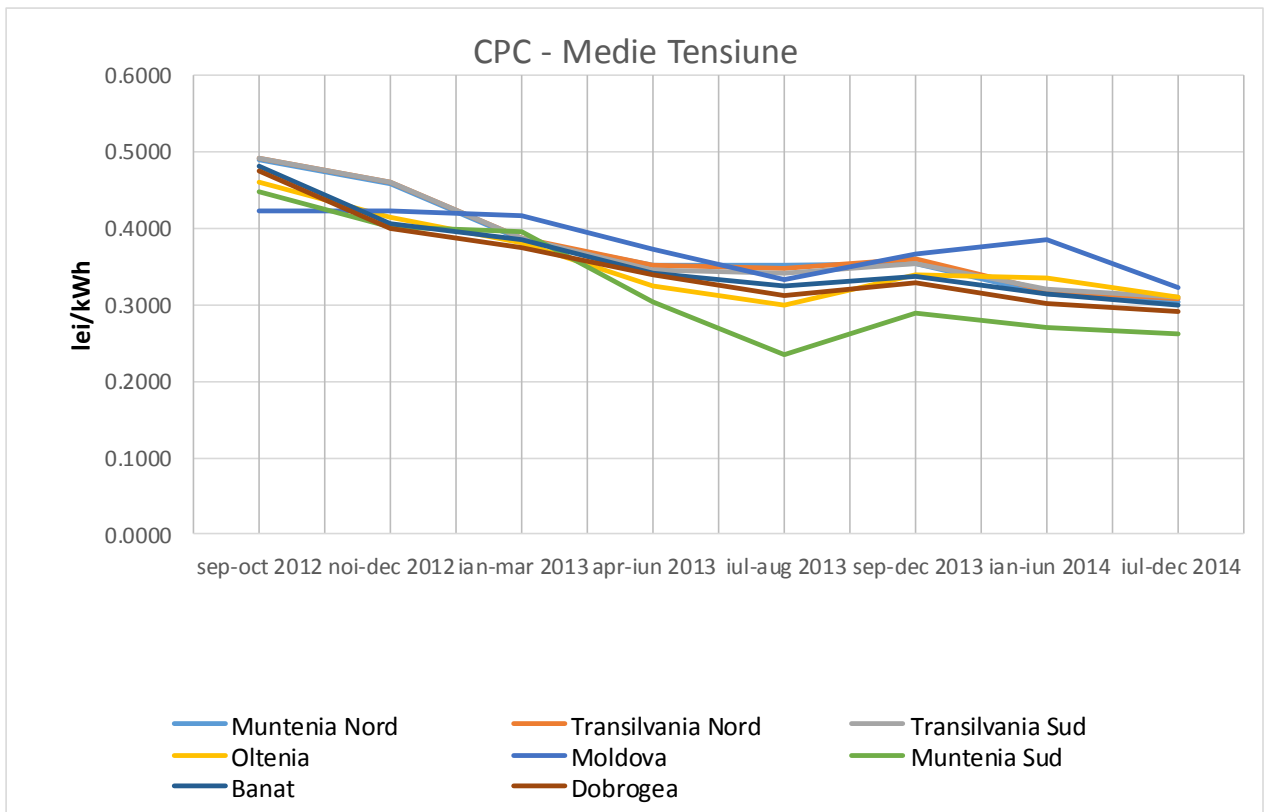
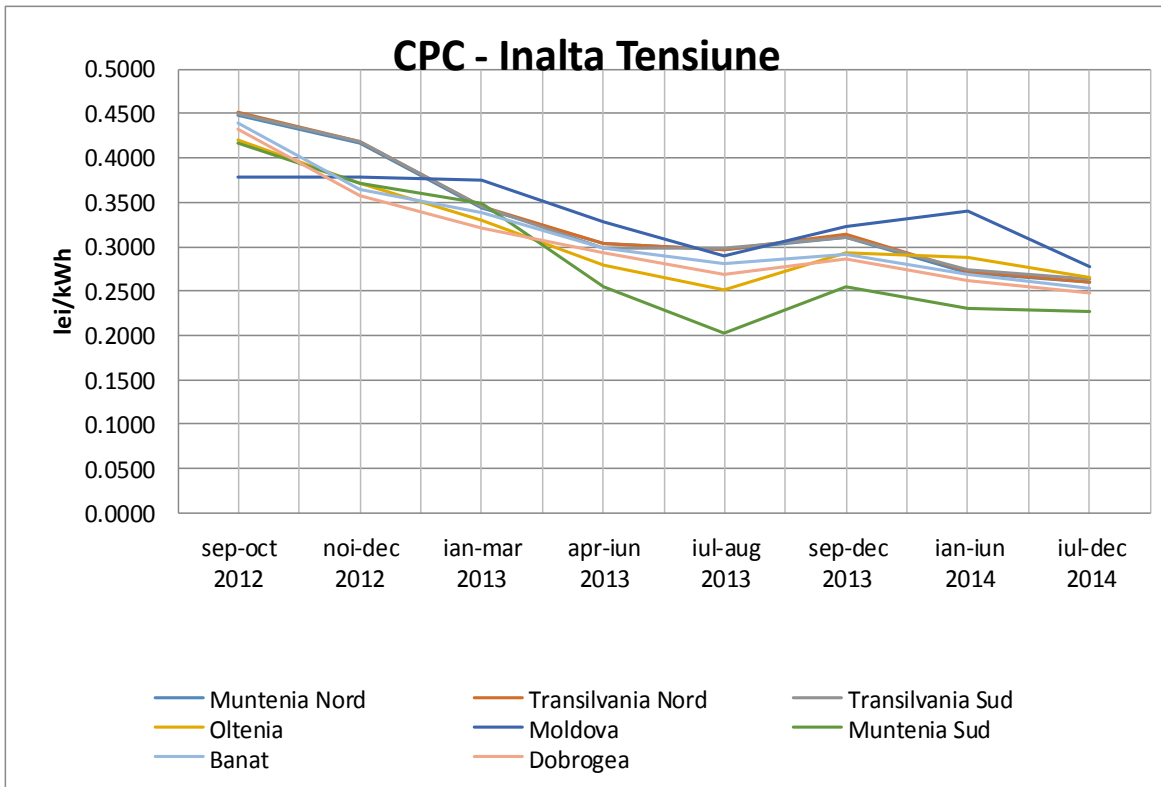
- pentru etapa 6 de eliminare a tarifelor reglementate:

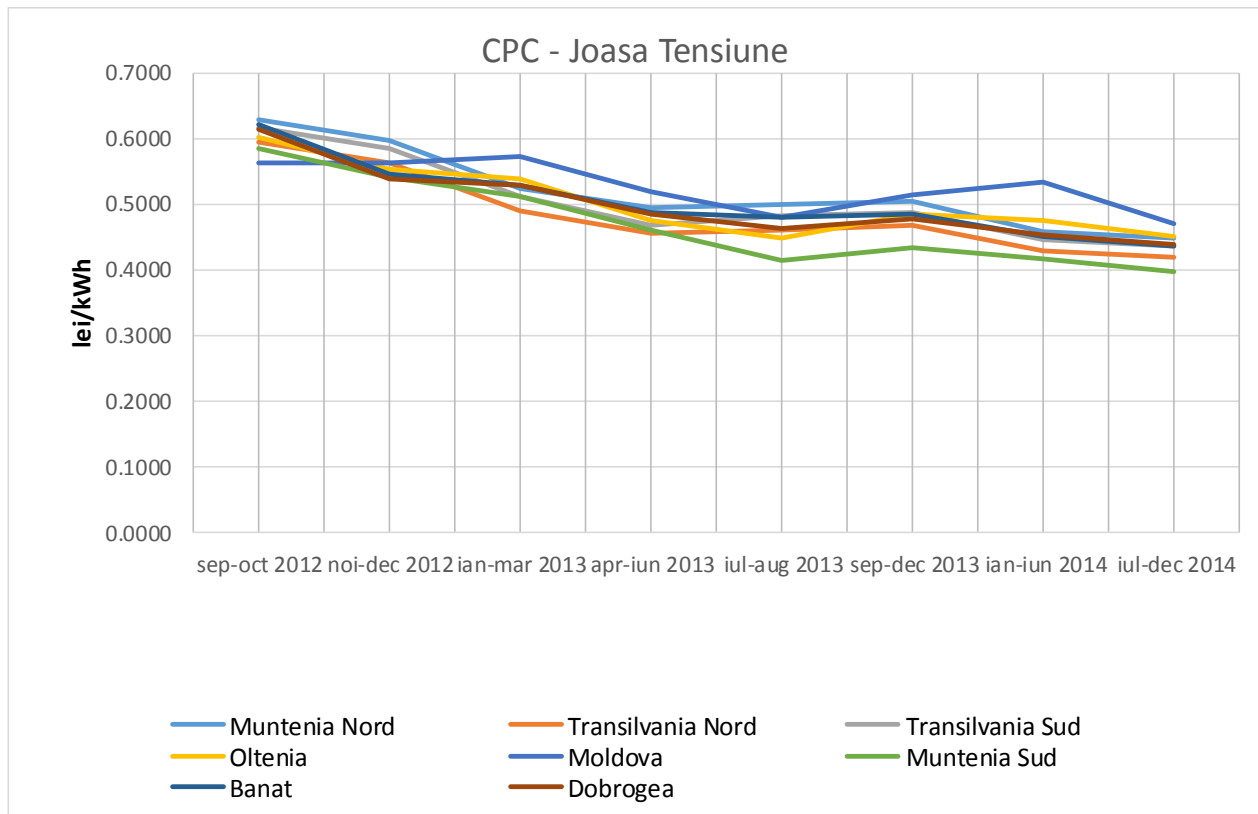
FUI	Tarife CPC ianuarie – iunie 2014 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 60/20.12.2013)			
-Muntenia Nord	0,2711	0,3153	0,4582
-Transilvania Nord	0,2716	0,3182	0,4297
-Transilvania Sud	0,2734	0,3204	0,4447
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 57/20.12.2013)	0,2885	0,3349	0,4750
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 56 / 20.12.2013)	0,3395	0,3858	0,5332
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 59 / 20.12.2013)	0,2301	0,2698	0,4160
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 58/20.12.2013)			
- zona Banat	0,2683	0,3150	0,4517
- zona Dobrogea	0,2609	0,3026	0,4530

- pentru etapa 7 de eliminare a tarifelor reglementate:

FUI	Tarife CPC iulie – decembrie 2014 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 36/26.06.2014)			
-Muntenia Nord	0,2603	0,3045	0,4474
-Transilvania Nord	0,2608	0,3075	0,4189
-Transilvania Sud	0,2640	0,3110	0,4353
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 39/26.06.2014)	0,2650	0,3114	0,4515
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 38 / 26.06.2014)	0,2776	0,3238	0,4712
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 37 / 26.06.2014)	0,2266	0,2628	0,3969
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 35/26.06.2014)			
- zona Banat	0,2538	0,2999	0,4366
- zona Dobrogea	0,2482	0,2923	0,4378

Pentru fiecare etapă de eliminare a tarifelor reglementate din anul 2014, valorile tarifelor CPC au fost avizate de ANRE conform prevederilor *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la consumatorii finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013. Evoluția tarifelor CPC este prezentată în graficele de mai jos:

Stabilirea contractelor reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică și tarifelor aplicate clienților finali care nu au uzat de eligibilitate, pentru anul 2015

Contracte reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică

În baza *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013, cu modificările și completările ulterioare, la sfârșitul anului 2014 au fost emise deciziile de stabilire a cantităților de energie electrică vândute pe bază de contracte reglementate și a prețurilor reglementate pentru energia electrică livrată în anul 2015 de S.C. HIDROELECTRICA S.A. și de S.N. NUCLEARELECTRICA S.A., respectiv:

- pentru S.C. Hidroelectrica S.A. – Decizia nr. 2718 din 15.12.2014, cu o cantitate totală de 4,16 TWh, la un preț mediu de 120,2 lei/MWh;
- pentru S.N. Nuclearelectrica S.A. – Decizia nr. 2719 din 15.12.2014, cu o cantitate totală de 2,25 TWh, la un preț mediu de 158,6 lei/MWh.

Tarife reglementate pentru clienții casnici

În baza *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013, la sfârșitul anului 2014 au fost aprobate tarifele reglementate aferente clienților casnici, aplicabile începând cu 01.01.2015 (Ordinul ANRE nr. 157 din 15

decembrie 2014). În urma calculelor de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, necesar în anul 2015, a rezultat necesitatea majorării cu 2,25 % a tarifelor reglementate în vigoare.

Tarife CPC

În baza *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013, au fost avizate valorile tarifelor CPC pentru etapa 8 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2015 – 30.06.2015), astfel:

FUI	Tarife CPC ianuarie – iunie 2015 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 58/15.12.2014)			
-Muntenia Nord	0,2704	0,3132	0,4518
-Transilvania Nord	0,2615	0,3088	0,4210
-Transilvania Sud	0,2670	0,3138	0,4362
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 57/15.12.2014)	0,2634	0,3118	0,4491
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 61/15.12.2014)	0,2504	0,2961	0,4386
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 59/15.12.2014)	0,2463	0,2826	0,4177
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 60/15.12.2014)			
- zona Banat	0,2668	0,3116	0,4453
- zona Dobrogea	0,2612	0,3052	0,4505

În etapa 8 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate sunt :

- 100 % din consumul clienților non-casnici,
- 40 % din consumul clienților casnici.

Raportări

Rapoarte de monitorizare piață reglementată

În baza *Metodologiei de monitorizare a pieței reglementate de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 68/2013, au fost elaborate rapoartele de monitorizare a pieței reglementate aferente anului 2014.

În urma prelucrării datelor de monitorizare aferente anului 2014, primite de la cei cinci furnizori de ultimă instanță (FUI), au rezultat indicatorii de structură a pieței reglementate de energie electrică cu amănuntul în anul 2014. Dintre aceștia, în tabelele următoare este prezentată structura locurilor de consum și a cantităților de energie electrică vândute:

a) numărul de locuri de consum aferente clienților finali ai furnizorilor de ultimă instanță:

Furnizor de ultimă instanță	Număr locuri de consum						
	TOTAL FUI	Clienți non-casnici			Clienți casnici		
		Total non-casnic / procent din total FUI	din care pe Serviciu Universal (SU)	non-casnici cu SU din total non-casnic [%]	Total casnic / procent din total FUI	din care cu tarif social	casnici cu tarif social din total casnic [%]
S.C. CEZ Vânzare S.A.	1346140	16216	4798	29,59	1329924	212152	15,95
		1,20			98,80		
S.C. E.ON Energie România S.A.	1382845	31950	2253	7,05	1350895	315616	23,36
		2,31			97,69		
S.C. Electrica Furnizare S.A.	3516542	157508	87576	55,60	3359034	363106	10,81
		4,48			95,52		
S.C. ENEL Energie S.A.	1457765	65007	17976	27,65	1392758	115685	8,31
		4,46			95,54		
S.C. ENEL Energie Muntenia S.A.	1175346	51307	11642	22,69	1124039	23484	2,09
		4,37			95,63		
TOTAL FUI	8878638	321988	124245	38,59	8556650	1030043	12,04
		3,63			96,37		

b) cantitățile de energie electrică vândute de furnizorii de ultimă instanță clienților finali în anul 2014, comparativ cu anul 2013:

Categorie clienți	Structură vânzare FUI pentru consumul de energie electrică facturat la:								TOTAL FUI	
	Tarife reglementate casnici		Tarife CPC casnici		Tarife CPC non-casnici		Tarife UI non-casnici			
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Vânzare la clienți non-casnici [GWh]	3279,6	0,00	0,00	0,00	4016,7	1063,5	0,00	2523,7	7296,3	3587,2
Vânzare la clienți casnici [GWh]	11090,9	8714,9	578,7	2911,3	0,00	0,00	0,00	0,00	11669,6	11626,2
Total vânzare [GWh]	14370,5	8714,9	578,7	2911,3	4016,7	1063,5	0,00	2523,7	18965,9	15213,4

Variație consum an 2014 vs. an 2013 [%]	60,6	503,1	26,5	100	80,2
--	------	-------	------	-----	------

Raportări Eurostat

Conform *Metodologiei privind raportarea informațiilor referitoare la consumatorii de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 117/2008 completată/revizuită prin Ordinul ANRE nr. 33/2013, în anul 2014 au fost prelucrate datele și transmise raportările aferente semestrului II 2013 și semestrului I 2014. În trimestrul I 2015 au fost transmise și raportările aferente semestrului II 2014.

Situația prețurilor medii plătite de clienții casnici, respectiv non-casnici în anii 2012, 2013 și 2014 este următoarea:

	Clienți casnici			Clienți non-casnici		
	Preț fără taxe	Preț cu taxe	Tarif servicii	Preț fără taxe	Preț cu taxe	Tarif servicii
	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh
2012	365,24	482,43	213,83	361,37	468,37	123,02
2013	400,11	581,31	232,74	364,45	534,42	134,35
2014	412,06	575,07	234,66	318,97	455,35	138,77

Taxele cuprind TVA, acciza, contribuția pentru cogenerare și valoarea certificatelor verzi, iar tariful de servicii este prețul mediu aferent serviciilor de transport, distribuție, servicii de sistem și administrare piață de energie electrică.

III.4.2. EVOLUȚIA CADRULUI DE REGLEMENTARE AFERENT PIEȚEI DE ENERGIE ELECTRICĂ

În anul 2014 a continuat procesul de îmbunătățire a cadrului de reglementare aplicabil pe piața de energie electrică.

În domeniul **pieței angro** au fost elaborate următoarele reglementări:

Regulament privind modalitățile de încheiere a contractelor bilaterale de energie electrică prin licitație extinsă și negociere continuă și prin contracte de procesare, aprobat cu Ordinul ANRE nr.78/2014

Proiectul de regulament a fost inițiat cu scopul de a răspunde mai bine cerințelor prevederilor legale stipulate în art. 23 alin. (1), art. 28 lit. c), art. 36 alin. (4), respectiv art. 45 alin. (3) din Legea energiei electrice și gazelor natural nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la caracterul public, transparent și nediscriminatoriu al tranzacțiilor pe piața angro, obligațiile specifice în ceea ce privește participarea producătorilor și a operatorilor de rețea la piața de energie electrică. Totodată, proiectul a avut drept scop includerea unor reguli pentru încheierea contractelor de procesare a

combustibilului *în condiții de transparență și nediscriminatorii*, așa cum se prevede în definiția acestor contracte, inclusă în lege.

Obiectivele stabilite au fost realizate în urma mai multor runde de dezbateri cu participanții la piață și de modificări ale proiectului inițial, regulamentul aprobat aducând ca noutate următoarele caracteristici:

- întărirea caracterului de transparență și al celui public și nediscriminatoriu prin includerea permisiunii ca și alți participanți, în afara celui inițiator, să introducă oferte de același sens cu acesta, aderând însă la contractul propus de inițiator, pentru modalitatea de tranzacționare denumită PCCB-LE (licitație extinsă).
- în același timp, ținând seama și de interpretările neconforme date de participanți definiției ofertelor din vechiul regulament, a fost subliniat faptul că profilurile zilnice de livrare (bază, vârf și gol), cantitatea și prețul propus pentru tranzație trebuie să fie bine cunoscute încă din ofertă, iar prin contract nu se pot modifica aceste caracteristici, inițiatorul având libertatea de a impune prevederi proprii doar în ceea ce privește plata, garanțiile și penalitățile;
- a fost introdusă, de asemenea, posibilitatea ca participanții de pe partea inițitoare, ale căror identitate și ofertă sunt complet publice în primă instanță, să-și poată modifica o singură dată prețul de ofertă înainte de sesiunea de tranzacționare, dar nu cu mai mult de 5% față de cea mai bună ofertă (pentru a descuraja ofertele înșelătoare) și doar în sensul facilitării încheierii tranzacțiilor;
- introducerea obligației ca ofertele de volum mare (putere mai mare de 10 MW) să poată fi tranzacționate parțial, pentru a crește concurența;
- modificarea regulii de stabilire a prețului de închidere a licitației, și anume încheierea tuturor contractelor la prețul aflat la intersecția curbei cererii cu cea a ofertei și stabilirea cuplurilor de parteneri contractuali în ordinea prețurilor ofertate (oferta de cumpărare cu prețul cel mai mare este împerecheată succesiv cu oferta de vânzare cu prețul cel mai mic); prin introducerea tuturor acestor caracteristici în cadrul PCCB-LE, se consideră că a fost întărită respectarea principiului de nediscriminare cerut de lege, prin creșterea concurenței și diminuarea riscurilor de înțelegeri prealabile între părți;
- întărirea angajamentului reprezentat de contract și facilitarea tranziției către o piață de contracte financiare în cadrul modalității denumite PCCB-NC, prin impunerea de restricții la reziliere, în sensul plății contravalorii restului de contract la diferența dintre prețul de contract și prețul pieței, în cazul în care partea care reziliază ar fi în avantaj prin reziliere;
- includerea încheierii de contracte de procesare în măsurile de salvagardare aplicabile în situații de criză pe piața de energie electrică (conform condiției din definiție: *încheierea unui contract de procesare reprezintă o situație de excepție*) și prevederea de condiții cu ajutorul cărora acestea să respecte condițiile de transparență și nediscriminare incluse în lege: determinarea unui preț echivalent pentru energia electrică rezultată din combustibilul procesat - pentru comparabilitatea ofertelor și obligația ofertării pe profiluri zilnice de livrare prestabilite (bază, vârf și gol);
- eliminarea garanțiilor de participare și perceperea în schimb de sume penalizatoare de către Opcom S.A. în cazul retragerii ofertelor, nesemnării contractului sau prezentării unui contract neconform, după caz, în conformitate cu regulile aplicabile în cazul fiecărei modalități de tranzacționare;
- echilibrarea caracterului anonim al ofertelor, care să întărească nediscriminarea cu caracterul public al acestora, adaptată caracteristicilor fiecărei modalități de tranzacționare, simultan cu prevederi extinse de transparență postranzacționare.

În aplicarea prevederilor Ordinului ANRE nr. 78/2014, Opcom S.A. a elaborat câte o procedură pentru fiecare modalitate de tranzacționare, precum și câte o convenție de participare, pe care le-a supus avizării ANRE, privind conformitatea cu cadrul de reglementare aplicabil. Ca urmare, au fost avizate următoarele documente:

1. *Convenția de participare la Piața centralizată a contractelor bilaterale de energie electrică conform căreia contractele sunt atribuite prin licitație extinsă* - Aviz nr. 63/19.12.2014.
2. *Procedura privind modalitatea de tranzacționare pe Piața centralizată a contractelor bilaterale de energie electrică conform căreia contractele sunt atribuite prin licitație extinsă* - Aviz nr. 64/19.12.2014.
3. *Convenția de participare la Piața centralizată a contractelor bilaterale de energie electrică conform căreia contractele sunt atribuite prin negociere continuă* - Aviz nr. 65/19.12.2014.
4. *Procedura privind modalitatea de tranzacționare pe Piața centralizată a contractelor bilaterale de energie electrică conform căreia contractele sunt atribuite prin negociere continuă* - Aviz nr. 66/19.12.2014.
5. *Convenția de participare pe Piața centralizată a contractelor bilaterale de energie electrică - modalitatea de încheiere a contractelor de procesare a combustibilului* - Aviz nr. 67/19.12.2014.
6. *Procedura privind modalitatea de încheiere pe Piața centralizată a contractelor bilaterale de energie electrică a contractelor de procesare a combustibilului* - Aviz nr. 68/19.12.2014.

Modificarea anexei la Ordinul ANRE nr. 60/2013 privind aprobarea instituirii unor reguli pe piața de echilibrare, aprobată cu Ordinul ANRE nr. 81/2014.

Modificarea aduce precizări suplimentare privind modul de stabilire a portofoliilor de unități dispecerizabile, în scopul aplicării limitării de 250 lei/MWh între prețul cel mai mare și cel mai mic ofertat pe piața de echilibrare într-un interval orar pe portofoliu și adaugă o prevedere privind agregarea în portofolii diferite a unităților dispecerizabile care funcționează pe tipuri diferite de combustibil (solid/lichid/gazos) sau cu tehnologii diferite. Această ultimă dispoziție elimină constrângerile întâmpinate de producătorii deținători de unități funcționând pe bază de combustibili diferiți, care nu aveau această componentă la data emiterii Ordinului nr. 60/2013.

Regulamentul de organizare și funcționare a pieței pentru ziua următoare de energie electrică cu respectarea mecanismului de cuplare prin preț a piețelor și modificarea unor acte normative care reglementează piața pentru ziua următoare de energie electrică, aprobat prin Ordinul ANRE 82/2014.

Cuplarea piețelor pentru ziua următoare și a celor intrazilnice, întâi la nivel regional și ulterior la nivel pan-european, este unul din pașii creării pieței unice europene de energie electrică, iar România a stabilit încă din 2011 ca unul din obiectivele sale să fie acela de a se alătura proiectului de cuplare a piețelor implementat de Cehia, Ungaria și Slovacia.

Principalele modificări aduse funcționării pieței pentru ziua următoare prin noul regulament aprobat sunt următoarele:

- alocarea **implicită** a capacității disponibile de interconexiune determinate cu o zi înaintea celei de livrare, pe direcția conținută de regiunea piețelor cuplate (pentru proiectul 4M MC, interconexiunea cu Ungaria); în urma ofertelor făcute pe piața de energie electrică pentru ziua următoare și prin utilizarea algoritmului de cuplare, se stabilește fluxul de energie electrică care traversează interconexiunea corespunzător tranzacțiilor pe PZU, limitat de capacitatea disponibilă a acesteia,

fără a fi nevoie de licitație de oferte explicite pentru rezervarea de capacitate de interconexiune; în cazurile în care apare o congestie pe interconexiuni, aceasta determină o diferență între prețurile celor două zone adiacente implicate, iar sumele rezultate din această diferență de preț multiplicată cu cantitatea de energie care traversează interconexiunea din tranzacții pe PZU, reprezintă renta aferentă congestiei și este reținută și apoi partajată de operatorii de transport și sistem implicați, în locul sumelor care ar fi rezultat dintr-o licitație explicită;

- introducerea **ofertelor bloc**, reprezentând oferte interdependente pe mai multe intervale orare, cu executare pe toate intervalele orare sau deloc; acestea vor contribui la obținerea unor regimuri de funcționare acceptabile din punct de vedere tehnic și mai economice pentru producătorii care au unități de producere a energiei electrice cu inerție mare și ca urmare, cu costuri mari în regimul de pornire-oprire;
- introducerea posibilității existenței **prețurilor negative** ca prețuri de ofertă și implicit ca prețuri de închidere a PZU, producătorii/vânzătorii putând oferi bani participanților cumpărători pentru a-și asigura, prin vânzarea energiei, continuitatea producției în anumite intervale orare; tranzacțiile la prețuri negative au semnificația de furnizare a unui serviciu de îndepărtare a energiei, realizat de către partea care primește energia, părții care o livrează, iar nu ca o livrare de bunuri de către partea care livrează energia; scala de preț agreată de părțile implicate în proiect din cele 4 state (operatori de piață, operatori de transport și sistem, autorități de reglementare, guverne) se întinde de la - 500 Euro/MWh până la +3000 Euro/MWh, fiind identică cu cea adoptată de celelalte proiecte regionale europene de cuplare;
- translatarea reperelor orare la ofertarea/publicarea rezultatelor/notificarea pe PZU, conform **timpului Europei centrale (CET)**;
- introducerea unor prețuri prag (-150 Euro/MWh, respectiv 500 Euro/MWh), la depășirea cărora se declanșează o licitație secundară, ca încercare de atenționare a participanților privind apariția unei situații deosebite în piață, pe care aceștia să încerce să o rezolve în măsura în care au la dispoziție mijloace (modificarea prețurilor de ofertă și/sau a cantităților oferite în sensul relaxării situației);
- introducerea posibilității decuplării piețelor în cazul în care sistemele informatice nu furnizează la timp toate informațiile necesare funcționării cuplate; pentru aceste cazuri, are lor în prealabil o licitație *umbră* de alocare explicită a capacității de interconexiune disponibile, iar participanții își pot modifica și ofertele de energie din PZU;
- operatorul pieței de energie electrică, Opcom SA, este contraparte pentru toate tranzacțiile realizate de operatorii din zona de ofertare națională, iar operatorul de transport și sistem, C.N. Transelectrica SA, are rol de agent de transfer, ceea ce înseamnă că intermediază tranzacțiile cu energia electrică rezultată ca transferată peste graniță (importată sau exportată) între Opcom S.A. și agentul de transfer al zonei de ofertare vecine; pentru îndeplinirea acestui rol, C.N. Transelectrica S.A. primește și rolul de participant implicit pe PZU, fără drept de a introduce oferte *în această calitate*. Agentul de transfer înregistrează tranzacții cu bursa de energie din zona proprie de ofertare, precum și cu agentul de transfer al zonei adiacente, și anume operatorul de transport și sistem vecin;
- algoritmul de cuplare utilizat este cel adoptat în regiunea nord-vestică Europeană, susținut de ACER ca model țintă pentru integrarea piețelor naționale în cadrul pieței unice europene, în scopul facilitării, în viitor, a cuplării prin preț a tuturor regiunilor. Criteriul principal utilizat de către algoritmul de cuplare (cunoscut sub acronimul Euphemia) este cel al maximizării bunăstării sociale, reprezentate de suma dintre surplusul producătorului, surplusul consumatorului și renta aferentă

congestiei pe liniile de interconexiune; aceasta din urmă revine operatorilor de transport și sistem, care folosesc aceste venituri în principal pentru garantarea disponibilității reale a capacității alocate și pentru menținerea și creșterea capacităților de interconexiune prin investiții în rețea, în special investiții în noi interconexiuni, iar în ultimă instanță pentru reducerea tarifelor de rețea (conform art. 16 alin (6) al Regulamentului (CE) nr. 714/2009).

Posibilitatea prețurilor negative pe piața pentru ziua următoare a făcut necesară stabilirea unor reguli speciale pentru aceste cazuri în ceea ce privește modul de corelare a prețurilor de ofertă pe piața de echilibrare cu prețul de închidere pe piața pentru ziua următoare, precum și în ceea ce privește valoarea considerată ca preț de dezechilibru la decontarea pe piața de echilibrare pentru orele în care nu există dispoziții pe piața de echilibrare în sensul dezechilibrului respectiv.

Reguli privind decontarea lunară a obligațiilor de plată în piața de echilibrare și a dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea, aprobate prin Ordinul ANRE nr.115/2014.

Necesitatea elaborării acestor reguli a rezultat din dispozițiile art. 21 alin. (3) al Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012, care prevede: *Obligațiile de plată vor fi achitate în termen de maximum o lună de la încheierea lunii de tranzacționare, pe baza cantităților de energie electrică tranzacționate măsurate.* Regulile de decontare preliminară aprobate cu Ordinul ANRE nr. 7/2011 au fost abrogate, iar principalele modificări se referă la:

- scurtarea termenelor de transmitere a valorilor măsurate/agregate de către operatorii de măsurare, de calcul al decontării, transmitere și plată a facturilor; sumele rezultate din decontare se constituie integral în obligații de plată/drepturi de încasare;
- introducerea unor verificări privind închiderea bilanțului fizic pe parcursul procesului de decontare (atât la nivelul OR, OMEPA, cât și ODPE), în scopul reducerii posibilității de apariție a erorilor;
- reglementarea condițiilor în care un participant poate solicita și obține corectarea decontării aferente unei luni pe piața de echilibrare, având în vedere că erorile pot avea un impact financiar semnificativ atât asupra celor cărora li se datorează, cât și asupra celorlalți participanți; pentru a menține un nivel înalt de responsabilitate asupra corectitudinii informațiilor transmise, participanții au însă obligația prezentării tuturor dovezilor care să le argumenteze solicitarea, iar OTS împreună cu operatorul de decontare analizează cererea și decid acceptarea sau respingerea solicitării;
- menținerea verificărilor conform termenelor din Codul Comercial al pieței angro de energie electrică și reluarea decontării în concordanță cu valorile astfel verificate (valori măsurate aprobate); eventualele diferențe față de decontarea rapidă sunt evidențiate în facturi de regularizare.

Scurtarea procesului decontării și achitării obligațiilor de plată la o lună de la încheierea lunii de tranzacționare constituie un avantaj pentru participanții la piață, deoarece favorizează apariția unui flux de numerar neîntârziat și astfel se diminuează sincopele apărute în realizarea plăților de către OPE/participanții la piață.

În afara reglementărilor aprobate menționate anterior, în decursul anului 2014 au mai fost elaborate la **faza de document de discuție internă/de discuție cu părțile interesate externe sau la faza de proiect**, reglementări cu următoarele subiecte aferente funcționării pieței angro de energie electrică:

Reguli privind preluarea energiei electrice livrate în rețelele electrice, produsă în perioada de probe a capacităților de producere

Propunerea de reglementare a avut în vedere atât necesitatea actualizării temeiului legal (având în vedere că Ordinul ANRE nr. 14/2006, care reglementa acest subiect, fusese emis în baza Legii nr. 318/2003), cât și a punerii de acord cu prevederile Legii nr. 123/2012 cu modificările și completările ulterioare, a posibilităților de valorificare a energiei electrice produse în perioada de probe.

În urma analizei a numeroase puncte de vedere interne și externe cu privire la dreptul participanților deținători de capacități de producere aflate în perioada de probe de a comercializa energia electrică produsă în această perioadă, precum și a diverselor interpretări privind semnificația comercială a decontării dezechilibrelor PRE, au rezultat modificări succesive ale documentului, înțelegerea care a prevalat fiind aceea că primirea unor sume ca PRE sau în cadrul decontării dintr-un PRE, pentru energia electrică produsă în perioada de probe contabilizată ca dezechilibru pozitiv (excedent), nu constituie exploatare comercială efectivă a capacității, ci doar acceptarea regulilor de decontare a dezechilibrelor pe piața de energie electrică.

Reguli aplicabile Părților Responsabile cu Echilibrarea

Documentul propus are ca obiect reglementarea modului în care se realizează decontarea internă a dezechilibrelor între participanții din cadrul aceluiași PRE și a avut ca element de pornire obligația introdusă în Ordinul ANRE nr. 97/2013 *pentru aprobarea regulilor privind achiziția energiei electrice pentru acoperirea consumului propriu tehnologic aferent rețelelor electrice*, ca fiecare PRE care include operatori de rețea să elaboreze și să prezinte ANRE spre avizare o procedură de alocare a dezechilibrelor între membrii PRE. Având în vedere necesitatea ca aceste reguli să respecte principiile de nediscriminare și transparență cuprinse în lege aplicabile achiziției CPT de către operatorii de rețea, remarcând că regulile în vigoare aplicabile participanților la piața de echilibrare și PRE-urilor sunt interpretate de către unii participanți în moduri divergente față de scopul inițial, precum și urmare a interpretării dispozițiilor art. 21 alin. (3) din Legea nr. 123/2012, ANRE a considerat că este necesară reglementarea unui mod unitar de decontare a dezechilibrelor în cadrul oricărui PRE, la care să se adauge prevederi suplimentare de publicare a rezultatelor decontării de către PRE-urile incluzând operatori de rețea, precum și obligații de publicare a notificărilor neechilibrate ale fiecărui participant dintr-un PRE, în scopul descurajării intrării neechilibrate în piața în timp real.

Modificarea unor reguli privind piața de echilibrare, privind redistribuirea costurilor/veniturilor suplimentare și calculul dezechilibrului de la notificare al UD-urilor

Documentul și-a propus rezolvarea, într-o primă instanță, a problemelor celor mai controversate din cadrul regulilor de funcționare a pieței de echilibrare, și anume modificarea cantității considerate în decontarea energiei de echilibrare (decontarea cantității prevăzute în dispoziția de dispecer – contractată, în loc de decontarea la cantitatea realizată, conform regulilor în vigoare), reconsiderarea taxei pentru dezechilibrul de la notificare al unei unități dispecerizabile (care să penalizeze diferit și mai consistent decât în prezent dezechilibrele de la notificare pozitive și negative, adică abaterile față de punctul de funcționare notificat), precum și modificarea modului de penalizare a livrării parțiale a energiei de echilibrare (plata unei sume proporționale cu energia nelivrată față de dispoziția de dispecer și cu diferența între cel mai mare și cel mai mic preț, aferente dispozițiilor de dispecer la creștere sau la scădere din intervalul respectiv, față de penalizarea nulă aplicabilă în prezent).

Documentul propune o modificare și în regulile de redistribuire a costurilor sau veniturilor suplimentare provenite din echilibrarea sistemului, astfel încât să fie reflectate cât mai bine contribuțiile PRE la

realizarea acestora, prin înlocuirea principiului în vigoare de redistribuire - proporțional cu consumul PRE-urilor, cu acela al redistribuirii proporțional cu soldurile la nivel de lună ale dezechilibrelor PRE-urilor, și anume cu soldurile pozitive în cazul veniturilor și cu soldurile negative în cazul costurilor.

În domeniul **pieței cu amănuntul**, în anul 2014 au fost elaborate, supuse procesului de consultare publică, aprobate sau analizate/avizate de ANRE următoarele reglementări:

Procedura pentru determinarea consumului propriu tehnologic în rețelele electrice de distribuție, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 15/2014

A fost elaborată în baza prevederilor Legii nr. 123/2012 energiei electrice și a gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare și stabilește modul de determinare a valorilor realizate și respectiv prognozate ale consumului propriu tehnologic aferent rețelelor electrice de distribuție, la nivel lunar și orar; procesul de consultare publică a fost inițiat în trimestrul IV al anului 2013.

Prin procedură se asigură o metodă unică de determinare a CPT pentru toți operatorii de distribuție concesionari, în scopul asigurării condițiilor de separare a activităților de distribuție de cele de furnizare și pentru a permite achiziția energiei electrice aferente CPT în mod transparent și nediscriminatoriu, bazată pe reguli de piață, conform prevederilor art. 23 și art. 45 din Legii. Principalele prevederi ale procedurii sunt:

- determinarea valorii lunare a CPT realizat se face scăzând din cantitatea de energie intrată lunar în rețea de la producători sau din alte rețele, a energiei electrice ieșită lunar din rețea, prin cedare către alte rețele și a energiei distribuite consumatorilor;
- se realizează profilarea orară a CPT, împărțind valoarea lunară în două componente: o componentă constantă și o componentă variabilă, determinată ca diferență între CPT lunar și valoarea lunară a componentei constante. Valoarea orară a componentei constante se obține prin împărțirea valorii lunare la numărul de ore din luna respectivă, iar valoarea orară a componentei variabile se obține prin repartizarea valorii lunare proporțional cu pătratul energiei intrate în rețea în ora respectivă. Valoarea orară a CPT se obține prin însumarea valorilor orare ale celor două componente, corespunzătoare orei respective;
- pragul de limitare a componentei constante a CPT s-a stabilit la 50% din CPT total, având în vedere că și pierderile comerciale pot avea o componentă constantă;
- s-a introdus prevederea ca, în cazul în care operatorul de distribuție concesionar asigură determinarea consumului orar pentru toate locurile de consum (prin măsurare sau prin profiluri specifice de consum), determinarea CPT orar să se facă direct, prin bilanțul de energie (ca diferență între energia intrată orar în rețea și cea ieșită orar din rețea).

Procedura pentru determinarea profilului rezidual de consum, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 24/2014

Scopul acestei reglementări este de a contribui la creșterea gradului real de deschidere a pieței de energie electrică, prin asigurarea posibilității, pentru o categorie de locuri de consum, de a trece pe piața liberă, fără costuri suplimentare necesare pentru instalarea contoarelor cu înregistrarea orară a consumului său pentru elaborarea unui profil; procesul de consultare publică a fost inițiat în trimestrul IV al anului 2013.

Conform procedurii, profilul rezidual de consum se obține astfel: pentru fiecare interval orar al lunii calendaristice, din energia electrică intrată în rețeaua operatorului de distribuție, din alte rețele sau de la producătorii racordați la rețeaua respectivă (energii care, conform Codului de măsurare, sunt înregistrate orar), se scade:

- energia electrică ieșită din rețea către rețelele altor operatori (de asemenea, înregistrată orar);

- energia electrică livrată clienților finali care au uzat de eligibilitate și au contoare cu înregistrare orară a consumului sau beneficiază de repartizarea orară a consumului pe baza unor profiluri specifice de consum; și
- consumul propriu tehnologic al rețelei de distribuție, determinat orar în conformitate cu procedura aprobată de ANRE.

Valoarea rămasă reprezintă consumul, pe intervalul orar respectiv, al tuturor locurilor de consum care beneficiază de profilul rezidual de consum. Prin raportarea fiecărei valori orare obținute, la suma valorilor orare din intervalul de calcul (luna calendaristică) se obține *profilul rezidual de consum raportat*.

Regulamentul de furnizare a energiei electrice la clienții finali, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 64/2014

În conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, luând în considerare și evoluția pieței de energie electrică din 2004 până în prezent, ANRE a inițiat revizuirea *Regulamentului de furnizare a energiei electrice la consumatori*, aprobat prin HG nr. 1007/2004; *documentul de discuție* a fost elaborat și supus dezbaterii publice în cursul anului 2013, în conformitate cu Programul de Reglementări al ANRE pentru anul 2013; având în vedere complexitatea și importanța reglementării, procesul de elaborare a regulamentului a continuat prin întocmirea fazelor de proiect 1 respectiv 2 în cursul aceluiași an. În urma analizării observațiilor primite în cadrul procesului de consultare publică, dar și a unui proces consistent de consultare interdepartamentală, a fost elaborată forma finală a documentului.

Principalele prevederi ale regulamentului, cu accent pe modificările promovate, sunt următoarele:

- a) precizarea categoriilor de clienți și a condițiilor în care furnizorii de ultimă instanță asigură furnizarea energiei electrice în regim de serviciu universal sau în regim de ultimă instanță;
- b) stabilirea modului de contractare a energiei electrice și a serviciilor de transport și distribuție, a tipului și numărului de contracte necesare, a titularilor contractelor respective, în diverse ipoteze, cu prevederea unui nou mod de contractare a serviciilor de transport și distribuție în viitor;
- c) prevederea unei secțiuni dedicate clienților vulnerabili, în care se precizează măsurile luate de operatorul de rețea în cazul clienților vulnerabili din motive de sănătate/vârstă;
- d) se scurtează procesul de schimbare a furnizorului, creându-se condițiile de încadrare în termenul de 21 de zile impus de Directiva 72/2009/CE;
- e) se clarifică modul de alimentare a locurilor de consum racordate la rețelele electrice altele decât cele ale operatorului de distribuție concesionar, prin stabilirea regulilor aferente fiecărui caz în parte, corespunzător tipului de contract de furnizare utilizat;
- f) având în vedere importanța pe care o are informarea pentru asigurarea protecției clienților finali, s-a prevăzut un capitol distinct privind informarea clienților finali.

Procedura de schimbare a furnizorului de energie electrică de către clientul final, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 105/2014

A fost elaborată în baza prevederilor Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare și ale OUG nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012 și reprezintă o actualizare a *Procedurii privind schimbarea furnizorului de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 88/2009, modificată și completată prin Ordinul ANRE nr. 14/2011. Revizia documentului a avut ca scop armonizarea regulilor de schimbare a furnizorului aplicate în România cu legislația Uniunii Europene, în special cu prevederile Directivei 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 2003/54/CE.

ANRE a inițiat revizuirea procedurii în anul 2013, procesul de consultare publică parcurgând fazele de document de discuție și proiect – în anul 2014.

Principalele prevederi ale procedurii, cu accent pe modificările aduse celei anterioare, sunt următoarele:

1. scurtarea procesului de schimbare a furnizorului unui loc de consum la 21 de zile, conform prevederilor Directivei 72/2009/CE; clientul final are dreptul oricând de a denunța unilateral contractul de furnizare, cu respectarea condițiilor contractuale și cu obligația de a transmite furnizorului de energie electrică și OR o notificare cu cel puțin 21 de zile anterior datei schimbării furnizorului; este interzisă includerea în contractele de furnizare a energiei electrice a unor clauze care ar putea să împiedice realizarea schimbării furnizorului în termenul de 21 de zile;

2. încheierea contractului de furnizare a energiei electrice nu este condiționată de existența contractului de rețea;

3. schimbarea furnizorului se realizează în orice zi calendaristică, deoarece schimbarea PRE sau a structurii PRE existente nu se mai face numai cu data de întâi a lunii calendaristice, iar contractul de furnizare a energiei electrice încheiat cu noul furnizor intră în vigoare la data încetării contractului încheiat cu furnizorul actual, dată care trebuie să coincidă cu cea a schimbării PRE sau a structurii PRE existente;

4. eliminarea posibilității suspendării procesului de schimbare a furnizorului de energie electrică, ca urmare a neachitării facturilor de energie electrică, deoarece Procedura de schimbare a furnizorului *trebuie să garanteze unui client care dorește să schimbe furnizorul, cu respectarea condițiilor contractuale, că această schimbare se poate realiza în termen de 3 săptămâni de la inițierea acesteia.*

Regulamentului de organizare și desfășurare a licitațiilor simultane cu preț descrescător pe piața centralizată pentru serviciul universal, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 65/2014

Regulamentul a fost elaborat în cadrul unui grup de lucru mixt format din reprezentanți ai producătorilor, furnizorilor, S.C. OPCOM S.A. și ANRE având în vedere:

- prevederile art. 22 alin. (2) lit. b), e) și f), ale art. 53 alin. (1) și ale art. 55 alin. (1) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012;
- Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012, prin care a fost aprobat calendarul de eliminare treptată a tarifelor reglementate de energie electrică la consumatorii finali;
- analizele, concluziile și recomandările din Studiul de consultanță contractat de ANRE și elaborat de firma Deloitte Consultanță S.R.L. (*Studiu privind condițiile de implementare a unui mecanism de licitație cu preț descrescător pentru achiziția angro a energiei electrice de către furnizorii de ultimă instanță, alegerea caracteristicilor și parametrilor adecvați și analiza impactului asupra pieței de energie electrică din România*).

Regulamentul stabilește:

- scopul și regulile de funcționare a **Pieței Centralizate pentru Serviciul Universal (PCSU)** - instrument nou de piață, care utilizează un mecanism transparent și concurențial de achiziție a energiei electrice de pe piața angro, de către FUI, pentru acoperirea consumului clienților deserviți în regim de serviciu universal; prin utilizarea acestui mecanism, toți FUI vor achiziționa energia electrică la același preț pentru produsele de tip bandă și vârf, fapt imposibil de realizat dacă achiziția s-ar face separat de fiecare FUI, iar prețul obținut va fi cel corect atât pentru vânzători cât și pentru cumpărători, având în vedere lichiditatea mare așteptată și principiile generale de eficiență în procesul de cumpărare/vânzare concurențială a energiei electrice, conform cărora:
 - piața alocă furnizarea energiei aceluia cumpărător care o prețuiește cel mai mult;
 - piața alocă cererea de energie vânzătorilor care o pot livra la cel mai mic preț.

Se elimină astfel posibilitatea FUI de a aloca clienților deserviți în regim de serviciu universal cea mai scumpă energie achiziționată de pe piața concurențială, această categorie de clienți neavând capacitate de reacție rezonabilă;

- principiile și modul de desfășurare a licitațiilor simultane cu preț descrescător pe PCSU - mecanism de achiziție concurențială a energiei electrice, care se desfășoară în runde iterative, prețul de cumpărare anunțat pentru fiecare rundă fiind mai mic decât cel din runda anterioară; în fiecare rundă se primesc oferte de vânzare la prețul de cumpărare anunțat și se determină excedentul de cantitate ofertată comparativ cu cererea; procedura se repetă la fiecare rundă, oferta de vânzare scăzând de la o rundă la alta până când ajunge egală sau mai mică decât cererea;
- atribuirea calității de OPCSU operatorului pieței de energie electrică – responsabil cu organizarea, desfășurarea și închiderea licitațiilor, transmiterea/publicarea rezultatelor licitațiilor și, după caz, reducerea cantităților din ofertele de cumpărare sau anularea licitațiilor în condițiile prevăzute în Regulament;
- regulile de participare la PCSU - participarea este obligatorie pentru FUI în calitate de cumpărători și voluntară pentru ceilalți titulari de licență, înregistrați la PCSU, care pot participa cu oferte de vânzare la licitații, condiționat de depunerea garanțiilor financiare stabilite conform prevederilor regulamentului;
- termenele de transmitere/publicare a datelor/informațiilor aferente fiecărei sesiuni de licitație, regulilor de ofertare și de închidere a licitațiilor precum și a politicii de dezvoltare a informațiilor.

Metodologia de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu FUI, aprobată cu modificări și completări prin Ordinul ANRE nr. 36/2014

Având în vedere că:

- la sfârșitul anului 2013, prin OUG nr. 102/15.11.2013, a fost instituită o taxă nouă - impozitul pe construcții, la nivelul de 1,5 % din valoarea acestora, taxă plătită anual, începând cu anul 2014, în două rate cu scadență în data de 25 mai și respectiv 25 septembrie;
- în structura costurilor fixe fundamentate de producători pentru anul 2014 a fost inclusă cheltuiala aferentă noii taxe, dar recunoașterea ei în prețurile reglementate a fost amânată pentru semestrul II 2014 în scopul de a se evita transferarea către consumatorii casnici (prin prețurile/tarifele reglementate) a unui cost nejustificat (având în vedere valoarea foarte mare a sumelor estimate a fi plătite în contul noii taxe);
- Metodologia aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/2013 prevedea posibilitatea ajustării prețurilor reglementate pentru semestrul II doar în cazul modificării prețului combustibilului (resursei primare), iar în categoria costurilor suplimentare din anul precedent puteau fi recunoscute doar cele corespunzătoare diferențelor de preț la achiziția combustibilului (resursei primare) și infirmării prognozei hidrologice,

prevederile art. 2, art. 11, art. 36, art. 37, art. 38 și art. 39 din *Metodologia de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe baza de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultima instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/2013 au fost modificate/completate prin Ordinul ANRE nr. 36/2014.

Desemnarea FUI, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 35/2014

Ordinul a fost emis întrucât:

- la data de 30 iunie 2014 expira calitatea de FUI a furnizorilor de energie electrică nominalizați prin Ordinul ANRE nr. 47/2013;
- Legea nr. 123/2012 prevede desemnarea FUI de către ANRE prin mecanisme concurențiale, pe baza unui regulament care stabilește modalitățile și criteriile de selecție a acestora, pentru fiecare categorie de clienți finali pe care aceștia îi deservește (art. 54), dar fără să precizeze un termen limită pentru implementarea acestei modalități de desemnare;
- Legea nr. 123/2012 prevede obligația FUI de a asigura furnizarea energiei electrice clienților finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate, clienților finali care au dreptul la serviciu universal și clienților finali care nu au asigurată furnizarea energiei electrice din nici o altă sursă (art. 53 alin. (2) și art. 55).

Prin această reglementare:

- sunt nominalizați ca FUI furnizorii care, prin condițiile asociate licențelor de furnizare a energiei electrice acordate, au dreptul exclusiv de a presta acest serviciu;
- sunt precizate categoriile de clienți finali pentru care un FUI are obligația să presteze serviciul de furnizare a energiei electrice;
- este precizată zona în care se află amplasate locurile de consum ale clienților finali pentru care fiecare furnizor de ultimă instanță are obligația să presteze serviciul de furnizare a energiei electrice;
- este stabilită data de expirare a desemnării furnizorilor nominalizați, corelat cu data intrării în vigoare a mecanismului de selecție a furnizorilor de ultimă instanță pe criterii concurențiale, dată care nu trebuie să depășească data eliminării complete a tarifelor reglementate;
- se abrogă Ordinele ANRE nr. 47/2013 și 113/2013.

Procedura privind prognoza și facturarea abaterilor consumului de energie electrică pentru locurile de consum cu putere aprobată mai mare sau egală cu 1 MVA și abrogarea alin. (13) și (14) ale art. 26 din Metodologia de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate (Ordinul ANRE nr. 82/2013), aprobată prin Ordinul ANRE nr. 9/2014

Procedura anterioară, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 73/2009, a fost revizuită/completată având în vedere:

- prevederile art. 61 alin. (5) din Legea nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale;
- Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012, prin care a fost aprobat calendarul de eliminare treptată a tarifelor reglementate de energie electrică la consumatorii finali,
- necesitatea armonizării prevederilor legislative apărute în perioada 2009 – 2013.

Prin această reglementare:

- se stabilesc obligațiile furnizorilor de energie electrică referitoare la includerea, în contractele încheiate cu clienții finali pentru locurile de consum cu putere aprobată mai mare sau egală cu 1 MVA pe loc de consum, a unor clauze specifice privind elaborarea și transmiterea prognozele de către clientul final;
- se stabilesc detaliile legate de modul în care clienții finali participă la realizarea prognozei, modul în care se stabilește eroarea maximă admisibilă de prognoză și modul în care sunt facturate abaterile care depășesc această eroare, inclusiv faptul că prețul de facturare al abaterilor de prognoză este cel din contractul existent;
- se abrogă alin. (13) și alin. (14) ale art. 26 din *Metodologia de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82 /2013;

- se abrogă Ordinul ANRE nr. 73/2009.

Au mai fost elaborate la faza de **document de discuție**:

Procedura privind regimul garanțiilor financiare constituite de către clienții finali în favoarea furnizorului de ultimă instanță –faza document de discuție

Documentul a fost elaborat ca urmare a prevederilor Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, și ale Regulamentului de furnizare a energiei electrice la clienții finali, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 64/2014 și reprezintă o actualizare a Metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 17/2005, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 316/2005.

Scopul acestei proceduri este de a stabili valoarea, condițiile și modul de constituire a garanțiilor financiare de către clienții finali ai FUI, în cadrul relațiilor contractuale de furnizare a energiei electrice; documentul de discuție a fost supus dezbaterii publice prin postarea pe pagina web a ANRE în trim. IV 2014, urmând a fi supus analizei și aprobării Comitetului de reglementare ANRE în cursul anului 2015.

Convenția - cadru tripartită încheiată între furnizor, operatorul de rețea și clientul final titular al contractului de rețea (Convenție – cadru tripartită) – faza document de discuție

Convenția - cadru tripartită a fost elaborată în conformitate cu prevederile art. 15 din Regulamentul de furnizare a energiei electrice la clienții finali, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 64/2014.

Convenția - cadru tripartită are rolul de a crea o relație contractuală între părțile care contribuie la alimentarea locului de consum respectiv furnizor - operator de rețea – client final titular al contractului de rețea, prin stabilirea responsabilităților fiecărei părți și a corelărilor necesare funcționării normale a procesului de furnizare a energiei electrice la locul de consum respectiv; *documentul de discuție* a fost supus dezbaterii publice prin postarea pe pagina web a ANRE în data de 30.09.2014. În urma analizării observațiilor primite în cadrul procesului de consultare publică a fost elaborată forma finală a documentului, urmând a fi supus analizei și aprobării Comitetului de reglementare ANRE în cursul anului 2015.

Convenția - cadru multipartită încheiată între clientul final, furnizori și operatorul de rețea (Convenție – cadru multipartită) – faza document de discuție

Convenția - cadru multipartită încheiată între clientul final, furnizori și operatorul de rețea a fost elaborată în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (3) din Regulamentul de furnizare a energiei electrice la clienții finali, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 64/2014.

Convenția - cadru multipartită are rolul de a crea o relație contractuală între toate părțile care contribuie la alimentarea locului de consum cu mai mulți furnizori: furnizori – operator de rețea – client final, prin stabilirea responsabilităților fiecărei părți și a corelărilor necesare funcționării normale a procesului de furnizare a energiei electrice la locul de consum respectiv; *documentul de discuție* a fost supus dezbaterii publice prin postarea pe pagina web a ANRE în data de 30.09.2014. În urma analizării observațiilor primite în cadrul procesului de consultare publică a fost elaborată forma finală a documentului, urmând a fi supus analizei și aprobării Comitetului de reglementare ANRE în cursul anului 2015.

Având în vedere prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 referitoare la *piața reglementată, serviciul universal de furnizare a energiei electrice*, atribuțiile și modul de desemnare a *furnizorilor de ultimă instanță*, precum și necesitatea actualizării/armonizării cadrului de reglementare, în cursul anului 2014 au fost elaborate/revizuite următoarele proiecte de reglementare:

- Regulamentul de preluare de către furnizorii de ultimă instanță a locurilor de consum ale clienților finali care nu au asigurată furnizarea energiei electrice din nicio altă sursă;
- Contract cadru de furnizare a energiei electrice la clienții casnici ai FUI;
- Contract cadru de furnizare a energiei electrice la clienții noncasnici ai FUI;
- Metodologia de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali.

Regulamentul de preluare de către furnizorii de ultimă instanță a locurilor de consum ale clienților finali care nu au asigurată furnizarea energiei electrice din nicio altă sursă a fost aprobat prin Ordinul ANRE nr. 17/18.03.2015. Restul proiectelor se află în diverse stadii de analiză, discuție și dezvoltare, în vederea implementării.

Avize sau aprobări de documente elaborate de operatori din sector

Sisteme de codificare a punctelor de măsurare – 2 documente

Documentele au fost elaborate de C.N. Transelectrica S.A. (Avizul ANRE nr. 20/11.03.2014) și S.C. Arc Parc Industrial S.R.L. (Avizul ANRE nr. 40/02.07.2014), ca urmare a prevederilor *Procedurii privind schimbarea furnizorului de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 88/2009, cu completările și modificările ulterioare, care, la alin. (3) al art. 7, menționează: “fiecare operator de rețea elaborează un sistem de codificare pentru punctele de măsurare aferente locurilor de consum din zona proprie de licență.”

Documentele au fost publicate pe pagina de internet a ANRE ca documente de discuție, iar în urma analizării observațiilor primite au fost elaborate formele finale ale documentelor, care apoi au fost avizate de Comitetul de reglementare ANRE prin avizele menționate.

Proceduri pentru elaborarea și aplicarea profilurilor specifice de consum – 4 documente

Documentele au fost elaborate de S.C. FDEE Electrica Distribuție Muntenia Nord S.A. (Decizia ANRE nr. 375/20.02.2014), S.C. E.ON Moldova Distribuție S.A. (Decizia ANRE nr. 1060/06.05.2014), S.C. ENEL Distribuție Banat S.A. (Decizia ANRE nr. 2012/08.09.2014), S.C. ENEL Distribuție Dobrogea S.A. (Decizia ANRE nr. 2013/08.09.2014), precum și S.C. ENEL Distribuție Muntenia S.A. (Decizia ANRE nr. 2014/08.09.2014), ca urmare a prevederilor din *Codul comercial al pieței angro de energie electrică*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 25/2004, cu modificările și completările ulterioare și din *Procedura privind schimbarea furnizorului de energie electrică*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 88/2009, cu modificările și completările ulterioare.

Documentele au fost publicate pe pagina de internet a ANRE ca documente de discuție, iar în urma analizării observațiilor primite au fost elaborate formele finale ale documentelor, care apoi au fost aprobate în cadrul Comitetului de reglementare ANRE prin deciziile menționate.

Metodologii de repartizare lunară a cantităților de energie electrică măsurate la intervale mai mari de o lună sau decalat față de începutul lunii – 5 documente

Documentele au fost elaborate de S.C. FDEE Electrica Distribuție Muntenia Nord S.A. (Avizul ANRE nr. 16/20.02.2014), S.C. E.ON Moldova Distribuție S.A. (Avizul ANRE nr. 19/11.03.2014), S.C. ENEL Distribuție Banat S.A. (Avizul ANRE nr. 47/08.09.2014), S.C. ENEL Distribuție Dobrogea S.A. (Avizul ANRE nr. 48/08.09.2014), precum și S.C. ENEL Distribuție Muntenia S.A. (Avizul ANRE nr. 49/08.09.2014), ca urmare a prevederilor *Procedurii privind schimbarea furnizorului de energie electrică*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 88/2009, cu modificările și completările ulterioare.

Metodologiile stabilesc modul de lucru pentru determinarea cantității lunare de energie electrică în vederea decontării pe piața angro și repartizarea lunară a cantităților de energie electrică măsurate la intervale mai mari

de o lună sau decalat față de începutul lunii (clienți finali la care citirile de decontare nu se realizează automat în ultima/prima zi a fiecărei luni).

Documentele au fost publicate pe pagina de internet a ANRE ca documente de discuție, iar în urma analizării observațiilor primite au fost elaborate formele finale ale acestora, avizate de ANRE prin avizele menționate.

Profiluri specifice de consum elaborate de operatorii de distribuție concesionari, analizate și aprobate de ANRE prin Decizii – 46 documente

În cursul anului 2014 operatorii de distribuție concesionari au elaborat profiluri specifice de consum pentru locurile de consum din zonele proprii de licență, în baza procedurilor aprobate de ANRE, după cum urmează:

a) **SC E.ON Moldova Distribuție S.A.** - a elaborat 4 documente, în conformitate cu prevederile *Procedurii operaționale pentru determinarea și utilizarea profilurilor specifice de consum pe zona de licență a S.C. E.ON Moldova Distribuție SA*, aprobată prin Decizia ANRE nr. 2687/28.10.2010;

b) **S.C. CEZ Distribuție S.A.** - a elaborat 29 documente, în conformitate cu prevederile *Procedurii privind elaborarea și aplicarea profilurilor specifice de consum din zona de licență a S.C. CEZ Distribuție S.A.*, aprobată prin Decizia ANRE nr. 143/23.01.2013;

c) **S.C. FDEE Electrica Distribuție Transilvania Nord S.A.** - a elaborat 7 documente, în conformitate cu prevederile *Procedurii pentru elaborarea și aplicarea profilurilor specifice de consum pentru zona de licență a S.C. FDEE Electrica Distribuție Transilvania Nord S.A.*, aprobată prin Decizia ANRE nr. 1182/29.04.2011 și modificată prin Decizia ANRE nr. 1169/25.02.2012;

d) **S.C. FDEE Electrica Distribuție Muntenia Nord S.A.** - a elaborat 6 documente, în conformitate cu prevederile *Procedurii privind elaborarea și aplicarea profilelor standard de consum*, aprobată prin Decizia ANRE nr. 2916/25.11.2010.

Pentru elaborarea profilurilor specifice, operatorii de distribuție au prelucrat înregistrările consumurilor orare realizate la locurile de consum selectate din categoriile respective, de regulă pe o perioadă de un an, conform procedurilor proprii menționate.

III.5. APLICAREA SCHEMELOR DE AJUTOR DE STAT ÎN SUSȚINEREA PRODUCERII DE ENERGIE ELECTRICĂ DIN SURSE REGENERABILE DE ENERGIE ȘI A COGENERĂRII DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

III.5.1. PROMOVAREA PRODUCERII ENERGIEI ELECTRICE DIN SURSE REGENERABILE DE ENERGIE

Legislația în domeniul promovării producerii energiei electrice din surse regenerabile

Promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie (E-SRE) reprezintă un imperativ al perioadei actuale la nivelul Uniunii Europene motivat de: protecția mediului, creșterea independenței energetice față de importuri prin diversificarea surselor de aprovizionare cu energie, precum și motive de ordin economic și de coeziune socială. În consecință, având în vedere nivelul relativ ridicat al costurilor investiționale aferente producerii E-SRE, toate statele europene au instituit sisteme de sprijin a E-SRE.

În acest context, prin HG nr. 1892/2004 pentru *stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie*, în România a fost instituit sistemul de promovare prin

certIFICATE VERZI, un sistem orientat spre mecanisme concurențiale de piață, și anume sistemul cotelor obligatorii combinat cu tranzacționarea de certificate verzi (CV).

Sistemul de promovare astfel instituit a fost reconfirmat prin Legea nr. 220/2008, denumită în continuare *Lege*, care și-a propus să facă mai atractiv sistemul pentru investitori introducând facilități noi, printre care și acordarea unui număr mai mare de certificate verzi, diferențiat în funcție de tipul tehnologiei de producere a E-SRE.

Sistemul de promovare prin CV instituit prin Lege a fost autorizat de Comisia Europeană prin *Decizia C(2011) 4938 privind ajutorul de stat SA 33134 (2011/N) pentru România - certificate verzi pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie*.

În aplicarea legislației primare în domeniul promovării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, care de-a lungul timpului a suferit numeroase modificări și completări (HG nr. 1892/2004 a fost modificat și completat prin HG nr. 958/2006, iar Legea nr. 220/2008 a fost modificată și completată prin OG nr. 29/2010, Legea nr. 139/2010, OUG nr. 88/2011, Legea nr. 134/2012, OUG nr. 57/2013 și Legea nr. 23/2014), ANRE a elaborat și, ulterior, modificat și completat ori de câte ori a fost necesar cadrul de reglementare specific acestui domeniu.

În vederea aplicării sistemului de promovare autorizat de Comisia Europeană și transpus în legislația națională prin OUG nr. 88/2011, ANRE a emis:

- Regulamentul de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 42/2011,
- Regulamentul de emiteră a certificatelor verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 43/2011,
- Regulamentul de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 44/2011,
- Metodologia de stabilire a cotelor anuale de achiziție de certificate verzi, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 45/2011;
- Metodologia de monitorizare a sistemului de promovare a energiei din surse regenerabile de energie prin certificate verzi, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 6/2012.

În cursul anului 2012 a fost adoptată de către Parlamentul României Legea nr. 134/2012 de aprobare a OUG nr. 88/2011, care a adus modificări sistemului de promovare prin CV.

În vederea aplicării prevederilor acestei legi, a fost emis Ordinul ANRE nr. 37/2012 de modificare și completare a Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 42/2011.

Ulterior, prin OUG nr. 57/2013, au fost aduse noi modificări sistemului de promovare prin certificate verzi instituit prin Lege, iar în vederea aplicării acesteia ANRE a emis:

- Ordinul ANRE nr. 55/2013 de modificare și completare a Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 42/2011, cu modificările ulterioare,
- Ordinul ANRE nr. 56/2013 de modificare și completare a Regulamentului de emiteră a certificatelor verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 43/2011,

- Regulamentul de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 57/2013.

Tot în cursul anului 2013 a fost modificată *Metodologia de monitorizare a sistemului de promovare a energiei din surse regenerabile de energie prin certificate verzi prin Ordinul ANRE nr. 17/2013*.

În luna martie a anului 2014 a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 184/14.03.2014 *Legea nr. 23/2014 pentru aprobarea OUG nr. 57/2013 privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie și care, pentru implementarea prevederilor acesteia, au fost emise:*

- Ordinul ANRE nr. 48/2014 pentru aprobarea Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi, revizia 1;
- Ordinul ANRE nr. 49/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cotelor anuale obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi și a celor de achiziție de certificate verzi, revizia 1;
- Ordinul ANRE nr. 144/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cotelor anuale obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi și a celor de achiziție de certificate verzi, revizia a 2-a.

Referitor la conformarea cu cerințele referitoare la certificarea originii E-SRE ale Uniunii Europene a fost promovat *Regulamentul de certificare a originii energiei electrice produse din surse regenerabile de energie*, în baza căruia ANRE a emis Procedura de supraveghere a emiterii garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 23/2004. Ca urmare, ANRE a înființat Registrul unic al garanțiilor de origine și, în perioada 2005 – 2010, semestrial, a emis garanții de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, actualizând în permanență datele din acest registru.

În urma modificării legislației europene în domeniu, prin promovarea Directivei 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE, a fost necesară reconsiderarea regulilor privind certificarea originii energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, fiind aprobat *Regulamentul de emitere și urmărire a garanțiilor de origine pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie*, aprobat prin HG nr. 1232/2011.

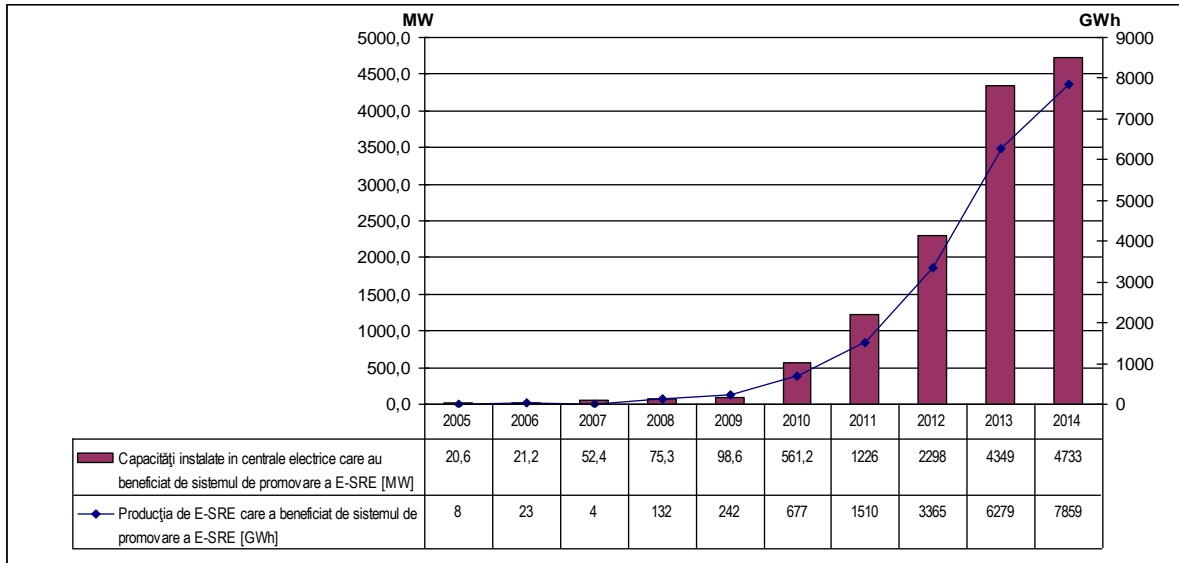
În aplicarea prevederilor HG nr. 1232/2011, ANRE a implementat aplicația web pentru emiterea și urmărirea garanțiilor de origine, pe un site securizat dezvoltat special în acest scop, iar începând din februarie 2013 a început emiterea garanțiilor de origine în baza noilor reglementări.

Rezultate obținute ca urmare a implementării sistemului de promovare a energiei electrice din surse regenerabile de energie

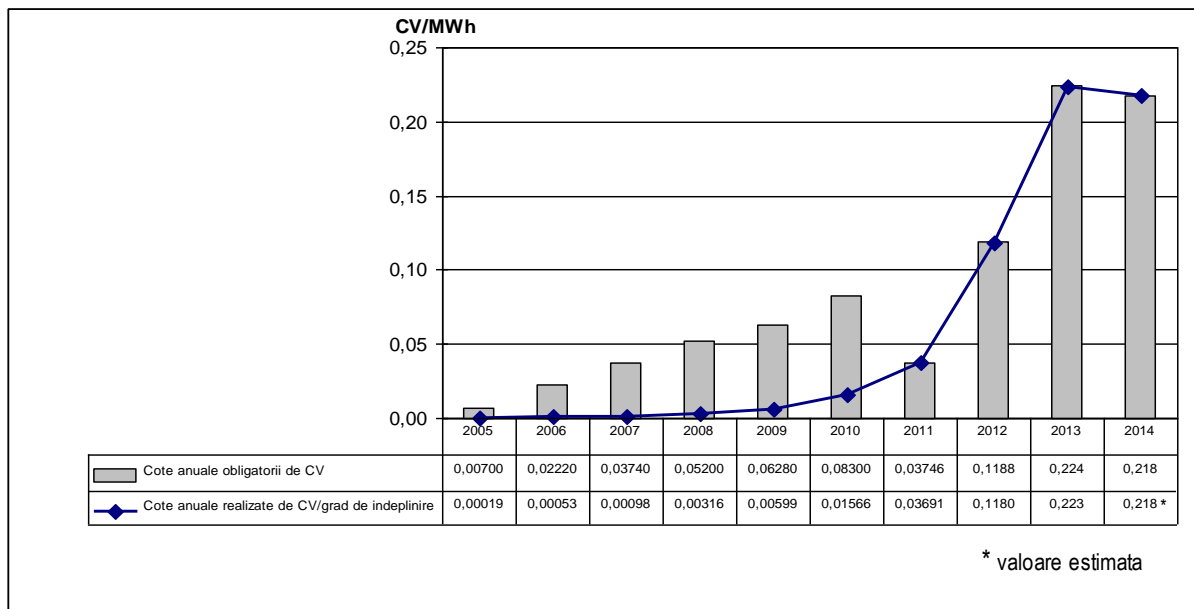
Sistemul de promovare a energiei electrice produse din surse regenerabile prin certificate verzi funcționează încă din anul 2005.

În cele ce urmează este prezentată evoluția principalilor indicatori ai acestui sector pentru perioada 2005-2014:

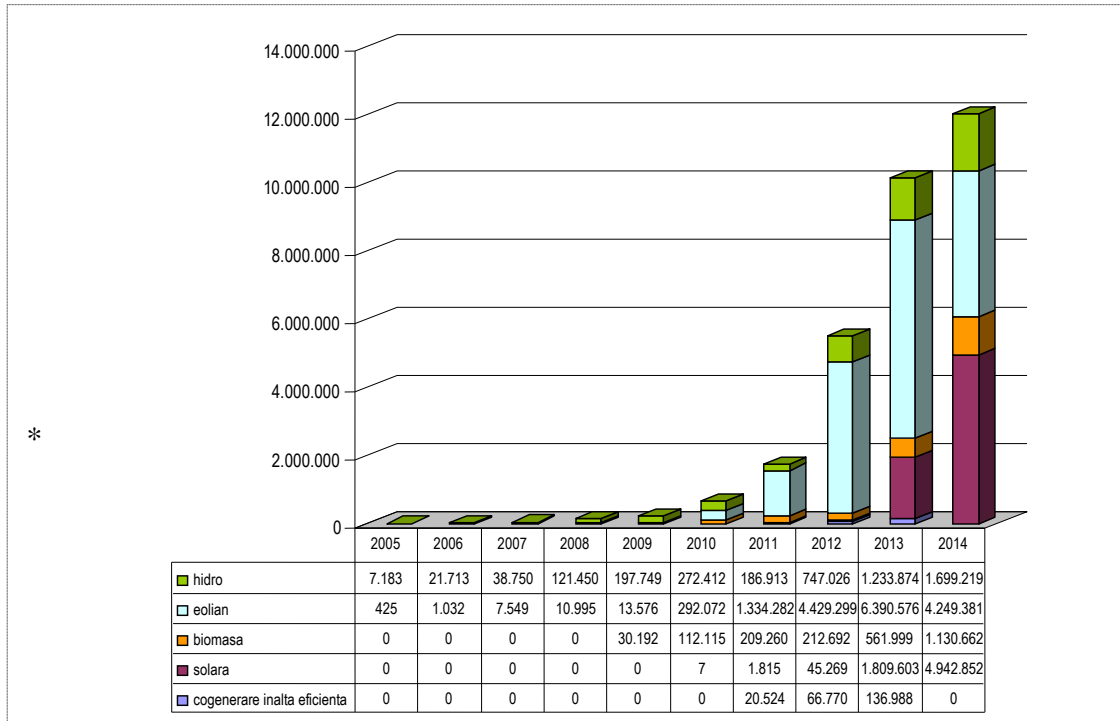
- Evoluția capacității electrice instalate în centrale electrice care au beneficiat de sistemul de promovare a E-SRE și a energiei electrice produse în aceste centrale pentru perioada 2005-2014 este prezentată în figura următoare:

- Evoluția cotelor anuale obligatorii de CV și a cotelor realizate de achiziție de CV de către operatorii economici cu obligație de achiziție de certificate verzi, în perioada 2005-2014, este prezentată în figura de mai jos:

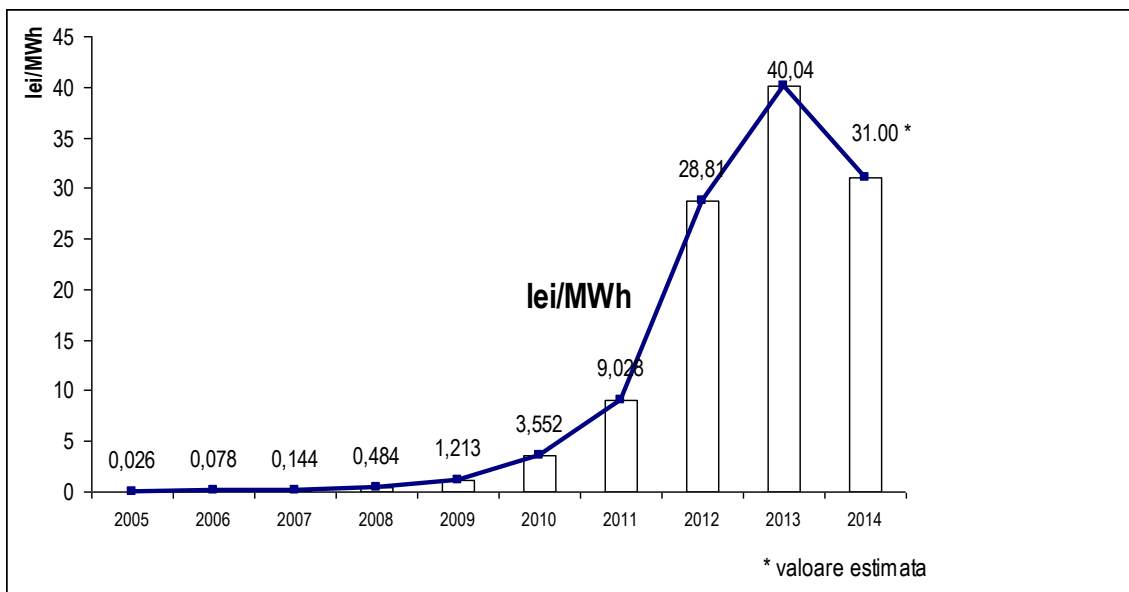

- Evoluția anuală a numărului de CV emise de la momentul aplicării sistemului de promovare a E-SRE până în prezent este prezentată în figura următoare:

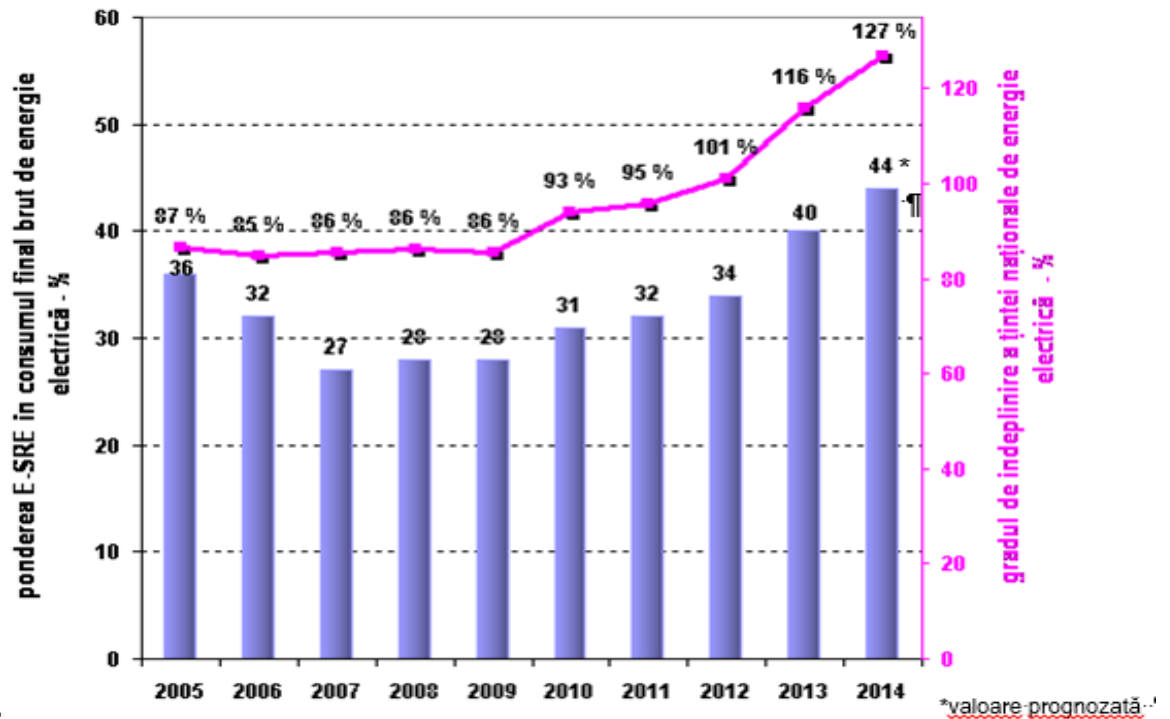

*valoarea pentru biomasa contine si cogenerarea de înalta eficiență

- Evoluția impactului aplicării sistemului de promovare a E-SRE în prețul energiei electrice la consumatorul final, pentru perioada 2005-2014 este prezentată în figura de mai jos:

- Evoluția gradului de realizare a țintei naționale de E-SRE în consumul final brut de energie electrică al României în perioada 2005-2014 este prezentată în figura de mai

jos

III.5.2. PROMOVAREA ENERGIEI ELECTRICE PRODUSE ÎN COGENERARE DE ÎNALTĂ EFICIENȚĂ

Schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență a fost instituită în România prin HG nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe energia termică utilă (transpunere la nivel național a Directivei 8/2004/CE, cu privire la promovarea cogenerării bazate pe necesarul de energie termică utilă în piața internă de energie care începând cu 5 iunie 2014 s-a înlocuit cu prevederile din Directiva 27/2012/UE) și implementată prin HG nr. 1215/2009, privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă.

Prin noua **Directivă 27/2012/UE privind eficiența energetică**, Comisia Europeană pune un accent deosebit pe promovarea cogenerării de înaltă eficiență, înglobând prevederile Directivei 8/2004/CE. Transpunerea Directivei 27/2012/UE s-a materializat prin adoptarea Legii privind eficiența energetică nr. 121/2014, care la art. 19 alin. (3) prevede ca HG nr. 219/2007 completează prevederile Legii privind eficiența energetică. Având în vedere acest fapt, tot cadrul legislativ subsecvent HG nr. 219/2007 rămâne în vigoare.

Schema de tip bonus reprezintă ajutor de stat (N 437/2009 - Romania), autorizat de Comisia Europeană ca fiind compatibil cu piața comună, în conformitate cu prevederile Art. 87 alin. (3) lit. (c) din Tratatul CE, prin Decizia C(2009)7085. Autorizația a fost comunicată prin publicarea în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C31/09.02.2010. Intrarea în aplicare efectivă a schemei de sprijin de tip bonus a avut loc la 1 aprilie 2011.

Principalele direcții ale activității de reglementare în domeniul promovării energiei electrice produse în cogenerare de înaltă eficiență pentru anul 2014 au fost următoarele:

- a) elaborarea de reglementări care să permită aplicarea schemei de promovare **de tip bonus** instituită prin **HG nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă și implementată prin HG nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă și monitorizarea aplicării acesteia;**
- b) emiterea de avize pentru acreditarea preliminară/finală a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare;
- c) emiterea deciziilor de modificare/completare a Listei capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală.
- d) emiterea deciziilor lunare/anuale de aprobare a cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus;
- e) emitere deciziilor privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 2011-2013
- f) emiterea deciziilor anuale de aprobare a bonusului pentru energia electrică și a prețurilor reglementate pentru energia electrică și energia termică produse în cogenerare de înaltă eficiență și realizarea primei analize de ante-supracompensare de la implementarea schemei de sprijin și a analizei preliminare privind supracompensarea pentru prima perioadă de evaluare 2011-2013;
- g) analizele de ajustare a contribuției pentru semestrul II din anul 2014 și, respectiv, stabilirea valorii contribuției pentru cogenerare, începând cu 1 ianuarie 2015.

a) Referitor la elaborarea de reglementări care să permită aplicarea schemei de promovare de tip bonus, în anul 2014 au fost aprobate următoarele reglementări:

1. Ordinul ANRE nr. 16/2014 privind completarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus aprobată prin Ordinul ANRE nr. 84/2013;
2. Ordinul ANRE nr. 28/2014 privind aprobarea Contractului-cadru dintre administratorul schemei de sprijin și plătitorul de contribuție pentru colectarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a Contractului-cadru dintre producătorul de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și administratorul schemei de sprijin pentru plata bonusului / bonusului neacordat / cuantumului de regularizare a ante-supracompensării și restituirea bonusului necuvenit / supracompensării;
3. Ordinul ANRE nr. 50/2014 pentru modificarea Ordinului ANRE nr.119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia;
4. Ordinul ANRE nr. 109/2014 privind aprobarea bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile pentru anul 2015;
5. Ordinul ANRE nr. 110/2014 privind aprobarea prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2015 producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare, care beneficiază de bonus;

6. Ordinul ANRE nr. 111/2014 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență;
7. Ordinul ANRE nr. 158/2014 privind aprobarea valorilor prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență;
8. Ordinul ANRE nr. 159/2014 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia;

b) Referitor la emiterea de **Avize pentru acreditarea preliminară / finală a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare**

Pe baza documentației de acreditare transmise conform prevederilor *Procedurii de avizare*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 115/2013, în anul 2014 au fost emise **6 avize** pentru **acreditare finală** pentru capacități de cogenerare care însumează 37,52 MW

c) Referitor la emiterea deciziilor de modificare/completare a Listei capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală

Au fost emise **5 decizii** de modificare/completare și respectiv aprobare a „**Listei capacităților de producere de energie electrică și termică în cogenerare, cu acreditare finală**”.

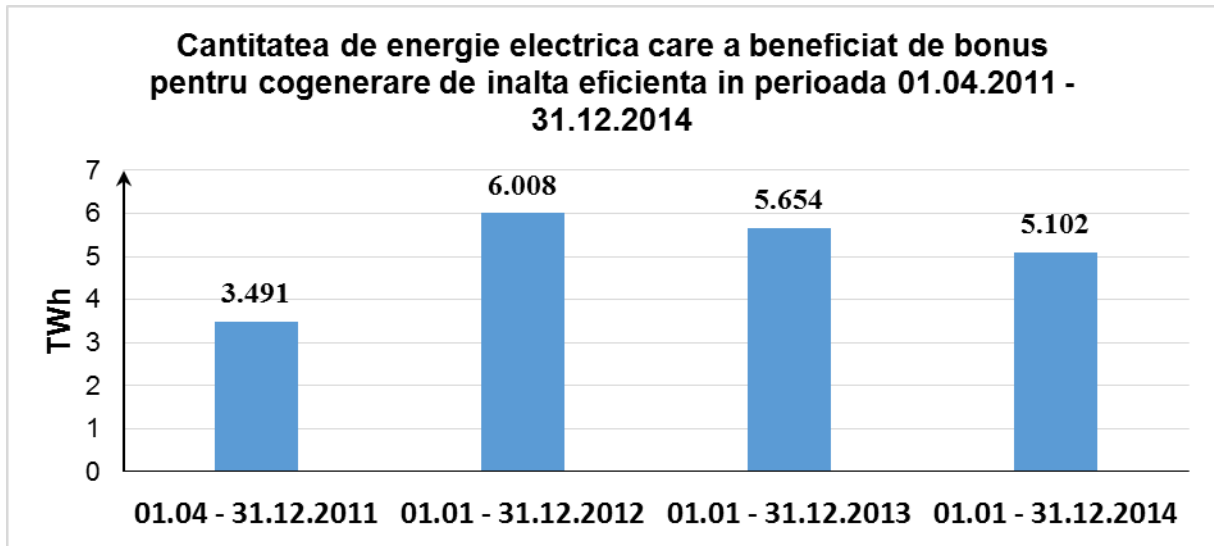
d) Referitor la emiterea **deciziilor lunare/anuale de aprobare a cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus**

În lunile ianuarie – decembrie 2014 au fost emise **12 decizii** de aprobare a cantităților **lunare** de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus.

Deciziile sunt destinate beneficiarului C.N. Transelectrica S.A. în calitate de Administrator al schemei de sprijin de tip bonus și reprezintă temeiul de stabilire, de către acesta, a drepturilor lunare de încasare ale producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare conform prevederilor art. 10 alin. (2) și art. 16 din HG nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, cu modificările ulterioare.

Cantitățile lunare de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de bonus sunt determinate conform prevederilor art. 31 - 34 din *Regulamentul de calificare*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 114/2013.

Pentru cei 37 de producători vizati, cantitatea totală de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de bonus pentru perioada ianuarie – decembrie 2014 a fost de 4,998 TWh, înainte de regularizarea care se efectuează în luna martie 2015, respectiv de 5,102 TWh după regularizarea efectuată în luna martie 2015, cu o scădere de 9,8% față de valoarea corespunzătoare anului 2013.

În luna martie 2014 au fost emise **36 de decizii** privind calificarea cantității de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență și livrate din centralele care au beneficiat de schema de sprijin pentru perioada ianuarie-decembrie 2013.

Deciziile au stat la baza regularizării plăților corespunzătoare bonusului pe perioada ianuarie-decembrie 2013, de către C.N. Transelectrica S.A. Cantitatea calificată pentru anul 2013, cumulată pentru cei 36 de producători, a fost de 5,654 TWh.

e) Referitor la emiterea **deciziilor privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 2011-2013.**

În luna martie 2014 au fost emise **8 decizii** privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 2011-2013.

În urma realizării analizei privind supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 2011-2013, s-a constatat că, din aplicarea schemei de sprijin pentru perioada menționată pentru 47 de centrale de producere a energiei electrice și termice în cogenerare (aflate în exploatarea comercială a 36 de producători), la un număr de 9 centrale s-a înregistrat supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare, într-un quantum total de 429.745.323 lei

Deciziile au stat la baza facturilor emise de către C.N. Transelectrica S.A. pentru recuperarea valorii supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare 2011-2013 constatate.

f) Referitor la emiterea **deciziilor anuale de aprobare a valorii bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor reglementate pentru energia electrică și pentru energia termică livrată sub formă de apă fierbinte din centralele de cogenerare.**

Prin adoptarea Legea nr. 174/2014 privind aprobarea OUG nr. 35/2014 pentru completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, până la sfârșitul perioadei de reglementare se asigură nediscriminarea între aceleași categorii de consumatori. Astfel clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de

cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației au același tratament din punctul de vedere al asigurării cantităților și prețului de vânzare al gazelor naturale consumate. În baza acestei legislații au putut fi calculate prețuri distincte pentru energia termică destinată consumatorilor casnici și consumatorilor noncasnici alimentați din SACET.

În luna decembrie 2014 au fost emise **27 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centralele de cogenerare care accesează schema de sprijin pentru anul 2015, din care una pentru un producător nou, **12 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN din centrale de cogenerare care au accesat schema de sprijin pentru anul 2015, **2 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centralele de cogenerare care accesează schema de sprijin pentru anul 2014, din care una pentru un producător nou, **1 decizie** de aprobare care stabilește valoarea bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN din centrale de cogenerare care au accesat schema de sprijin pentru anul 2014 și **2 decizii** de aprobare care stabilesc valoarea prețurilor reglementate pentru energia termică livrată din centrale de cogenerare care nu accesează schema de sprijin, pentru anul 2015.

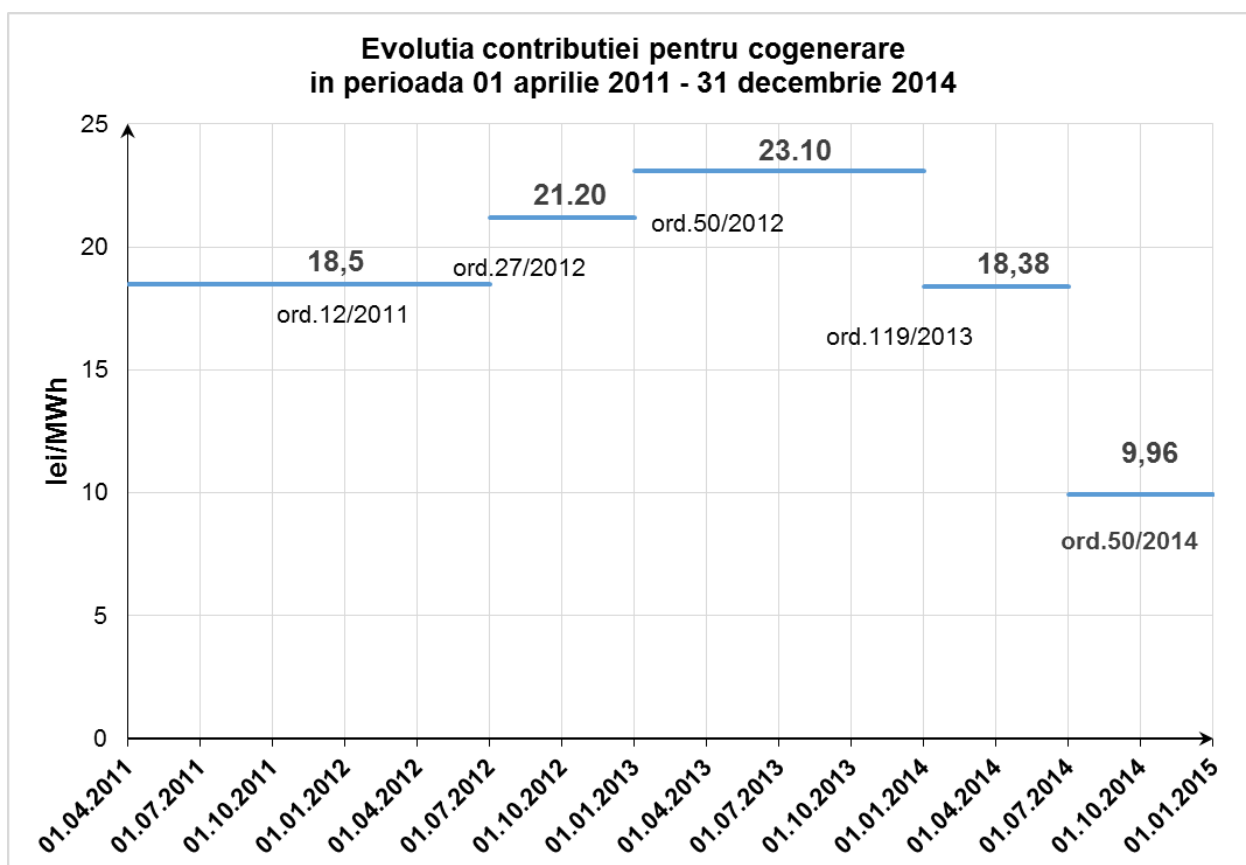
În urma realizării analizei de ante-supracompensare, s-a constatat că, din aplicarea schemei de sprijin pe anul 2015 pentru 34 de producători de energie electrică și termică în cogenerare, la un număr de 7 producători se estimează înregistrarea unei supracompensări a activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare. În consecință, au fost emise 7 decizii pentru diminuarea bonusului pentru cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în rețelele SEN în anul 2015 din centralele respective, față de nivelul bonusului de referință, aferent anului de funcționare pe schema de sprijin, și combustibilului majoritar folosit, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 109/2014.

g) Referitor la **stabilirea contribuției pentru cogenerare** pentru semestrul II din anul 2014 și pentru anul 2015

ANRE aprobă anual, prin ordin, valoarea contribuției pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență. În cazul unor variații mai mari de $\pm 2,5\%$, prin ordin ANRE, această valoare poate fi modificată semestrial.

Valoarea contribuției pentru semestrul II din anul 2014 s-a modificat, prin evaluarea din luna iunie 2014 a costurilor și veniturilor schemei de sprijin realizate precum și a celor prognozate pentru semestrul II 2014 și este de 9,96 lei/MWh, exclusiv TVA, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 50/2014. Un factor decisiv în diminuarea contribuției față de valoarea de stabilită de 18,38 lei/MWh, exclusiv TVA, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 119/2013, l-a constituit luarea în calcul a cuantumului supracompensării aferente perioadei de evaluare 2011-2013.

Prin Ordinul ANRE nr. 159/2014 *pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia*, care a intrat în vigoare la data de 01.01.2015, s-a stabilit **valoarea contribuției pentru cogenerare, începând cu 1 ianuarie 2015, la 18,12 lei/MWh, exclusiv TVA**, creștere explicabilă prin faptul că supracompensarea activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferentă perioadei de evaluare 2011-2013, a generat o reducere substanțială a contribuției numai pentru semestrul al II-lea 2014.

Datele aferente monitorizării schemei de sprijin pentru cogenerare pentru anii 2011, 2012, 2013 și 2014 sunt prezentate în tabelul I.

Tabelul I - Rezultatele aplicării schemei de sprijin pentru perioada 2011-2014

Indicatorul	UM	2011	2012	2013	2014
Valoarea totală a contribuției facturată consumatorilor și furnizorilor exportatori ¹⁾	mii lei	690931	928877	1072840	770626
Cantitatea de energie electrică facturată consumatorilor finali (inclusiv cea consumată de furnizori și producători în regim de autofurnizare/autoconsum) la care s-a aplicat contribuția de cogenerare	GWh	32639	46450	44930	45457
Cantitatea de energie electrică exportată la care s-a aplicat contribuția de cogenerare	GWh	1465	1108	1959	3310 ¹⁾
Cantitatea de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență care a beneficiat de schema de sprijin	GWh	3491	6008	5654	5102
Valoarea totală a bonusurilor datorate producătorilor în cogenerare beneficiari ai schemei tip bonus	mii lei	594473	978098	1098112	927234
Cantitatea de energie electrică importată cu garanții de origine pentru producția de energie	GWh	0	0	0	0

electrică în cogenerare de înaltă eficiență, pentru care s-a solicitat returnarea contribuției					
Economia de combustibil realizată în procesele de cogenerare de înaltă eficiență beneficiare de bonus, în conformitate cu prevederile <i>Regulamentului de calificare</i>	GWh	2131	3498	3430	3016

¹⁾ Conform H.G. nr. 494/2014 pentru modificarea H.G.nr.1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică se prevede scutirea de la plata contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență, respectiv a tarifului unitar, plătit lunar, exprimat în lei/kWh, a furnizorilor care livrează energie electrică la export.

Bonusurile unitare în anul 2014 (aferele anului al IV-lea de acordare) au fost de:

- **175,42 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaz natural din rețeaua de transport;
- **194,34 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent gaz natural din rețeaua de distribuție;
- **179,97 lei/MWh** pentru centrale care utilizează preponderent combustibil solid.

În cursul anului 2014, au accesat schema încă trei producători, cărora li s-a aplicat bonusul unitar aferent primului an de accesare corespunzător unei centrale care utilizează gaze naturale din rețeaua de distribuție – **206,65 lei/MWh** (pentru 1 producător), respectiv bonusul unitar aferent primului an de accesare corespunzător unei centrale care utilizează gaze naturale din rețeaua de transport – **191,38 lei/MWh** (pentru 2 producători).

Pe baza datelor de exploatare aferente anului 2013, transmise de producători în anul 2014, au fost evaluate conform prevederilor art. 13 alin. (3) din *HG nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă* următoarele:

- *producțiile de energie electrică și termică* în cogenerare ale fiecărui producător de energie deținător de unități de cogenerare, pe baza metodei de calcul prevăzută în Anexa II din Directiva 2004/8/CE (înlocuită în prezent prin Anexa I – Directiva 27/2012/UE) – (Tabelul II);
- *capacitățile (electrice/ termice) de cogenerare* (Tabelul III),
- *cantitățile de combustibil* (Tabelul IV) și
- *cantitățile de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și economiile de energie primară obținute prin utilizarea cogenerării*, determinate conform Anexei III din Directiva 2004/8/CE (înlocuită în prezent prin Anexa II – Directiva 27/2012/UE) – (Tabelul V):

Tabel II - Producția națională de energie electrică și termică în cogenerare

Anul	Energie electrica total produsa in unitati de cogenerare	Energie electrică produsă în cogenerare (Anexa II- D2004/8/CE înlocuită prin Anexa I – D2012/27/UE)		Energie electrică produsă în cogenerare din total productie nationala	Energie termică utilă produsă în unități de cogenerare (Anexa II- D2004/8/CE înlocuită prin Anexa I – D2012/27/UE)	
		Total	din care Autoproducatori		Total	din care Autoproducatori
	TWh	TWh	%	%	PJ	%
2007	14,23	6,62	14,65	10,7	73,2	15,85
2008	14,06	6,21	15,62	9,6	71,5	18,04
2009	12,33	6,26	13,74	10,8	66,3	17,50
2010	11,93	6,54	17,74	10,8	69,0	22,46
2011	13,47	7,28	17,45	11,9	71,9	23,50
2012	12,54	6,72	16,07	11,4	66,1	22,37
2013	11,1	6,6	18,78	11,3	57,9	21,99

Tabel III - Capacitățile electrice și termice de cogenerare din România în anul 2013

Tehnologia de cogenerare	Capacitate maximă	
	Electrică	Termică
	Brut	Net
	MW	MW
TG în ciclu combinat, cu recuperare de energie termică	186	188
TG prevăzută cu recuperarea de energie termică	142	223
Motoare cu combustie internă	151	136
TA de contrapresiune	816	3 387
TA de condensare cu prize de cogenerare	3 137	6 107
Alte tehnologii de cogenerare	1	5
TOTAL	4 433	10 046

Tabelul IV - Cantitățile de combustibil utilizate pentru producerea de energie electrică și termică în cogenerare

Anul	Combustibil total utilizat de unitatile de cogenerare	Combustibil utilizat pentru cogenerare (Anexa II- D2004/8/CE înlocuită prin Anexa I – D2012/27/UE)	din care:				
			Combustibil Fosil Solid	Pacura	Gaze Naturale	Regenerabile și deșeuri	Alti combustibili
	PJ	PJ	%	%	%	%	%
2007	221,4	122,8	38,2	8,3	52,8	0,0	0,7
2008	216,8	118,1	39,5	6,3	52,8	0,0	1,4
2009	188,6	112,4	39,8	6,9	49,7	0,5	3,1
2010	186,1	117,3	38,6	3,8	50,8	1,9	4,9
2011	200,3	124,3	38,2	3,5	52,4	2,0	3,9
2012	188,5	114,5	38,4	3,3	53,7	2,0	2,7
2013	159,7	103,6	37,4	0,6	54,6	3,6	3,8

Tabel V - Producția de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și economiile de energie primară obținute prin utilizarea cogenerării

Anul	Energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență (Anexa III-D 2004/8/CE înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)	Consum de combustibil în cogenerare de înaltă eficiență (Anexa III-D 2004/8/CE înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)	PES în valoare absolută (Anexa III-D 2004/8/CE înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)	PES (Anexa III-D 2004/8/CE înlocuită prin Anexa II – D2012/27/UE)
	TWh	PJ	PJ	%
2007	4,4	67,9	10,5	13,4
2008	3,7	62,4	9,2	12,8
2009	3,5	49,6	8,2	14,2
2010	3,3	47,5	8,0	14,5
2011	3,4	43,3	8,3	16,0
2012	3,0	36,7	7,2	16,4
2013	4,4	56,9	10,5	15,5

PES – economia de energie primară față de producerea separată a energiei (Primary Energy Savings)

În anul 2014 au fost emise 12 decizii privind *calificarea cantităților de energie electrică produse în cogenerare de înaltă eficiență* din surse regenerabile de energie, care beneficiază de *certIFICATE VERZI SUPPLEMENTARE* conform prevederilor art. 6 alin. (4) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată cu modificările și completările ulterioare.

IV. SECTORUL GAZELOR NATURALE

IV. 1. LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII, SEPARAREA ACTIVITĂȚILOR

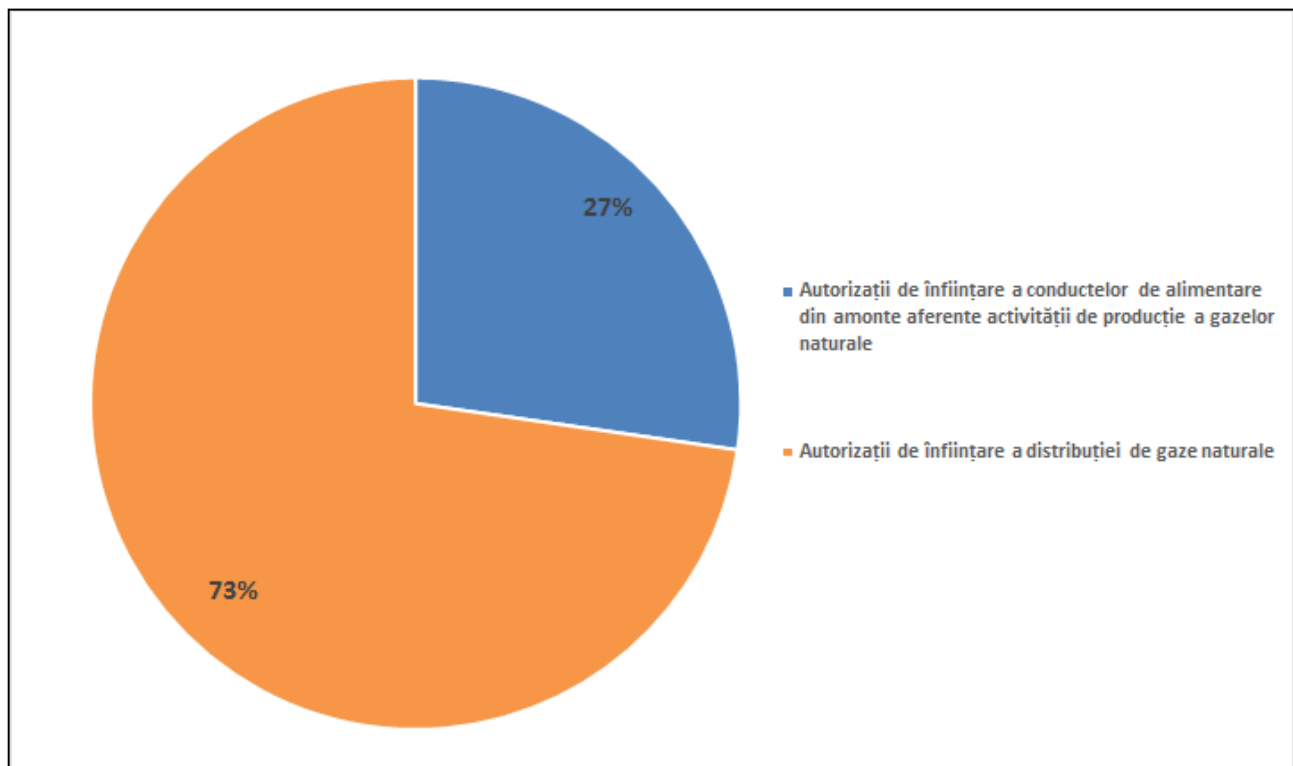
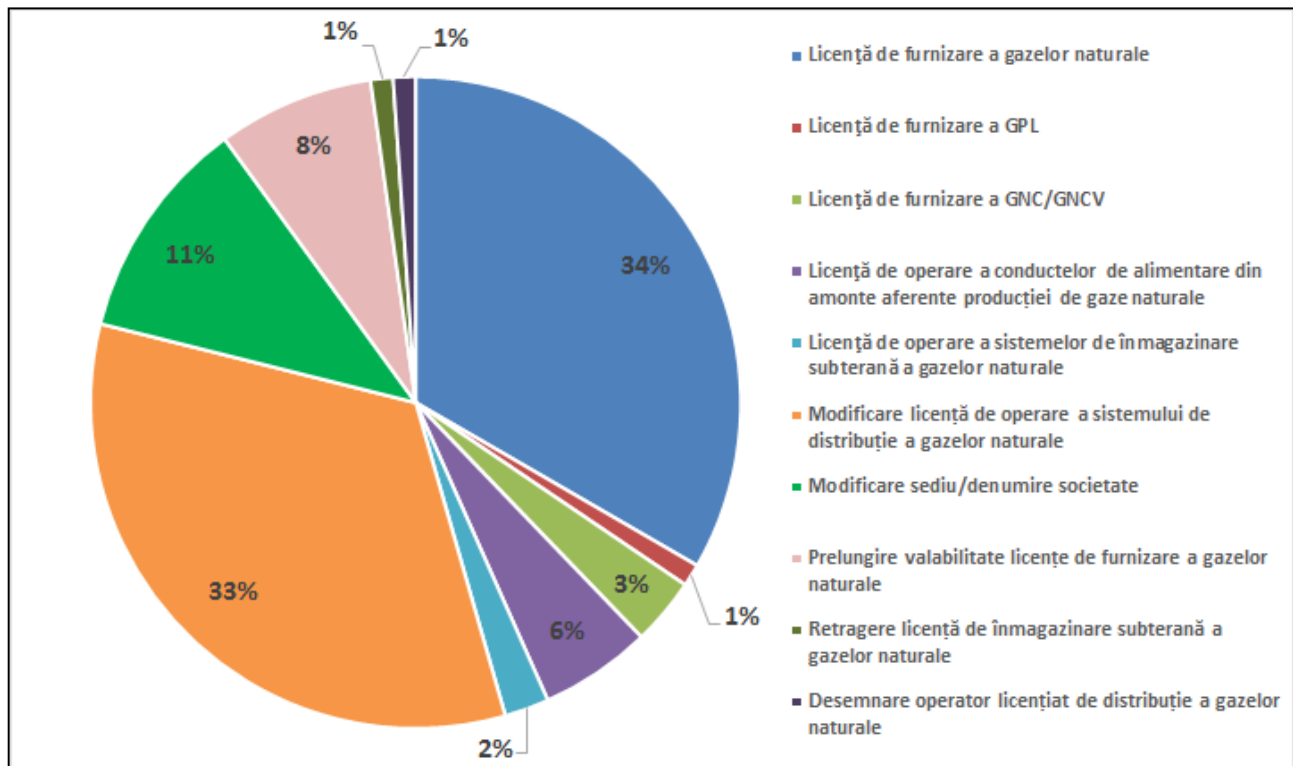
IV.1.1. LICENȚE ȘI AUTORIZAȚII

În cursul anului 2014, au fost acordate următoarele autorizații și licențe operatorilor economici care își desfășoară activitatea în sectorul gazelor naturale:

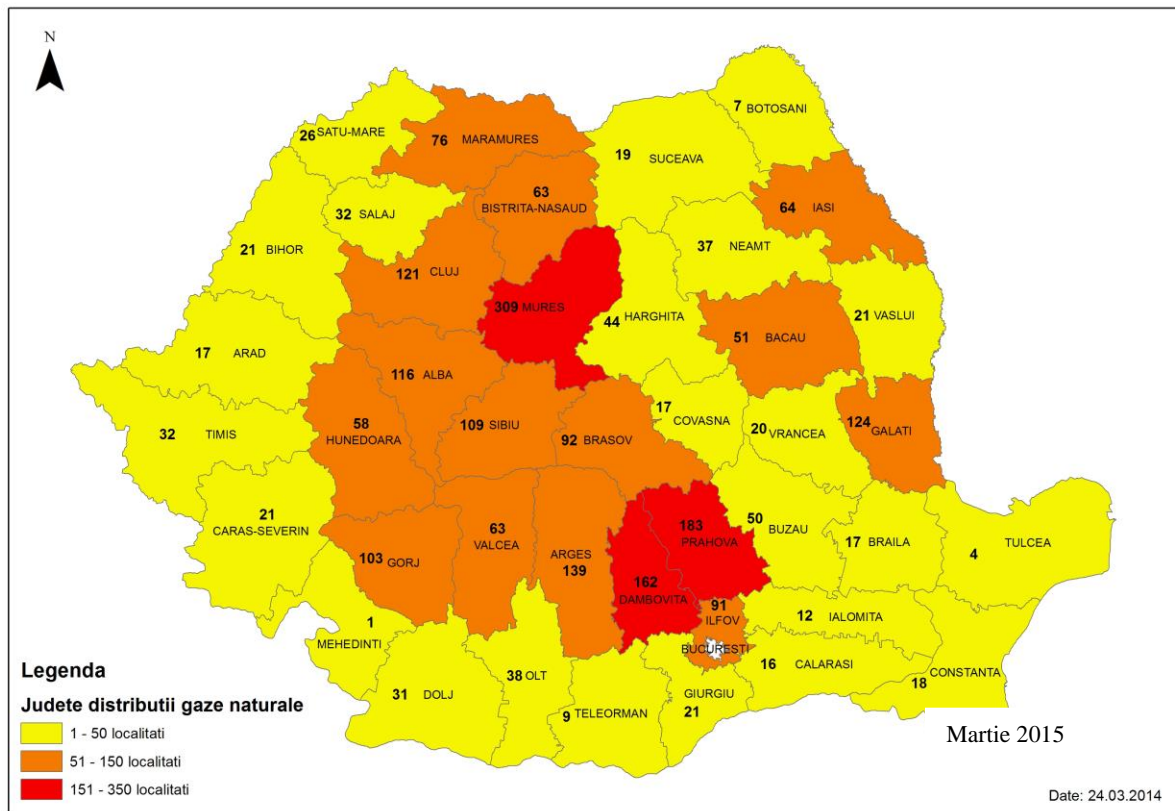
Conform *Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 34/2013:

Nr.	Licențe și autorizații	2014
Licențe		
1.	Licența de furnizare a gazelor naturale	30
2.	Licența de furnizare a GPL	1
3.	Licența de furnizare a GNC/GNCV	3
4.	Licența de operare a conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale	5
5.	Licența de operare a sistemelor de înmagazinare subterană a gazelor naturale	2
Autorizații		
1.	Autorizații de înființare a conductelor de alimentare din amonte aferente activității de producție a gazelor naturale	3
2.	Autorizații de înființare a distribuției de gaze naturale	8
Licențe/autorizații modificate		
1.	Modificare licență de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	30
2.	Modificare sediu/denumire societate	10
3.	Prelungire valabilitate licențe de furnizare a gazelor naturale	7
4.	Retragere licență de înmagazinare subterană a gazelor naturale	1
Desemnare OSD		
1.	Desemnare operator licențiat de distribuție a gazelor naturale	1

Ponderea autorizațiilor/licențelor este reflectată prin intermediul graficelor de mai jos.

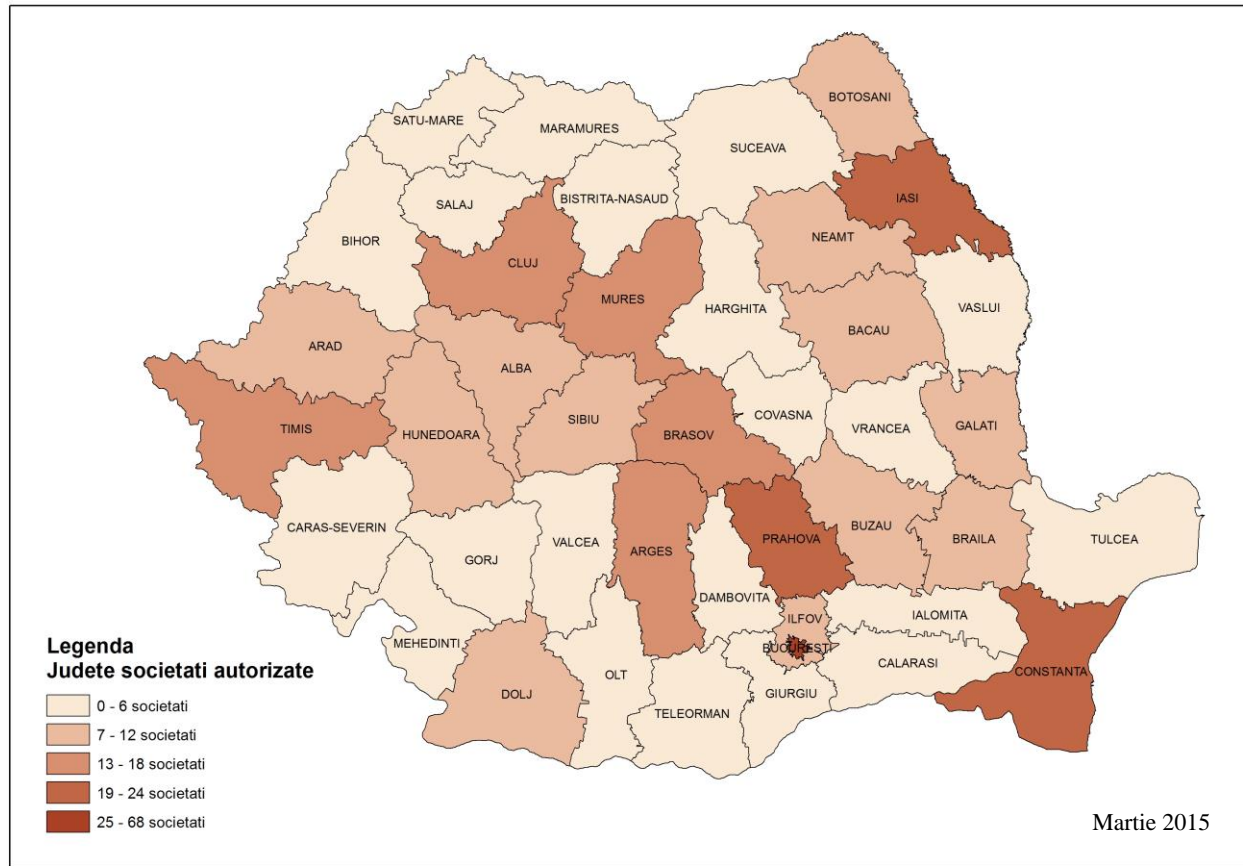
În harta de mai jos este prezentat gradul de alimentare cu gaze naturale a județelor României

Autorizarea operatorilor economici și a personalului de specialitate

În perioada de referință, în baza prevederilor *Regulamentului pentru autorizarea și verificarea agenților economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 89/2009, ANRE a continuat activitatea de autorizare a operatorilor economici care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale.

Astfel, un număr de 414 de firme au fost autorizate pentru a desfășura una sau mai multe din activitățile precizate mai sus, ANRE acordând acestora un număr de 924 autorizații.

În tabelul de mai jos este prezentată situația atestatelor analizate pe anul 2014 conform prevederilor *Regulamentului pentru atestarea verifcatorilor de proiecte și a experților tehnici pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 22/10.04.2013, cu modificările ulterioare.

Nr. crt.	Tip atestat solicitat în anul 2014	Stare solicitare aferentă anului 2014			
		Promovat	Respins	Absent	În curs de analiză
1.	Echiv EGd	3	-	-	1
2.	Echiv EGp	3	-	-	1
3.	Echiv EGs	3	-	-	1
4.	Echiv EGt	3	-	-	1
5.	Echiv VGd	22	-	-	4
6.	Echiv VGp	3	-	-	2

7.	Echiv VGs	3	-	-	2
8.	Echiv VGt	3	-	-	3
9.	VGd	10	6	1	-
10.	VGp	3	4		-
11.	VGs	2	3	1	-
12.	VGt	3	3	1	-

Unde:

Abreviere Tip atestat	Denumire tip atestat
Echiv EGd	echivalarea atestatului de expert tehnic pentru sistemul de distribuție a gazelor naturale
Echiv EGp	echivalarea atestatului de expert tehnic pentru instalațiile tehnologice de suprafață/conductele de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale
Echiv EGs	echivalarea atestatului de expert tehnic pentru instalații tehnologice de suprafață aferente înmagazinării gazelor naturale
Echiv EGt	echivalarea atestatului de expert tehnic pentru sistemul de transport al gazelor naturale
Echiv VGd	echivalarea atestatului de verificator de proiecte tehnice aferente sistemului de distribuție a gazelor naturale
Echiv VGp	echivalarea atestatului de verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor tehnologice de suprafață/conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale
Echiv VGs	echivalarea atestatului de verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor tehnologice de suprafață aferente înmagazinării gazelor naturale
Echiv VGt	echivalarea atestatului de verificator de proiecte tehnice aferente sistemului de transport al gazelor naturale
VGd	Verificator de proiecte tehnice aferente sistemului de distribuție a gazelor naturale
VGp	Verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor tehnologice de suprafață/conductelor de alimentare din amonte aferente producției de gaze naturale
VGs	Verificator de proiecte tehnice aferente instalațiilor tehnologice de suprafață aferente înmagazinării gazelor naturale
VGt	Verificator de proiecte tehnice aferente sistemului de transport al gazelor naturale

Avize de principiu

În conformitate cu prevederile *Metodologiei privind elaborarea studiilor de fezabilitate și solicitarea avizului ANRE în vederea inițierii procesului de atribuire a concesiunii serviciului public de distribuție a gazelor naturale* aprobat prin Ordinul ANRE nr. 37/07.06.2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 338 din 10 iunie 2013, în cursul anului 2014 au fost emise avizele de principiu prezentate în tabelul de mai jos. Aceste avize de principiu sunt necesare în vederea inițierii procesului de atribuire a concesiunii serviciului public de distribuție a gazelor naturale.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2014 pentru Studiile de fezabilitate		În curs de analiză pe anul 2015
		aprobare	respingere	
1.	Operator economic	5	1	7
2.	Unitate administrativ teritorială	3	1	8

În baza prevederilor *Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip A*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 36/07.06.2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 336 din 10 iunie 2013, cu modificările și completările ulterioare, în anul 2014 au fost emise avizele de principiu prezentate în tabelul de mai jos. Consumatorii izolație de tip A sunt acei consumatori al căror loc de consum este amplasat într-o zonă administrativ teritorială al cărui serviciu public de distribuție a gazelor naturale nu a fost concesionat.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2014 pentru Consumatori izolați de tip A		În curs de analiză pe anul 2015
		aprobare	respingere	
1.	Operator economic titular al licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	5	9	9

În baza prevederilor *Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip B*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 44/27.06.2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 412 din 8 iulie 2013, în anul 2014 au fost emise avizele de principiu prezentate în tabelul de mai jos. Consumatorii izolație de tip B sunt acei consumatori al căror loc de consum este amplasat într-o zonă administrativ teritorială al cărui serviciu public de distribuție a gazelor naturale este concesionat de un alt operator economici titular ai licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2014 pentru Consumatori izolați de tip B		În curs de analiză pe anul 2015
		aprobare	respingere	
1.	Operator economic titular al licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	3	5	3

Ca urmare a aplicării prevederilor *Metodologiei de selectare a furnizorilor de formare profesională în sectorul gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 45/28.06.2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 412 din 8 iulie 2013, în anul 2014 au fost emise avizele de principiu prezentate în tabelul de mai jos.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2014 pentru furnizori de formare profesională		În curs de analiză pe anul 2015
		aprobare	respingere	
1.	Furnizor de formare profesională, în vederea organizării și desfășurării cursurilor de specialitate pentru persoanele fizice/instalatori autorizați care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare a obiectivelor/sistemelor din sectorul gazelor naturale și a instalațiilor de utilizare în domeniul gazelor naturale	8	-	1
2.	Furnizori de formare profesională în vederea organizării și desfășurării cursurilor de specialitate pentru persoanele fizice care desfășoară activități de verificare a proiectelor sau de expertiză tehnică în sectorul gazelor naturale	3	3	1

De asemenea, au fost analizate planurile de investiții ale operatorilor economici titulari ai licenței de operare a sistemului de distribuție, a sistemului de transport al gazelor naturale precum și a licenței de înmagazinare subterană.

În cursul anului 2014 au fost emise avizele de principiu prezentate în tabelul de mai jos.

Nr. crt.	Solicitant	Avize de principiu emise în anul 2014 pentru planurile de investiții		În curs de analiză pe anul 2015
		aprobare	respingere	
1.	Operator economic titular ai licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	39	39	-
2.	Operator economic titular al licenței de operare a sistemului de transport al gazelor naturale	1	-	-
3.	Operator economic titular al licenței de înmagazinare subterană a gazelor naturale	2	-	-

IV.1.2. SEPARAREA ACTIVITĂȚILOR

Potrivit prevederilor din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, operatorul de transport și de sistem se organizează și funcționează după modelul **operator de sistem independent** (ISO). Ca urmare, pentru îndeplinirea prevederilor privind desemnarea și certificarea operatorilor de transport și de sistem din Directiva 2009/73/CE, ANRE:

- a verificat condițiile de certificare cuprinse în lege, prin raportare la acest model de certificare
- a aprobat certificarea preliminară a Societății Naționale de Transport gaze Naturale “Transgaz” - S.A. Mediaș ca operator de transport și de sistem al Sistemului național de transport al gazelor naturale, prin Decizia ANRE nr. 2400/14.08.2013. Decizia de certificare preliminară a fost emisă cu includerea unei condiții rezolutorii, cu condiția ca operatorul de transport și de sistem să facă dovada că îndeplinește în totalitate condițiile prevăzute în Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012.
- a notificat Comisiei Europene decizia de certificare preliminară, împreună cu toate informațiile și documentele aferente.

În conformitate cu procedura prevăzută în Regulamentul (CE) nr. 715/2009, Comisia Europeană a examinat decizia de certificare preliminară notificată și a transmis ANRE Avizul C (2013)8485 din 25.11.2013 cu privire la compatibilitatea deciziei cu articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 715/2009 și al articolului 10 din Directiva 2009/73/CE. Avizul a fost publicat pe pagina de internet al Comisiei Europene. Potrivit avizului, Comisia Europeană consideră că modelul ISO nu este cea mai potrivită alegere întrucât gradul de separare între autoritățile publice, care trebuie să existe în cazurile de aplicare a modelului ISO, nu a fost atins, și declară că modelul de separare a drepturilor de proprietate în cadrul statului ar fi o alternativă care să permită separarea efectivă a activităților de transport de interesele statului în materie de producere și furnizare de energie electrică. Comisia Europeană a recomandat ANRE să acționeze în cooperare cu organismele relevante ale statului român în sensul separării drepturilor de proprietate asupra Societății Naționale de Transport gaze Naturale “Transgaz” - S.A. Mediaș prin aplicarea articolului 9 alineatul (6) din directiva privind gazele naturale, care să permită separarea efectivă între competențele autorităților statului. Ca urmare, ANRE a comunicat principalelor instituții ale statului român cu atribuții în domeniu (Primului ministru al României, Președintelui Senatului României, Președintelui Camerei Deputaților, Ministrului economiei, Ministrului finanțelor publice, Ministrului afacerilor externe, Ministrului delegat pentru energie), măsurile care se impun a fi adoptate de în vederea certificării și cu textul unei propuneri de act normativ, prin adoptarea căruia să fie puse în aplicare măsurile necesare certificării.

ANRE a adoptat decizia finală de certificare în termen de două luni de la primirea avizului Comisiei, cu considerarea observațiilor formulate de Comisie. Astfel, prin **Ordinul ANRE nr. 3/2014**, a fost certificată Societatea Națională de Transport gaze Naturale “Transgaz” - S.A. Mediaș cu menținerea clauzei rezolutorii, certificarea fiind condiționată de îndeplinirea, în termen de 6 luni, a măsurilor prevăzute în ordin. Ordinul ANRE a fost comunicat Comisiei Europene.

ANRE a monitorizat, în primul semestru al anului 2014, îndeplinirea condițiilor cuprinse în Ordinul ANRE nr. 3/2014 privind certificarea operatorului de transport și de sistem după modelul “operator de sistem independent” (ISO).

În paralel, ANRE a acționat în sprijinul organismelor relevante ale statului român în scopul modificării cadrului legislativ, care să permită separarea drepturilor de proprietate asupra Societatea Națională de Transport gaze Naturale “Transgaz”- S.A. Mediaș.

Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 117/2014 privind aprobarea OUG nr. 6/2014, ANRE a analizat noile condiții de certificare și a aprobat certificarea Societății Naționale de Transport gaze Naturale “Transgaz”- S.A. Mediaș, prin emiterea **Ordinul ANRE nr. 72/06.08.2014**. Ordinul ANRE a fost comunicat Comisiei Europene.

IV.2. REGLEMENTĂRI TEHNICE

În cursul anului 2014 au fost elaborate și aprobate următoarele reglementări:

1. Ordinul ANRE nr. 89/2014 privind modificarea și completarea Metodologiei de selectare a furnizorilor de formare profesională, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 747 din 14 octombrie 2014;
2. Ordinul ANRE nr.113/2014 privind modificarea și completarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip A, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 854 din 24 noiembrie 2014;
3. Ordinul ANRE nr.84/2014 privind aprobarea Condițiilor-cadru de valabilitate a licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.699 din 24 septembrie 2014;
4. Ordinul ANRE nr.83/2014 privind aprobarea Regulamentului pentru autorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.692 din 22 septembrie 2014;
5. Ordinul ANRE nr.18/2014 pentru aprobarea Metodologiei de calcul a consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.226 din 31 martie 2014;
6. Ordinul ANRE nr.75/2014 privind modificarea Normelor tehnice pentru proiectarea și execuția conductelor de transport gaze naturale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 601 din 12 august 2014;
7. Ordinul ANRE nr. 3/2014 privind aprobarea certificării Societății Naționale de Transport gaze Naturale “Transgaz”- S.A. Mediaș ca operator de transport și de sistem al Sistemului național de transport al gazelor naturale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 60 din 23 ianuarie 2014;
8. Ordinul ANRE nr. 72/2014 privind aprobarea certificării Societății Naționale de Transport gaze Naturale “Transgaz”- S.A. Mediaș ca operator de transport și de sistem al Sistemului național de transport al gazelor naturale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 19 august 2014;
9. Ordinul ANRE nr. 162/2014 pentru aprobarea punctelor relevante ale Sistemului național de transport al gazelor naturale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 16 ianuarie 2015.

Lucrări elaborate în cursul anului 2014 care se află în faza de proiect sau de document de discuție sunt următoarele:

1. Regulamentul pentru autorizarea operatorilor economici care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale;
2. Procedura sistemului de distribuție închis a gazelor naturale;

3. Normă tehnică pentru odorizarea cu etilmercaptan a gazelor naturale predate din sistemul național de transport al gazelor naturale;
4. Norme tehnice pentru stații de distribuție gaz petrolier lichefiat la autovehicule;
5. Standardul de performanță pentru serviciul de transport al gazelor naturale;
6. Codul tehnic al sectorului gazelor naturale;
7. Metodologia de tarifare pentru activitățile conexe desfășurate de titularii de licențe de operare a sistemelor din domeniul gazelor naturale – grup de lucru la nivel ANRE;
8. Criteriile privind întocmirea studiilor tehnico-economice;
9. Procedura privind preluarea în folosință de către operatorul de distribuție sau operatorul de transport și de sistem, pe baza de contract, a obiectivelor/conductelor realizate prin participarea în cotă parte a solicitantului de acces - grup de lucru la nivel de ANRE;
10. Procedura privind recuperarea de către solicitantul de acces, a contravalorii sumei investite pentru realizarea obiectivelor/sistemelor, de la următorii solicitanți de acces - grup de lucru la nivel de ANRE.

IV.3. REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚILOR DE REȚEA, ÎNMAGAZINARE ȘI FURNIZARE

Piața internă a gazelor naturale este formată din:

- a) **piața concurențială** care cuprinde totalitatea tranzacțiilor comerciale, **angro** (între furnizori) sau cu **amănuntul** (între furnizori și clienți eligibili). În piața concurențială, prețurile se formează pe baza cererii și a ofertei, ca rezultat al mecanismelor concurențiale;
- b) **piața reglementată** care cuprinde activitățile cu caracter de monopol natural, activitățile conexe acestora și furnizarea la preț reglementat și în baza contractelor - cadru. În piața reglementată, sistemele de prețuri și tarife se stabilesc de ANRE.

IV.3.1. APROBAREA PREȚURILOR ȘI TARIFELOR REGLEMENTATE

Tarife de transport

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* și în conformitate cu prevederile *Legii nr. 127 din 30 septembrie 2014 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 și a Legii petrolului nr. 238/2004*, sistemele de prețuri și tarife pe piața reglementată a gazelor naturale se stabilesc de către ANRE.

Activitățile aferente pieței reglementate cuprind:

- a. transportul gazelor naturale;
- b. transportul gazelor prin conductele de alimentare din amonte, conform prevederilor condițiilor de valabilitate a licenței;
- c. înmagazinarea subterană a gazelor naturale;
- d. stocarea gazelor naturale în conductă;
- e. distribuția gazelor naturale și a biogazului/biometanului;
- f. furnizarea gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru pentru clienții noncasnici, până la data de 31 decembrie 2014, cu excepția cazului în care la această dată se constată existența unei diferențe semnificative între prețul de comercializare a producției interne și prețul

europene de import, care ar putea periclita stabilitatea pieței, situație în care termenul se prelungește până la data de 31 decembrie 2015;

- g. furnizarea gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru pentru clienții casnici, până la data de 30 iunie 2021;
- h. furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale;
- i. activitățile conexe desfășurate de către operatorii licențiați;
- j. activitățile aferente operării terminalului de gaze naturale lichefiate (GNL).

Mecanismele de calcul al prețurilor și tarifelor reglementate sunt de tipul „revenue-cap” pentru activitățile reglementate de înmagazinare subterană și de transport, de tip „price-cap” pentru activitățile reglementate de distribuție și de furnizare reglementată.

Activitatea de transport

Modificări legislative

Principalele modificări legislative au fost prevăzute prin:

- Ordinul ANRE nr. 1/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport în perioada 1 februarie 2014-30 iunie 2014;
- Ordinul ANRE nr. 32/2014 privind aprobarea *Metodologiei de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale*;
- Ordinul ANRE nr. 54/2014 privind unele măsuri pentru dezvoltarea pieței gazelor naturale;
- Ordinul ANRE nr. 55/2014 pentru prorogarea duratei de valabilitate a Ordinului ANRE nr. 39/2013 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport în perioada 1 iulie 2013 - 30 iunie 2014 și a Ordinului ANRE nr. 1/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor întreruptibile de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport în perioada 1 februarie 2014 - 30 iunie 2014;
- Ordinul ANRE nr. 69/2014 pentru modificarea și completarea metodologiei de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale;
- Ordinul ANRE nr. 70/2014 privind aprobarea venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport.

Sistemul tarifar pentru activitatea de transport cuprinde un set de tarife de tipul „revenue-cap” prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente unui an al perioadei de reglementare.

Tarifalul pentru serviciile de transport prin SNT, pentru prima și a doua perioadă de reglementare a fost unic, având o structură binomială.

Prin **Ordinul ANRE nr. 32/2014** a fost aprobată *Metodologia de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale*, prin care s-a introdus **sistemul de tarifare de tipul „intrare-ieșire”**.

Noua *Metodologie* a adus următoarele modificări principale:

1. Față de metodologia anterioară, conform căreia tariful pentru serviciile de transport avea o structură binomială și era determinat ca un tarif de tip „timbru poștal”, noua metodologie a introdus un sistem de tarifare format dintr-un set de tarife de tipul "intrare-ieșire" stabilite pentru punctele de delimitare la intrarea/ieșirea în/din sistemul de transport în care se rezervă capacitatea, precum și un tarif volumetric pentru utilizarea sistemului determinat ca un tarif de tip „timbru poștal”;

2. Tarifele de rezervare de capacitate s-au stabilit pentru servicii ferme/întreruptibile prestate pe termen lung/scurt, iar serviciile ferme pe termen scurt s-au determinat prin utilizarea unor coeficienți de multiplicare propuși de operator și avizați de către ANRE;

3. În punctul de interconectare cu alte sisteme de transport al gazelor naturale, rezervarea de capacitate se efectuează pe bază de licitație, tariful de rezervare de capacitate fermă/întreruptibilă stabilit pe baza acestei metodologii fiind utilizat ca tarif de rezervă și reprezentând tariful minim admisibil la licitație;

4. Având în vedere legislația Uniunii Europene, care prevede modificarea datei de începere a anului gazier la data de 1 octombrie, perioada a treia de reglementare începută la 1 iulie 2012 se va termina, prin excepție, la data de 30 septembrie 2017, iar al treilea an al perioadei a treia de reglementare început la 1 iulie 2014 se va termina la data de 30 septembrie 2015. Totodată, începând cu al patrulea an al perioadei a treia de reglementare, data de începere a anului în cadrul perioadei va fi 1 octombrie;

5. Având în vedere trecerea de la structura tarifului de tip “timbru poștal” la cea determinată pe grupe de puncte de intrare/ieșire, s-a impus stabilirea unor noi formule de calcul pentru determinarea tarifelor de transport;

6. Rata anuală de creștere a eficienței economice pentru activitatea de transport al gazelor naturale s-a stabilit la valoarea de 3,5% pentru fiecare an din intervalul iulie 2014 – septembrie 2017, aferent celei de a treia perioade de reglementare, superioară valorii de 2,5%, aferente perioadei a doua de reglementare;

7. S-a introdus un nou criteriu de recunoaștere a costurilor operaționale și a celor preluate direct, respectiv nivelul de deductibilitate fiscală;

8. Costul aferent consumului tehnologic se recunoaște la nivelul valorii determinate pe baza cantității de gaze naturale stabilite pe baza metodologiei elaborate de ANRE, necesară pentru asigurarea de către operatorul sistemului de transport a parametrilor tehnologici necesari desfășurării activității de transport a gazelor naturale;

9. La determinarea bazei de active reglementate aferente activității reglementate de transport gaze naturale, la începutul perioadei de reglementare vor fi luate în considerare și „*Regulile suplimentare privind modul de determinare a valorii reglementate rămase a bazei de active reglementate aferente activității reglementate, la începutul perioadei de reglementare*”, prezentate în Anexa 2 la *Metodologie*. De asemenea, conform prevederilor noii *Metodologii*, începând cu perioada a patra de reglementare, determinarea valorii bazei de active reglementate la începutul perioadei se realizează fără actualizarea activelor reglementate cu rata inflației.

Ordinul ANRE nr. 69/2014 pentru modificarea și completarea metodologiei de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale a adus următoarele modificări:

În situația în care există mai multe puncte fizice de intrare în SNT din același sistem de transport al gazelor naturale dintr-un stat învecinat României care nu este membru al Uniunii Europene utilizatorii de rețea pot rezerva capacitate de transport într-un punct virtual de intrare constituit prin gruparea punctelor fizice de intrare în SNT din același sistem de transport al statului respective.

În urma acestor modificări legislative, s-a identificat necesitatea corelării prevederilor Metodologiei de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru

activitatea de transport al gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 32/2014 cu cele din Codul Rețelei, referitoare la revizuirea grupării punctelor de intrare/ieșire aparținând SNT.

Începând cu data de 1 august 2014 a intrat în vigoare sistemul de tarifare de tipul „intrare-ieșire”, prin Ordinul ANRE nr. 70/2014, fiind aprobate venitul reglementat, venitul total și tarifele de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin SNT, cu valabilitate până la data de 30 septembrie 2015.

Evoluții ale tarifului de transport gaze naturale

Începând cu data de **1 august 2014** au fost introduse **tarife de transport pe tipuri de servicii**, pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire diferențiate **pe termen lung (cu durata de un an) și pe termen scurt (zi, lună, trimestru)**.

Tarifele în vigoare, practicate la data întocmirii prezentului raport de către SNTGN TRANSGAZ S.A., operatorul licențiat în sectorul gazelor naturale pentru activitatea de transport al gazelor naturale, sunt următoarele:

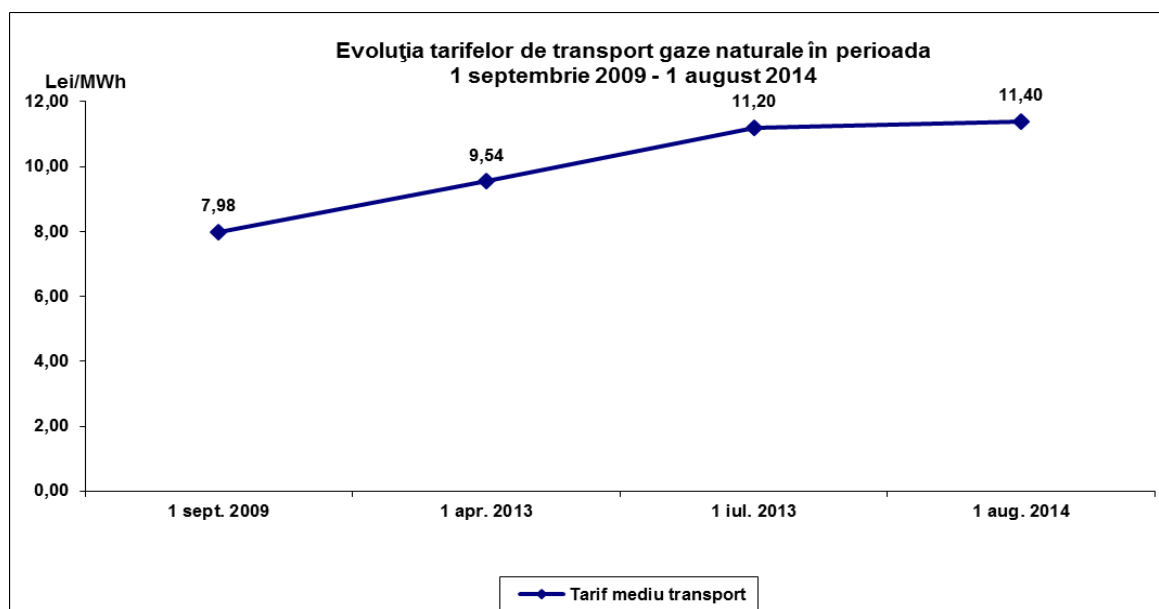
- a) tarif de rezervare de capacitate pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire pentru servicii ferme/întreruptibile de transport

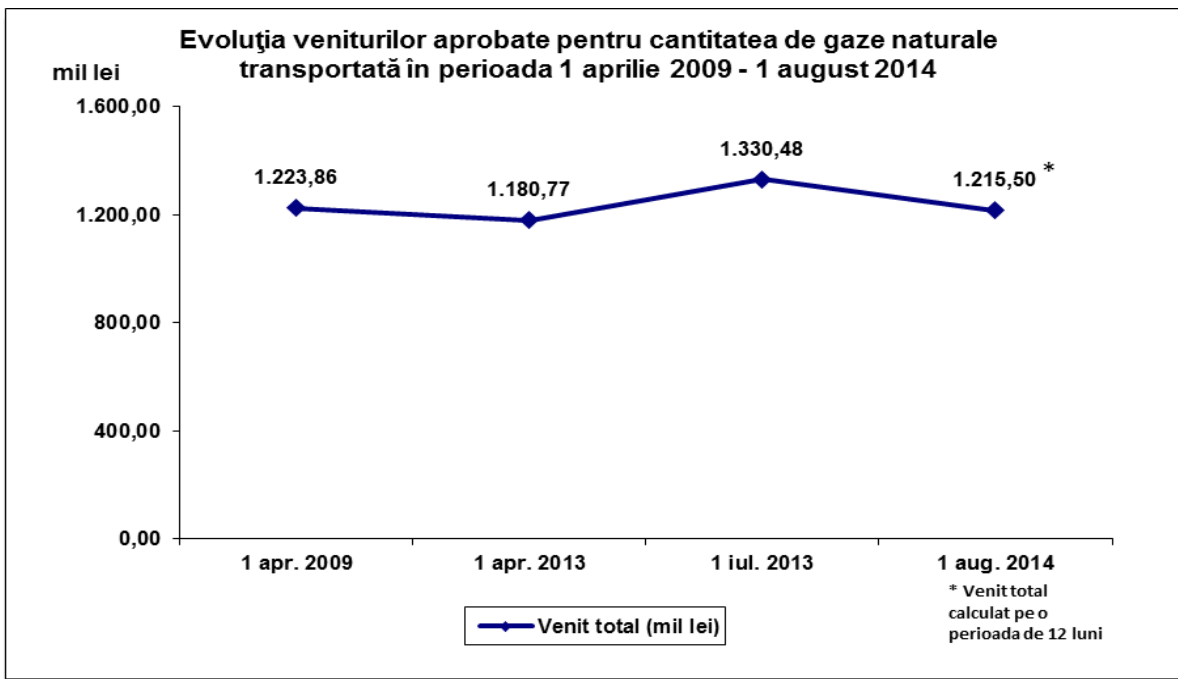
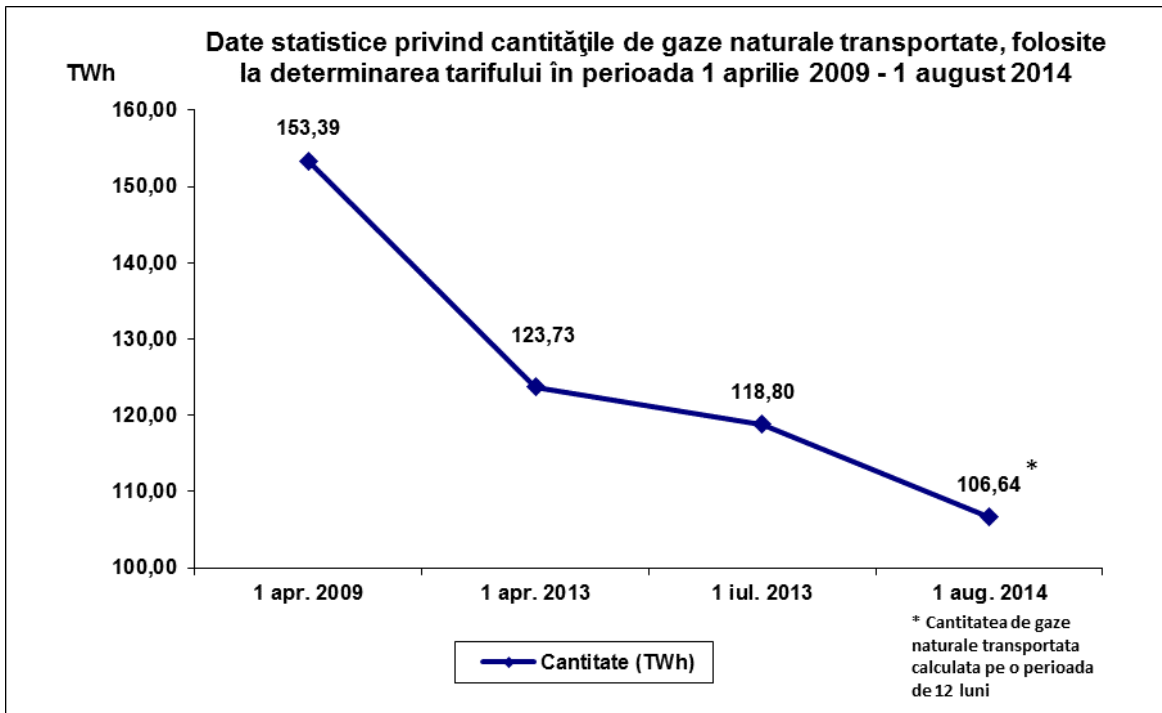
Punct / grup de puncte de intrare / ieșire în / din SNT		Tipuri de servicii de transport al gazelor naturale							
		Termen lung	Termen scurt						
			Anual	Trimestrial		Lunar		Zilnic	
				vară	iarnă	vară	iarnă	vară	iarnă
Punct/Grup puncte de intrare în SNT	grupul punctelor de intrare din perimetrele de producție, din terminalele GNL și din instalațiile de producere a biogazului sau a altor gaze care îndeplinesc condițiile de calitate pentru a putea fi livrate/transportate în/prin SNT	0,50	0,89	1,90	1,32	2,81	1,97	4,22	
	grupul punctelor de intrare din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state terțe non-UE (Medieșu Aurit și Isaccea Import)	2,08	3,71	7,93	5,50	11,75	8,25	17,62	
	punctul de intrare din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state membre ale UE (Csanadpalota)	1,35	2,40	5,14	3,56	7,61	5,34	11,41	
	grupul punctelor de intrare din depozitele de înmagazinare subterană	1,89	3,37	7,22	5,00	10,69	7,50	16,03	

Punct/Grup puncte de ieșire din SNT	grupul punctelor de ieșire către sistemele de distribuții, rețelele de conducte din amonte și clienții finali racordați direct la sistemul de transport	1,55	2,76	5,90	4,09	8,73	6,13	13,09
	grupul punctelor de ieșire către depozitele de înmagazinare subterană	1,78	3,17	6,79	4,71	10,05	7,06	15,08
	punctul de ieșire din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state membre ale UE (Csanadpalota)	10,95	19,49	41,72	28,91	61,76	43,37	92,65

- b) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată către sistemele de distribuție: 5,04 lei/MWh;
- c) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată numai prin SNT: 5,79 lei/MWh;
- d) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată: 4,94 lei/MWh.

Tarifele prevăzute la lit. b) și c) conțin și valoarea impozitului pe monopol prevăzut de *OG nr. 5/2013*, iar tariful prevăzut la lit. d) nu conține și această valoare, având în vedere că prevederile ordonanței se aplică până la data de 31 decembrie 2014.

Activitatea de distribuție

Modificări legislative

Sistemul tarifar pentru **activitatea de distribuție** cuprinde tarife diferențiate pe operatori licențiați de distribuție și pe categorii de clienți.

Prin Ordinul ANRE nr. 42/2013 a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale, începând cu a treia perioadă de reglementare și de modificare a Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 22/25.05.2012*, care s-a aplicat începând cu 1 aprilie 2014 pentru determinarea tarifelor reglementate în perioada a treia de reglementare (2013 - 2017).

Începând cu a treia perioadă de reglementare, **Ordinul ANRE nr. 17/2014** aduce următoarele modificări și completări *Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale*:

- reconsiderarea fundamentării tarifului de distribuție pe care un operator trebuie să-l plătească în situația în care acesta utilizează sistemul de distribuție al altui operator în scopul vehiculării gazelor naturale către clienții finali din portofoliul propriu, denumit tarif de distribuție de tranzit;
- reconsiderarea acordării inflației la valoarea bazei de active reglementate, în sensul eliminării acesteia la calculul pentru a patra perioadă de reglementare;
- stabilirea ratei de creștere a eficienței economice la valoarea de 1,5% pentru fiecare an din cadrul perioadei de a treia de reglementare, pentru fiecare operator licențiat în parte.

Trebuie menționat că în anul 2014 a fost elaborată o metodă unitară de calcul al consumului tehnologic de gaze naturale în sistemele de distribuție prin **Ordinul ANRE nr. 18/2014** pentru aprobarea *Metodologiei de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale*.

Pentru anul 2014, categoriile de clienți pentru care s-au stabilit diferențiat tarifele de distribuție și tariful de distribuție de proximitate au fost următoarele:

1. Tarife de distribuție

- B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh
- B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh
- B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh
- B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh
- B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh
- B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh .

2. Tarif de distribuție de proximitate

- B.6.1 clienți cu un consum anual de peste 250.000 MWh.

Pentru activitatea de distribuție se stabilește un venit reglementat unitar care acoperă costurile unitare aferente unui an al perioadei de reglementare. Contravaloarea serviciilor de distribuție prestate unui utilizator al sistemului de distribuție se facturează lunar.

Evoluții ale tarifelor de distribuție

În conformitate cu prevederile *Metodologiei* aprobate prin Ordinul ANRE nr. 42/2013, ANRE trebuie să stabilească pentru fiecare operator care desfășoară activități reglementate în domeniul gazelor naturale valoarea veniturilor nerealizate din a doua perioadă de reglementare, respectiv anii 2008-2012, în condițiile în care ultima ajustare a tarifelor a avut loc la data de 1 mai 2009.

Astfel, pe parcursul anului 2013 și în cursul anului 2014 s-au analizat documentele înaintate de către cei 39 de operatori de distribuție, documentele evidențiind informațiile pentru perioada 2009 – 2012, reprezentând în principal următoarele elemente:

- structura gazelor distribuite pe categorii de clienți;
- costurile preluate direct efectiv înregistrate, reprezentând taxe, impozite, contribuții la fonduri speciale, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- situația imobilizărilor corporale și necorporale realizate și puse în funcțiune pe parcursul celei de a doua perioade de reglementare;
- veniturile realizate din activitatea de distribuție, pe baza fișelor de cont aferente;
- cantitatea și valoarea totală a consumului tehnologic realizat.

De asemenea, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, cei 39 de operatori au înaintat ANRE documentele conținând datele de fundamentare și ajustare a veniturilor reglementate, precum și propunerile de prețuri și tarife reglementate pentru anii 2013 și 2014.

În urma analizei, pentru o parte din operatorii de distribuție, au fost incluse în noile tarife de distribuție și veniturile nerealizate aferente perioadei anterioare de reglementare.

Astfel, începând cu data de 1 aprilie 2014 au intrat în vigoare:

- **Ordinul ANRE nr. 21/2014** privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. DISTRIGAZ SUD RETELE S.R.L. și

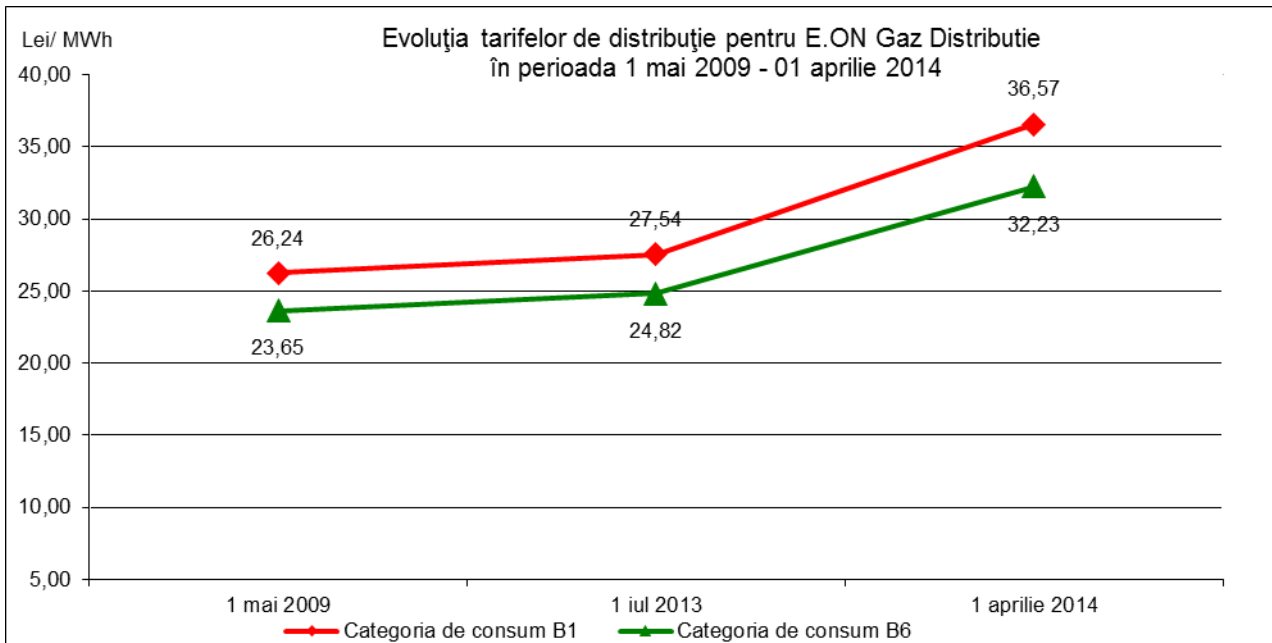
Categoria de clienți	<i>Lei/ MWh</i>
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	37,75
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	37,35
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	34,44
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	32,85
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	29,78
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	20,56
2. Tarif de distribuție de proximitate	
B.6.1. Cu un consum anual peste 250.000 MWh	15,00

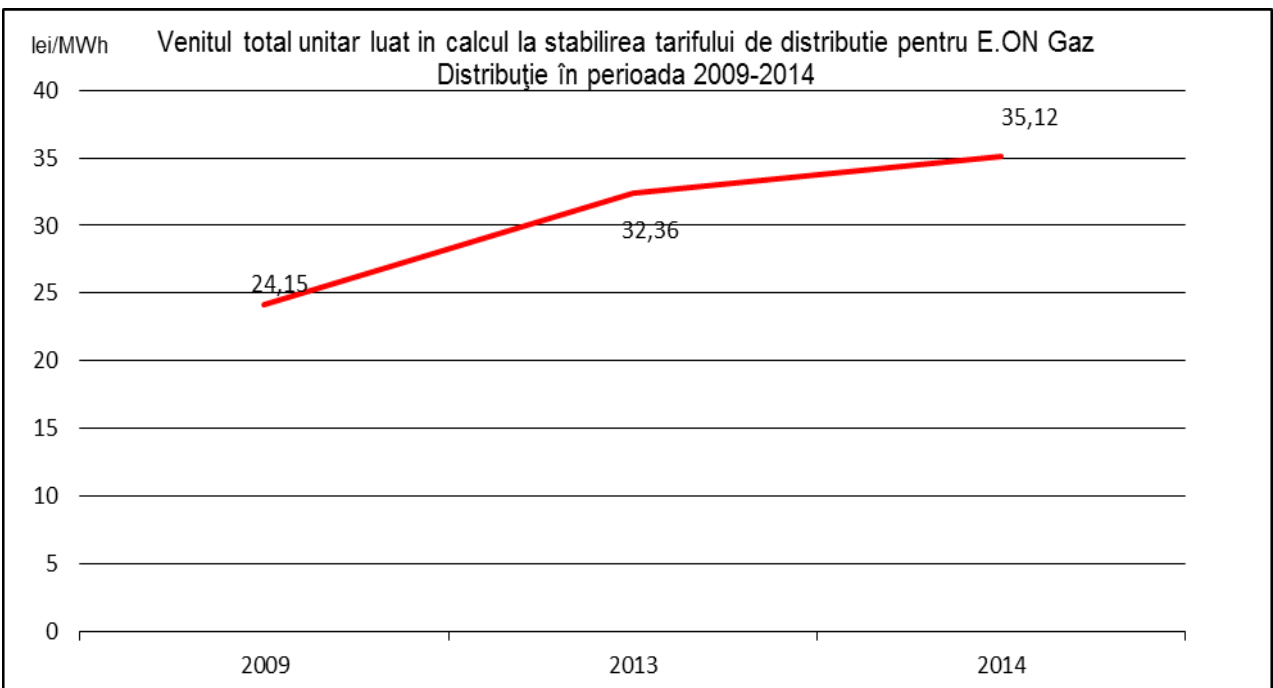
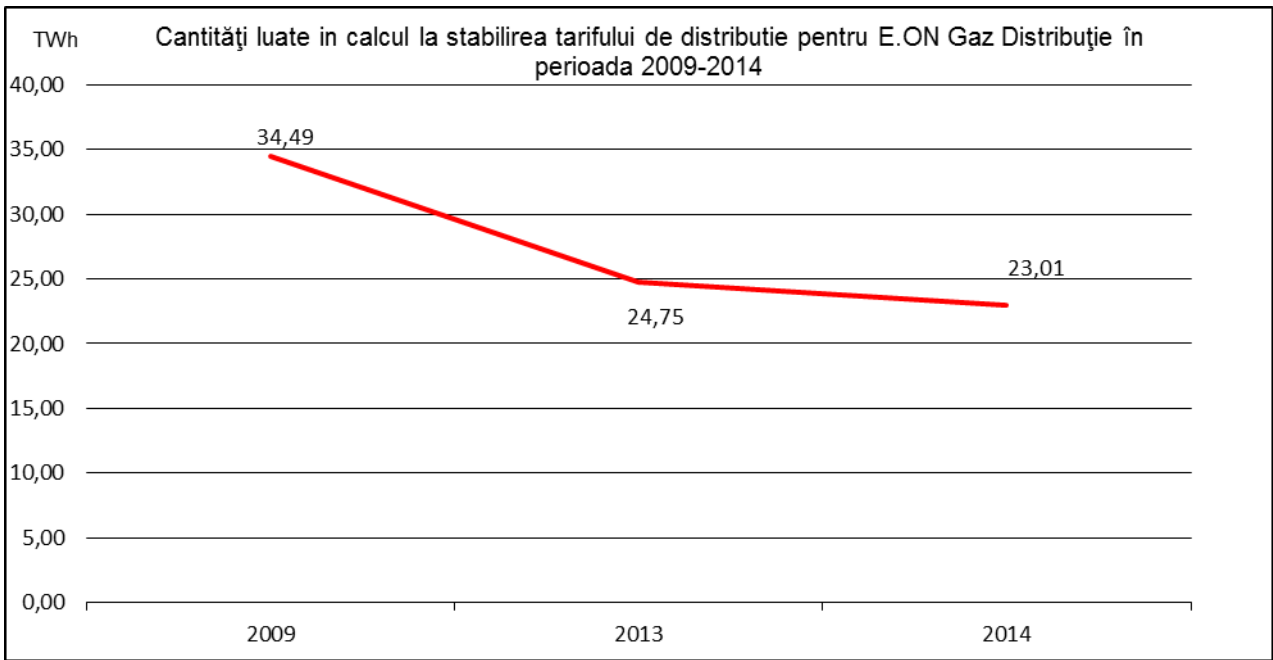
- **Ordinul ANRE nr. 26/2014** privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. E ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A.

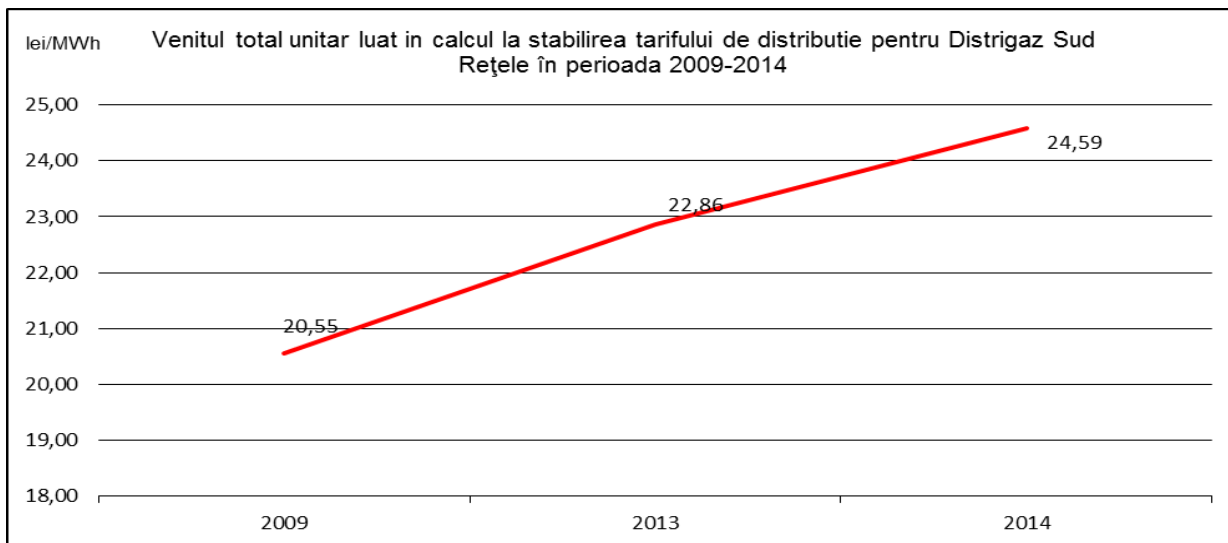
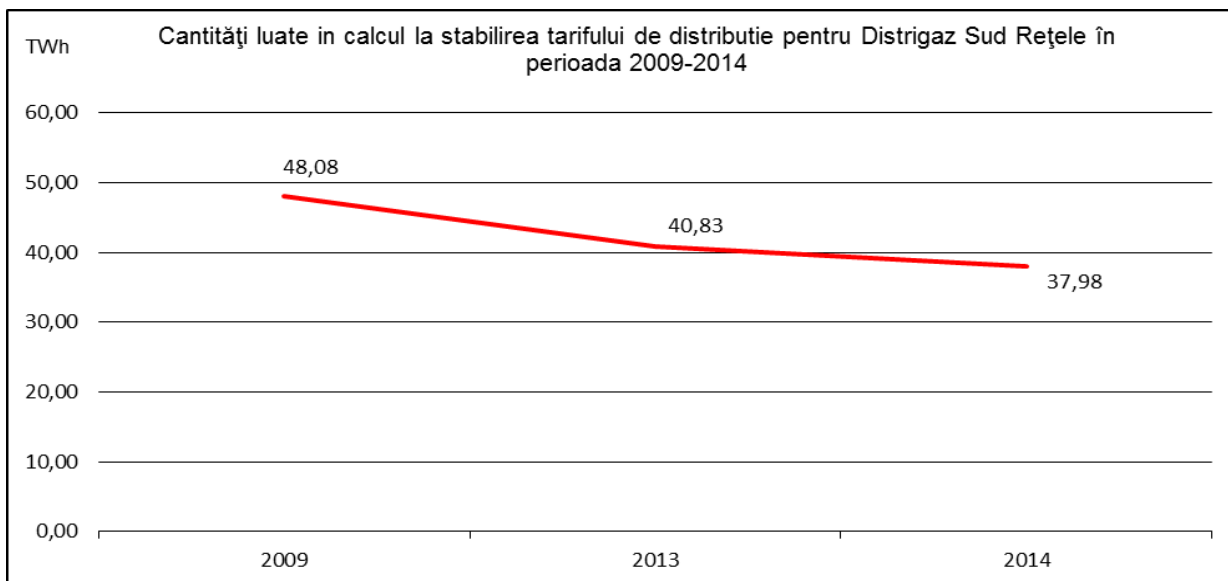
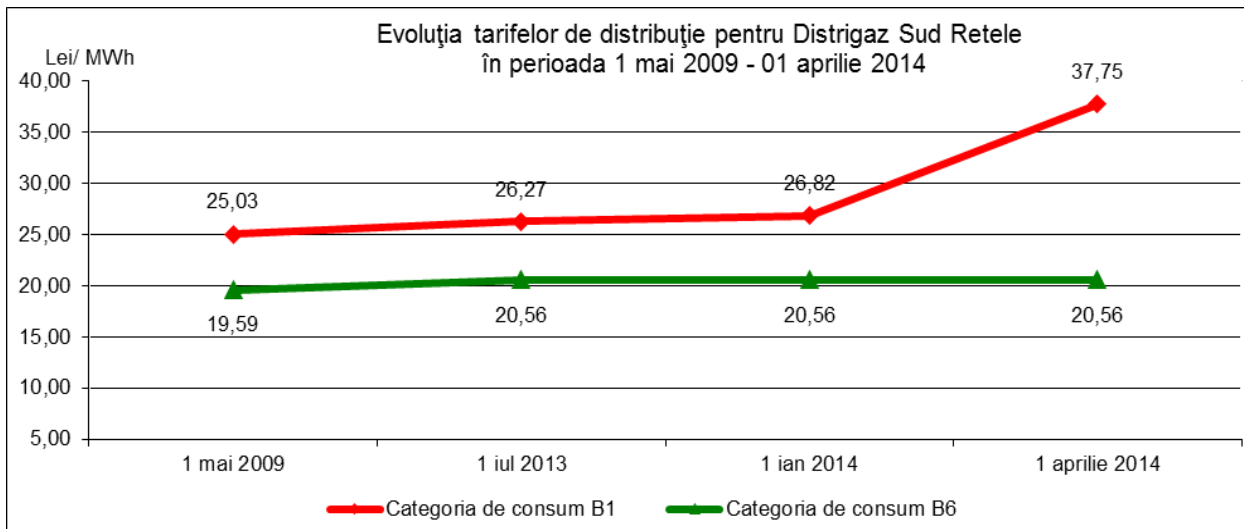
Categoria de clienți	Lei/ MWh
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	36,57
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	35,32
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	34,72
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	34,31
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	33,59
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	32,23
2. Tarif de distribuție de tranzit*	2,54

* Tarif de distribuție de tranzit – tarif pentru utilizarea sistemului de distribuție a unui operator căruia i s-a solicitat accesul sau care a aprobat accesul în scopul vehiculării gazelor naturale în vederea alimentării cu gaze naturale a clienților finali din protofoliul propriu

Graficele de mai jos reflectă evoluția în timp a tarifelor de distribuție a gazelor naturale pentru cei doi operatori, începând cu 1 mai 2009 și până în prezent.

Tarifele reglementate aferente activității de distribuție, aprobate începând cu data de 1 aprilie 2014, cuprind și valoarea veniturilor nerealizate din a doua perioadă de reglementare, precum și valoarea veniturilor nerealizate pentru anul 2013 și trimestrul I 2014. Astfel, valoarea cumulată a investițiilor realizate și recunoscute de ANRE, în perioada 2009-2013, se regăsește în tarifele aprobate începând cu 1 aprilie 2014.

Pentru operatorii Societatea Comercială GAZ EST - S.A., S.C. CONGAZ – S.A., S.C. CPL CONCORDIA FILIALA CLUJ ROMANIA S.R.L, S.C. TULCEA GAZ –S.A., S.C. VEGA 93-S.R.L., S.C. MM DATA S.R.L., S.C. PROGAZ P&D S.A., S.C. SALGAZ S.A., S.C. PRISMA SERV COMPANY S.R.L., prin **Ordinele ANRE nr. 13, 34, 37, 91, 92, 100, 101, 102 și 135/2014**, au fost stabilite tarife reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobate prețuri pentru furnizarea reglementată în baza analizelor privind valoarea veniturilor nerealizate din cea de-a doua perioadă de reglementare. Stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale s-au realizat și prin emiterea **Ordinelor ANRE nr. 20, 47, 58, 90, 93 și 99/2014**.

Activitatea de înmagazinare

Modificări legislative

În anul 2014 nu s-au produs modificări legislative referitoare la reglementarea activității de înmagazinare. Sistemul tarifar pentru activitatea de înmagazinare subterană cuprinde un set de tarife de tipul *revenue cap* prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente desfășurării activității pe parcursul unui an al perioadei de reglementare.

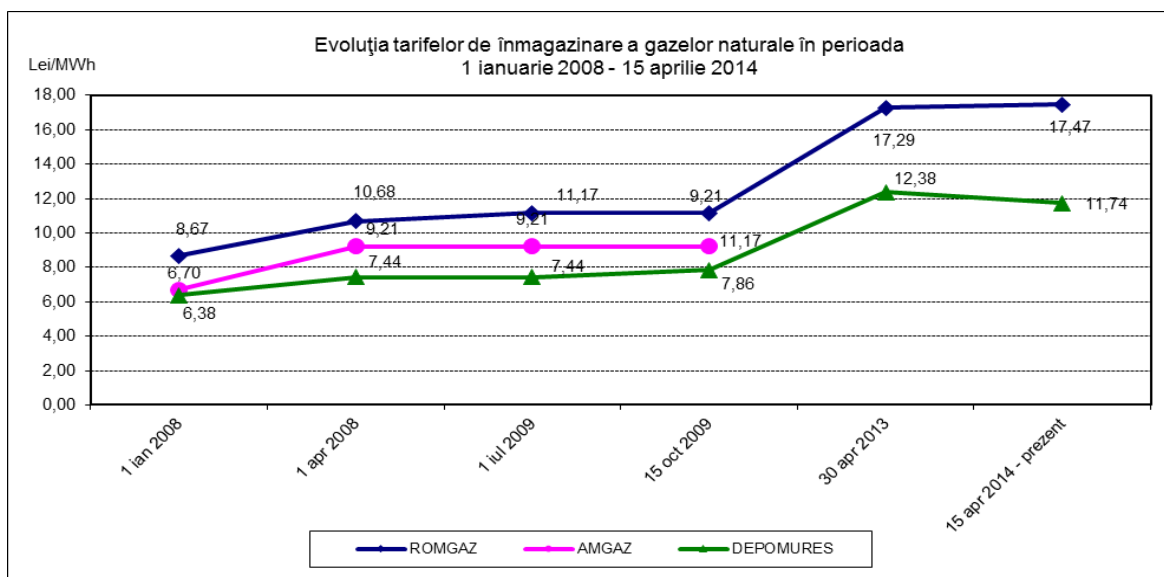
Evoluții ale tarifului de înmagazinare

În baza prevederilor Ordinului ANRE nr. 22/2012 de aprobare a *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a aprobat, pentru operatorii licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare subterană S.C. DEPOMUREȘ S.A. Târgu Mureș și SNGN ROMGAZ S.A. Mediaș prin sucursala Ploiești, venitul total, venitul reglementat, componenta fixă de rezervare de capacitate și componentele volumetrice, de injecție și de extracție subterană a gazelor naturale, aferente tarifului pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană, pentru perioada aprilie 2014 - martie 2015, al treilea an al celei de a III-a perioade de reglementare, prin **Ordinele ANRE nr. 30/2014 și nr. 29/2014**.

Tarifele în vigoare pentru activitatea de înmagazinare a gazelor naturale, practicate la data întocmirii prezentului raport de către operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale, sunt următoarele:

Componenta de tarif	U.M.	Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A. Mediaș	Societatea Comercială “Depomureș” - S.A. Târgu Mureș
Componentă fixă pentru rezervarea capacității	Lei / MWh / ciclu complet de înmagazinare	13,14	7,43

Componenta volumetrică pentru injecția gazelor naturale	Lei / MWh	2,53	3,14
Componenta volumetrică pentru extracția gazelor naturale	Lei / MWh	1,80	1,17

Activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale

Modificări legislative

Principalele modificări legislative au fost prevăzute prin:

- **Ordinul ANRE nr. 10/2014** privind aprobarea *Metodologiei pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru a treia perioadă de reglementare;*
- **Ordinul ANRE nr. 19/2014** privind modificarea *Metodologiei pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru a treia perioadă de reglementare, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 10/2014.*

Ordinul ANRE nr. 10/2014 s-a aplicat începând cu 1 aprilie 2014 pentru determinarea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată în perioada a treia de reglementare (2013 - 2014). Acest ordin a avut la bază *Metodologia de tarifare* aprobată prin Ordinul ANRE nr. 22/2012, din cuprinsul căreia au fost eliminate/modificate acele articole a căror aplicabilitate s-a considerat că nu se mai justifică, având în vedere faptul că noua metodologie reglementează doar activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale, numai pentru cea de a treia perioadă de reglementare, ca urmare a ieșirii din reglementare a clienților noncasnici conform calendarului de eliminare treptată a prețurilor finale reglementate pentru clienții casnici și noncasnici. De asemenea, au

fost introduse prevederi noi, a căror necesitate a apărut în urma aplicării metodologiei pe parcursul celor două perioade de reglementare.

Prețul gazelor naturale din producția internă

În contextul preocupărilor pentru liberalizarea prețurilor din piața reglementată și pentru a se încadra în cerințele legislației și ale Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene, precum și ca urmare a acordurilor încheiate cu organismele financiare internaționale, autoritățile române au propus un scenariu (agreat cu organismele financiare internaționale) privind creșterea graduală a prețului de comercializare pe piața românească a producției interne de gaze naturale în raport cu prețul de comercializare pe piața românească a gazelor naturale din import, având în vedere gradul redus de suportabilitate și efortul financiar generat de creșterea prețului final la clienții casnici în urma procesului de convergență a prețurilor producției interne la prețurile de import și de eliminare a prețurilor finale reglementate.

În temeiul Memorandumului aprobat de Guvernul României în Ședința de Guvern din data de 13 martie 2012 și în conformitate cu obligațiile asumate de Guvernul României în relația cu FMI, Banca Mondială și Comisia Europeană, s-a aprobat calendarul de eliminare treptată a prețurilor reglementate la gaze naturale.

Ulterior, în baza acestui calendar și a prevederilor Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, a fost emisă HG nr. 22/2012 prin care s-a stabilit o creștere liniară trimestrială a prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, valori ce au fost preluate de către ANRE la calculul prețurilor finale reglementate.

Astfel, conform prevederilor HG nr. 22/2012, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată a fost stabilit astfel:

	lei/MWh	
	Clienți non-casnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației	Clienți casnici și producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației
01.01.2014	72,00	50,60
01.04.2014	89,40	51,80
01.07.2014	109,00	53,30
01.10.2014	119,00	54,60

În conformitate cu prevederile art. 181 alin. (5) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, prețul de achiziție a gazelor din producția internă pentru piața reglementată se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort și se actualizează de către ANRE și ANRM în concordanță cu prevederile *Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali*.

Guvernul României a constatat că prețul gazelor naturale din producția internă, de 89,4 lei/MWh, aplicat prin HG nr. 22/2013 de la 1 aprilie 2014 clienților noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației, se situa în intervalul prețurilor estimate

la nivelul hub-urilor din Uniunea Europeană atât pentru luna iulie 2014, cât și pentru trimestrul al III-lea al anului 2014.

În același timp, prețul gazelor naturale din producția internă, de 109,00 lei/MWh, aplicabil prin HG nr. 22/2013 de la 1 iulie 2014 clienților noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației, ar fi fost superior prețurilor maxime estimate la nivelul hub-urilor din Uniunea Europeană pentru trimestrul al III-lea al anului 2014.

Astfel, prin HG nr. 511/26 iunie 2014, Guvernul României a adoptat un nou plan de acțiune compatibil cu noile coordonate ale prețurilor, precum și cu previziunile de evoluție ale acestora pe termen scurt și mediu, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată fiind stabilit la valoarea de 89,40 lei/MWh pentru clienții noncasnici și la valoarea de 53,30 lei/MWh pentru clienții casnici.

Ulterior, la sfârșitul lunii august 2014, Guvernul a constatat că prețul gazelor naturale din producția internă aplicabil pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației, prevăzut în HG nr. 511/2013 de 89,4 lei/MWh (echivalent cu 20,26 Euro/MWh, la cursul Băncii Naționale a României luat în calcul în cadrul raportului ANRE) se situa peste nivelul prețurilor estimate la nivelul hub-urilor din Uniunea Europeană, inclusiv pentru luna septembrie 2014. Previziunile pentru trimestrul IV 2014 în cazul hub-urilor din Uniunea Europeană (24,40 EUR/MWh), precum și cele privind prețul mediu ponderat al gazelor naturale din import pentru cantitățile de gaze naturale destinate consumului intern estimat conform contractelor încheiate pentru perioada septembrie-decembrie 2014 (30,15 EUR/MWh), coroborate cu scăderea consumului de gaze naturale cu 9,48% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2013 (în luna august a anului 2014 s-a înregistrat cel mai scăzut nivel al consumului din ultimii 5 ani, și anume 486 milioane m.c.), au condus la concluzia că s-a atins un prag de suportabilitate care nu mai permitea majorarea începând cu 1 octombrie 2014 a prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă, pentru piața reglementată. Totodată, *Calendarul de liberalizare a prețului gazelor naturale*, negociat de către Guvern în anul 2012 cu organismele financiare internaționale, a devansat cu mult creșterea veniturilor populației.

Ca urmare, prin HG nr. 816/22 septembrie 2014, cu aplicabilitate până la data de 31.12.2014, Guvernul României a modificat anexa la *Hotărârea de Guvern nr. 511/2014 privind stabilirea prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată de gaze naturale*.

Prin modificarea propusă s-a anulat aplicarea majorării prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici, prevăzută începând cu data de 1 octombrie 2014 în anexa *HG nr. 511/2014*, menținându-se totodată un nivel de 89,40 lei/MWh pentru prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru perioada 1 octombrie - 31 decembrie 2014 pentru clienții noncasnici din piața reglementată, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației.

Stabilirea prețurilor reglementate la clienții finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

În conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, piața de gaze naturale este compusă din piața reglementată și piața concurențială.

Prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare furnizor licențiat și pe categorii de clienți, în funcție de configurația sistemelor prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Prețurile finale sunt de tip monom și cuantifică costurile fixe și variabile legate de realizarea activității de furnizare în regim reglementat.

Prețurile finale reglementate se aplică la cantitățile de gaze naturale furnizate în regim reglementat.

Prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare titular de licență de furnizare, astfel:

a) pentru societățile comerciale care și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în zonele delimitate unde întreprinderea afiliată deține licența de distribuție a gazelor naturale, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale;

b) pentru societățile comerciale care nu și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în aria de distribuție deservită în calitate de operator licențiat al sistemului de distribuție, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Conform prevederilor HG nr. 22/2012, cu modificările și completările ulterioare, începând cu luna februarie 2013 a început procesul de creștere a prețului producției interne și a prețurilor finale aferente activității de furnizare reglementată.

În ceea ce privește **prețurile de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat** pentru anul 2014, în conformitate cu angajamentele asumate de Guvernul României față de FMI, BM și CE și concretizate în *Memorandumul privind calendarul de eliminare a prețurilor reglementate la gazele naturale* aprobat în ședința de guvern din luna iunie 2012, publicat pe pagina de web a ANRE, creșterile prognozate erau următoarele:

- la 1 ianuarie 2014 cu circa 4% pentru clienții noncasnici și cu circa 2% pentru clienții casnici;
- la 1 aprilie 2014 cu circa 5% pentru clienții noncasnici și cu circa 2% pentru clienții casnici;
- la 1 iulie 2014 cu circa 5% pentru clienții noncasnici și cu circa 3% pentru clienții casnici;
- la 1 octombrie 2014 cu circa 4% pentru clienții noncasnici și cu circa 3% pentru clienții casnici.

Totodată, conform prevederilor Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, în vederea asigurării suportabilității costurilor legate de factura energetică, în special a celor legate de încălzirea populației, stabilirea structurii de amestec import/intern și aprobarea prețului final reglementat pentru clienții casnici vor avea în vedere și premisele considerate la stabilirea datelor pentru eliminarea prețurilor finale reglementate către această categorie de clienți.

Astfel, **la data de 1 ianuarie 2014**, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 50,60 lei/MWh, iar pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 72,00 lei/MWh. Ca urmare:

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de

energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada ianuarie - martie 2014, a fost estimată la valoarea de 72,55 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 71,50 lei/MWh, iar

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației pentru perioada ianuarie - martie 2014 a fost estimată la valoarea de 102,34 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 99,05 lei/MWh.

La data de **1 aprilie 2014** prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, respectiv pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 51,80 lei/MWh, iar prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, respectiv pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 89,40 lei/MWh.

Prin urmare, în luna aprilie 2014, au fost publicate evaluările sumelor fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru perioada aprilie - iunie 2014, pentru clienții casnici și pentru clienții noncasnici, respectiv:

- pentru clienții casnici, valoarea de 67,68 lei/MWh;
- pentru clienții noncasnici, valoarea de 105,06 lei/MWh.

Conform prevederilor HG nr. 511/2014, pentru **perioada iulie - septembrie 2014**, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 53,30 lei/MWh, iar pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 89,90 lei/MWh.

Ca urmare, ANRE a estimat:

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada iulie-septembrie 2014, la valoarea de 70,62 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 67,68 lei/MWh;
- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației pentru perioada iulie-septembrie 2014, la valoarea de 107,19 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 105,06 lei/MWh.

Ulterior, conform prevederilor HG nr. 816/2014 pentru modificarea anexei la HG nr. 511/2014, pentru **perioada octombrie–decembrie 2014** prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 53,30 lei/MWh, iar pentru clienții noncasnici a fost stabilit la valoarea de 89,40 lei/MWh.

Ca urmare, ANRE a estimat:

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației

pentru perioada octombrie - decembrie 2014, la valoarea de 71,15 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 70,62 lei/MWh;

- suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației pentru perioada octombrie - decembrie 2014, la valoarea de 107,90 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 107,19 lei/MWh.

Toate documentele referitoare la evaluarea sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și pentru clienții noncasnici au fost publicate pe pagina de web a ANRE.

De menționat că au fost analizate și diferențele de cost de achiziție a gazelor naturale aferente perioadei a doua de reglementare (octombrie 2008 - decembrie 2012), precum și perioadei ianuarie 2013 - iunie 2014, reprezentând componenta unitară de corecție pentru diferența dintre suma fixă unitară recunoscută de ANRE pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale (CUG), inclusiv serviciile aferente, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată, și costurile efectiv realizate și recunoscute de ANRE operatorului care realizează furnizarea reglementată.

Diferența unitară lunară de CUG a fost calculată prin scăderea din CUG-ul realizat de companie (obținut în urma analizei compartimentului de specialitate din cadrul ANRE) a valorii CUG-ului inclus de ANRE în prețurile finale reglementate. S-a avut în vedere faptul că în urma analizei diferențelor de costuri unitare de achiziție a gazelor naturale înregistrate de către operatori pe piața reglementată în perioada octombrie 2008 – iunie 2012, la data de 15 septembrie 2012 s-a aprobat includerea în prețurile finale ale tuturor operatorilor licențiați a valorilor de 5 lei/MWh pentru clienții casnici, respectiv 12 lei/MWh pentru clienții noncasnici. Valorile totale aferente diferențelor au fost susținute prin documente transmise de către fiecare operator (contracte, facturi etc.). De asemenea, s-au calculat sumele recuperate de către furnizori până la sfârșitul trimestrului al III-lea al anului 2014, prin includerea în prețurile finale reglementate a valorilor de 5 lei/MWh și 12 lei/MWh.

Pentru calculul diferențelor de cost unitar al gazelor naturale s-a ținut cont de prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, conform cărora furnizarea la preț reglementat pentru clienții noncasnici se menține numai până la data de 31 decembrie 2014, iar pentru clienții casnici până la data de 30 iunie 2021.

La data de **1 noiembrie 2014**, pentru un număr de 5 operatori, au fost aprobate noi Ordine privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, noile prețuri finale reglementate fiind obținute prin fundamentarea venitului reglementat unitar și a venitului total unitar aferente activităților de distribuție și furnizare reglementată pentru anul 2013 și ajustarea acestora pentru anul 2014, după caz, precum și prin calculul diferențelor de cost unitar de achiziție a gazelor naturale, aferente perioadei trimestrul IV 2008 – trimestrul II 2014.

La data de **1 decembrie 2014**, în scopul respectării prevederilor legislației primare în vigoare, incidente sectorului gazelor naturale, respectiv ale art. 179 alin (2) lit. a) din *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, conform cărora furnizarea gazelor naturale la preț reglementat pentru clienții noncasnici era posibilă doar până la data de 31 decembrie 2014, ANRE a considerat obligatoriu să procedeze la regularizarea componentei Delta CUG în timpul perioadei de

reglementare, diferențele de cedat clienților noncasnici sau de recuperat de la aceștia nemaiputând fi recuperate după această dată, prin intermediul prețurilor reglementate.

Determinarea componentei unitare de corecție pentru diferența dintre suma fixă unitară recunoscută de ANRE pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată în anul 2014 și costurile efectiv realizate și recunoscute de către ANRE operatorului care realizează furnizarea reglementată pentru anul respectiv și adăunarea acesteia la componenta $\Delta\text{CUG}_{\text{fr CPET/NC}}(i-1)$, rezultând o componentă delta CUG până la sfârșitul trimestrului III 2014, a avut în vedere prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora furnizarea la preț reglementat pentru clienții noncasnici se menține până la data de 31 decembrie 2014, iar pentru clienții casnici până la data de 30 iunie 2021.

Astfel, față de diferențele de cost de achiziție a gazelor naturale calculate și incluse în prețurile finale reglementate în vigoare la data respectivă, aferente perioadei trimestrul IV 2008 – trimestrul II 2014, compartimentul de specialitate a calculat și a propus spre aprobare, pentru un număr de 18 operatori pentru care au fost aprobate anterior și noile marje de furnizare pentru cea de a treia perioadă de reglementare, diferențele de CUG aferente trimestrului III 2014. Pentru alți 21 operatori economici licențiați, au fost aprobate noile prețuri finale reglementate, fie prin fundamentarea venitului reglementat unitar și a venitului total unitar aferente activității furnizare reglementată pentru anul 2013 și ajustarea acestora pentru anul 2014 și prin calculul diferențelor de cost unitar de achiziție a gazelor naturale aferente perioadei trimestrul IV 2008 – trimestrul III 2014, fie prin calculul diferențelor de cost unitar de achiziție a gazelor naturale aferente trimestrului III 2014, după caz.

Din compensarea diferențelor finale rămase de recuperat/cedat la 1 octombrie, respectiv 1 noiembrie 2014, la care s-au adăugat diferențele aferente trimestrului III 2014, cu sumele recuperate/cedate, plus corecțiile marjelor de furnizare, după caz, au rezultat diferențele finale rămase de recuperat/de cedat de către fiecare societate pe cele două categorii de clienți, casnici și noncasnici, începând cu data de 1 decembrie 2014.

Astfel, diferențele finale rămase de recuperat/cedat calculate la 1 decembrie 2014 au fost aferente veniturilor nerealizate din perioada a doua de reglementare, diferențelor de CUG aferente perioadei a doua de reglementare, anului 2013 și trimestrelor I, II și III 2014, înregistrate de către societăți pe cele două categorii de clienți, casnici și noncasnici.

Prețurile finale reglementate intrate în vigoare la data de 1 decembrie 2014, au înregistrat o creștere de circa 0,77% pentru clienții noncasnici și o scădere de circa 0,34% pentru clienții casnici.

Prin urmare, procentele de ajustare a prețurilor finale reglementate pe parcursul anului 2014, calculate ca medie în funcție de ponderea de piață a fiecărui operator licențiat care desfășoară activitatea de furnizare a gazelor naturale pe piața reglementată, au fost:

- la 1 ianuarie 2014 de circa 2% pentru clienții noncasnici și de circa 1% pentru clienții casnici;
- la 1 aprilie 2014 de circa 1% pentru clienții noncasnici și de circa -1% pentru clienții casnici;
- la 1 iulie 2014 de circa 1% pentru clienții noncasnici și de circa 3% pentru clienții casnici;
- la 1 octombrie 2014 de circa -3% pentru clienții noncasnici și de circa 0,35% pentru clienții casnici.

Astfel, la nivelul anului 2014, prețurile finale reglementate au înregistrat:

- o creștere de aproximativ 3% pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, față de 10% estimată conform calendarului, respectiv
- o creștere de aproximativ 1% pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației, față de 18% estimată conform calendarului.

Comparativ cu estimările din *Calendarul de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali*, procentele de ajustare realizate trimestrial au fost următoarele:

Data implementării	Clienți casnici		Clienți noncasnici	
	Creștere preț final prevăzută în calendar	Creștere preț final realizată	Creștere preț final prevăzută în calendar	Creștere preț final realizată
1 ianuarie 2014	2 %	1 %	4 %	2 %
1 aprilie 2014	2 %	-1 %	5 %	1 %
1 iulie 2014	3 %	3 %	5 %	1 %
1 octombrie 2014	3 %	0,35 %	4 %	-3 %
Total	10 %	3,35 %	18%	1 %

Prețurile finale reglementate în vigoare începând cu data de 1 decembrie 2014, pentru furnizorii cu o cotă de piață reprezentativă, au fost următoarele:

1) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMANIA S.A. **pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației.**

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. Clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	75,71
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	74,65
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	74,20
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	112,76
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	112,24
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	109,04
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	107,32
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	104,10

B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	94,66
--	-------

2) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMANIA S.A. **pentru clienții noncasnici** de gaze naturale, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației.

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	104,67
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	103,61
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	103,16
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	141,71
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	141,20
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	138,00
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	136,28
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	133,06
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	123,62

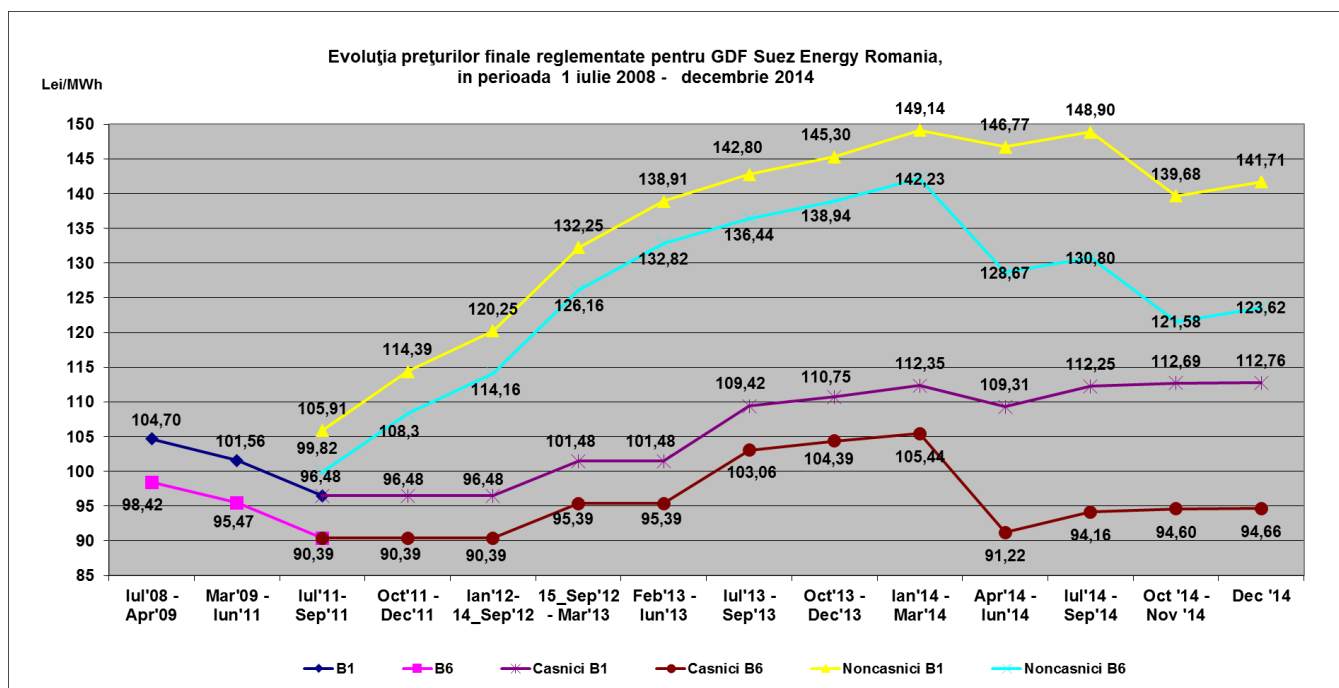
3) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMANIA S.A. **pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației.**

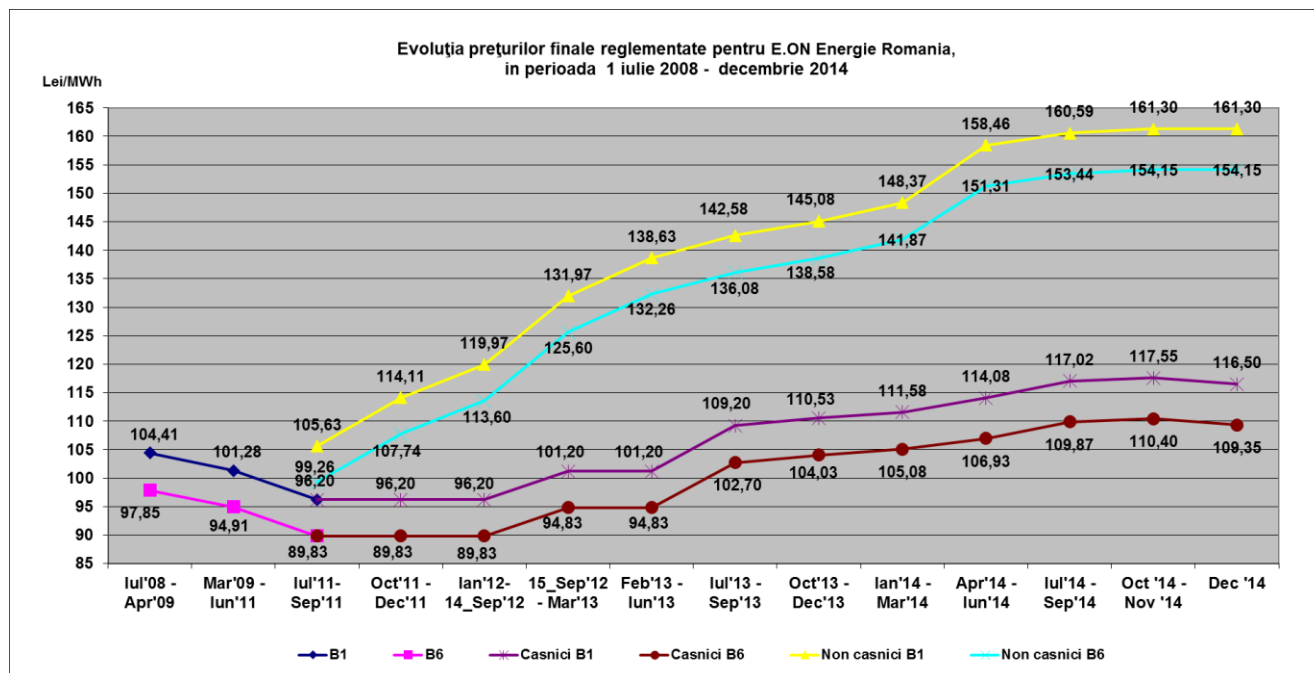
Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	82,33
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	82,23
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	81,94
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	116,50
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	113,26
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	112,57
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	111,90
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	111,13
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	109,35

4) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMANIA S.A. **pentru clienții noncasnici** de gaze naturale, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației.

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. Clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	127,13
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	127,03
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	126,74
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	161,30
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	158,06
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	157,37
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	156,70
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	155,93
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	154,15

Graficele următoare reflectă evoluția în timp a prețurilor finale reglementate la gaze naturale, începând cu 1 iulie 2008 și până în prezent.

În anul 2014 au fost emise 34 de ordine privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la operatori economici din sectorul gazelor naturale (vezi **anexa 2**).

IV.4. EVOLUȚIA PIEȚEI DE GAZE NATURALE

IV.4.1. MONITORIZAREA FUNCȚIONĂRII PIEȚEI DE GAZE NATURALE

În conformitate cu prevederile metodologiei de **monitorizare a pieței interne de gaze naturale** operatorii licențiați de ANRE au obligația raportării lunare a activității lor.

Activitatea de monitorizare realizată de ANRE în perioada raportată a constat în următoarele:

- supravegherea modului de funcționare a pieței interne de gaze naturale și respectarea prețurilor și tarifelor reglementate;
- verificarea cantităților de gaze naturale raportate în baza de date a ANRE, proces necesar operatorilor licențiați pentru verificarea veniturilor reglementate realizate;
- întocmirea de raportări anuale privind cantitățile de gaze naturale realizate de fiecare titular de licență (furnizare/ distribuție/ înmagazinare/ transport);
- întocmirea de raportări statistice anuale privind piața de gaze naturale;

publicarea pe pagina de Internet a ANRE a rapoartelor lunare cu privire la funcționarea pieței de gaze naturale. Rapoartele conțin informații cu privire la regulile de funcționare a pieței, date agregate privind funcționarea pieței, care fac posibile evaluări ale nivelului concurenței și analize specifice ale părților interesate.

Consumul de gaze naturale a scăzut în ultimul an, atingând nivelul de aproximativ 11,9 miliarde mc, cu o scădere de aproximativ 4% în anul 2014 față de anul 2013, pe fondul unei ușoare scăderi a consumului clienților finali.

În anul 2014, consumul total de gaze naturale a fost de 127.608.082,892 MWh. Numărul total de clienți finali de gaze naturale a fost de 3.372.559, din care 178.851 clienți noncasnici (5,30%) și 3.193.708 clienți casnici (94,70%).

În anul 2014, consumul clienților finali a fost de 116.530.981,756 MWh, din care 87.787.630,477 MWh a reprezentat consumul noncasnic (75,33%) și 28.743.351,279 MWh a reprezentat consumul casnic (24,67%).

Consumul este acoperit din producție internă și din import. Producția internă a fost de 118.077.461,595 MWh, iar importul de 9.530.621,297 MWh.

Numărul de participanți pe piața gazelor naturale din România a crescut constant pe măsură ce piața a fost liberalizată, mai ales în sectorul furnizării de gaze naturale, cuprinzând, în anul 2014:

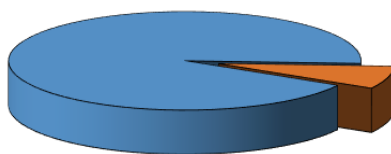
- un operator al Sistemului National de Transport – S.N.T.G.N. Transgaz S.A. Mediaș;
- 6 producători: Romgaz, OMV Petrom, Amromco Energy, Raffles Energy, Foraj Sonde, Stratum Energy;
- 2 operatori de înmagazinare: Romgaz, Depomureș;
- 39 de operatori de distribuție - cei mai mari fiind Distrigaz Sud Rețele SRL și E.ON Gaz Distribuție S.A.;
- 39 de furnizori care activează pe piața reglementată de gaze naturale;
- 54 de furnizori care activează pe piața concurențială de gaze naturale.

Producția internă de gaze naturale în anul 2014, producția curentă și extrasă din înmagazinare, ce a intrat în consum a reprezentat 92,53% din totalul surselor. Primii doi producători (Romgaz și OMV Petrom) au acoperit 97,31% din această sursă.

Importul ce a intrat în consum în 2014, import curent și extras din înmagazinare, a reprezentat diferența, respectiv 7,47%. Primii trei importatori - furnizori interni - au realizat împreună 50,56%.

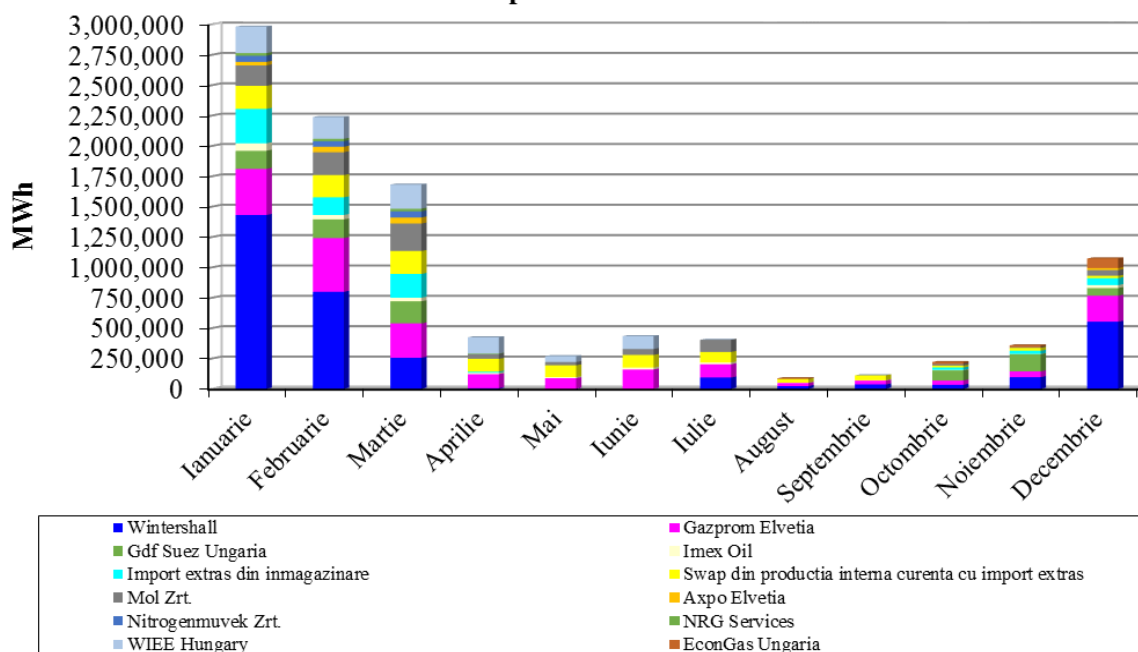
Tipul surselor de gaze naturale în anul 2014

**INTERN (curent
si inmagazinare)**
92.53%

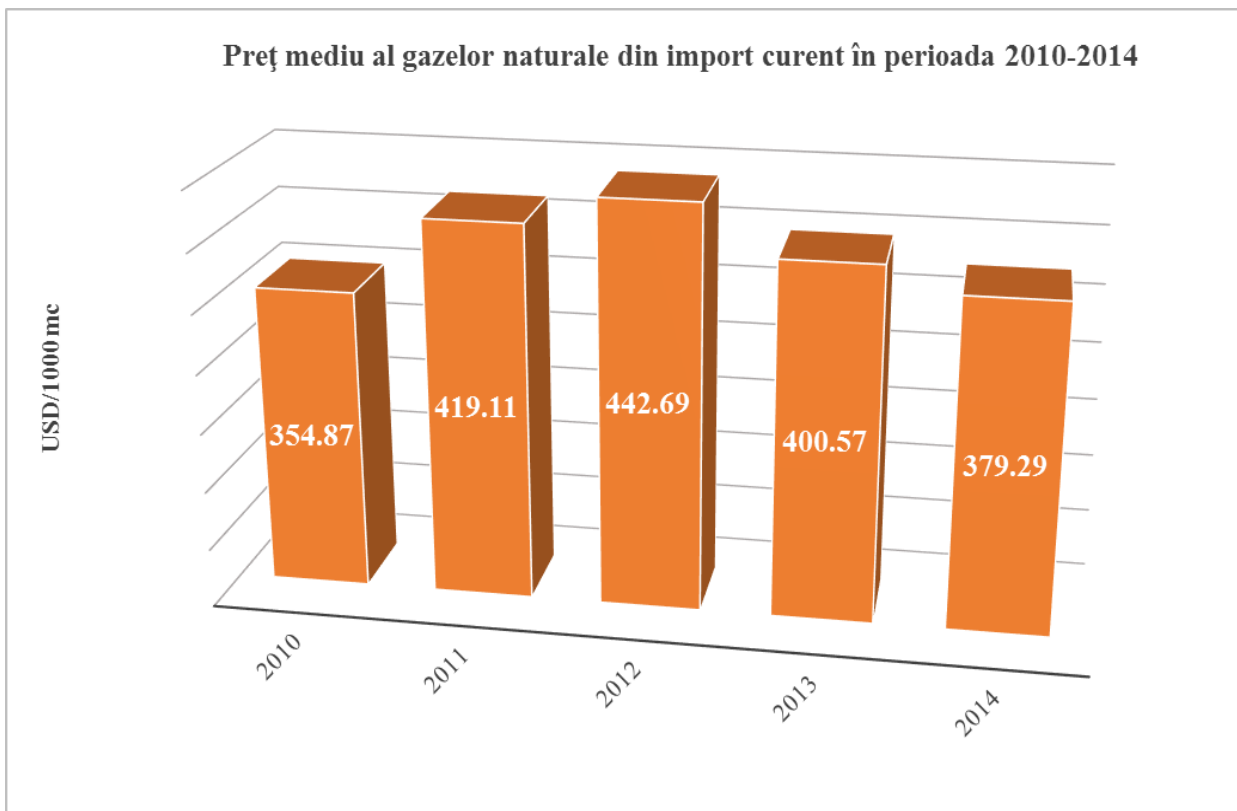
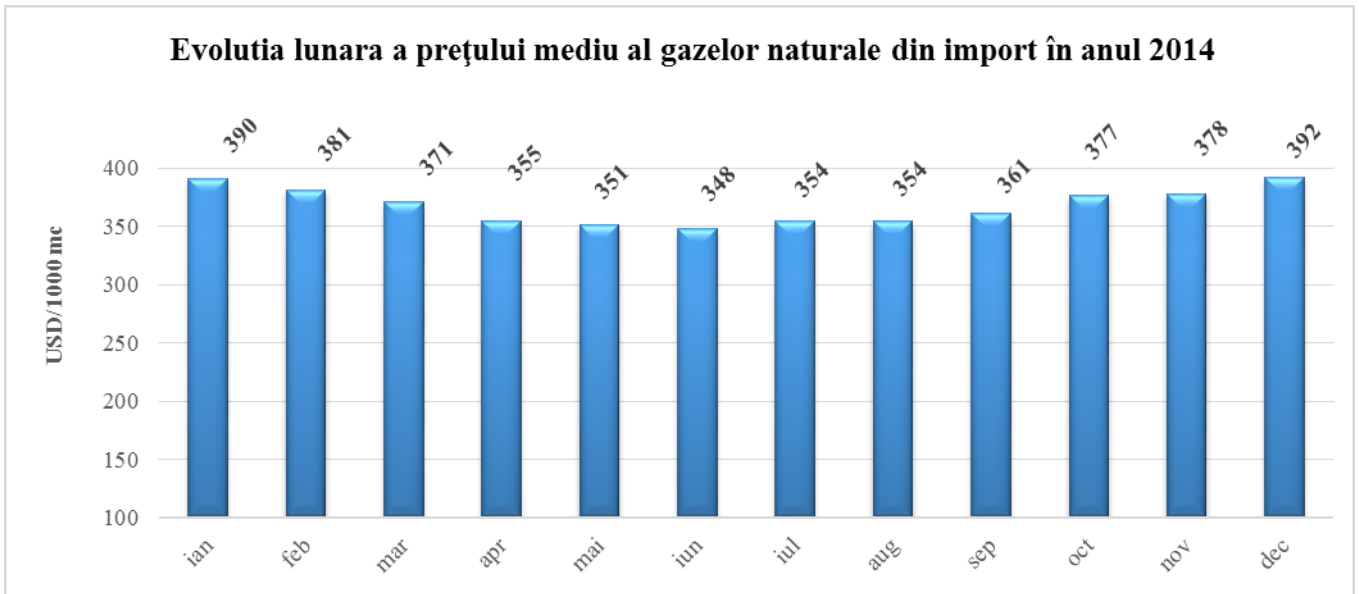
**IMPORT (curent
si inmagazinare)**
7.47%

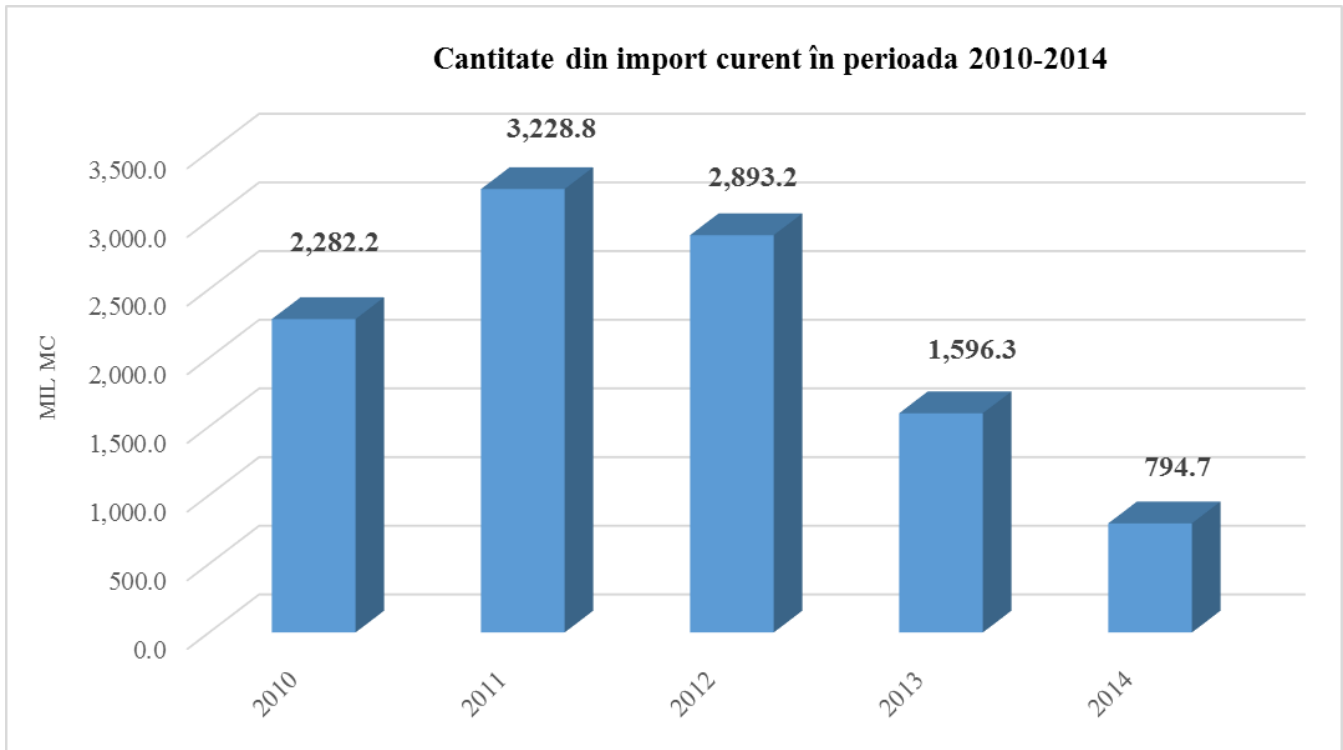
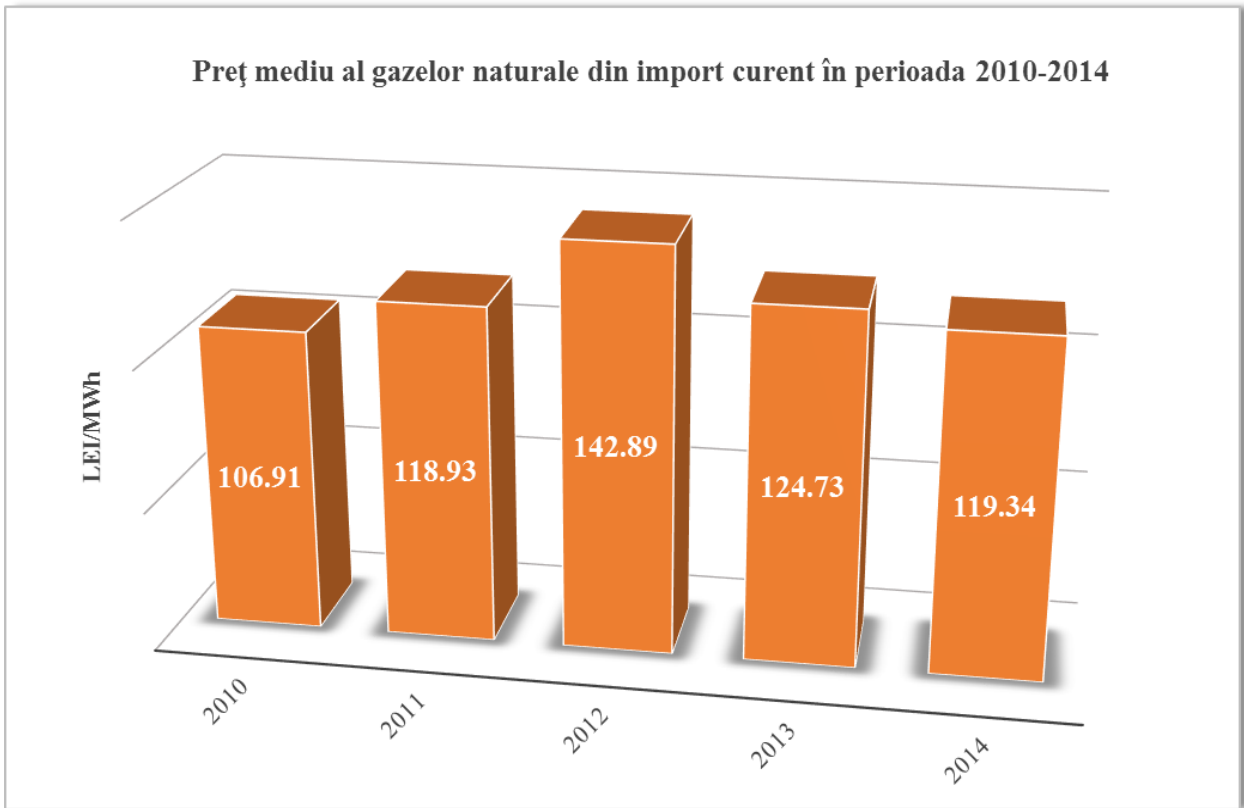
Structura lunara a consumului de gaze naturale din import pe surse de import in anul 2014

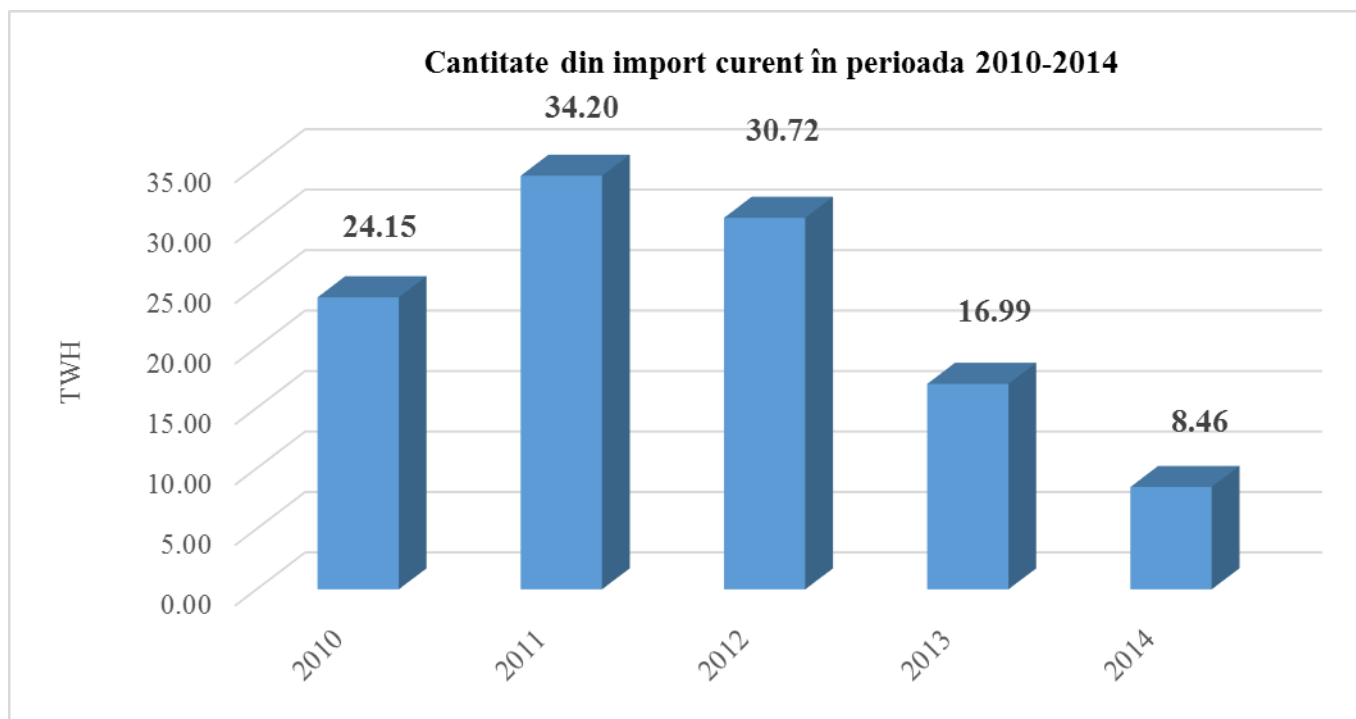

Preț import și cantitatea din import curent

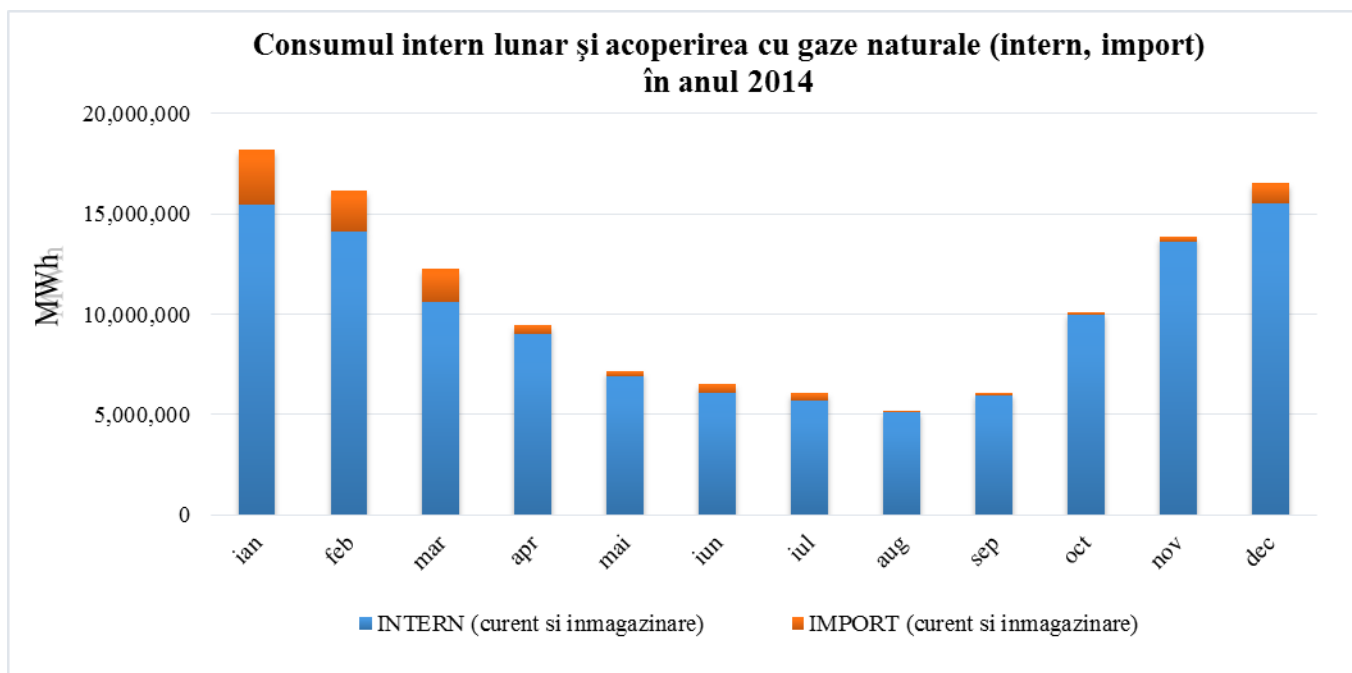
Luna 2014	Cantitate (MWh)	Preț USD/1000mc
Ianuarie	2.507.792,151	390,42
Februarie	1.908.369,948	381,48
Martie	1.296.252,904	370,74
Aprilie	321.463,283	354,80
Mai	171.348,835	352,49
Iunie	330.104,513	348,11
Iulie	316.028,040	354,34
August	56.777,119	354,09
Septembrie	70.111,907	361,08
Octombrie	184.076,401	376,99
Noiembrie	307.373,772	378,13
Decembrie	995.280,633	392,36
Total	8.464.979,506	379,29

Prin Ordinul ANRE nr. 15/2013 privind valorificarea cantităților de gaze naturale pe piața internă și modalitatea de stabilire/avizare a structurilor amestecului de gaze naturale, se reglementează modalitatea de stabilire/avizare a structurilor de amestec intern/import de către ANRE, astfel încât să se asigure acoperirea integrală a necesarului de consum la nivel național. În acest sens, orice furnizor care asigură cantitățile de gaze naturale ale unui client final are obligația să respecte cele două structuri lunare de intern/import a livrărilor, determinate de SNTGN TRANSGAZ și stabilite/avizate de ANRE.

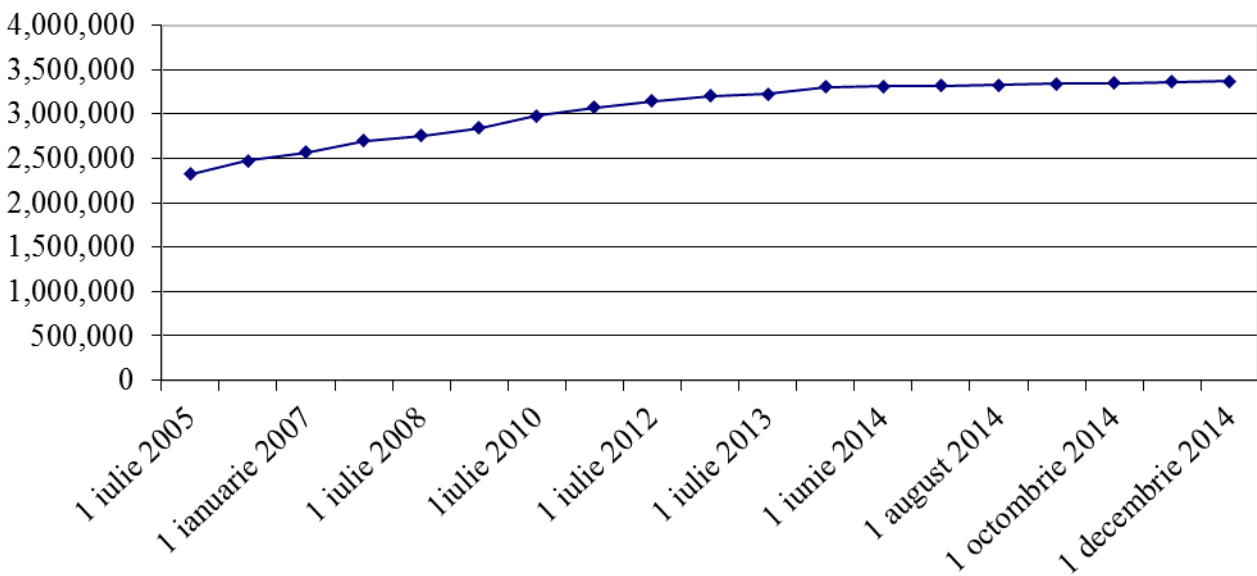

Evoluția numărului de clienți finali

Luna 2014	Nr. Clienți	Consum total (MWh)
Ianuarie	3.289.151	18.188.596,633
Februarie	3.293.118	16.171.231,990
Martie	3.297.079	12.258.245,322
Aprilie	3.300.729	9.460.905,945
Mai	3.306.116	7.142.810,015
Iunie	3.312.081	6.516.357,354
Iulie	3.320.395	6.090.413,009
August	3.327.605	5.208.611,742
Septembrie	3.337.727	6.044.647,534
Octombrie	3.350.049	10.114.396,638
Noiembrie	3.360.963	13.853.447,150
Decembrie	3.372.559	16.558.419,560
Total	-	127.608.082,892

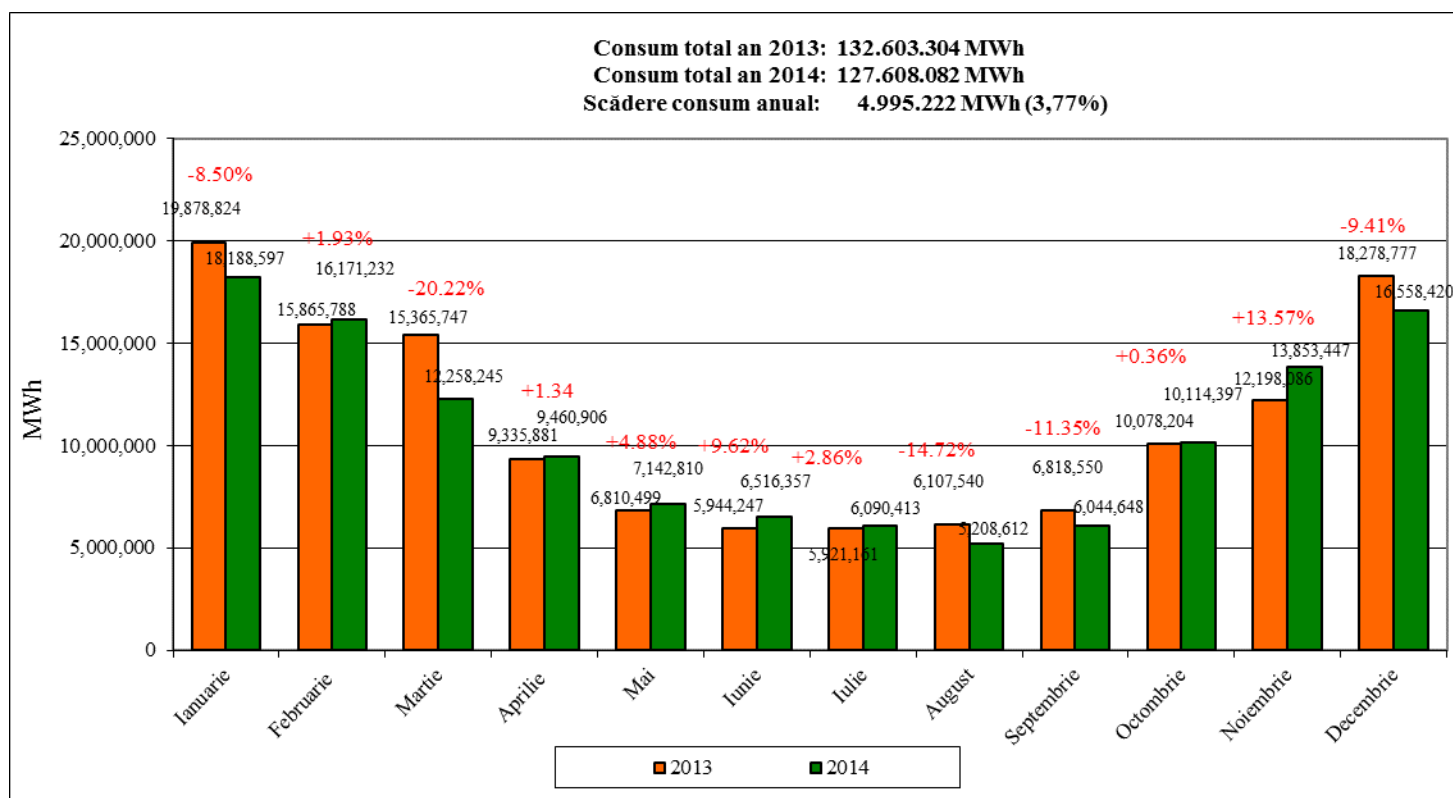
Din iulie 2005 până în prezent numărul clienților racordați la conductele de gaze naturale (sistemul național de transport și sistemele de distribuție) a crescut cu aproximativ 31%.

Numărul clienților racordați la rețeaua de gaze naturale

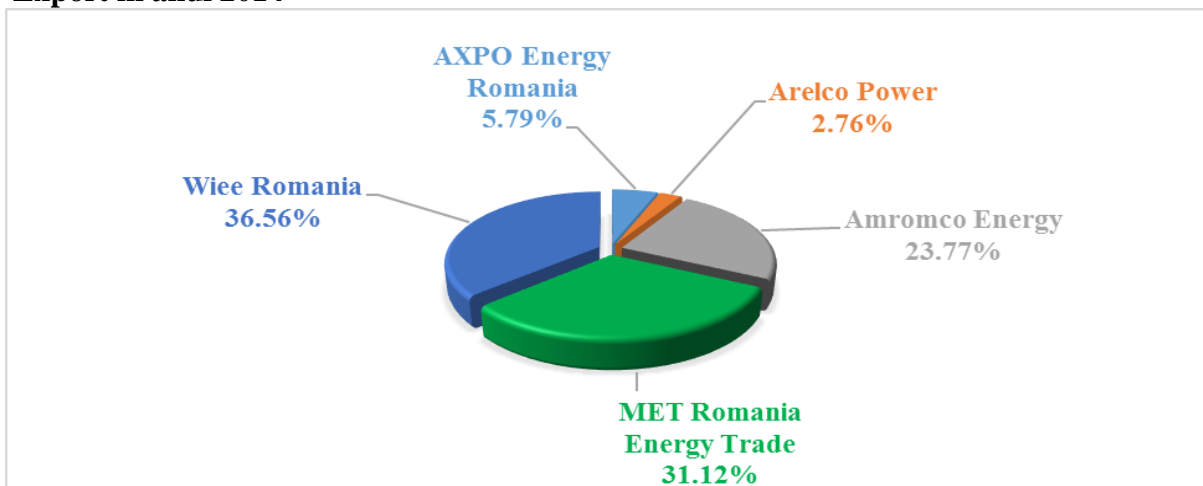

Bilanț fizic al gazelor naturale (comparativ cu anul precedent)

Consum	2013	2014	Diferența (MWh)	Diferența (%)	Diferența cumulat (%)
Ianuarie	19.878.823,515	18.188.596,633	-1.690.226,882	-8,50%	-8,50%
Februarie	15.865.787,683	16.171.231,990	305.444,307	1,93%	-3,87%
Martie	15.365.747,477	12.258.245,322	-3.107.502,155	-20,22%	-8,79%
Aprilie	9.335.881,082	9.460.905,945	125.024,863	1,34%	-7,23%
Mai	6.810.499,374	7.142.810,015	332.310,641	4,88%	-6,00%
Iunie	5.944.247,049	6.516.357,354	572.110,306	9,62%	-4,73%
Iulie	5.921.161,178	6.090.413,009	169.251,831	2,86%	-4,16%
August	6.107.539,886	5.208.611,742	-898.928,144	-14,72%	-4,92%
Septembrie	6.818.550,485	6.044.647,534	-773.902,951	-11,35%	-5,40%
Octombrie	10.078.204,301	10.114.396,638	36.192,337	0,36%	-4,83%
Noiembrie	12.198.085,819	13.853.447,150	1.655.361,334	13,57%	-2,86%
Decembrie	18.278.776,790	16.558.419,560	-1.720.357,230	-9,41%	-3,77%
Total	132.603.304,639	127.608.082,892	-4.995.221,747	-3,77%	

Export în anul 2014

Număr de clienți finali și structura consumului

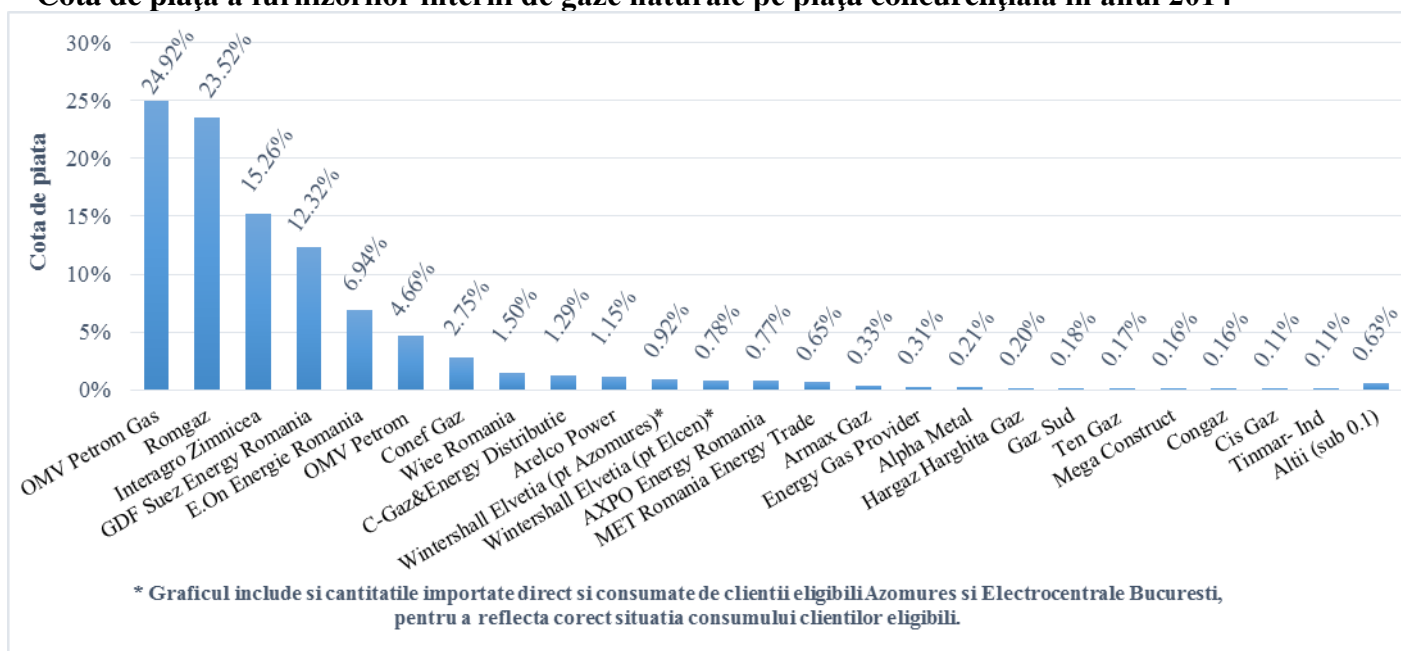
Clienți finali		Tip conectare consum	Nr. clienți	Consum - MWh	Pondere în total consum %	
Casnici		Clienți conectați la SNT	2	596,144	0,00%	
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	3.193.706	28.742.755,14	24,67%	
		Total Clienți casnici	3.193.708	28.743.351,28	24,67%	
Non-Casnici	Terțiari	Clienți conectați la SNT	17	18.953,41	0,02%	
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	44.404	5.042.036,69	4,33%	
		Total Alți Clienți terțiari	44.421	5.060.990,10	4,34%	
	Comerciali	Clienți conectați la SNT	67	2.402.847,43	2,06%	
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	106.123	7.122.670,97	6,11%	
		Total Clienți comerciali	106.190	9.525.518,40	8,17%	
	Secundari	Alți secundari	Clienți conectați la SNT	111	5.009.350,47	4,30%
			Clienți conectați în sistemul de distribuție	27.292	11.070.789,39	9,50%
			Total Alți Clienți secundari	27.403	16.080.139,86	13,80%
		Sectorul industriei chimice	Clienți conectați la SNT	3	1.417.972,36	1,22%
			Clienți conectați în sistemul de distribuție	164	2.260.250,51	1,94%
			Total Clienți din sectorul industriei chimice	167	3.678.222,87	3,16%
		Producători Energie Electrică/ Termică	Clienți conectați la SNT	8	1.113.560,85	0,96%
			Clienți conectați în sistemul de distribuție	631	4.037.754,98	3,46%
			Total Producători EET	639	5.151.315,83	4,42%
	Industriali	Alți industriali	Clienți conectați la SNT	5	4.109.619,19	3,53%
			Clienți conectați în sistemul de distribuție	0	0	0,00%
			Total Alți Clienți industriali	5	4.109.619,19	3,53%
Sectorul industriei chimice		Clienți conectați la SNT	5	18.540.928,33	15,91%	
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	0	0	0,00%	
		Total Clienți din sectorul industriei chimice	5	18.540.928,33	15,91%	
Producători Energie Electrică/ Termică		Clienți conectați la SNT	12	23.159.066,16	19,87%	
		Clienți conectați în sistemul de distribuție	9	2.481.829,75	2,13%	
		Total Producători EET	21	25.640.895,91	22,00%	
Total clienți Non-Casnici			178.851	87.787.630,48	75,33%	
TOTAL			3.372.559	116.530.981,756*	100,00%	

*Consum total livrat către clienții finali (nu include consum tehnologic, consum energetic și abateri datorate instrumentelor de măsură).

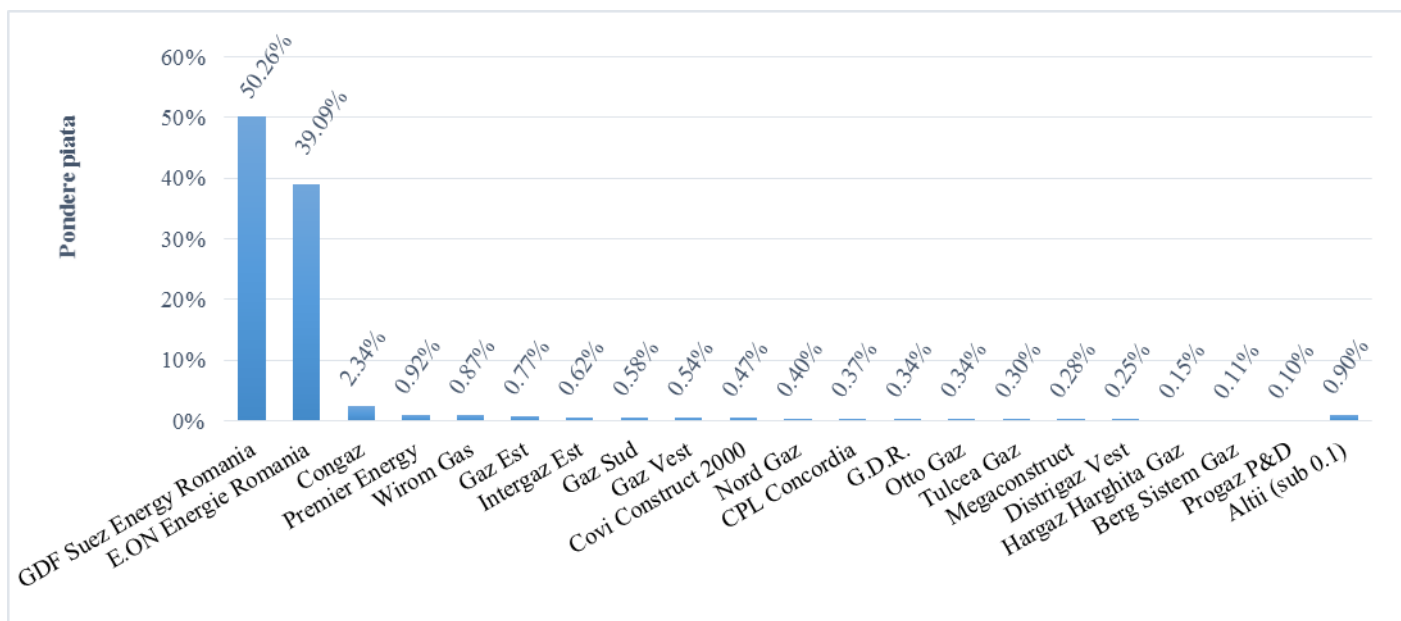
În anul 2014, ponderea cantităților consumate de clienții casnici din totalul consumului este de **24,67%**, iar numărul acestor clienți reprezintă **94,70%** din totalul clienților racordați la rețelele de gaze naturale.

Astfel, **5,30%** din totalul clienților racordați la rețelele de gaze naturale (SNT+Sistemele de distribuție) reușesc să consume **75,33%** din consumul total, aferent anului 2014.

Cota de piață a furnizorilor interni de gaze naturale pe piața concurențială în anul 2014

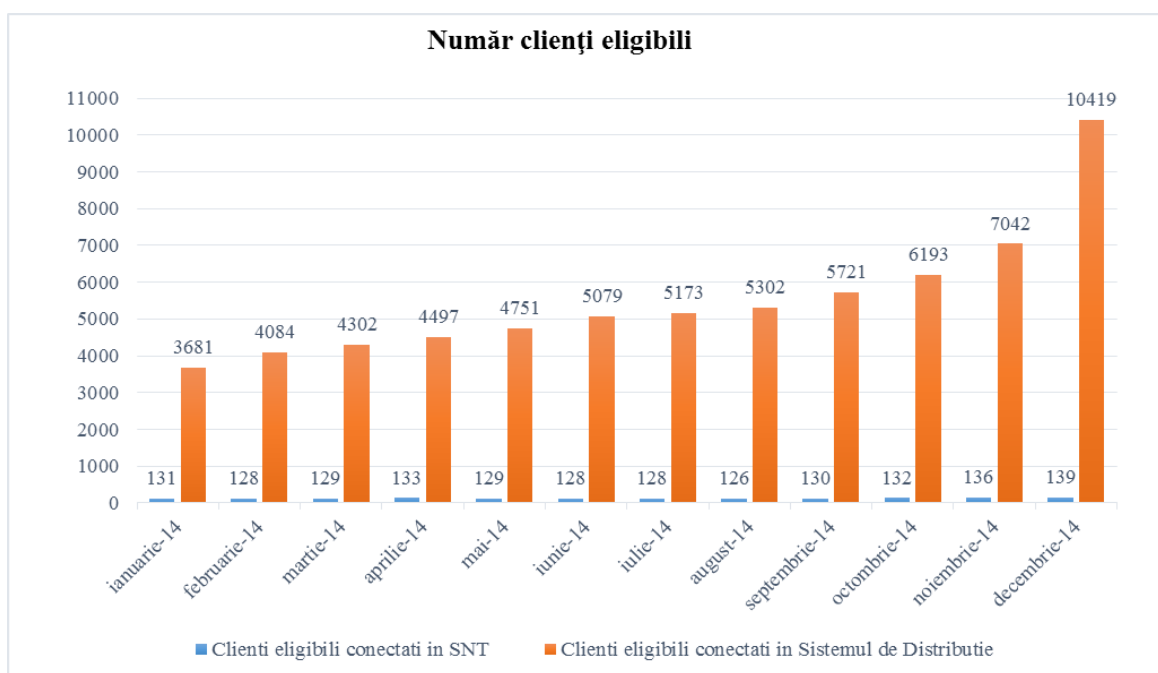
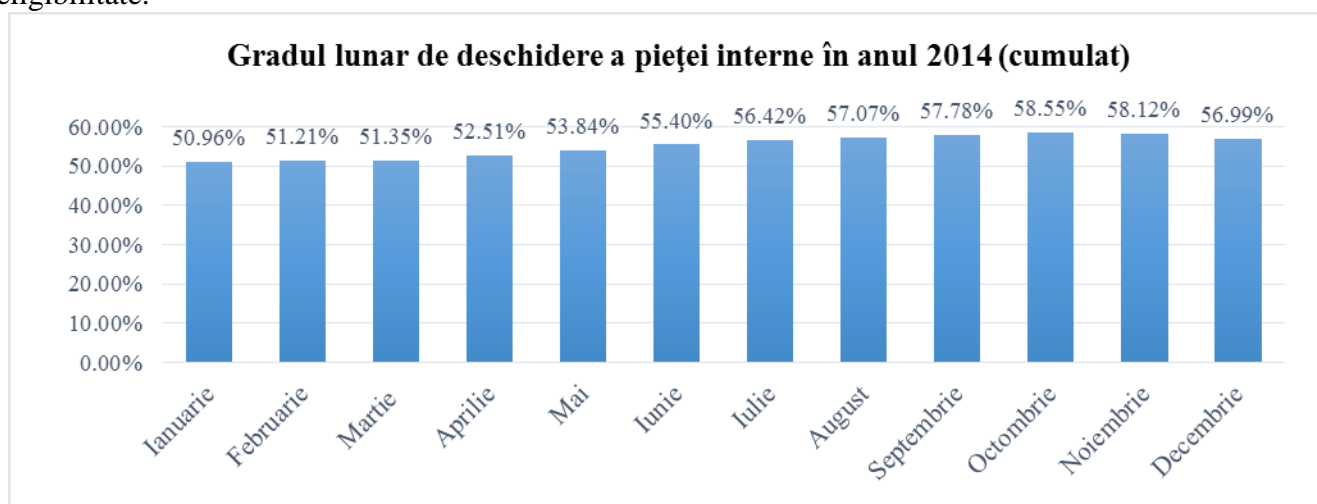

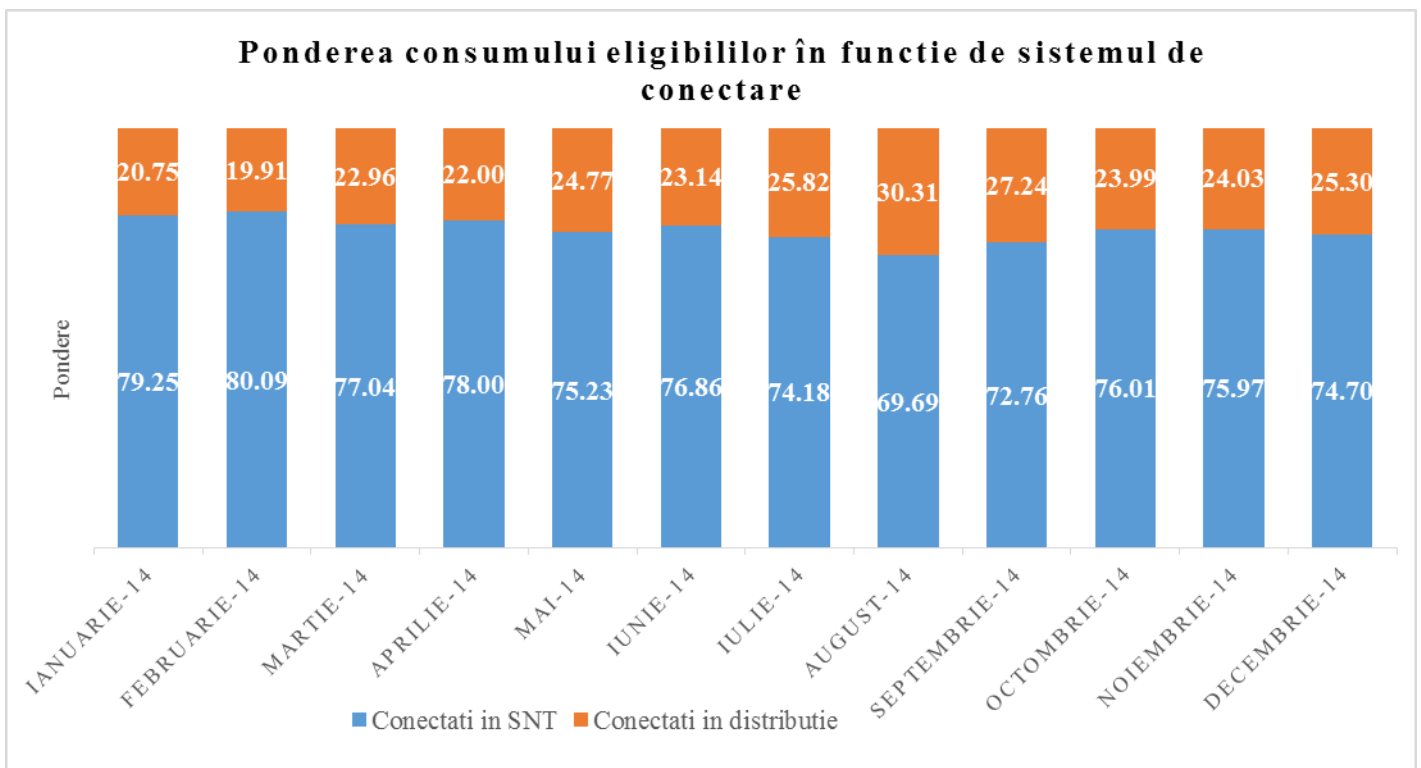
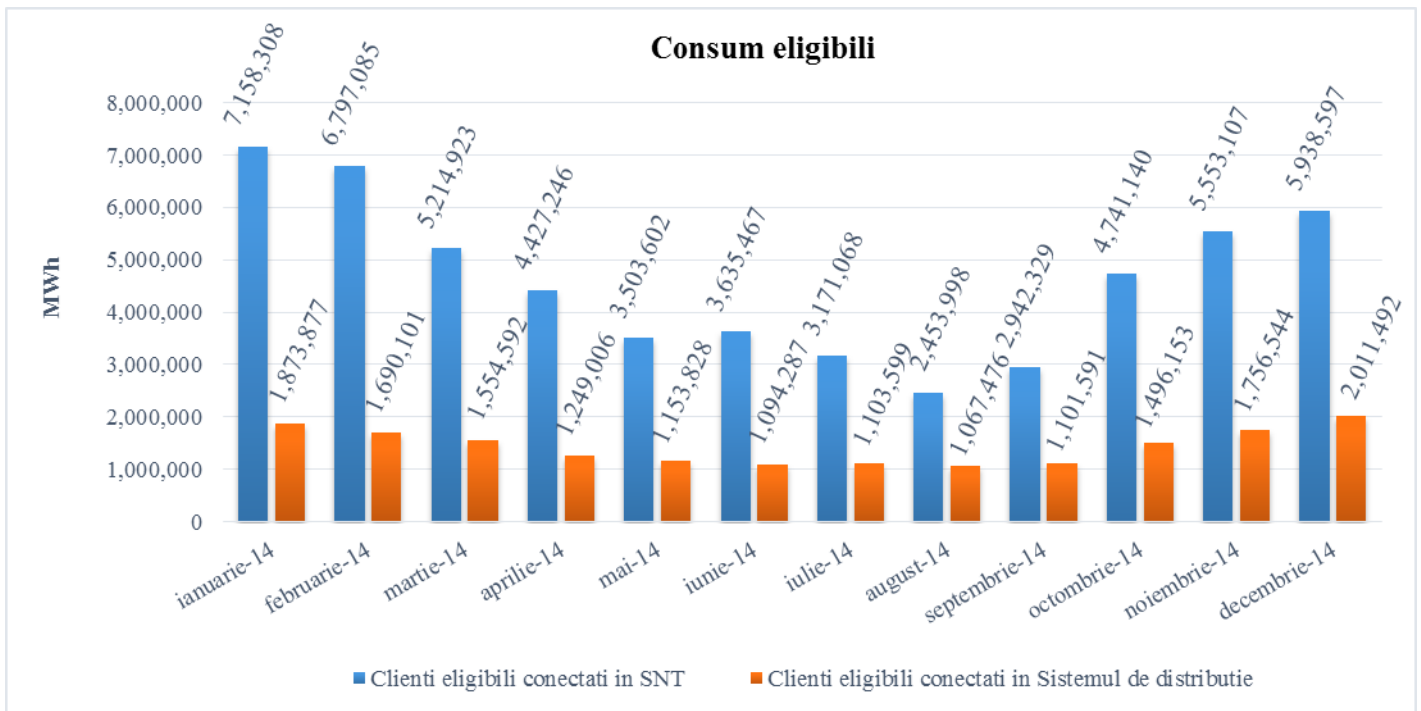
Ponderea furnizorilor pe piața reglementată în anul 2014

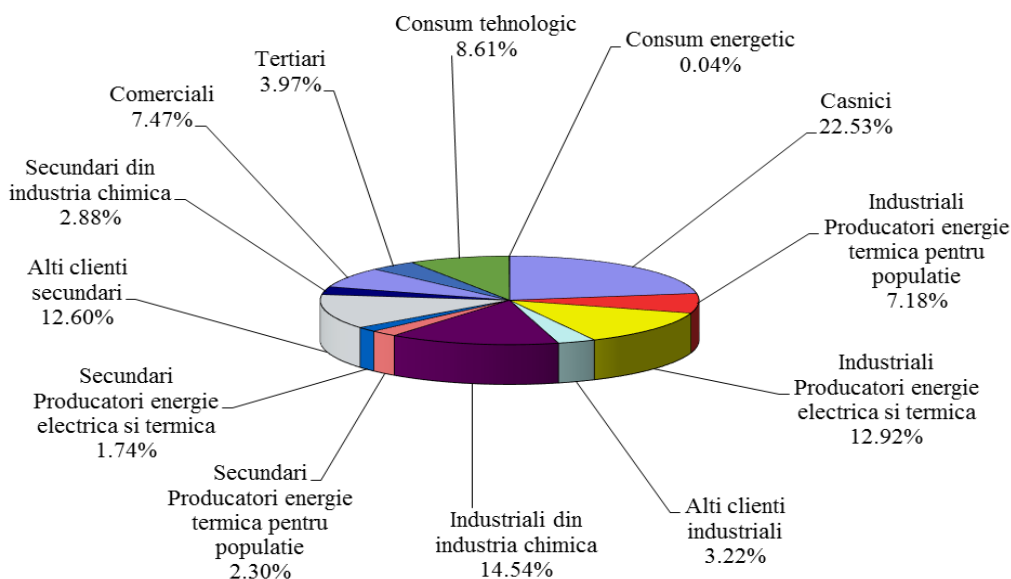
Piața gazelor naturale din România a fost deschisă gradual începând cu anul 2001. **La 1 ianuarie 2007 piața a fost deschisă integral pentru clienții noncasnici, iar la 1 iulie 2007 pentru toți clienții de gaze naturale.** Această măsură a conferit tuturor clienților de gaze naturale posibilitatea de a-și exercita dreptul la eligibilitate și a-și alege furnizorul. În același timp a fost menținută, și după liberalizarea integrală a pieței, furnizarea în regim reglementat la prețuri finale reglementate și, implicit, posibilitatea clienților, indiferent de consumul anual al acestora, de a opta pentru a rămâne în regim reglementat și de a nu-și exercita, prin urmare, dreptul la eligibilitate.

Potrivit Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, clienții finali nu mai au dreptul să revină la furnizarea reglementată dacă și-au exercitat dreptul de eligibilitate.

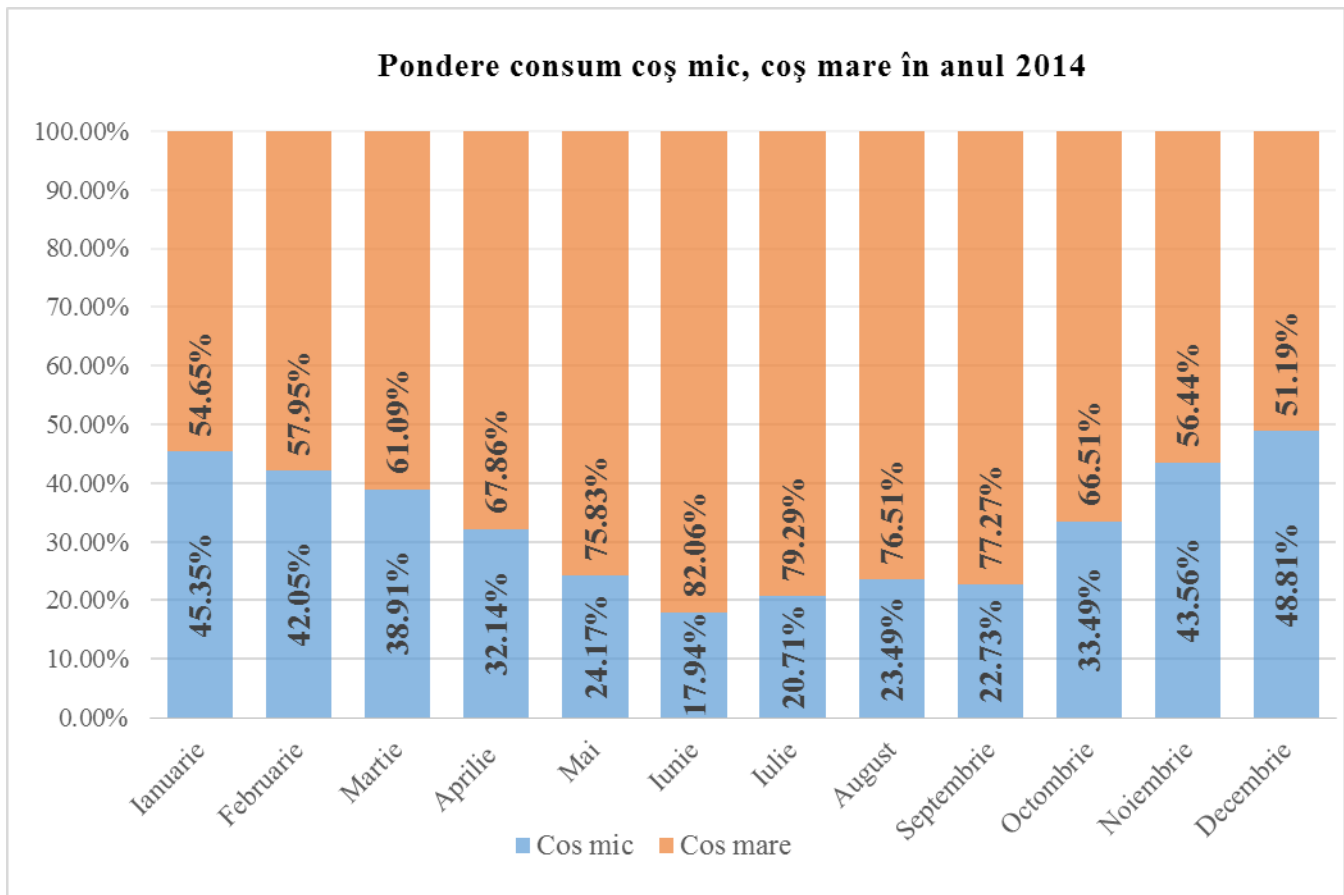

Structura cantităților de gaze naturale furnizate clienților finali în anul 2014

Luna 2014	Consum (MWh)		Total
	Coș mic	Coș mare	
Ianuarie	7.422.618,985	8.946.074,580	16.368.693,565
Februarie	6.104.744,618	8.412.620,527	14.517.365,145
Martie	4.293.930,162	6.742.371,835	11.036.301,997
Aprilie	2.667.895,299	5.634.135,295	8.302.030,594
Mai	1.506.468,819	4.725.799,211	6.232.268,030
Iunie	1.001.026,524	4.579.465,355	5.580.491,879
Iulie	1.009.308,279	3.864.901,298	4.874.209,577
August	958.969,462	3.122.642,084	4.081.611,546
Septembrie	1.106.196,438	3.760.367,612	4.866.564,050
Octombrie	2.792.546,162	5.545.687,633	8.338.233,795
Noiembrie	5.292.992,831	6.858.722,611	12.151.715,442
Decembrie	7.382.338,009	7.742.777,472	15.125.115,481
Total	41.539.035,588	69.935.565,513	111.474.601,101

* Diferența dintre totalul consumului și totalul aferent coșului mic și coșului mare reprezintă consumurile exceptate de la respectarea structurilor amestecurilor de gaze naturale stabilite/avizate de ANRE conform HG 870/2012 și consumurile tehnologice ale titularilor licențelor de distribuție a gazelor naturale și a titularului licenței de operare a Sistemului Național de Transport al gazelor naturale.

Indicii de concentrare ai pieței

Structura pieței oferă o bază inițială privind analiza gradului de concurență a participanților pe fiecare din piețele analizate.

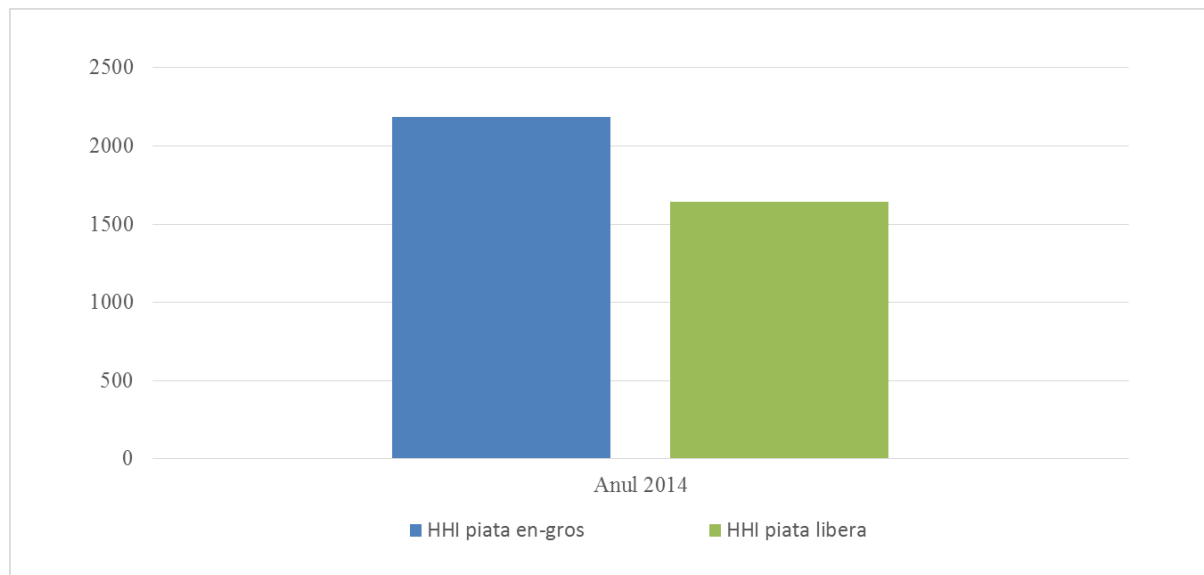
Indicatori de concentrare a pieței:

- **HHI, Indexul Herfindahl-Hirschman** = suma pătratelor cotelor de piață
Semnificația valorilor indicatorului este:

HHI < 1000	pieță neconcentrată;
1000 < HHI < 1800	concentrare moderată a puterii de piață;
HHI > 1800	concentrare ridicată a puterii de piață.
- **C3** = suma cotelor de piață ale celor mai mari trei participanți
Semnificația valorilor indicatorului este:

40% < C3 < 70%	concentrare moderată a puterii de piață;
C3 > 70%	concentrare ridicată a puterii de piață.

Indicii de concentrare ai pieței HHI, Indexul Herfindahl Hirschman

IV.4.2. EVOLUȚIA CADRULUI DE REGLEMENTARE AFERENT PIEȚEI DE GAZE NATURALE

În cursul anului 2014 a continuat procesul de elaborare, completare și dezvoltare a cadrului de reglementare necesar funcționării și dezvoltării pieței de gaze naturale, fiind supuse procesului de consultare publică și aprobate de ANRE următoarele reglementări:

Ordinul ANRE nr. 106/2014 privind modalitățile de informare a clienților finali de către furnizorii de gaze naturale cu privire la condițiile comerciale de furnizare a gazelor naturale

Având în vedere liberalizarea pieței interne de gaze naturale și dezvoltarea concurenței pe această piață, prin acest ordin se urmărește instituirea unui set de măsuri de ordin legislativ care să asigure accesul clienților finali la informațiile privind condițiile comerciale de furnizare a gazelor naturale, în etapa precontractuală și în etapa contractuală.

Reglementarea modalităților de informare a clienților finali de către furnizorii de gaze naturale cu privire la condițiile comerciale de furnizare a gazelor naturale oferă posibilitatea clienților finali de a dispune de o imagine de ansamblu, obținând prin intermediul acelor categorii de suporturi la care pot avea acces, informații clare, detaliate și actualizate cu privire la serviciile și prețurile oferite de către furnizorii de gaze naturale. Aceste modalități de informare permit clienților finali să beneficieze de un volum de informații corespunzător nevoilor lor, astfel încât să le fie asigurată posibilitatea de a alege în cunoștință de cauză furnizorul de gaze naturale, în contextul unei competiții sporite între furnizori.

Principalele obligații instituite în sarcina furnizorilor de gaze naturale sunt următoarele:

- elaborarea de oferte-tip pentru categoriile de clienți finali aflați în portofoliul propriu, care se încadrează în categoriile A1-A2 și B1-B4;

- informațiile minime pe care trebuie să le conțină ofertele-tip și modalitatea de publicare a acestora;
- informațiile minime pe care furnizorul are obligația să le includă în contractul încheiat cu clientul final de gaze naturale;
- punerea la dispoziția clientului final, în mod gratuit, a unei copii a contractului de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, înainte de încheierea sau confirmarea încheierii acestuia;
- notificarea clientului final cu privire la orice intenție de modificare a condițiilor/clauzelor contractuale, inclusiv cu privire la orice majorare a prețului/tarifului practicat și informarea acestuia cu privire la dreptul de a denunța contractul, în cazul în care nu acceptă noile condiții notificate;
- punerea la dispoziția clientului final, prin intermediul facturii și/sau a documentelor anexate acesteia, a informațiilor privind elementele componente ale prețului final, modul de determinare a consumului facturat, dreptul clientului final de a schimba furnizorul, modalitățile de transmitere a plângerilor, comparații între consumul actual al clientului final și consumul corespunzător aceleiași perioade a anului anterior, precum și informații privind conceptul de eficiență energetică;
- facturarea consumului de gaze naturale pe baza consumului real, cel puțin o dată la 6 luni.
- facturile și toate informațiile privind facturarea consumului de gaze naturale, precum și datele privind propriul consum se primesc de către clienții finali în mod gratuit.

Ordinul ANRE nr. 107/2014 pentru stabilirea unor măsuri privind furnizarea gazelor naturale la clienții noncasnici în perspectiva eliminării prețurilor finale reglementate

Având în vedere liberalizarea pieței interne de gaze naturale pentru clienții noncasnici la data de 1 ianuarie 2015, în conformitate cu prevederile art. 179 alin. (2), lit. a) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, prin acest ordin au fost instituite un set de măsuri de ordin legislativ cu privire la furnizarea gazelor naturale la clienții noncasnici, în perspectiva eliminării prețurilor finale reglementate pentru această categorie de clienți.

Prin acest act normativ s-a urmărit pe de o parte, informarea de către furnizori a clienților noncasnici din piața reglementată cu privire la etapele și implicațiile liberalizării pieței de gaze naturale pentru aceștia, prin intermediul unor notificări lunare în perioada noiembrie – decembrie 2014, iar pe de altă parte stabilirea regulilor privitoare la derularea raporturilor contractuale în care sunt implicați clienții noncasnici, pe fondul trecerii acestora de pe piața reglementată pe piața concurențială, în scopul asigurării continuității în furnizarea gazelor naturale în perioada sezonului rece pentru acei clienți noncasnici care nu au încheiat până la momentul liberalizării un contract de vânzare-cumpărare aferent furnizării negociate.

Astfel, au fost stabilite măsurile de informare ce se impun în vederea liberalizării pieței interne a gazelor naturale la data de 1 ianuarie 2015, respectiv notificarea lunară a clienților noncasnici de pe piața reglementată de către furnizorii acestora, în perioada 1 noiembrie – 31 decembrie 2014, cu privire la încetarea aplicabilității prețurilor reglementate începând cu data de 1 ianuarie 2015 și necesitatea încheierii până la 31 decembrie 2014 a contractelor de vânzare-cumpărare aferente furnizării gazelor naturale în regim negociat, oferta comercială propusă, precum și informații privind opțiunile clientului noncasnic în situația neacceptării ofertei propuse de furnizor.

Totodată, având în vedere că momentul liberalizării pentru clienții noncasnici este 1 ianuarie 2015, prin acest ordin este introdusă o perioadă de tranziție de 6 luni, respectiv 1 ianuarie – 30 iunie 2015, în care clienților noncasnici care, până la 31 decembrie 2014, nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate și nu au încheiat un contract de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, li se va asigura furnizarea gazelor în baza

contractelor de furnizare a gazelor naturale în vigoare la această dată, cu excepția prevederilor privind prețul final reglementat, iar prețul facturat acestora va fi prețul din oferta propusă de furnizor. Prin introducerea acestei perioade de tranziție se va asigura continuitatea furnizării gazelor naturale în perioada sezonului rece pentru acei clienți noncasnici care nu au încheiat până la momentul liberalizării un contract de vânzare-cumpărare aferent furnizării negociate.

ANRE monitorizează îndeplinirea de către furnizori a obligațiilor de notificare către toți clienții noncasnici din piața reglementată, precum și datele referitoare la activitatea de furnizare desfășurată în perioada de tranziție 1 ianuarie – 30 iunie 2015.

Ordinul ANRE nr. 53/2014 privind modificarea și completarea Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013

Modificările și completările aduse Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013, au avut în vedere, în principal, următoarele aspecte:

- eliminarea referirilor la dezechilibrul acumulat la nivelul unei săptămâni gaziere, în considerarea necesității reținerii numai a dezechilibrului zilnic, precum și reconsiderarea corespunzătoare a dispozițiilor incidente din cuprinsul Codului rețelei;
- crearea premiselor fluidizării procedurilor operaționale/comerciale prevăzute în Codul rețelei, prin dezvoltarea prevederilor referitoare la “punctele virtuale de intrare în/din SNT”, precum și a detalierii acestora, în mod defalcat, în raport de interfața cu sistemul adiacent;
- introducerea conceptului de „punct virtual de tranzacționare (PVT)”, definit ca și punct noțional în care utilizatorii de tețea (UR) notifică tranzacțiile cu gaze naturale din SNT, încheiate atât în scopul comercializării gazelor naturale, cât și în scopul echilibrării comerciale a portofoliilor proprii de clienți; în acest context, a fost avută în vedere, totodată, detalierea procedurilor care se pot aplica în punctul virtual de tranzacționare (PVT);
- prelungirea perioadei de testare prevăzută la art. 104 până la data de 1 iulie 2015;
- abrogarea expresă a Ordinului ANRE nr. 9/2010 pentru aprobarea punctelor virtuale aferente Sistemului național de transport al gazelor naturale.

Ordinul ANRE nr. 54/2014 privind unele măsuri pentru dezvoltarea pieței gazelor naturale

În contextul evoluțiilor cadrului legislativ european, concretizate în adoptarea codurilor de rețea europene referitoare la mecanismele de alocare a capacității în sistemele de transport al gazelor naturale, la procedurile de management al congestiilor și la echilibrarea sistemelor de transport al gazelor naturale, a apărut necesitatea implementării la nivel național a cerințelor din cadrul acestor reglementări europene, având în vedere atât opțiunile, cât și termenele-limită prevăzute de acestea. Având în vedere atât practicile actuale privind rezervarea de capacitate, nominalizarea/renominalizarea, alocarea și echilibrarea SNT, discutate și analizate, în vederea perfecționării acestora, în cadrul reuniunilor periodice ale Grupului de lucru constituit în scopul modificării și completării Codului rețelei pentru SNT, cât și necesitatea armonizării rapide a prevederilor Codului rețelei pentru SNT cu prevederile codurilor de rețea europene adoptate deja, s-a impus accelerarea procesului de reformulare a capitolelor relevante din cuprinsul Codului rețelei.

În acest sens, prin Ordinul ANRE nr. 54/2014 s-a urmărit stabilirea unor etape intermediare de reformulare a prevederilor Codului rețelei pentru SNT și a măsurilor necesare în acest sens, precum și evidențierea principiilor ce trebuie avute în vedere în cadrul acestui demers, astfel încât practicile actuale de rezervare de capacitate, nominalizare/renominalizare, alocare și echilibrare să poată fi aduse la un nivel ridicat de conformitate cu practicile promovate prin intermediul codurilor de rețea europene și să conducă la determinarea exactă a eventualelor dezechilibre provocate de către utilizatorii rețelei în urma utilizării sistemului de transport.

Ordinul ANRE nr. 62/2014 privind stabilirea obligatiei producatorilor si furnizorilor de gaze naturale de a incheia tranzactii pe pietele centralizate din Romania

Având în vedere prevederile OUG nr. 35/2014 pentru completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, în considerarea termenelor și obligațiilor legale instituite prin aceasta, ANRE a elaborat Ordinul privind stabilirea obligatiei producatorilor si furnizorilor de gaze naturale de a incheia tranzactii pe pietele centralizate din Romania, ordin prin care a fost instituită, pentru perioada iulie-decembrie 2014, pentru fiecare producător sau operator economic afiliat acestuia din sectorul gazelor naturale, obligația de a încheia tranzacții pe piețele centralizate din Romania, pentru vânzarea a minimum 20 % din cantitatea de gaze naturale din producția internă proprie destinată consumului intern pe piața concurențială, după deducerea din totalul producției interne a consumului tehnologic și a gazelor naturale destinate pieței reglementate.

Au fost exceptate, de asemenea, de la aplicabilitatea obligației menționate toate cantitățile de gaze naturale din producția internă proprie care fac obiectul contractelor de vânzare sau achiziție a gazelor naturale aferente pieței concurențiale, aflate în derulare la data intrării în vigoare a Ordinului nr. 62/2014, contracte perfectate de către producătorii de gaze naturale sau operatorii economici afiliați acestora, indiferent de cuantumul acestora.

În același timp, însă, pentru a evita situația în care producătorii de gaze naturale sau operatorii economici afiliați ar fi intenționat să-și indisponibilizeze producția internă proprie aferentă pieței concurențiale pentru anul 2015, prin semnare de noi contracte de vânzare/achiziție a gazelor naturale ori de acte adiționale la contractele în derulare, s-a specificat că aceste cantități nu pot depăși cumulativ 25% din cantitatea de gaze naturale din producția internă proprie destinată consumului intern din anul 2015.

Ordinul ANRE nr. 66/2014 pentru modificarea regulilor generale privind piata centralizata de gaze naturale, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 50/2013

În contextul obligațiilor instituite de prevederile OUG nr. 35/2014 pentru completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, (respectiv a obligației producătorilor de gaze naturale de a încheia tranzacții pentru vânzarea unei cantități minime de gaze naturale pe piețele centralizate de gaze naturale și a obligației furnizorilor de gaze naturale de a efectua tranzacții de vânzare sau cumpărare ale unor cantități minime de gaze naturale în cadrul piețelor centralizate de gaze naturale), principiul tranzacționării voluntare a gazelor naturale pe piața centralizată de gaze naturale nu a mai fost susținut decât parțial de prevederile actelor normative de nivel superior. Acest lucru a condus la necesitatea invalidării acestui principiu, astfel după cum acesta este prevăzut la art. 1 din Regulile generale privind piața centralizată de gaze naturale, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 50/2013, în scopul preîntâmpinării unor eventuale interpretări în contradictoriu ale prevederilor legislației primare și secundare în vigoare.

Totodată, în vederea eliminării unor situații problematice, revelate de experiența tranzacționării pe piețele centralizate pe parcursul ultimului an, precum și în vederea preîntâmpinării dezvoltării unor potențiale informații sensibile din punct de vedere comercial care ar fi putut împiedica ori denatura concurența pe piața de gaze naturale și/sau ar fi putut conduce la producerea de prejudicii participanților la piață, au fost reformulate, de asemenea, prevederile referitoare la informațiile publicate de către operatorii piețelor centralizate în sensul publicării listei participanților la sesiunile de licitație/tranzacționare numai în situația în care numărul acestora este de minimum trei participanți.

Ordinul ANRE nr. 67/2014 pentru modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 51/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piețele centralizate de gaze naturale administrate de Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange) S.A.

Propunerile de modificare și completare a conținutului Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piețele centralizate de gaze naturale administrate de Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange) S.A. au fost determinate, în principal, de faptul că Bursa Română de Mărfuri a dezvoltat și a intenționat să implementeze un sistem electronic de tranzacționare suplimentar platformei electronice deja existente, care să funcționeze în paralel cu aceasta din urmă. Noul sistem a fost dedicat în exclusivitate tranzacțiilor cu gaze naturale pe termen scurt, mediu și lung între operatorii economici, titulari de licențe de furnizare a gazelor naturale și prezenta o structură funcțională diferită, precum și elemente de noutate.

Astfel, principalele completări aduse Regulamentului aprobat prin Ordinul ANRE nr. 51/2013 au vizat aspecte și noțiuni specifice noului sistem electronic de tranzacționare, dintre care amintim:

- definirea conceptului de “whitelist”, utilizat pentru facilitarea tranzacționării prin eliminarea necesității prezentării de garanții de participare la licitații de către participanții la piața centralizată de gaze naturale incluși în această listă;
- crearea condițiilor pentru tranzacționarea de produse având o perioadă de livrare mai mică de o lună;
- precizarea cauzelor care pot determina întreruperea ședințelor de tranzacționare de către coordonatorul de ședință.

Au mai fost avute în vedere modificări ale prevederilor Regulamentului referitoare la executarea garanțiilor de participare la ședințele de tranzacționare și la destinarii sumelor obținute din garanțiile de participare executate, precum și modificarea prevederilor referitoare la publicarea rezultatelor ședințelor de tranzacționare astfel încât acestea să fie conforme cu modificările aduse de Ordinul ANRE nr. 66/2014 prevederilor Regulilor generale privind piața centralizată de gaze naturale, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 50/2013.

Ordinul ANRE nr. 68/2014 privind modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 52/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale administrată de Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale “OPCOM” S.A.

Principalele modificări aduse Regulamentului aprobat prin Ordinul ANRE nr. 52/2013 au vizat următoarele aspecte:

- crearea posibilității ca pe piața centralizată de gaze naturale administrată de OPCOM S.A. să fie supuse tranzacționării, în mod centralizat, transparent și nediscriminatoriu, utilizând mecanismul licitației publice, contracte bilaterale, propuse de către inițiatorii sesiunilor de tranzacționare, în conformitate cu cerințele tehnice, economice și comerciale ale acestora;
- extinderea ariei de cuprindere a conceptului de “participant la piața centralizată” și la nivelul clienților angro, al clienților finali de gaze naturale și al operatorilor economici din sectorul gazelor naturale care cumpără gaze naturale, oferind astfel și acestor categorii de participanți posibilitatea de a încheia tranzacții pentru achiziția de gaze naturale pe piața centralizată de gaze naturale administrată de OPCOM SA;
- stabilirea cadrului de organizare și desfășurare a sesiunilor de licitație publică în cazul în care participanții ce depun oferte inițiatoare propun utilizarea propriilor contracte;

Au mai fost avute în vedere modificări ale prevederilor Regulamentului referitoare la executarea garanțiilor financiare de participare la licitație și la destinarii sumelor obținute din garanțiile de financiare de participare executate, în contextul în care acestea stipulau că, în situația în care un participant la piața centralizată își retrage oferta înainte de data licitației, garanția de financiare de participare constituită de către acesta este executată și reținută, în proporție de 50% de către operatorul pieței centralizate de gaze naturale, chiar și în situația în care nu a fost primită nicio ofertă de răspuns.

Modificarea Regulamentului, în sensul creării posibilității tranzacționării contractelor bilaterale propuse de către inițiatorii sesiunilor de licitație și al introducerii posibilității clienților finali de a încheia tranzacții pentru achiziția de gaze naturale, a avut ca intenție încurajarea operatorilor economici din sectorul gazelor naturale, furnizori sau clienți finali, de a participa pe piețele centralizate de gaze naturale, fapt ce ar trebui să conducă, în timp, la creșterea lichidității piețelor de gaze naturale și la stabilirea unor referințe corecte de preț, în beneficiul tuturor participanților la piață.

Avizul ANRE nr 45/03.09.2014 al Procedurii de tranzacționare a gazelor naturale prin intermediul platformei de tranzacționare electronică deținută și administrată de BRM

Procedura a fost elaborată cu scopul de a oferi participanților la piața de gaze naturale un instrument de facilitare a tranzacțiilor comerciale care să asigure accesul rapid și transparent la sursele de gaze naturale, pentru participarea la tranzacționare pe platforma electronică STEG, operatorii nefiind obligați să constituie garanții bursiere. Procedura descrie condițiile privind înregistrarea și participarea la tranzacționare, modalitatea de organizare și administrare a tranzacțiilor comerciale cu gaze naturale în aplicația electronică STEG și cuprinde, de asemenea, prevederi care crează posibilitatea inițiatorului ordinului, dacă este cazul, de a bloca acei operatori economici cu care nu dorește, din motive întemeiate, să încheie tranzacții. Astfel, a fost introdus conceptul de “Whitelist” reprezentând grupul din care fac parte operatorii economici acceptați, numărul minim al acestora fiind de 4 participanți. Contractul de vânzare-cumpărare gaze naturale este anexat Procedurii, acesta devenind obligatoriu în cazul în care părțile nu convin asupra altor condiții contractuale.

Ordinul ANRE nr. 79/2014 pentru modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 15/2013 privind valorificarea cantităților de gaze naturale pe piața internă și modalitatea de stabilire/avizare a structurilor amestecului de gaze naturale

Având în vedere că, prin finalizarea construcției conductei de interconectare a Sistemului național de transport al gazelor naturale din România cu Sistemul de Transport al gazelor naturale din Republica

Moldova pe direcția Iași – Ungheni și punerea în funcțiune a acesteia până la finele lunii august 2014, urmau a fi asigurate condițiile tehnice pentru transportul gazelor naturale în ambele direcții între România și Republica Moldova și în contextul prevederilor acordurilor de asociere încheiate dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova și Ucraina, pe de altă parte, s-a impus adaptarea cadrului legislativ național la noul context de piață.

Astfel, prin modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 15/2013 privind valorificarea cantităților de gaze naturale pe piața internă și modalitatea de stabilire/avizare a structurilor amestecului de gaze naturale s-a urmărit modificarea legislației secundare relevante în vederea asigurării condițiilor necesare pentru derularea schimburilor comerciale transfrontaliere având ca obiect gazele naturale între România și țările învecinate, cu respectarea legislației europene și a acordurilor internaționale ratificate de țara noastră.

Ordinul ANRE nr. 88/2014 privind modificarea Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013

Principalele modificări aduse Codului rețelei pentru SNT aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013, au avut în vedere următoarele:

- eliminarea referirilor la determinarea și aplicarea tarifului pentru nerespectarea nominalizării (art. 49 alin (3), titlul secțiunii „Tarif de nerespectare a nominalizării” din cadrul capitolului V „Administrarea contractelor de transport”, art. 98, Tabelul 5 - „Limite de toleranță pentru stabilirea tarifului de nerespectare a nominalizării”, art. 105 alin. (1) lit. b), pct. ii);
- prelungirea perioadei de testare prevăzută la art. 104 din Codul rețelei pentru SNT până la data de 1 octombrie 2015.

Ordinul ANRE nr. 118/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a obligației producătorilor și furnizorilor de gaze naturale de a încheia tranzacții pe piețele centralizate de gaze naturale din România

Având în vedere faptul că Ordinul ANRE nr. 62/2014, a prevăzut doar obligația producătorilor de gaze naturale sau a operatorilor economici afiliați acestora de a încheia tranzacții pe piețele centralizate din România pentru vânzarea unei cantități minime de gaze naturale din producția proprie pentru lunile iulie-decembrie 2014, în aplicarea prevederilor OUG nr. 35/24.06.2014 pentru completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, s-a impus elaborarea Metodologia de stabilire a obligației producătorilor și furnizorilor de gaze naturale de a încheia tranzacții pe piețele centralizate din România, pentru perioada 1 ianuarie 2015 - 31 decembrie 2018.

Astfel, Ordinul ANRE nr. 118/2014 prevede, pentru producătorii sau operatorii economici afiliați acestora, obligația de a încheia, în cursul anului 2015, tranzacții pe piețele centralizate de gaze naturale din România pentru vânzarea unei cantități de gaze naturale de minim 35% din producția internă proprie destinată consumului intern ce va fi înregistrată în același an (2015).

În cazul furnizorilor licențiați, alții decât cei care dețin și calitatea de producător de gaze naturale – titular de acord petrolier, Ordinul ANRE nr. 118/2014 prevede obligația acestora de a încheia, în cursul anului 2015, tranzacții pe piețele centralizate de gaze naturale din România pentru vânzarea/cumpărarea unei cantități de gaze naturale de minim 30% din cantitatea totală de gaze naturale comercializată de fiecare astfel de furnizor, pe piața concurențială, în anul 2015.

Pentru perioada 2016-2018 este prevăzută o descreștere graduală, în fiecare an, a procentelor reprezentând obligațiile de tranzacționare ce revin producătorilor și furnizorilor de gaze naturale, având în vedere ipoteza potrivit căreia participarea voluntară pe piețele centralizate de gaze naturale a acestora va cunoaște o intensificare ca urmare a constatării beneficiilor conferite de tranzacționarea transparentă a gazelor naturale în cadrul acestor piețe.

De asemenea, ordinul prevede ca producătorii de gaze naturale, titulari de acorduri petroliere, să asigure îndeplinirea obligației de vânzare a unei cantități de gaze naturale din producția proprie destinată consumului intern prin încheierea a cel puțin 10 tranzacții într-un an în cadrul piețelor centralizate de gaze naturale din România.

Ordinul ANRE nr. 143/2014 privind unele măsuri pentru implementarea Regulamentului (UE) nr. 984/2013 al Comisiei din 14 octombrie 2013 de stabilire a unui cod al rețelei privind mecanismele de alocare a capacității în sistemele de transport al gazelor și de completare a Regulamentului (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului

Având în vedere intenția celor doi operatori de transport și de sistem din România și Ungaria – S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. Mediaș și FGSZ Ltd. Ungaria – de a derula o primă licitație pentru rezervarea de capacitate comasată în punctul de interconectare Csanadpalota în data de 10 decembrie 2014, a apărut necesitatea completării cadrului de reglementare național cu o serie de prevederi specifice implementării proiectului pilot, referitoare la produsul de capacitate oferit, la termenii și condițiile generale aferente contractelor de transport ce urmează a fi încheiate prin intermediul mecanismului de alocare de capacitate prin licitații, precum și la modalitatea de stabilire a limitei de credit acordate utilizatorilor de rețea ce intenționează să participe la licitațiile pentru alocarea de capacitate.

Astfel, Ordinul ANRE nr. 143/2014 a avut în vedere următoarele elemente principale:

- stabilirea perioadei de aplicabilitate a prevederilor ordinului, precum și a produselor de capacitate oferite prin intermediul licitațiilor organizate în cadrul Platformei Regionale de Rezervare de Capacitate - RBP - în perioada de aplicabilitate, respectiv capacitate grupată fermă lunară standard de transport în punctul de interconectare Csanadpalota, pe ambele direcții de vehiculare a gazelor naturale, respectiv România – Ungaria și Ungaria – România;
- definirea termenilor și condițiilor generale aferente contractelor de transport al gazelor naturale încheiate în urma derulării licitațiilor pentru acordarea capacității grupate în punctul de interconectare Csanadpalota, având în vedere specificul produselor de capacitate oferite, mecanismul de rezervare de capacitate prin intermediul licitațiilor desfășurate online, regulile specifice de operare a RBP, precum și cerințele financiare necesare a fi îndeplinite de către utilizatorii de rețea interesați în a efectua rezervarea de capacitate prin utilizarea RBP, în contextul în care acestea nu sunt prevăzute în mod expres în cuprinsul Codului rețelei pentru SNT, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul ANRE nr. 160/2014 privind modalitatea de stabilire a structurii amestecului de gaze naturale pentru clienții casnici și clienții noncasnici producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației

În contextul modificărilor și a completărilor aduse prin Legea nr. 174/2014, în speță modificarea dispozițiilor art. 181 din Legea nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la stabilirea structurilor de amestec de gaze naturale intern/import, s-a impus reconsiderarea corespunzătoare a Ordinului ANRE nr. 15/2013 privind valorificarea cantităților de gaze naturale pe piața internă și modalitatea de stabilire/avizare a structurilor amestecului de gaze naturale, cu modificările și completările ulterioare. Având în vedere volumul semnificativ de modificări și completări aduse actului normativ de bază, s-a optat pentru varianta unui nou act normativ, cu abrogarea expresă a reglementării anterioare, respectiv a Ordinului nr. 15/2013. Principalele aspecte de noutate, introduse prin Ordinul ANRE nr. 160/2014, vizează:

- reglementarea modalității de stabilire de către ANRE a unei singure structuri de amestec intern/import atât pentru clienții casnici, cât și pentru clienții noncasnici producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației;
- stabilirea lunară, de către ANRE, a structurii de amestec intern/import, până la data de 30 iunie 2021, în considerarea Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali, stabilit de către Guvern, precum și în conformitate cu graficul de eşalonare a prețurilor producătorilor;
- dispozițiile procedurale referitoare la stabilirea lunară a structurilor de amestec de gaze naturale.

Ordinul ANRE nr. 161/2014 pentru aprobarea Metodologiei de alocare a cantităților de gaze naturale rezultate din activitatea de producție necesare acoperirii consumului clienților casnici și producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației

Luând în considerare prevederile Legii nr. 174/2014 privind aprobarea OUG nr. 35/2014 pentru completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, act normativ care a avut în vedere, printre altele, amendarea art. 124 alin. (1), lit. e), în sensul modificării categoriilor de clienți pentru consumul cărora producătorii de gaze naturale au obligația să pună cu prioritate la dispoziția furnizorilor acestora cantitățile de gaze naturale rezultate din activitatea de producție, s-a impus modificarea corespunzătoare a legislației secundare. În acest context a fost abrogat Ordinul ANRE nr. 24/2013 și emis Ordinul ANRE nr. 161/2014 pentru aprobarea Metodologiei de alocare a cantităților de gaze naturale rezultate din activitatea de producție necesare acoperirii consumului clienților casnici și producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației.

Principalele măsuri avute în vedere de prevederile Metodologiei au fost:

- asigurarea tratamentului nediscriminatoriu între consumatorii casnici de gaze naturale și producătorii de energie termică (în privința alocării exclusiv a cantităților de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică destinată consumului populației);
- stabilirea dispozițiilor procedurale referitoare la transmiterea datelor și a estimărilor relevante, în relația dintre furnizorii de gaze naturale și producătorii de energie termică și Direcția Operator Piață Gaze Naturale din cadrul SNTGN TRANSGAZ S.A. Mediaș;
- determinarea, de către ANRE, a cantităților totale de gaze naturale rezultate din activitatea de producție pe care producătorii au obligația de a le pune la dispoziția furnizorilor și producătorilor de energie termică, în scopul asigurării necesarului de consum curent și al constituirii stocului minim pentru clienții casnici și pentru producătorii de energie termică.

V. EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

În domeniul eficienței energetice ANRE a desfășurat activități specifice privind: aplicarea legislației actuale pentru promovarea eficienței energetice și elaborarea reglementărilor secundare; activități de autorizare auditori energetici/atestare manageri energetici; activități în cadrul proiectelor finanțate din Programul Energy Intelligent Europe; activități de participare la grupuri de lucru interne și internaționale.

Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, care modifica Directivele 2009/125/CE și 2010/30/UE și abroga a Directivele 2004/8/CE și 2006/32/CE, a fost transpusa în legislația națională prin **Legea nr. 121/2014 privind eficiența energetică**.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, în cadrul ANRE, a fost înființat **Departamentul pentru eficiență energetică**, prin Ordinul ANRE nr. 95/2014, publicat în MO nr. 737/2014.

Atribuțiile și responsabilitățile principale ale **Departamentului pentru eficiență energetică** prevăzute de prevederile alin. 2 ale art. 3 al Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică sunt următoarele:

- a) elaborarea propunerilor de politici și legislație secundară în domeniul eficienței energetice;
- b) monitorizarea stadiului implementării Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice și a programelor aferente de îmbunătățire a eficienței energetice la nivel național, precum și a economiilor de energie rezultate în urma prestării de servicii energetice și a altor măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice;
- c) asigurarea supravegherii pieței de echipamente și aparate pentru care există reglementări specifice privind eficiența energetică și proiectarea ecologică;
- d) transmiterea către Guvern, în vederea informării Comisiei Europene, până la data de 30 aprilie a fiecărui an, începând cu anul 2015, a unui raport privind progresul înregistrat în îndeplinirea obiectivelor naționale de eficiență energetică, întocmit în conformitate cu anexa nr. 11, partea 1;
- e) autorizarea auditorilor energetici din industrie și atestarea managerilor energetici.

REGLEMENTĂRI TEHNICE

În cadrul programului de reglementări pentru anul 2014 au fost realizate următoarele reglementări:

1. Regulamentul pentru atestarea managerilor energetici și agreerea societăților prestatoare de servicii energetice și Regulamentul pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie, aprobat prin Decizia ANRE/DEE nr. 2794/17.12.2014, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I nr. 25 din data de 13.01.2015.

2. Ghidul de elaborare a auditului energetic aprobat prin **Decizia ANRE nr. 2123/2014**

În luna decembrie 2014, prin **Decizia ANRE/DEE nr. 2794/17.12.2014**, a fost aprobat **Regulamentul pentru atestarea managerilor energetici și agreerea societăților prestatoare de servicii energetice și Regulamentul pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie**.

În temeiul dispozițiilor art.3 alin. (2) lit. g) din **Legea nr.121/2014 privind eficiența energetică, Departamentul pentru eficiență energetică** din cadrul ANRE are responsabilitatea de a atesta manageri energetici și de a autoriza auditori energetici.

În contextul art. 9 alin. (13) din **Legea 121/2014 privind eficiența energetică** s-a impus introducerea cerințelor și a condițiilor pentru atestarea managerilor energetici pentru localitățile cu peste 20.000 locuitori.

Regulamentul pentru atestarea managerilor energetici și agreerea societăților prestatoare de servicii energetice și Regulamentul pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie aduc față de regulamentele aprobate prin **Ordinul ANRE nr.38/2013**, următoarele elemente noi:

- precizări privind criteriile minime care trebuie respectate la elaborarea auditurilor energetice - cerință impusă de Directiva UE/27/2012 și implicit de Legea 121/2014 privind eficiența energetică;
- condiții de agreere pentru formatorii profesionali care organizează cursuri de specialitate în domeniul elaborării auditurilor energetice și respectiv domeniul managementului energetic;
- la solicitarea operatorilor economici au fost introduse noi domenii de licență, eligibile pentru atestarea managerilor energetici: inginerie electronică și telecomunicații, ingineria transporturilor, ingineria materialelor; ingineria mediului;
- a fost inserată Lista de echipamente care include minimum de aparate necesare efectuării măsurătorilor la elaborarea auditurilor energetice;
- au fost revizuite condițiile de suspendare și retragere ale autorizațiilor de auditori energetici și atestatelor de manageri energetici;
- au fost introduse obligații de raportare pentru managerii energetici care prestează activitatea ca și PFA și obligații de raportare pentru societățile prestatoare de servicii energetice;
- au fost introduse cerințele și condițiile pentru atestarea managerilor energetici pentru localitățile cu peste 20000 locuitori.

ACTIVITATEA AUDITORILOR SI MANAGERILOR ENERGETICI

Managementul energetic, aplicat într-o societate economică, are ca principal obiectiv asigurarea unui consum judicios și eficient al energiei, în scopul maximizării profitului prin minimizarea costurilor energetice, mărind în acest mod competitivitatea pe piață a societății.

Serviciile de management energetic prezintă o importanță majoră în cadrul unei societăți economice în monitorizarea consumurilor energetice și reducerea costurilor aferente acestora prin implementarea unui ***plan de îmbunătățire a eficienței energetice ce conține măsuri de eficiență energetică care să conducă la economii de energie măsurabile și cu efecte vizibile în scăderea costurilor cu energia.***

Acest lucru este posibil fie prin angajarea unui manager energetic atestat de ANRE în cadrul societății respective, fie prin încheierea unui contract de management energetic cu o persoană fizică autorizată (PFA) atestată de către ANRE sau cu o societate prestatoare de servicii energetice, care are angajat cel puțin un manager energetic atestat de ANRE.

Astfel prin asigurarea unui management energetic eficient, operatorii economici vor beneficia de:

- Creșterea eficienței energetice și reducerea consumurilor de energie, în scopul reducerii costurilor;
- Responsabilizarea diferitelor compartimente din cadrul societății pe probleme energetice specifice și realizarea unei bune comunicări între compartimente;
- Dezvoltarea și utilizarea unui sistem de monitorizare a consumurilor energetice
- Raportarea consumurilor și dezvoltarea unor strategii specifice de optimizare a consumurilor
- Identificarea metodelor de reducere a costurilor printr-un termen scurt de recuperare a investițiilor
- Asigurarea funcționării în parametrii optimi a instalațiilor
- Dezvoltarea interesului tuturor angajaților în utilizarea eficientă a energiei și educarea lor prin programe specifice de reducere a pierderilor de energie;
- Asigurarea siguranței în alimentare a instalațiilor energetice.

Evaluarea managementului energetic din analiza multor programe de management energetic implementate în diferite sectoare de activitate a demonstrat că:

- se pot obține economii de energie și bănești de 5-15%, în timp foarte scurt, cu costuri minime sau chiar fără costuri, doar prin aplicarea unui management energetic agresiv;
- se pot obține economii de energie și bănești de până la 30%, cu costuri mici și medii, cu o perioadă scurtă de amortizare. Aplicarea unor astfel de măsuri este frecventă,
- prin realizarea unor investiții cu costuri mari în tehnologii și echipamente moderne se pot obține economii de 50-70%, perioadele de amortizare ajungând în aceste cazuri până la 5-6 ani.

Activitatea de autorizare auditori energetici /atestare manageri energetici desfășurată susține promovarea și dezvoltarea unui sistem care să asigure disponibilitatea unor audituri capabile să pună în valoare potențialul de economisire energetic al consumatorului final de energie.

Numărul relevant de auditori energetici autorizați anual, indică deschiderea pieței de servicii energetice, oferind posibilitatea consumatorilor finali de energie de a efectua un audit energetic conform prevederilor legale. Prin informațiile privind tipul autorizațiilor și datele de contact ale persoanelor autorizate de ANRE disponibile pe site-ul ANRE este asigurat accesul liber, necondiționat al părților interesate.

Criteriile minime transparente și nediscriminatorii pentru auditurile energetice impuse prin **Regulamentul de autorizare a auditorilor energetici** constituie o premisă pentru elaborarea unor lucrări de calitate care să conducă la identificarea de măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice la consumatorul final și la atingerea țintelor de economii de energie asumate de către România prin Planurile Naționale de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice.

De-a lungul procesului de atestare a managerilor energetici prin discuțiile purtate cu managerii energetici desemnați de consumatorii finali de energie, a rezultat că cel mai important lucru pentru asigurarea succesului unui program de management energetic este angajarea în realizarea programului a managementului de vârf. Fără această angajare, obiectivele programului nu vor putea fi atinse. Astfel, rolul managerului energetic în angajarea echipei manageriale la realizarea programului este crucial.

Pot exista două situații cu șanse egale de a demara un program de management energetic:

- în prima situație echipa managerială decide că este necesar un program de management energetic și decide implementarea acestuia. În acest caz managerul energetic trebuie să reacționeze într-un mod responsabil;

- în a doua situație angajatul cu responsabilități energetice a decis să convingă echipa managerială de necesitatea implementării unui program de management energetic, fapt ce determină reacționarea în mod agresiv a acestuia.

Cel mai bun mod de a convinge echipa managerială de necesitatea unui program de management energetic este de a prezenta rezultate prin calcule de eficiență energetică și analiză statistică a consumurilor și costurilor.

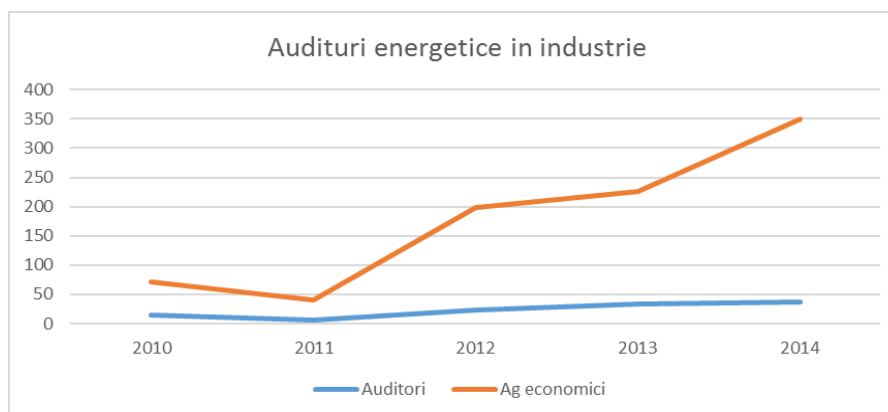
Pentru perioada 2010 – 2014 situația elaborării auditurilor este prezentată mai jos:

An	Auditori PJ care au elaborat audituri energetice	Ag. economici care au realizat audituri energetice	Măsuri de eficiență energetică	Economii de energie estimate (tep)	Costuri estimate (mii lei)
2010	14	72	275	176.200	1.628.212
2011	6	41	103	112.171	128.813
2012	23	198	564	406.652	1.791.466
2013	33	226	701	196.705	663.684
2014	37	349	432	26.795	115.461

Interesant în tabelul de mai sus este relația dintre măsurile de eficiență energetică rezultate din auditurile energetice și economiile de energie estimate. Astfel în 2010 la un număr de 275 de măsuri de eficiență energetică corespunde o economie de energie estimată la 176.200 tep, în timp ce în 2014 la 432 de măsuri de eficiență energetică corespunde o economie de 26.795 tep.

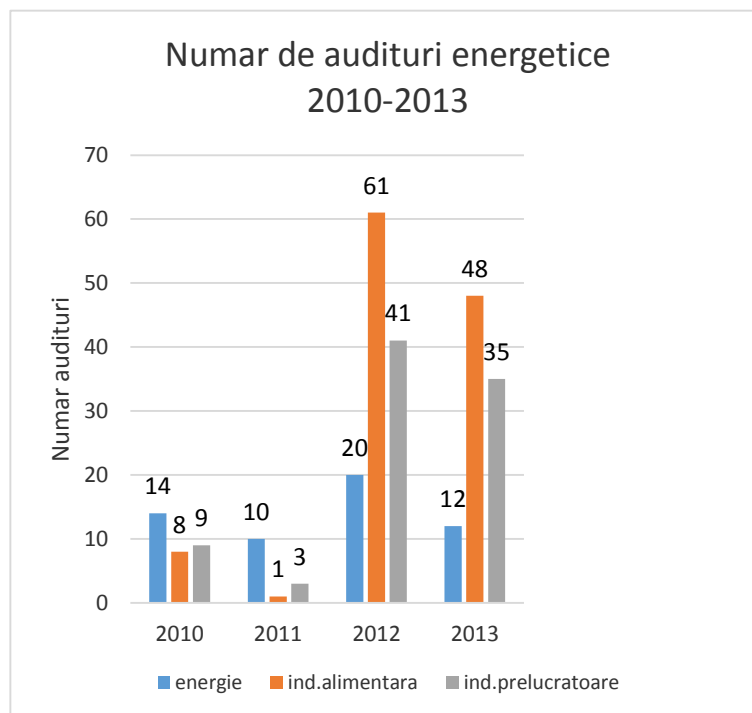
Există mai multe explicații care se pot da acestei evoluții:

- măsurile prognozate în anul 2010 au fost măsuri investitoriale puternice (re tehnologizări, înlocuiri de utilaje, etc.) cu impact mare în economia de energie, fapt dovedit și de sumele investite;
- pe măsura ce numărul de măsuri de eficiență crește economia de energie scade, fapt atestat și de sumele prevăzute a fi investite. Această situație se poate explica prin faptul că operatorii au recurs la măsuri de „low cost” sau „no cost”, fie măsurile sunt de genul „înlocuirea iluminatului exterior prin utilizarea led-urilor”, investiții cu costuri mici dar și cu economii reduse. Această orientare decurge și din criza economică instalată după 2010 și care a condus la reducerea veniturilor operatorilor economici, dar și faptul că la unii operatori investițiile în eficiență energetică nu se mai justifică economic.

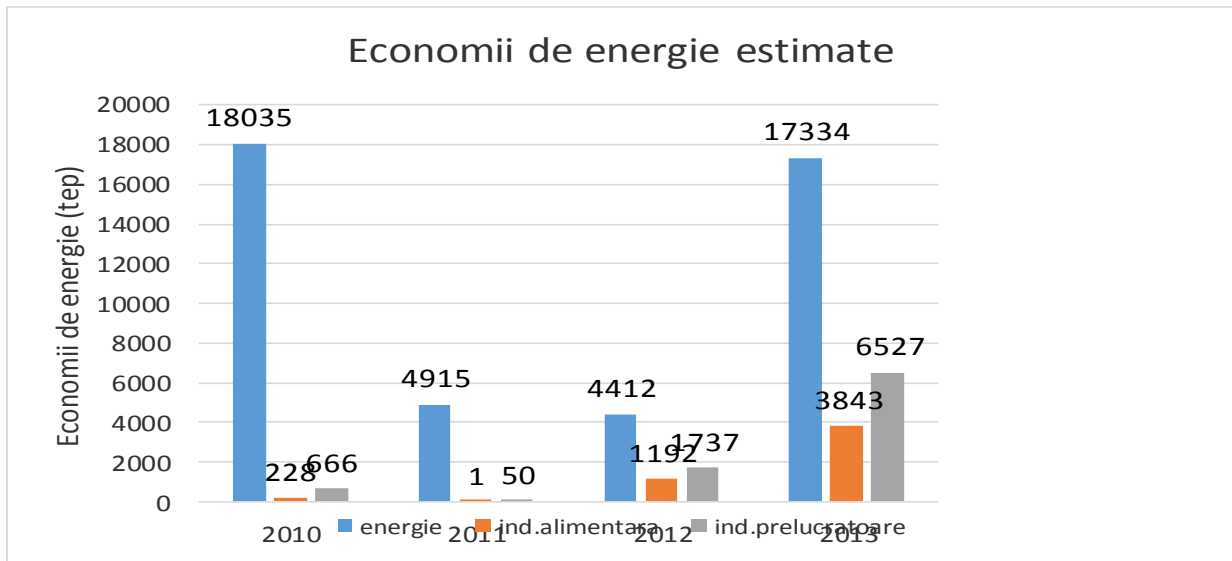

În perioada 2010-2014 numărul auditurilor energetice solicitate de operatorii economici din industrie a crescut semnificativ. Dintre factorii care au dus la această creștere enumerăm: aplicarea legislației de eficiență energetică, evoluția ascendentă a prețului la energie electrică și gaze naturale, conștientizarea consumatorului final de energie și implicit schimbarea comportamentului. Ca urmare a dezvoltării mecanismului cerere-ofertă în perioada 2010-2014 a crescut și numărul autorizațiilor de auditori energetici persoane fizice și juridice.

Se remarcă o creștere spectaculoasă a numărului de audituri energetice realizate în perioada 2012-2013 comparativ cu perioada 2010-2011 pentru industria alimentară, industria prelucrătoare și sectorul energetic. Conștientizarea consumatorilor este unul din principalele motive ale acestui trend, dar și continuarea creșterii a prețurilor la energie electrică și gaze naturale.

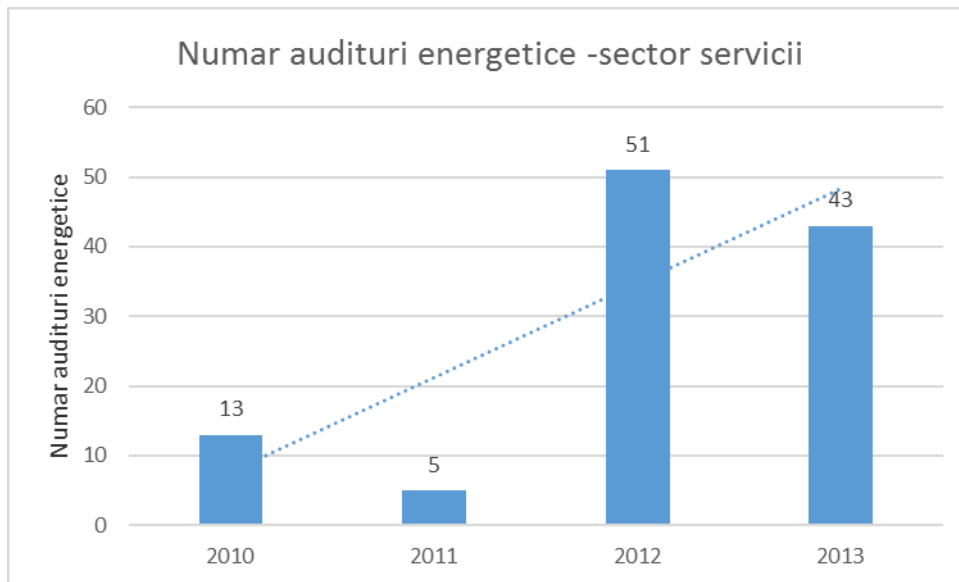

Număr de audituri energetice realizate pe 3 sectoare industriale în perioada 2010-2013

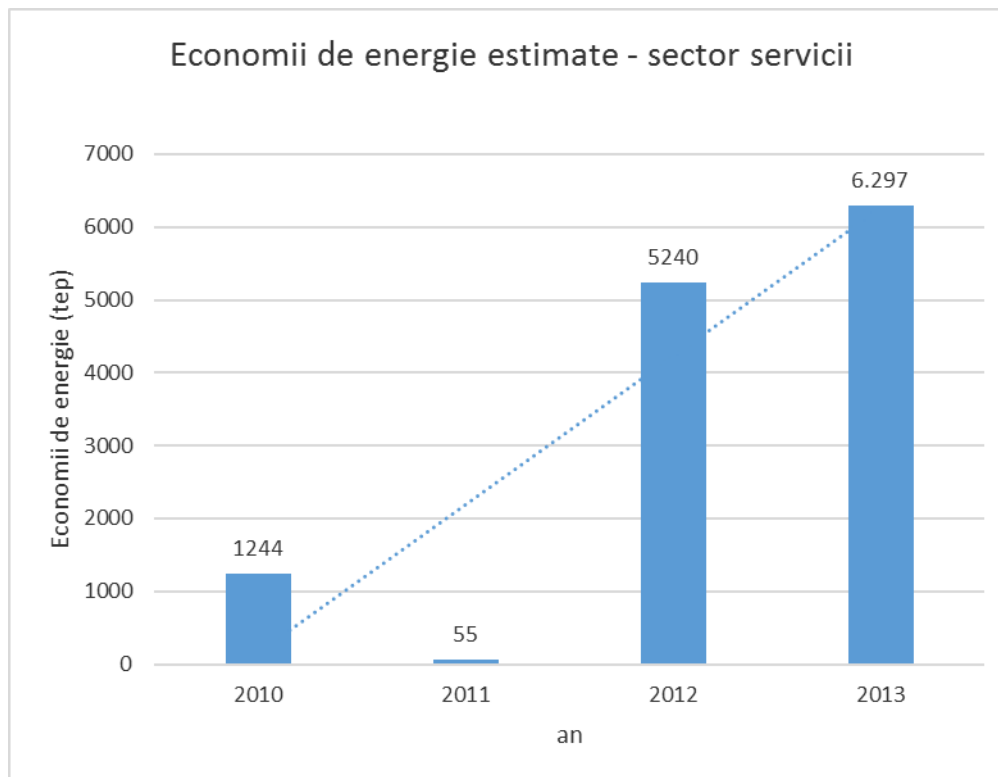
Economii de energie estimate

Economiile de energie estimate rezultate în urma auditurilor energetice pentru anul 2013, au de asemenea o creștere semnificativă față de perioada 2010 - 2011. Valoarea de maxim înregistrată în anul 2010 pentru sectorul energetic nu e în fapt o măsură de eficiență energetică ci o re tehnologizare.

Numar de audituri energetice realizate în perioada 2010-2013 pentru sectorul serviciilor

În domeniul serviciilor se constată un trend ascendent în ceea ce privește realizarea auditurilor energetice. În perioada 2012-2013 a fost completată baza de date a consumatorilor de energie cu operatori economici din acest sector, aceștia au fost informați despre obligațiile ce le revin conform legislației specifice și ca urmare s-au conformat realizând audituri energetice .

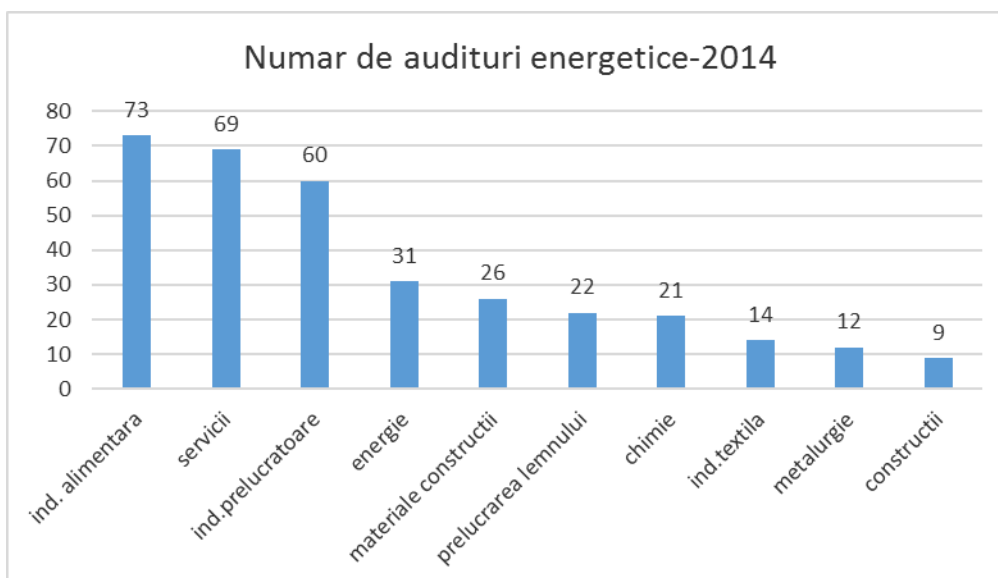

Economii de energie estimate pentru măsurile de eficiență energetică rezultate în urma realizării auditurilor energetice in sectorul serviciilor, pentru perioada 2010-2013

Au fost primite și centralizate rapoartele de activitate ale auditorilor energetici, persoane juridice privind activitatea de auditare pe anul 2014: au raportat activitatea desfășurată **48 de auditori energetici autorizați**, persoane juridice, din totalul de **57 auditori energetici autorizați**; 9 auditori energetici nu au desfășurat activitate de auditare energetică în 2014.

Din raportul celor 48 de auditori energetici a rezultat că s-au efectuat audituri energetice la **349 de agenți economici**, la care s-au identificat **432 măsuri de îmbunătățire a a eficienței energetice**, reprezentând economii de energie estimate la **26.795 tep/an**, cu o cifră de investiții de cca. **115.461 mii lei**.

Dintre acestea exemplificăm ca măsuri frecvent propuse: acționări cu turație variabilă, reducerea pierderilor în rețele de aer comprimat, compensarea factorului de putere, recuperarea energiei, optimizarea arderii la cuptoare, optimizare funcționare instalații și fluxuri tehnologice, eficientizarea iluminatului în halele de producție.

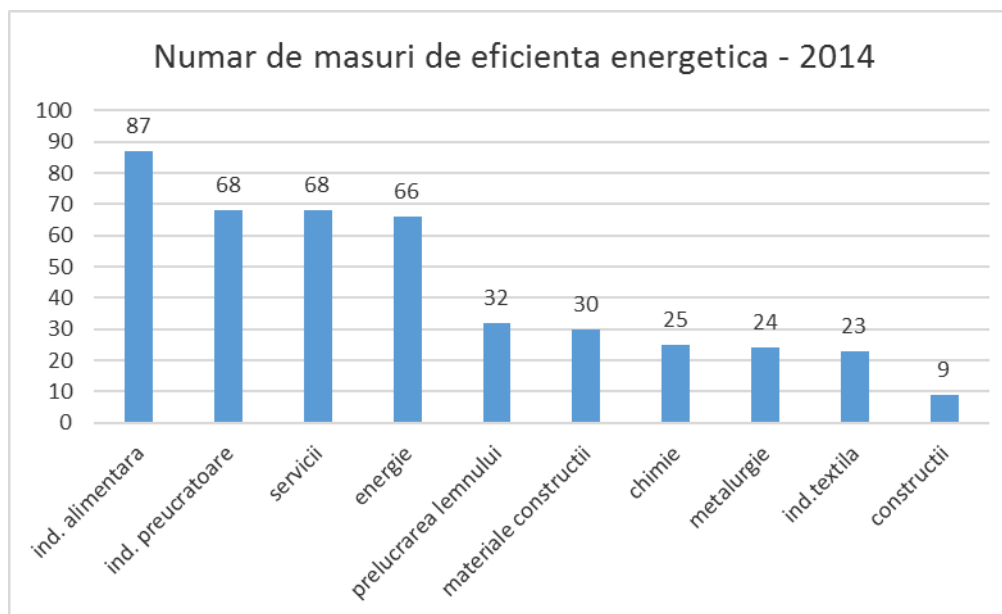

Număr de audituri energetice realizate pe sectoare ale industriei și în sectorul serviciilor în anul 2014

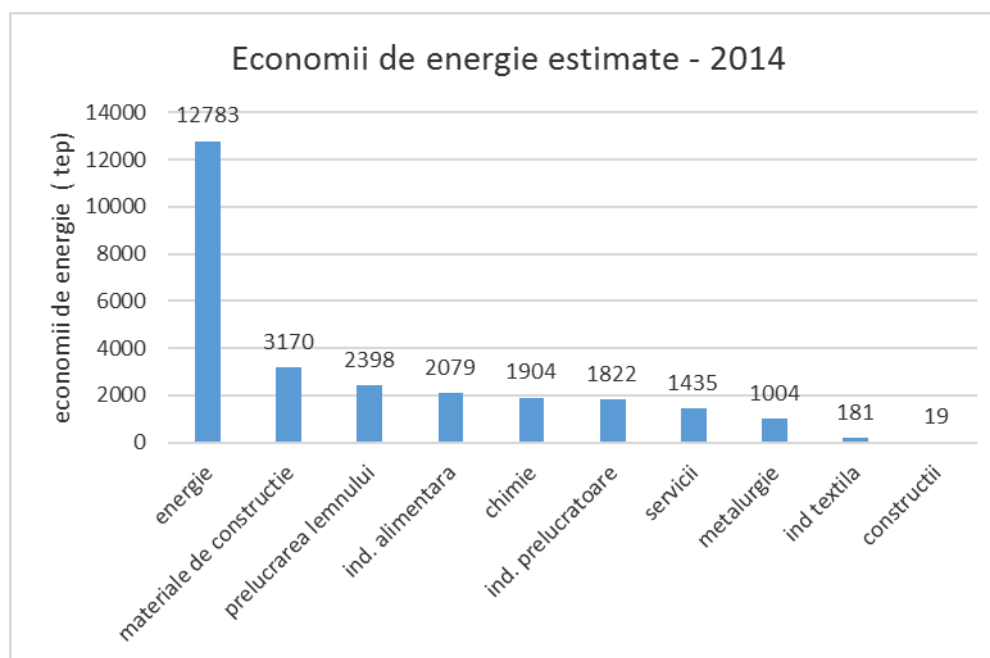
Din graficul de mai sus rezultă că cele mai multe audituri energetice au fost realizate în industria alimentară, industria prelucrătoare și în sectorul serviciilor.

În urma auditurilor energetice au fost recomandate un număr mare de măsuri fără cost sau cu cost redus și un număr mai mic de măsuri care implică investiții.

Explicațiile orientării spre astfel de măsuri merg de la lipsa de fonduri, în cele mai multe cazuri, până la durată mare între momentul propunerii investiției și cel al aprobării, în special la operatorii economici a căror conducere se afla în străinătate.

Număr de măsuri de eficiență energetică rezultate din auditurile energetice, pe sectoare ale industriei și în sectorul serviciilor

Economii de energie estimate pentru măsurile de eficiență energetică rezultate în urma elaborării auditurilor energetice în anul 2014, pe sectoare ale industriei și în sectorul serviciilor

Conform raportărilor auditorilor energetici cele mai mari economii estimate de energie sunt aferente măsurilor de eficiență energetică recomandate pentru sectorul energetic, multe din acestea fiind însă propuneri de re tehnologizare.

SITUATIA AUDITORILOR SI MANAGERILOR ENERGETICI

La sfârșitul anului 2014 erau atestați: **351 manageri energetici**, **192 auditori energetici persoane fizice**, **46 auditori energetici persoane juridice**, **20 auditori energetici PFA**, **36 societăți prestatoare de servicii energetice agreate** (din care 15 PFA).

În cursul anului 2014 au fost analizate documentații transmise de un număr de **219 solicitanți**, din care:

a. manageri energetici

- documentații depuse în vederea obținerii atestatului de manager energetic: 70;
- documentatii depuse în vederea obținerii atestatului de manager energetic, reprogramate 1;
- documentatii depuse în vederea obținerii atestatului de manager energetic, acceptate: 69 ;
- documentatii societati de servicii energetice pentru obtinerea acreditarii, depuse si acceptate: 4;
- documentatii depuse in vedere obținerii prelungirii atestatului de manager energetic: 38 .

b. auditori energetici

- documentații depuse în vederea obținerii autorizației de auditor energetic, persoană fizică, acceptate: 69 ;
- documentații depuse în vederea obținerii autorizației de auditor energetic, persoană fizică, respinse: 1 ;
- documentații depuse în vederea obținerii autorizației de auditor energetic, persoană juridică: 9;

- documentații depuse în vederea obținerii prelungirii autorizației de auditor energetic, persoană fizică: 20;
- documentații depuse în vederea obținerii prelungirii autorizației de auditor energetic, persoană juridică: 8.

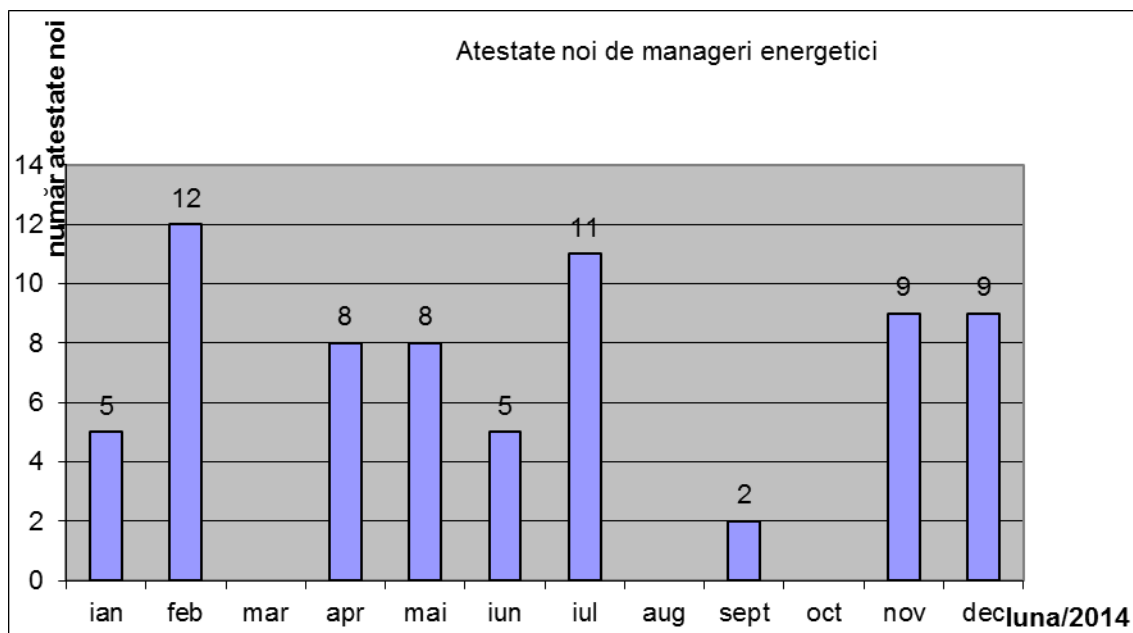
Structura autorizațiilor / atestatelor / acreditărilor pentru anul 2014

An 2014	Total	Atestate/Autorizații noi	Prelungiri atestate/autorizații
Manageri energetici	117	69	38
Auditori energetici persoane fizice	89	69	20
Auditori energetici persoane juridice	17	9	8
Societati prestatoare de servicii energetice acreditate	4	-	-

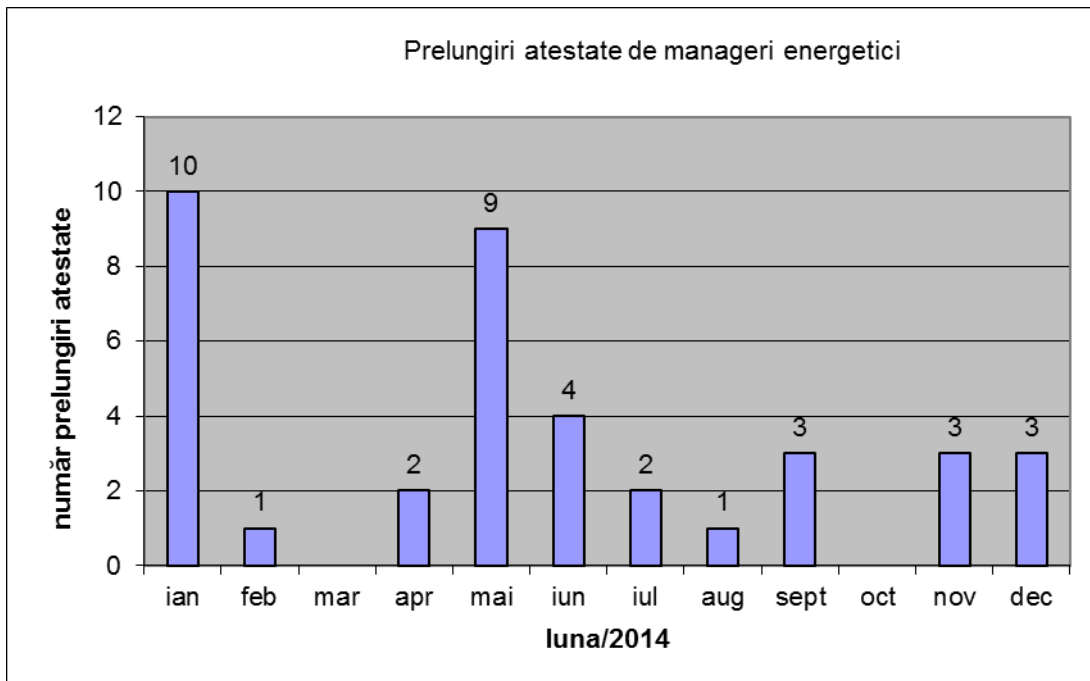
Activități uzuale desfășurate în cursul anului 2014:

- actualizarea Registrului de evidență al managerilor energetici postat pe site-ul www.anre.ro
- actualizarea Registrului de evidență al auditorilor energetici postat pe site-ul www.anre.ro
- actualizarea Registrului de evidență a societăților prestatoare de servicii energetice postată pe site-ul www.anre.ro

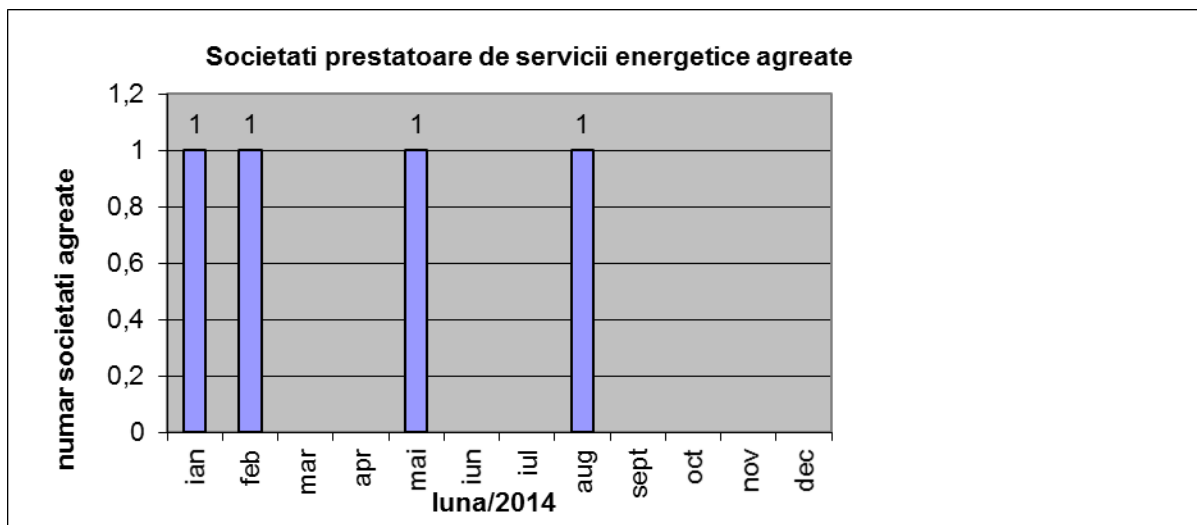
Statistica atestare / autorizare / acreditare pe luni pentru anul 2014, se prezintă astfel:

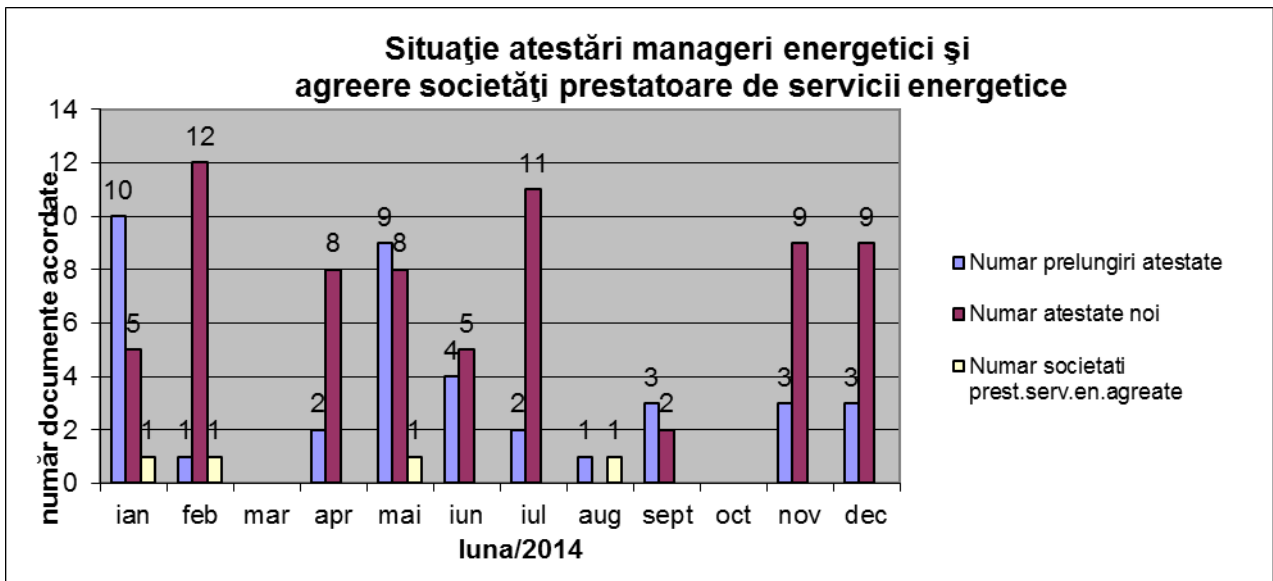
Situația atestărilor de manageri energetici pe luni ale anului 2014

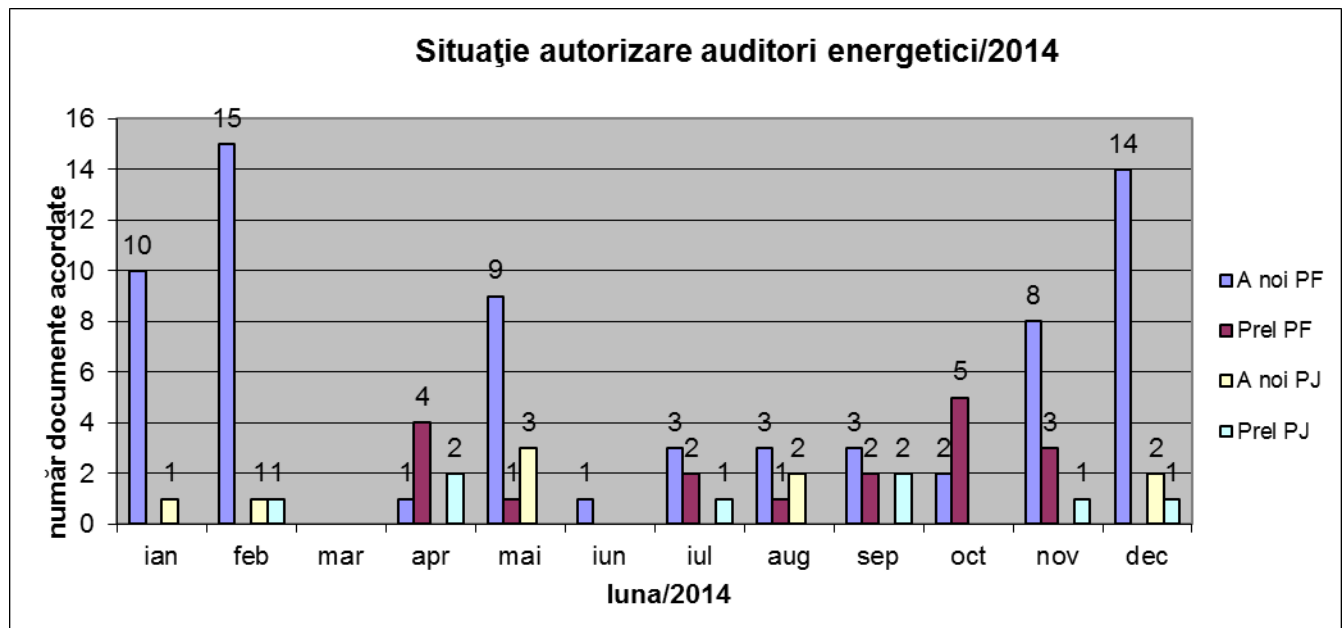
Situația prelungerii atestatelor de manageri energetici pe luni ale anului 2014

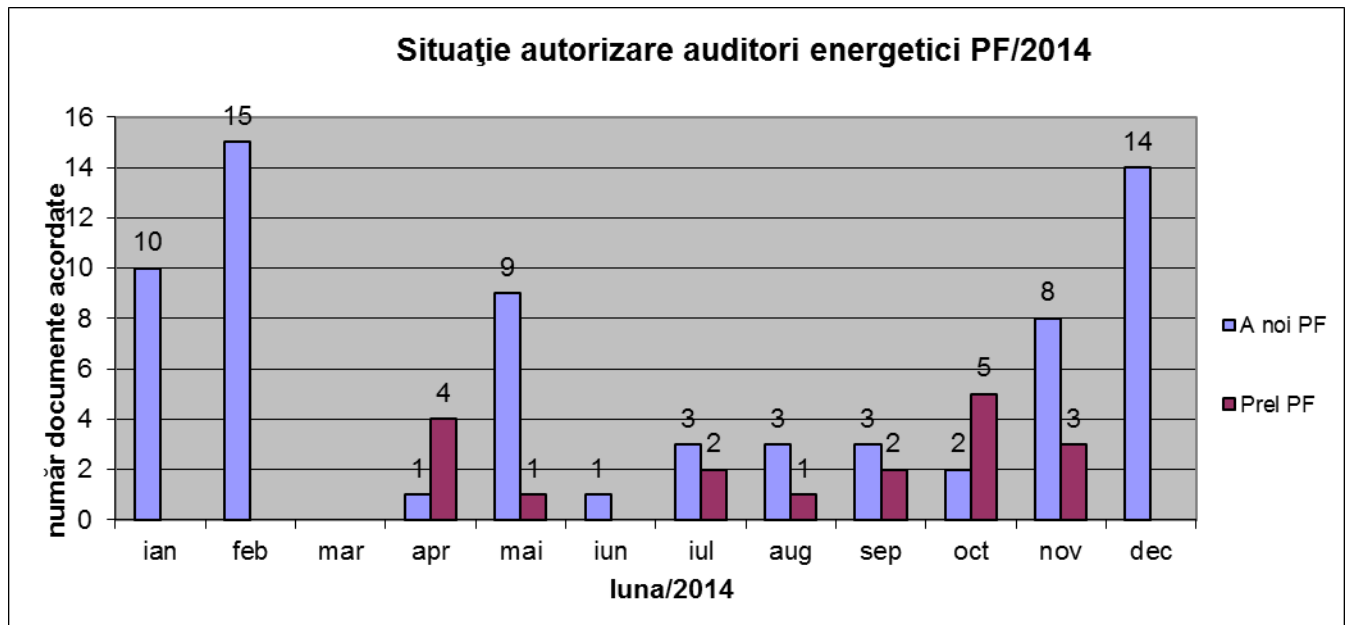
Situația agreeerii societăților prestatoare de servicii energetice pe luni ale anului 2014

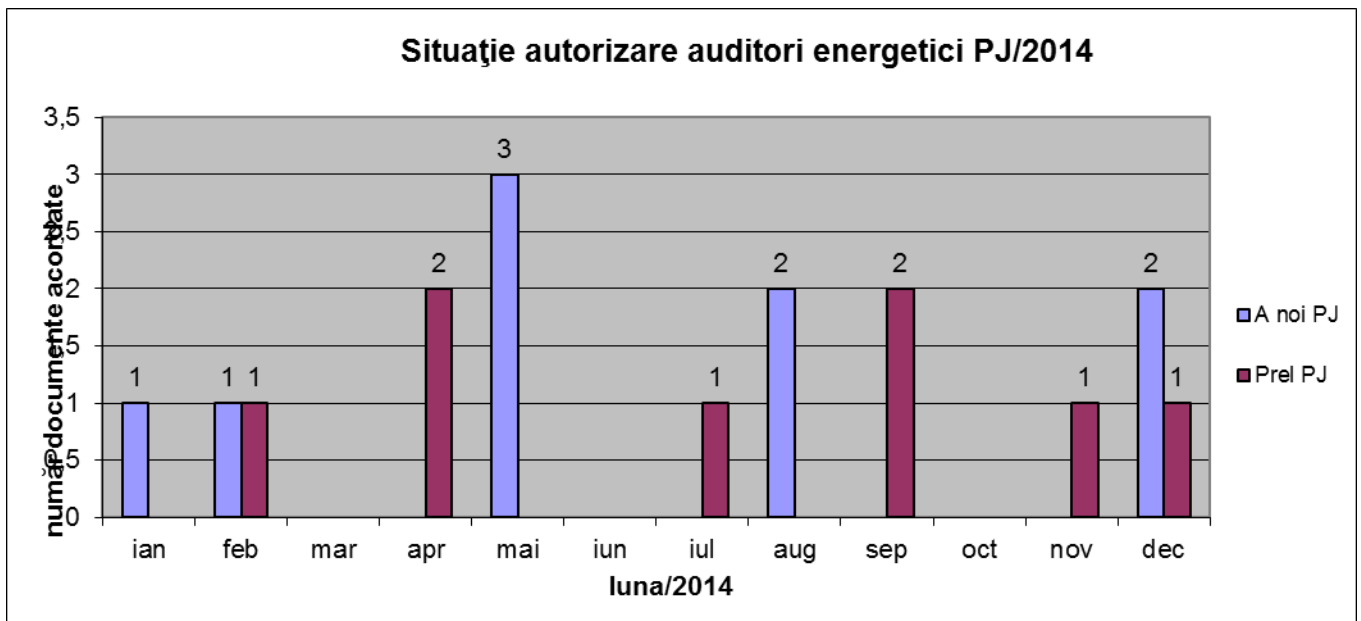
Situația centralizată privind atestarea managerilor energetici și agreerea societăților prestatoare de servicii energetice, pe luni ale anului 2014

Situația autorizării ca și auditori energetici persoane fizice și juridice, inclusive prelungiri ale autorizațiilor, pe luni ale anului 2014

Situatia autorizării ca auditori energetici persoane fizice, pe luni ale anului 2014

Situatia autorizării ca auditori energetici persoane juridice, pe luni ale anului 2014

Din punct de vedere al numărului managerilor energetici, baza de date actualizată la 30 decembrie 2014 arăta următoarea situație:

Situație atestare manageri energetici la data de 30.12.2014

Număr operatori economici identificați peste 1000 tep/an	Manageri energetici autorizați în cadrul operatorilor economici	Persoane fizice autorizate (PFA)	Societăți prestatoare de servicii energetice	Grad acoperire (%)
713	336	15	20	52,03

Procentul poate fi îmbunătățit substanțial prin identificarea și controlul agenților economici cu consum peste 1000 tep/an, fapt ce ar trebui realizat printr-o cooperare mai stransa cu **Directia de Control** a ANRE, care prin Oficiile Teritoriale trebuie sa efectueze controale periodice la operatorii economici, in vederea constatarii indeplinirii sarcinilor care le revin prin legislatia in vigoare.

Este de remarcat faptul că, unii agenți economici au înțeles beneficiile existentei unui management energetic serios la nivelul întreprinderii, fapt pentru care au trecut la implementarea standardului de calitate SRN ISO 50001 privind managementul energetic. În acest sens sunt de menționat 2 agenți economici: OMV Petrom și S.C. Celestica S.A. Oradea .

O noutate, prevazuta in **Legea nr. 121/2014 privind eficienta energetica**, o constituie faptul ca toți operatorii economici, care nu sunt IMM-uri, sunt obligați să efectueze un audit energetic într-o manieră independentă și eficientă din punct de vedere al costurilor, până la 5 decembrie 2015 și cel puțin la fiecare patru ani de la data ultimului audit energetic, audituri elaborate de către auditori atestați de catre ANRE.

În **domeniul măsurării inteligente**, în baza prevederilor Ordinului ANRE nr. 91/2013 privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă (SMI) a energiei electrice, a început activitatea de analiză a propunerilor de proiecte pilot pentru implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, în vederea acordării avizelor conform prevederilor acestui ordin. Propunerile primite de la cei opt operatori de distribuție concesionari au fost analizate ținând cont de prevederile ordinului antemenționat. S-au inițiat corespondențe și s-au desfășurat întâlniri cu operatorii de distribuție concesionari pentru completarea documentațiilor propunerilor de implementare a proiectelor pilot pentru măsurarea inteligentă a energiei electrice.

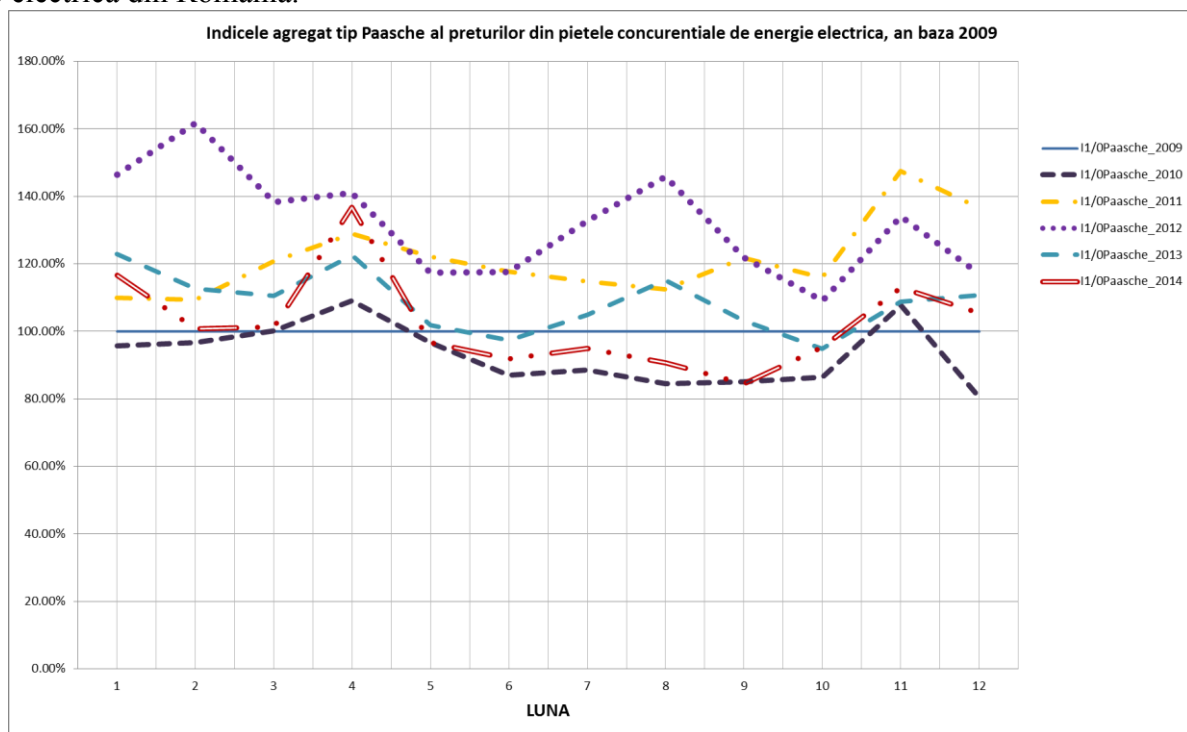
Prin Decizia ANRE nr. 125/03.04.2014 s-a constituit o comisie pentru gestionarea implementării proiectelor pilot pentru măsurarea inteligentă a energiei electrice. Comisia a stabilit Criteriile pentru avizarea proiectelor pilot pentru măsurarea inteligentă a energiei electrice.

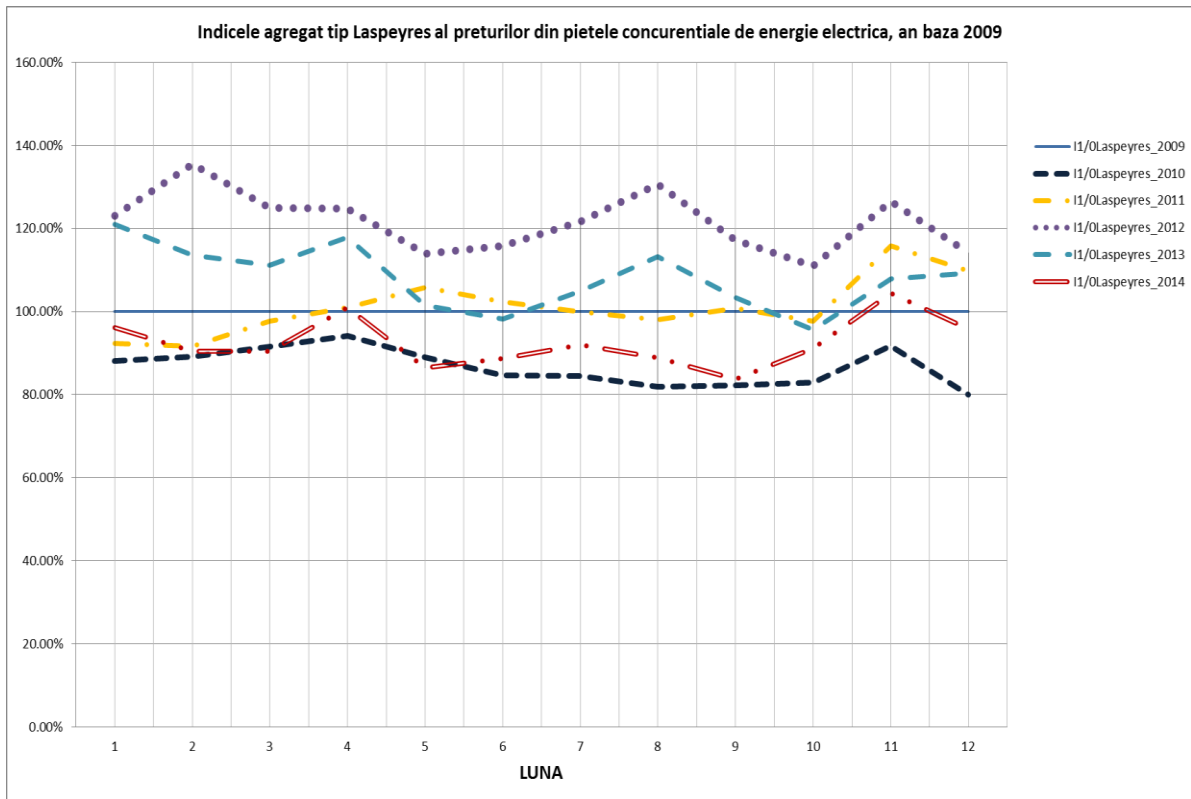
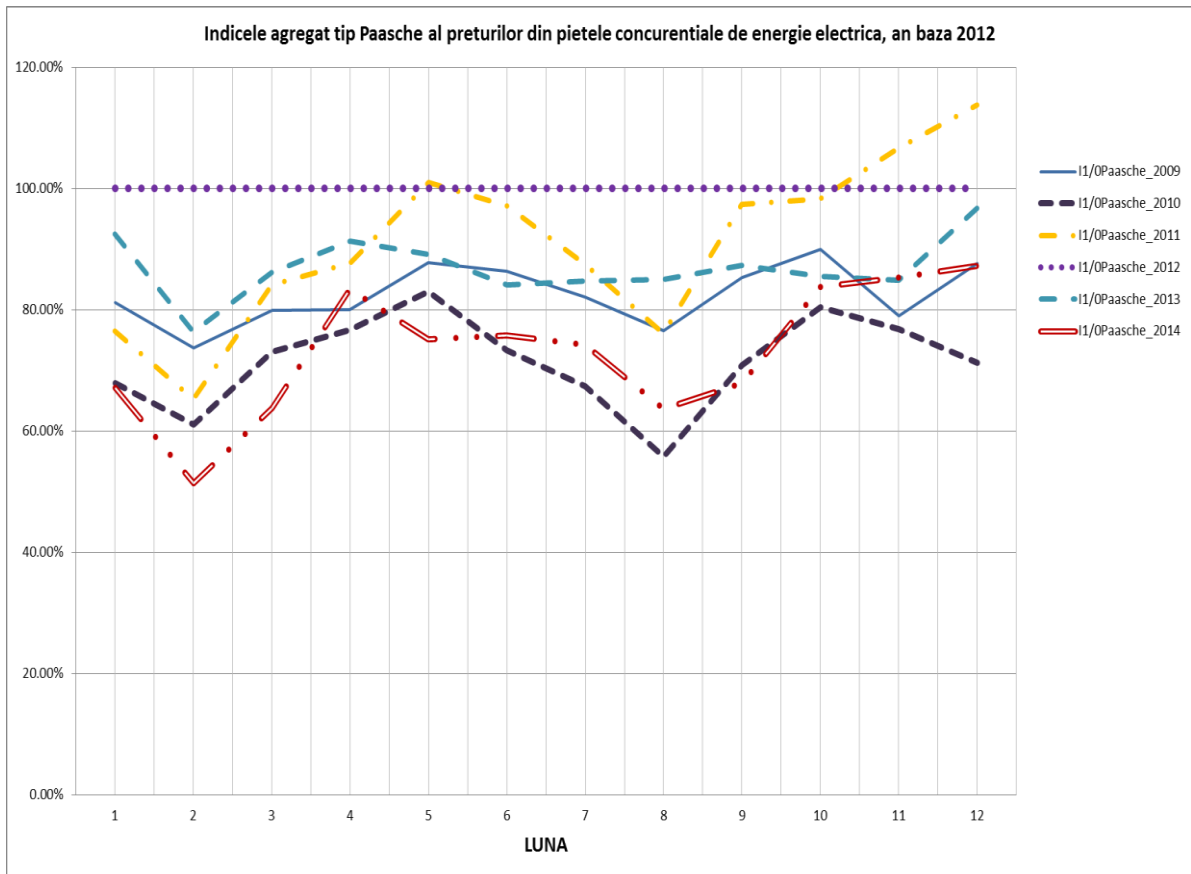
Întrucât pe parcursul anului 2014 au survenit modificări semnificative în evoluția cadrului legislativ, cu deosebire prin intrarea în vigoare a Legii eficienței energetice nr. 121/2014, ale cărei prevederi trebuiau transpuse în ordinul privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă, precum și pentru a oferi posibilitatea unui număr cât mai mare de participanți la piața de energie electrică să fie incluși în cadrul procesului de implementare a sistemelor de măsurare inteligentă și nu în ultimul rând pentru a putea realiza o analiză cât mai fundamentată a proiectelor pilot pentru a asigura implementarea pe bază de criterii obiective, s-a inițiat și s-a propus spre aprobare Comitetului de Reglementare, modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 91/2013 privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice.

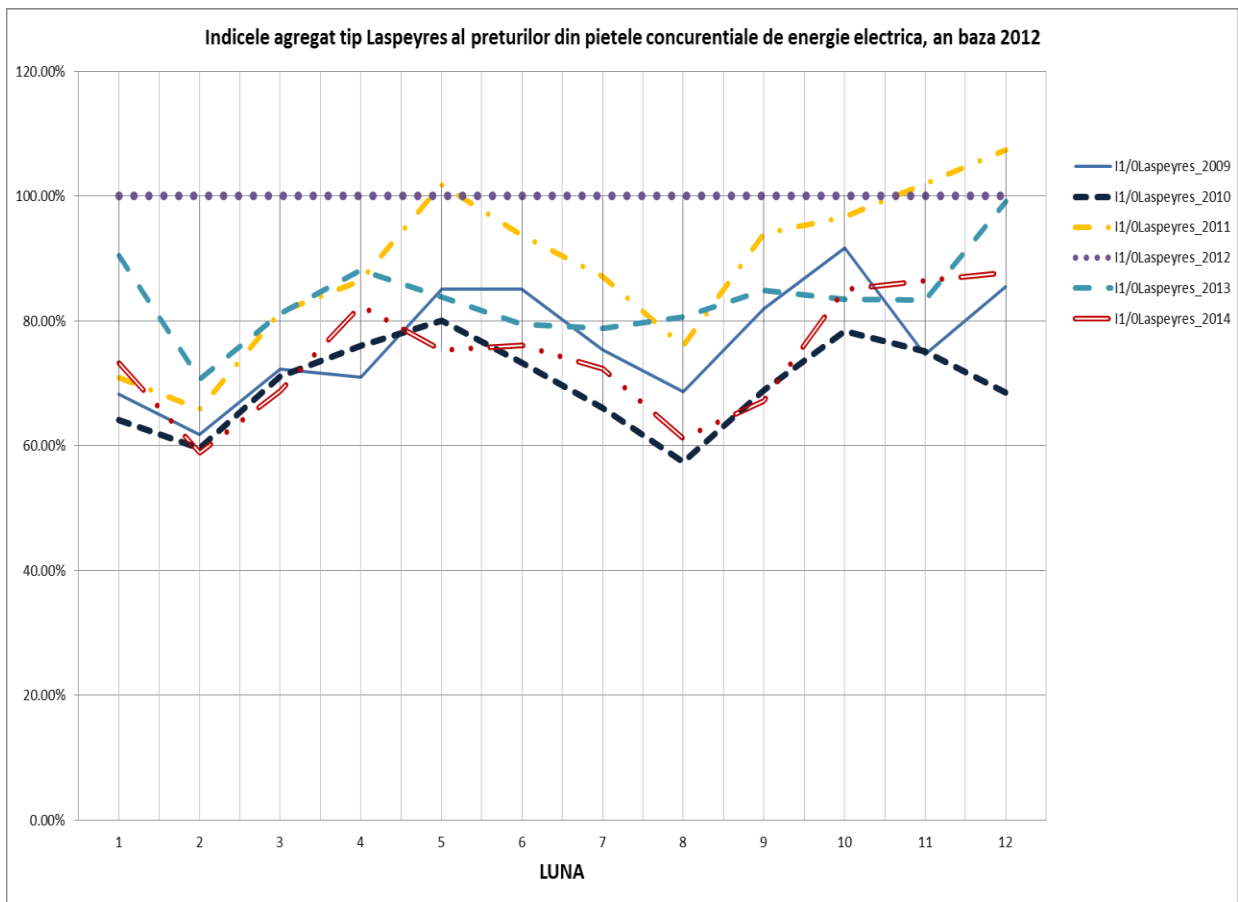
În luna decembrie 2014 a fost aprobat **Ordinul ANRE nr. 145/2014** privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, ordin ce a abrogat prevederile Ordinului ANRE nr. 91/2013 privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice emis anterior.

Referitor la **evoluția prețurilor pe piața de energie electrică**, a fost demarată activitatea de determinare și selectare a unor indici de variație a prețurilor pe piața de energie electrică care pot fi utilizați pentru analiza evoluției dinamicii pieței interne de energie electrică. Astfel, au fost determinați și propuși 15 (cincisprezece) indici calculați pe baza datelor rezultate din tranzacțiile pe trei piețe în perioada 2008 – 2014: PZU, PCCB și PCCB-NC, variația prețului mediu ponderat, variația prețurilor maxime și minime, variația prețurilor pentru orele de vârf și de gol, indici agregați Laspeyres, Paasche, indici sintetici cantitate și valoare.

În acest fel, s-a creat posibilitatea de a pune atât la dispoziția publicului larg dar și pentru operatorii care acționează pe piața concurențială de energie electrică un instrument de evaluare a evoluției pieței de energie electrică din România.

În vederea **stabilirii încărcării optime a grupurilor energetice** la nivel SEN pentru anul 2014, au fost analizate datele trimise de toți producătorii de energie electrică cu grupuri dispecerizabile, în vederea rulării programului PowrSym, în conformitate cu prevederile procedurii „Schimburile de date și informații tehnice între utilizatorii RET și operatorii tehnici în scopul asigurării funcționării și dezvoltării SEN în condiții de siguranță”, emisă de C.N. Transelectrica S.A.

Una din acțiunile care a necesitat eforturi substanțiale (atât sub aspect al pregătirii personalului cât și din punct de vedere financiar) a fost utilizarea soft-ului PLEXOS Integrated Energy Model cu ajutorul căruia s-au realizat o serie de simulări ale funcționării SEN, în condițiile acoperirii necesarului de energie electrică, pentru diferite scenarii considerate a fi de interes.

În cadrul analizei SEN cu ajutorul soft-ului PLEXOS, printre scenariile considerate menționăm:

- trei scenarii și ipotezele de lucru considerate pentru fiecare scenariu, pentru determinarea costurilor medii lunare aferente producției de energie electrică în perioada 2015-2018 în regiunea definită, România,
- un scenariu extrem denumit Minim, prin care se determină un cost minim de producere al energiei electrice în perioada 2015-2018, scenariu ale cărui ipoteze sunt definite mai jos,
- un scenariu extrem denumit Maxim, prin care se determină un cost maxim de producere al energiei electrice în perioada 2015-2018, scenariu ale cărui ipoteze sunt definite mai jos.

Scenariul 1 – denumit generic „Hidro secetos” are următoarele ipoteze de lucru pentru acoperirea curbei orare de consum prognozată pentru anul 2015 (cantitatea de energie electrică anuală de 58,52 TWh, inclusiv export):

generatoarele de tip hidro produc o cantitate de energie electrică de aproximativ 12 TWh/an,

generatoarele de tip nuclear sunt menținute în funcțiune pe toată perioada de analiză (2015-2018) cu excepția perioadelor de opriri planificate și produc o cantitate de energie electrică de aproximativ 11 TWh/an,

generatoarele de tip E-SRE produc o cantitate de aproximativ 10 TWh/an,

generatoarele de tip termo (inclusiv generatoarele cu capacitate electrică eligibilă pentru schema de sprijin) participă la acoperirea curbei de consum cu o cantitate de aproximativ 25 TWh/an.

Scenariul 2 – denumit generic „Hidro normal” are următoarele ipoteze de lucru pentru acoperirea curbei orare de consum prognozată pentru anul 2015 (cantitatea de energie electrică anuală de 58,52 TWh, inclusiv export):

generatoarele de tip hidro produc o cantitate de energie electrică de aproximativ 15 TWh/an,

generatoarele de tip nuclear sunt menținute în funcțiune pe toată perioada de analiză (2015-2018) cu excepția perioadelor de opriri planificate și produc o cantitate de energie electrică de aproximativ 11 TWh/an,

generatoarele de tip E-SRE produc o cantitate de aproximativ 10 TWh/an,

generatoarele de tip termo (inclusiv generatoarele cu capacitate electrică eligibilă pentru schema de sprijin) participă la acoperirea curbei de consum cu o cantitate de aproximativ 22 TWh/an.

Scenariul 3 – denumit generic „Hidro ploios” are următoarele ipoteze de lucru pentru acoperirea curbei orare de consum prognozată pentru anul 2015 (cantitatea de energie electrică anuală de 58,52 TWh, inclusiv export):

generatoarele de tip hidro produc o cantitate de energie electrică de aproximativ 17 TWh/an,

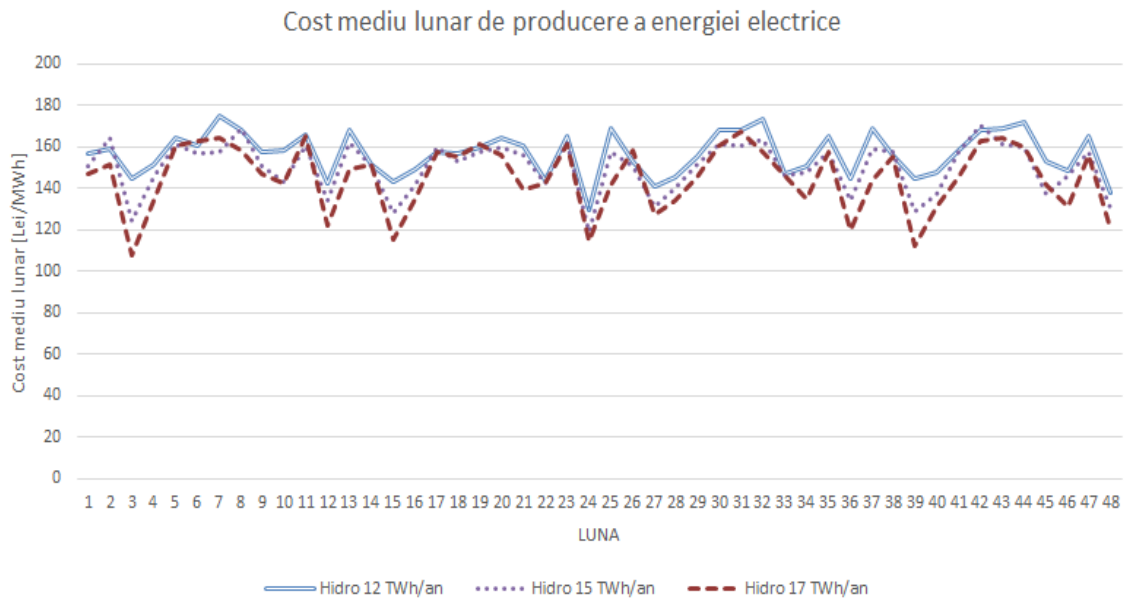
generatoarele de tip nuclear sunt menținute în funcțiune pe toată perioada de analiză (2015-2018) cu excepția perioadelor de opriri planificate și produc o cantitate de energie electrică de aproximativ 11 TWh/an,

generatoarele de tip E-SRE produc o cantitate de aproximativ 10 TWh/an,

generatoarele de tip termo (inclusiv generatoarele cu capacitate electrică eligibilă pentru schema de sprijin) participă la acoperirea curbei de consum cu o cantitate de aproximativ 20 TWh/an.

Se poate observa că în fiecare din cele 3 scenarii de mai sus variația producției de energie electrică a generatoarelor de tip hidro este de fiecare dată compensată de variația producției de energie electrică a generatoarelor de tip termo, astfel încât să fie asigurată acoperirea curbei de consum estimate.

Astfel, pentru orizontul de timp analizat, anii 2015-2018, păstrând ipotezele aferente anului 2015 și pentru perioada 2016-2018, după rularea celor 3 scenarii de mai sus, costul mediu lunar de producere a energiei electrice în regiunea definită-România, variază astfel:

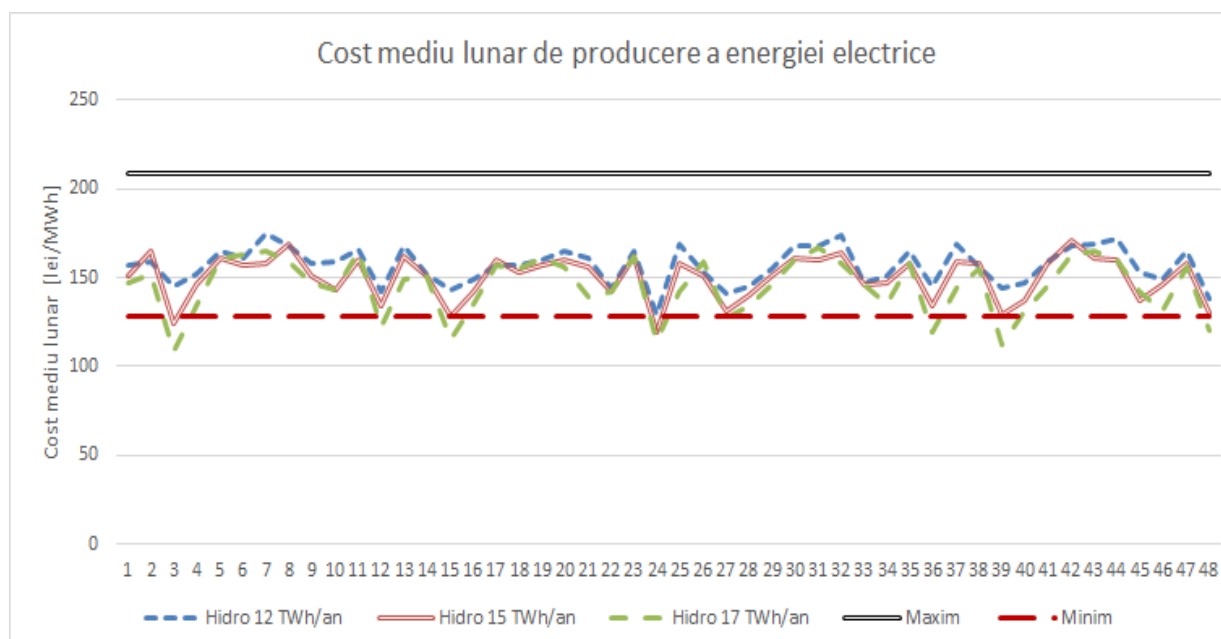

An	Cost mediu lunar Scenariul Hidro secetos [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul Hidro normal [lei/MWh]	Cost mediu lunar Scenariul Hidro ploios [lei/MWh]
2015	158,86	151,49	147,02
2016	154,16	149,37	144,90
2017	156,93	150,33	145,83
2018	157,53	150,30	143,65

În vederea identificării unor valori maxime și minime care pot apărea (având în vedere experiența anterioară a funcționării SEN), față de cele 3 scenarii analizate, au fost introduse 2 scenarii extreme (denumite Minim și respectiv Maxim) pentru a estima:

- un cost minim de producere al energiei electrice (cu ipoteza în care generatoarele de tip hidro produc o cantitate de energie electrică de aproximativ 18 TWh/an iar generatoarele de tip E-SRE produc o cantitate de aproximativ 11,5 TWh/an),
- și respectiv un cost maxim de producere al energiei electrice (cu ipoteza în care generatoarele de tip hidro produc o cantitate de energie electrică de aproximativ 10 TWh/an iar generatoarele de tip nuclear funcționează cu o unitate din cele 2 disponibile pe toată perioada de analiză 2015-2018).

Prin interpolarea liniară a rezultatelor obținute din cele 2 scenarii suplimentare anterior precizate (pentru a simplifica prezentarea grafică), mai exact costul mediu lunar de producere al energiei electrice în regiunea România și introducerea variațiilor de cost din cele 3 scenarii considerate (hidro secetos, hidro normal și hidro ploios), s-a obținut graficul de mai jos:

Costul mediu lunar de producere a energiei electrice pentru scenariu denumit Maxim, obținut prin interpolare, este de 209 lei/MWh, cu o variație între un minim de 176 lei/MWh și un maxim de 247 lei/MWh.

Costul mediu lunar de producere a energiei electrice pentru scenariu denumit Minim, obținut prin interpolare, este de 128 lei/MWh, cu o variație între un minim de 70 lei/MWh și un maxim de 163 lei/MWh.

Având în vedere că în prezent, în România, sunt în funcțiune două scheme de sprijin, una pentru energia electrică provenită din surse regenerabile și una pentru susținerea energiei electrice provenită din cogenerare de înaltă eficiență, în vederea evaluării variației costurilor la nivelul SEN cu și fără sistemele menționate, față de scenariile de mai sus, au fost analizate 3 ipoteze implementate în cadrul sistemului configurat (pentru scenariul Hidro normal), și anume:

- Ipoteza 1 – Influența în costul mediu zilnic din regiune (practic costul optim de funcționare al SEN) în situația în care generatoarele E-SRE nu participă la acoperirea curbei de consum (fără E-SRE - ceea ce este echivalent cu a desființa schema de sprijin pentru E-SRE și a reduce din factura consumatorului costul certificatelor verzi);
- Ipoteza 2 - Influența în costul mediu zilnic din regiune (practic costul optim de funcționare al SEN) în situația în care generatoarele cu capacitate electrica eligibilă pentru schema de sprijin pentru cogenerare de înaltă eficiență nu participă la acoperirea curbei de consum (fără BONUS,- ceea ce este echivalent cu a desființa contribuția de cogenerare din factura consumatorului final);
- Ipoteza 3 - Influența în costul mediu zilnic din regiune (practic costul optim de funcționare al SEN) în situația în care SEN funcționează simultan fără marea majoritate a energiei produsă din E-SRE și fără energia electrică produsă din centralele care beneficiază de BONUS.

Pentru ipoteza 3 s-au realizat mai multe simulări, având în vedere că aceasta ipoteză generează o situație critică la nivelul SEN deoarece conduce la eliminarea unor producții de energie electrică de aproximativ 7 TWh din producție de tip cogenerare de înaltă eficiență și a aproximativ 10 TWh din producție de tip E-SRE. Aceasta conduce la situația în care în mai multe intervale orare producția internă de energie electrică

nu reușeste să acopere curba de consum. Pentru a evita această situație s-a acceptat necesitatea utilizării scenariului optimist cu producție hidro de 17 TWh/an (scenariul Hidro ploios) și s-a permis ca E- SRE să participe cu o cantitate de aproximativ 2 TWh anual, la acoperirea curbei de consum. Astfel, pentru acoperirea curbei de consum estimată pentru anul 2015 de către generatoarele configurate în sistem, au rezultat următoarele costuri, prezentate tabelar mai jos:

Cost mediu zilnic de producere a energiei electrice- Scenariu de bază (Hidro normal)	Cost mediu zilnic de producere a energiei electrice- Ipoteza 1 (fără E-SRE)	Cost mediu zilnic de producere a energiei electrice- Ipoteza 2 (fara BONUS)	Cost mediu zilnic de producere a energiei electrice- Ipoteza 3 (cu Hidro 17 TWh/an și ESRE 2 TWh/an)	Crestere cost Ipoteza 1 fata de scenariu de bază	Crestere cost Ipoteza 2 fata de scenariu de bază	Crestere cost Ipoteza 3 fata de scenariu de bază
148,97 lei/MWh	215,38 lei/MWh	186,28 lei/MWh	268,72 lei/MWh	66,41 lei/MWh	37,31 lei/MWh	119,75 lei/MWh

În prima ipoteză considerată, fără energia electrică provenită din surse E-SRE, cererea de consum este satisfăcută prin acoperirea celor aproximativ 10 TWh (producție de tip E-SRE) de către centralele Termo, inclusiv cele care primesc bonus pentru cogenerare de înaltă eficiență. Acest lucru, conduce atât la creșterea costurilor de producție dar și la creșterea costului mediu în regiune (de la 148,97 lei/MWh la 215,38 lei/MWh).

A doua ipoteză considerată a fi analizată, fără energia electrică provenită din centrale care beneficiază de BONUS, este o ipoteză optimistă deoarece a fost considerată, în acoperirea curbei de consum, energia electrică provenită de la acele grupuri în cogenerare care nu beneficiază de BONUS (ceea ce din punct de vedere economic nu este posibil dacă se analizează situația financiară a acestor producători chiar în condițiile în care primesc BONUS).

În lipsa energiei electrice din aceste surse (E-SRE și BONUS) s-ar impune necesitatea acoperirii curbei de consum cu energie electrică din import. Acest lucru duce la creșterea costului mediu în regiune mai mult decât creșterea estimată reieșită din analiza cu ajutorul soft-ului PLEXOS, având în vedere atât prețul energiei electrice importate cât și variațiile de preț ale acestuia.

În cea de-a treia ipoteză, fără E-SRE și fără BONUS, o producție anuală de 4 TWh (hidro 2 TWh suplimentar și E-SRE cu o producție considerată la 2 TWh, neputând fi complet eliminate datorită necesității de acoperire a cererii de consum) sunt acoperiți din producții ale unor generatoarelor care nu pot seta un cost în regiune. Dacă se acceptă un eventual import, se poate estima o creștere de cost mediu cu mult peste valoarea costului mediu rezultat din scenariul analizat, de 268,72 lei/MWh.

Pentru toate cele 3 ipoteze este necesar să se țină cont că odată cu creșterea producției din surse Termo crește cantitatea de emisii de CO₂, respectiv costurile de producere a energiei electrice astfel încat valorile prezentate pot fi considerate valori minimale.

Au fost elaborate analize cost-beneficiu asupra investițiilor aferente unor obiective de energetice, realizate în rețelele de transport, în vederea stabilirii eficienței tehnico-economice a acestora. Astfel, au fost analizate investiția privind mărirea gradului de siguranță pentru stația de 400/220 /110 kv Gutinaș, respectiv investiția privind re tehnologizarea stației de 400/220 /110 kv Lacul Sărat.

Conform prevederilor Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind recunoașterea calificărilor profesionale, în colaborare cu Ministerul Educației, Cercetării și Ministerul Tineretului și Sportului, s-a colaborat în cadrul grupului de lucru IMI PQ NET pe tema reglementării sistemului calificărilor profesionale în scopul flexibilizării pieței muncii.

ACTIVITĂȚI ÎN CADRUL PROIECTELOR Energy Intelligent Europe (EIE)

A. Proiectul CA EED - Acțiuni comune pentru directiva privind eficiența energetică (EED - 2012/27/UE)

A1. Prezentarea Proiectului CA EED - Acțiuni comune pentru directiva privind eficiența energetică (EED - 2012/27/UE)

Proiectul CAEED, în care ANRE este participantă în calitate de co-beneficiar, alături de alte 27 state europene continuă proiectul CAESD II și se desfășoară până la sfârșitul anului 2016 având ca obiectiv principal susținerea transpunerii în legislația națională a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, (primele 3 întâlniri plenare în perioada 2013 -2014) și susținerea implementării Directivei 2012/27/UE (în 11 întâlniri plenare ce vor avea loc în 2014-2016).

Proiectul CAEED are o structură a întâlnirilor plenare bazată pe grupuri tematice CT (Core Theme), de la CT1 la CT 8, tematicile grupurilor sunt corelate cu prevederile următoarelor articolelor din Directiva 2012/27/UE:

Propuneri tematice pentru proiectul CA EED

- CT1** Planul Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice - Rapoarte anuale și măsurarea progresului eficienței energetice (art.3,4,24)
- CT2** Sectorul Public—clădirile publice și achizițiile publice (art. 5,6)
- CT3** Contorizarea și facturarea, răspunsul la cererea de consum (art.9, 10,11,12)
- CT4** Serviciile energetice și ESCOs, auditarea energetică, rezolvarea barierelor administrative (art.20)
- CT5** Fonduri și finanțări pentru eficiența energetică (art.8,18,19)
- CT6** Programe de informare a consumatorului, training, certificarea și formare profesională (art.10,12,16)

- CT7** Eficiența furnizării energiei,cogenerarea de înaltă eficiență CHP și încălzire/răcire (art.14,15)
- CT8** Scheme obligatorii de eficiență energetică, monitorizarea măsurilor eligibile (art.7)

În anul 2014 s-a asigurat participarea experților din cadrul ANRE și Ministerul Economiei, Departamentul General Energie, la întâlnirile plenare PM 3 - Atena, martie 2014 și PM 4 – Milano, octombrie 2014.

Întâlnirile plenare au abordat subiecte de interes pentru statele participante în vederea transpunerii și implementării Directivei 2012/27/UE, cum ar fi: strategia pe termen lung privind renovarea clădirilor publice și pregătirea PNAEE; bune practici în balansarea fondurilor publice pe piața financiară; proiectarea unor măsuri privind schimbarea comportamentului consumatorului; costul eficient al sistemului individual de măsurare și contorizare; măsurarea efectelor măsurilor “soft” (schimbări de comportament, campanii de informare, etc.); CHP (art.14, 15) – rezultate ale CBA (analiza cost beneficiu); transpunerea obligațiilor privind auditul energetic pentru marii consumatori din industrie; încurajarea altor organisme să urmeze

rolul exemplar al renovării clădirilor; măsurarea economiilor de energie prin taxarea energiei; stadiul de implementarea al art. 7 în statele membre; abordarea dublei contorizării la implementarea art.7; eficiența în aprovizionarea cu energie; domenii speciale exceptate de la punerea în aplicare a EED în sectorul public; împărțirea stimulentei; măsuri noi sau actualizate de eficiență energetică în statele membre; cerințe de informare privind facturarea; selectarea instrumentelor financiare adecvate pentru a implementa fondurile structurale; disponibilitatea sistemelor de calificare, acreditare și certificare; evaluarea potențialului de eficiență a infrastructurii.

Proiectul facilitează schimbul de informații și experiență între experții naționali, în ceea ce privește procesul de implementare al Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, dar și oportunitatea de a disemina informații privind elaborarea și punerea în aplicare a Planului Național de Acțiune în domeniul Eficienței Energetice. Acest fapt a condus la creșterea capacității de elaborare a unor politici energetice la nivel național și a permis identificarea unor posibile convergențe și abordări armonizate la nivelul statelor membre.

De asemenea, prin modul în care a fost concepută finanțarea și activitatea desfășurată în cadrul proiectului, s-a dat posibilitatea, ca la întâlnirile grupurilor de lucru, să participe și experți din alte instituții naționale relevante procesului de punere în aplicare a legislației europene, în acest fel contribuind și la dezvoltarea dialogului interinstituțional la nivel național și european.

A2. Valorificarea schimbului de bune practici europene din cadrul Proiectului CA EED - Acțiuni comune pentru directiva privind eficiența energetică (EED - 2012/27/UE) în cadrul activității ANRE

Pe parcursul anului 2014, schimburile de experiență europene, evaluarea aspectelor pozitive și a celor care necesită îmbunătățiri ale statelor membre în vederea transpunerii și implementării Directivei 2012/27/UE prezentate în cadrul celor două întâlniri plenare au fost concretizate în următoarele activități, și anume :

- Prin participarea la sesiunile tematice CT1 privind “*Pregătirea Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice – PNAEE*”, specialiștii ANRE au contribuit la elaborarea, ca document de discuție supus dezbaterii publice, a **Planului național de acțiune în domeniul eficienței energetice (PNAEE 2014 – 2020) - PNAEE**, publicat pe site-ul Ministerului Energiei, IMM și Mediului de Afaceri, fiind elaborat în concordanță cu cerințele impuse de **Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică**. Acest Plan, aprobat ulterior prin Hotărâre de Guvern, cuprinde cadrul general al planurilor naționale de acțiune pentru eficiență energetică și, de asemenea, urmărește structura Modelului cuprinzând lista elementelor obligatorii, astfel cum a fost aprobat prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene din 22 mai 2013.
- Diseminarea susținută a legislației în domeniul eficienței energetice din România, schema de autorizare auditori energetici existentă, scopul și rolul auditurilor energetice, programele de măsuri, relevanța schemei în contextul art.8 al EED. Pe parcursul anului 2014, ANRE a aprobat Regulamentul pentru atestarea managerilor energetici și agreearea societăților prestatoare de servicii energetice și Regulamentul pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie, aprobat prin Decizia ANRE/DEE nr. 2794/17.12.2014 și Ghidul de elaborare a auditului energetic, aprobat prin Decizia ANRE nr. 2123/2014
- În conformitate cu prevederile art. 13 alin.1 ale Legii nr.121/2014 privind eficiența energetică, Departamentul pentru eficiență energetică va coordona elaborarea programelor de informare și de motivare a consumatorilor mici de energie, inclusiv casnici, pentru a utiliza eficient energia. În acest caz, experiențele statelor membre prezentate la întâlnirile CAEED au reliefat principalele aspecte utile în activitatea ANRE privind schimbarea comportamentului consumatorilor de energie, punând

în valoare, din studiul literaturii de specialitate, complexitatea comportamentului uman, proiectarea măsurilor bazată pe exemple cotidiene din activitățile consumatorilor, dinamica practicilor schimbărilor comportamentale ale consumatorilor de energie, conform dezideratelor europene și țintelor strategice până în anul 2020

B. Proiectul ODYSEE MURE 2012

B.1. Prezentarea Proiectului ODYSEE MURE 2012

În cadrul Programul “Energy Intelligent Europe - Energie Inteligentă pentru Europa (EIE)” dedicat promovării politicii de creștere a eficienței energetice, ANRE participă în perioada 2013-2015, sub coordonarea ADEME din Franța, la proiectul “**Monitoring of energy efficiency in Europe**” – **ODYSEE MURE 2012** - subsecțiunea **MURE**. Participarea la acest program se realizează pe baza de contract (co-finanțare din partea UE), cu suportarea cheltuielilor în proporție de 25 % de către participanți (co-beneficiari în proiect) și respectiv 75% de către Comisia Europeană, din bugetul alocat programului.

Proiectul ODYSEE MURE 2012 este continuarea proiectului ODYSEE MURE 2010 finanțat în cadrul programului european „Energie Inteligentă pentru Europa –EIE” și se desfășoară în perioada aprilie 2013-septembrie 2015.

Obiectivele majore ale proiectului **ODYSEE MURE 2012** sunt:

- evaluarea și compararea progreselor privind eficiența energetică în diferite sectoare din țările UE;
- evaluarea măsurilor politicilor naționale de eficiență energetică în țările UE;
- monitorizarea țintelor naționale privind eficiența energetică.

Indicatorii calculați după metodologia UE în cadrul proiectului sunt utilizați la elaborarea Planurilor Naționale de Acțiune pentru Eficiență Energetică.

Pe parcursul anului 2014 au avut loc două întâlniri de lucru ale consorțiului: Londra – ianuarie 2014, Zagreb – septembrie 2014.

Rolul echipelor naționale în anul 2014 la realizarea obiectivelor stabilite:

- a doua actualizare a bazei de date ODYSSEE
- a doua actualizare a bazei de date MURE. Toate politicile care au fost propuse de către statele membre în al 3lea -Plan de acțiune privind eficiența energetică națională (PNAEE) au fost încărcate în această bază de date unică.
- furnizarea de date și studii de caz pentru evaluarea instrumentelor dezvoltate în proiect,
- contribuții la raportul privind tendințele evoluției eficienței energetice și implementarea politicilor și măsurilor în domeniu,
- contribuție la diseminarea rezultatelor – postarea pe site www.anre.ro a principalelor obiective și rezultate.

Proiectul are în componență două baze de date, și anume :

ODYSSEE - baza de date complexă care cuprinde date detaliate și indicatori privind utilizarea energiei și eficiență energetică, precum și indicatori privind emisiile de CO₂.

<http://www.indicators.odyssee-mure.eu>

Datele și indicatorii Odyssee sunt disponibile printr-o interfață prietenoasă care permite o analiză avansată, cu rezultatele interogărilor prevăzute în tabelele și / sau grafice și cu posibilitatea de a schimba unitățile de măsură.

MURE - baza de date ce cuprinde măsurile de eficiență energetică implementate în diferitele țări UE și evaluarea impactului acestora

<http://www.measures-odyssee-mure.eu/>

Site-ul ODYSSEE-MURE a fost reproiectat, cu un nou design vizual pentru a ușura navigarea și pentru a aduna toate instrumentele de date într-un singur site web dedicat atât indicatorilor cât și politicilor. În prezent, aceste baze de date includ indicatori și date pentru grupul a 28 de țări din UE + Norvegia din care face parte și România. Aceste date sunt accesibile on-line, gratis pentru toți participanții din proiect. Bazele de date și metodologiile de calcul ale indicatorilor de eficiență energetică sunt unitare pentru țările partenere în proiect. O astfel de abordare unitară este necesară deoarece calculele indicatorilor trebuie făcute coerent plecând de la o bază unitară (date comparabile calculate pe baza unor ipoteze comune).

B.2. Valorificarea datelor și schimbului de experiență din domeniul eficienței energetice în activitatea ANRE

Prin gestionarea pe internet a două baze de date complementare: ODYSSEE pe indicatori eficiență energetică / CO₂, inclusiv date detaliate privind consumul de energie, activități și emisiile de CO₂ aferente (aprox. 1000 de serii de date de la țară) și MURE privind măsurile de politică de eficiență energetică, inclusiv impactul acestora (aproximativ 2000 de măsuri) se realizează **monitorizarea tendințelor eficienței energetice și măsurilor în Europa.**

Baza de date ODYSSEE include următoarele *tipuri de indicatori*:

- intensități pentru energie / CO₂ care raportează energia utilizată în economie sau un sector la variabile macroeconomice (de exemplu PIB sau valoarea adăugată),
- consumul de energie unitar care compară consumul de energie la indicatorii fizici (de exemplu, consumul specific pe tona de ciment, oțel și hârtie),
- indicii de eficiență energetică pe sector (ODEX) pentru a evalua progresul eficienței energetice (în%),
- reducerea consumului de energie pentru a măsura cantitatea de energie economisită prin îmbunătățirea eficienței energetice,
- indicatori de ajustare pentru a permite compararea indicatorilor între țări (de exemplu, ajustări pentru diferențele de structură și anume adaptate la aceeași structură a valorii adăugate).
- indicatorii Benchmark / țintă pentru produsele energetice intensive (otel, ciment, hârtie), pentru a arăta potențialul îmbunătățirea bazat pe țările cu cea mai bună performanță,
- indicatorii de difuzie pentru a monitoriza pătrunderea pe piață a tehnologiilor eficiente energetic.

Aspectele metodologice și definițiile exacte ale indicatorilor și ale datelor sunt explicate în broșurile sectoriale editate în cadrul proiectului la capitolul Definiții și Glosar.

Baza de date ODYSSEE este utilizată pentru monitorizarea și evaluarea trendurilor anuale ale eficienței energetice și emisiilor de CO₂ legate de energie. Indicatorii pentru energie sunt calculați pentru anii de după 1990 (UE-15 țări) sau începând din 1996 (noile state membre). Intrările pentru indicatori sunt furnizate de agențiile / instituțiile naționale pentru energie implicate în proiect în conformitate cu definițiile și orientările armonizate. ODYSSEE pe de o parte conține date detaliate cu privire la driverile consumului de energie cu utilizatorii finali și, pe de altă parte, eficiența energetică și indicatorii aferenți CO₂. Datele sunt actualizate periodic de către reprezentanți naționali, cum ar fi agențiile pentru energie sau organizații statistice, de la toate cele 28 de state membre UE, precum și Norvegia. În prezent, datele pe eficiență energetică sunt disponibile pentru perioada 1990-2013.

<http://www.measures-odyssee-mure.eu/>

Baza de date MURE (Mesures d'Utilisation Rationnelle de l'Energie) oferă informații cu privire la politicile de eficiență energetică și măsuri care au fost implementate în statele membre ale Uniunii Europene precum și evaluarea impactului acestora, acolo unde au fost aplicate și monitorizate rezultatele. În baza de date, informația este accesibilă prin interogare. Baza de date Mure poate fi interogată pe 4 sectoare utilizare finală + măsuri orizontale, apoi după țară, tip de măsură sau utilizare finală. Este de asemenea posibil filtrarea după actor, publicul țintă, măsuri UE în domeniul, măsuri PNAEE, evaluarea impactului, impactul semicantitativ, starea, anul de start. Interogare direct prin șir de text (căutarea în descriere pdf. a măsurii poate dura câteva minute). Distribuția măsurilor pe tipuri poate fi vizualizată prin grafic de tip radar. În cele din urmă, mai multe facilități permit interogări specifice:

- Tabelele de sinteză oferă tabele de informare sintetice privind măsurile de eficiență energetică în funcție de țară, de tipul măsurii, utilizare finală, actori și publicul țintă.
- Facilitatea *Politici prin topic* permite interogarea tuturor măsurilor în domenii de topic specifice sau utilizare finală.
- Facilitatea *Măsuri de succes* permite o identificare simplă a măsurilor de succes folosind diferite criterii.
- Facilitatea *Interacțiunea politicilor* permite caracterizarea într-o manieră prietenoasă a unor pachete de măsuri și a interacțiunii între ele.
- Facilitatea *Policy Mapper* permite o vizualizare a tuturor politicilor care vizează anumite utilizări în domeniul energetic și legătura cu indicatorii de eficiență energetică aferenți.
- Facilitatea *Policy Scoreboard* caracterizează proiectarea măsurilor de politică și progresul acestora în timp.

Datele și informațiile din cele două baze de date sunt folosite de către echipele naționale și de: UE -DG-Energie- prin indicatorii ODEX, Agenția Europeană de Mediu în rapoartele sale pe Energie și Mediu; indicatorii Odysse au fost, de asemenea, folosiți în al patrulea raport pan-european de evaluare de mediu (CEE-ONU), AIE, Agenția Internațională pentru Energie.

ANRE utilizează rezultatele obținute în cadrul proiectului pentru îndeplinirea sarcinilor ce îi revin conform cerințelor Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică. Indicatorii calculați în cadrul proiectului după metodologia UE au stat la baza elaborării celui de al treilea Plan Național de Acțiune pentru Eficiența Energetică și vor fi utilizați în raportările intermediare la Comisia Europeană privind implementarea măsurilor din PNAEE.

PARTICIPĂRI LA ALTE EVENIMENTE INTERNAȚIONALE

1. Participarea la întâlnirile anuale ale EnR (Asociația agențiilor europene de eficiență energetică) - Regular și Full Meetings, organizate în februarie și iunie 2014. EnR reprezintă o asociație de 24 de agenții naționale de eficiență energetică, dintre care 19 din țări membre UE, iar restul din Croația, Norvegia, Elveția, Rusia și Turcia. Scopul organizației este acela de a întări cooperarea între agențiile europene de eficiență energetică și Comisia Europeană, precum și cu alți actori de pe scena europeană în probleme relevante pentru energia durabilă.

Participarea la întâlnirile Grupului de experți pentru Etichetarea Energetică, precum și la întâlnirea grupului de lucru *Etichetare și Proiectare Ecologică* – noiembrie 2014. Acest Grup de experți are mandatul de a asista Comisia prin adoptarea de măsuri de punere în aplicare a directivei și o sprijină în analiza și evaluare acesteia. De asemenea, acest Grup servește ca forum pentru schimbul de informații și bune practici la nivelul UE între statele membre, în vederea elaborării Regulamentelor delegate de completare a Directivei 30/2010/UE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la etichetarea energetică a aparatelor electrocasnice.

2. Cooperare ANRE - AEA (Agenția pentru Energie din Austria)

La data de 23 aprilie 2014, a fost semnat Memorandumul de Cooperare între ANRE și Agenția pentru Energie din Austria, ce are ca scop principal schimbul de informații și bune practici privind următoarele domenii: eficiență energetică, implementarea directivelor europene și a cadrului legal aferent, sursele de energie regenerabilă.

De asemenea, în afara activităților de informare, s-a dorit ca această cooperare să se concentreze și asupra unor tematici specifice, în acest sens fiind agreeate următoarele subiecte de discuție:

- Politici și proiecte privind eficiența energetică și implementarea la nivel național a Directivei nr. 2012/27/EU privind eficiența energetică
- Politica privind probleme și aplicații tehnice, cum ar fi măsurarea inteligentă
- Contractul de performanță energetică și alte subiecte legate de sectorul public
- Politici și proiecte privind sursele de energie regenerabilă.

În anul 2014 au fost organizate două întâlniri, la Viena – în luna aprilie 2014 și la București – în luna septembrie 2014 cu următoarele teme: măsurarea inteligentă, Legea eficienței energetice și Planul Național de Acțiune pentru Eficiență Energetică în România și Austria, programe de management și audit în industrie, aspecte principale privind sursele de energie regenerabile și cogenerarea de înaltă eficiență.

Schimbul de experiență româno-austriac în domeniile eficienței energetice și surselor regenerabile de energie, adaptat la specificul național, a facilitat procesul de armonizare și implementare a legislației secundare conform celor mai bune practici europene în domeniu, urmat de un proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale.

În acest sens, de un real interes pentru ANRE au fost discuțiile privind experiența austriacă asupra implementării articolului 8 din Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică (Auditorii energetice și sistemele de management energetic) – statutul auditorilor energetici în Austria și obiectivele programului Klimaaktiv privind instruirea auditorilor energetici.

3. Activități desfășurate în vederea încheierii de contracte în cadrul programului Horizont 2020, cofinanțat de Comisia Europeană.

În cadrul Call for Proposal 2014, al programului HORIZONT 2020, ANRE a participat în calitate de partener la propunerea de proiect: “EEIHubs – Hubs for Energy Efficiency Industries”, propunere care va fi reevaluată în luna mai 2015.

4. Participarea la Grupurile de lucru UE

În vederea respectării acquis-ului comunitar în domeniul eficienței energetice, în cadrul Comitetului pentru Directiva de Eficiență Energetică, din care face parte și ANRE, principalele activități diseminate la nivelul Comisiei Europene către statele membre au vizat următoarele :

- Informări asupra obligațiilor de notificare, asupra țintelor indicative naționale privind eficiență energetică în conformitate cu cerințele Directivei 2012/27/UE (art. 5, 7, 8, 9, 10, 11).
- Informări asupra principalele etape ale procesului de încălcare în cazul non-comunicare, non-conformitatea și de aplicarea greșită.
- Discutarea problemelor cu care statele membre se confruntă în activitatea lor continuă de transpunere și implementare a Directivei 2012/27/EU, de punere în aplicare cerințelor acesteia,
- Oferirea de exemple privind finanțarea implementării Directivei de Eficiență Energetică.

În anul 2014, membrii **Comitetului pentru Directiva de Eficiență Energetică** s-au întâlnit de două ori la Bruxelles. Comitetul are mandatul de a asista Comisia prin adoptarea de măsuri de punere în aplicare a **Directivei 2012/27/EU** și de a o sprijini în analiza și evaluare acesteia. Acest Comitet servește ca forum pentru schimbul de informații și bune practici la nivelul UE în vederea elaborării unor documente de lucru care să explicitizeze prevederile cheie ale Directivei 2012/27/UE.

5. În vederea diseminării susținute a noutăților legislative din domeniul eficienței energetice, reprezentanții ANRE au participat cu prezentări în cadrul următoarelor evenimente, și anume:

- **Forumul Regional al Energiei pentru Europa Centrală și de Est – FOREN 2014**, cu tema „Energia de mâine: de la viziune la realitate”, organizat de CNR-CME în perioada 22 – 26 iunie, la Palatul Parlamentului, din București,
- **Forumul de Eficiență Energetică 2014**, organizat la București în data de 9 octombrie 2014.

VI. ACTIVITATEA DE CONTROL ȘI RĂSPUNS LA PETIȚII

O contribuție importantă la asigurarea funcționării sectorului energetic în condiții de eficiență și siguranță o reprezintă activitatea de control și protecție a consumatorilor de energie, desfășurată de autoritatea de reglementare.

Obiectivul principal al acestei activități este urmărirea realizării de către participanții care intervin în activitățile de producție, transport, înmagazinare, distribuție, furnizare, utilizare, a energiei electrice și a gazelor naturale, inclusiv proiectarea și realizarea instalațiilor și echipamentelor folosite pentru realizarea acestor activități, a unor lucrări și servicii de calitate corespunzătoare exigențelor de performanță cerute prin lege.

Activitatea de control și protecție a consumatorilor de energie s-a desfășurat în principal prin control teritorial, soluționarea petițiilor și a neînțelegerilor precontractuale.

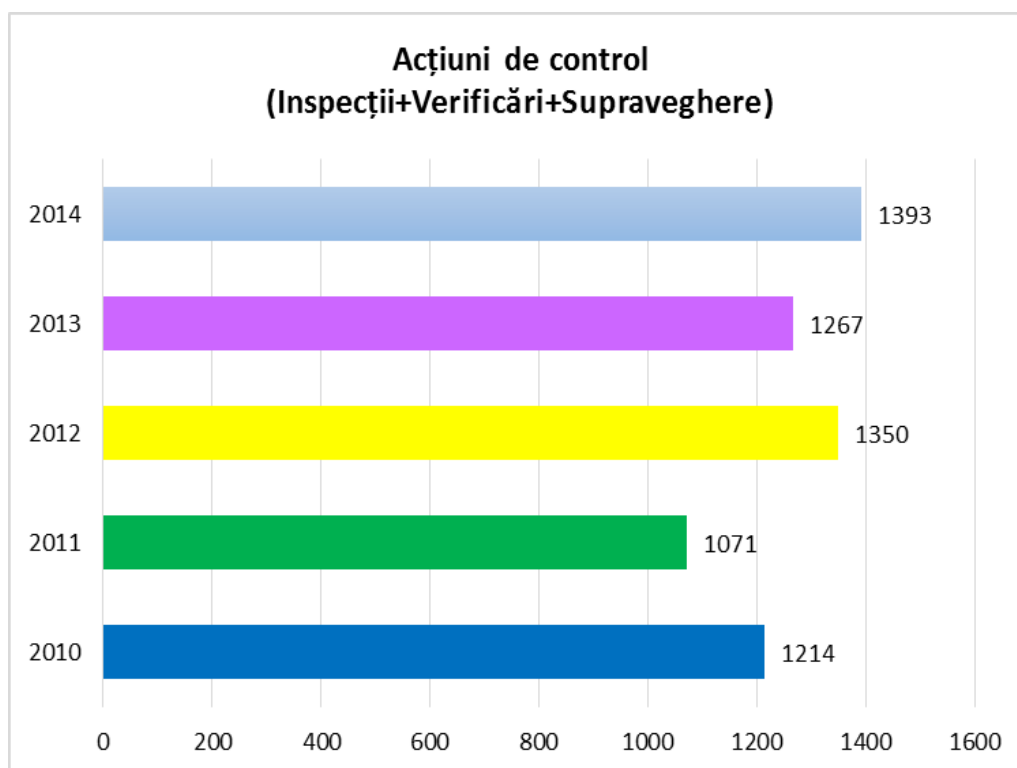
VI. 1. ACTIVITATEA DE CONTROL

Activitatea de control a fost realizată conform programului anual de control, aprobat și a fost desfășurată în baza atribuțiilor stabilite de legislația în vigoare.

Activitatea de control din cadrul direcției s-a desfășurat prin intermediul a 9 Oficii Teritoriale (Arad, Brașov, Cluj, Craiova, Constanța, Galați, Iași, Târgu Mureș și Sibiu) respectiv un Serviciu Controlul Respectării Reglementărilor și este prezentată astfel:

Tip acțiune de control	Licențiați		Atestați/Autorizați		Eficiență Energetică		Total
	Energie Electrică	Gaze Naturale	Energie Electrică	Gaze Naturale	Etichetare	Mari consumatori	
Inspectie	24	23	322	217	57	139	782
Verificare	46	52	29	33	-	-	160
Supraveghere	373	62	9	7	-	-	451
Subtotal	443	137	360	257	57	139	
Total	580		617		196		1393

În perioada 2010-2014, numărul acțiunilor de control a crescut semnificativ, astfel:

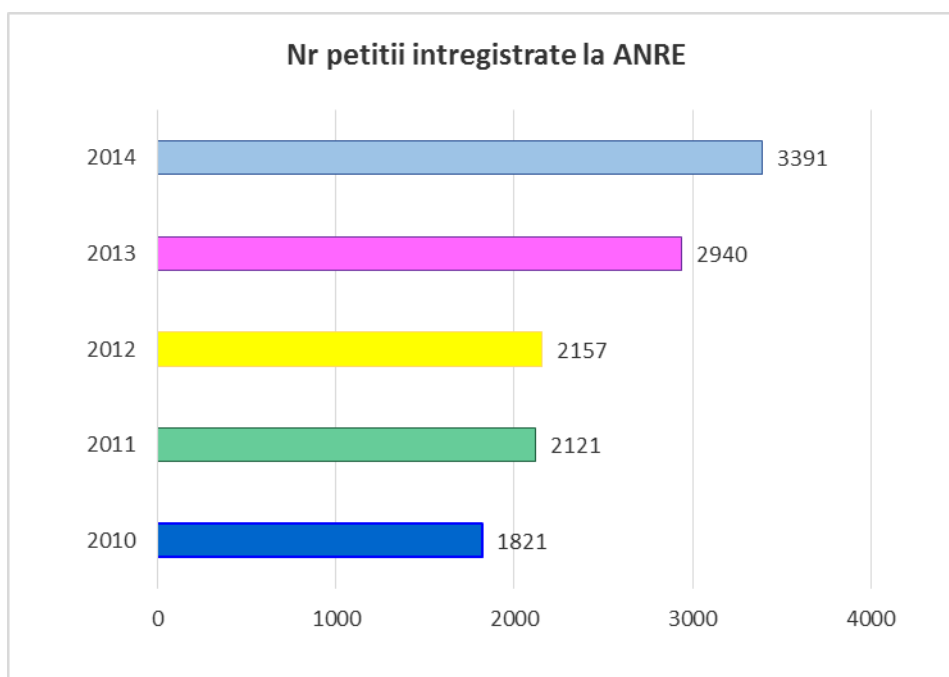
În urma acțiunilor de control au fost întocmite **645** procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, **4** pentru persoane fizice și **641** pentru agenți economici, fiind aplicate amenzi în cuantum total de **37.301.054,1599 lei**.

Concomitent cu măsurile contravenționale principale mai sus enumerate, au fost făcute propuneri pentru aplicarea de măsuri complementare pentru suspendarea, unor categorii de activități, la 15 agenți economici.

VI.2. ACTIVITATEA DE SOLUȚIONARE A PETIȚIILOR

Analiza și formularea răspunsurilor cu privire la aspectele prezentate în petiții, se face în conformitate cu prevederile OG nr. 27 din 30 ianuarie 2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, cu modificările și completările ulterioare.

În cursul anului 2014, au fost înregistrate și soluționate un număr de 3391 petiții, formulate de către persoane fizice și juridice beneficiare/solicitanți a serviciilor prestate de către operatorii economici din sectoarele energiei electrice și gazelor naturale.

Din totalul de 3391 petiții, 2539 au avut ca obiect sectorul energiei electrice și 852 sectorul gazelor naturale.

Petițiile au fost transmise pe adresa ANRE, în mod direct în număr de 2626 sau redirectionate prin intermediul altor instituții publice, spre competență analiză și soluționare, în număr de 765.

Situația petițiilor adresate indirect la ANRE:

Nr. Crt.	Instituția	Energie electrică	Gaze Naturale	Total
1	Administrația Prezidențială a României	3	1	4
2	Guvernul României SGG	22	18	10
3	Parlament - Camera Deputaților	9	2	11
4	Senat	3		3
5	Ministere (MECMA, MFP, MAI, MAPN, MMP)	10	8	18
6	Consiliul Concurenței	4	2	6
7	Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (ANPC)	514	105	619
8	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC)	2	6	8
9	Asociația pentru Protecția Cetățeanului (APPC)	2	1	3
10	Prefecturi, Consilii Județene, Primării	17	3	20
11	Avocatul poporului	3	3	6
12	Altele	24	3	27
	Total	613	152	765

Toate petițiile primite au fost soluționate în termenul legal și în conformitate cu prevederile reglementărilor în vigoare, cu informarea petenților și a instituțiilor prin intermediul cărora au fost transmise la ANRE, după caz. Pentru petițiile care au necesitat verificări suplimentare s-au solicitat acțiuni de control.

Modul de rezolvare a acestor petiții a fost diferit, funcție de problemele abordate: de la răspunsuri în scris cuprinzând lămuriri, explicații și referiri la legislația în vigoare, verificări la fața locului, până la discuții directe cu părțile implicate.

În cazul când problemele sesizate în petiții, referitoare la nerespectarea unor prevederi legale, de către operatorii economici din sectoarele energiei electrice și gazelor naturale s-au dovedit îndreptățite, ANRE a transmis acestora scrisori de atenționare prin care s-au stabilit măsuri de conformare față de prevederile legale în vigoare și/sau au fost luate măsurile legale de aplicare a unor sancțiuni contravenționale.

Pentru identificarea principalelor probleme care sunt prezentate de petenți, a fost întocmită o clasificare a petițiilor, în vederea identificării prevederilor legislative necesar a fi modificate, și îmbunătățirea serviciilor furnizate către clienți, în scopul creșterii satisfacției acestora.

În tabelul următor sunt prezentate principalele categorii de probleme identificate în petițiile soluționate, în sectorul energiei electrice:

Nr. crt	Principalele probleme semnalate	Total	[%]
1	Facturare energie electrică	689	27,1
2	Calitatea energiei electrice	359	14,1
3	Suspiciune sustragere de energie electrică	256	10,1
4	Emitere Aviz Tehnic de Racordare	214	8,4
5	Solicitări informații cu caracter general	116	4,6

În tabelul următor sunt prezentate principalele categorii de probleme identificate în petițiile soluționate, în sectorul gazelor naturale:

Nr crt	Principalele probleme semnalate	Total	[%]
1	Lucrări instalații de utilizare, verificări, revizii	168	19,71
2	Contractare, facturare	140	16,43
3	Racordare la sistemul de distribuție	126	14,78
4	Acces la sistemul de distribuție	91	10,68
5	Furnizare, deconectare sistare	47	5,51

VI.3. SOLUȚIONAREA NEÎNȚELEGERILOR PRECONTRACTUALE

În cursul anului 2014, au fost soluționate un număr 6 cereri privind neînțelegeri în sectorul energiei electrice apărute la încheierea contractelor. Au fost aplicate prevederile *Procedurii privind soluționarea neînțelegerilor apărute la încheierea contractelor în domeniul energiei electrice și termice produse în cogenerare de înaltă eficiență*, aprobată prin anexa la Ordinul ANRE nr.35/2013.

În sectorul gazelor naturale, ANRE a mediat o neînțelegere precontractuale în sectorul gazelor naturale, conform *Procedurii privind medierea neînțelegerilor apărute la încheierea contractelor în domeniul gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 35/2013.

VII. ASPECTE JURIDICE PRIVIND ACTUL DE REGLEMENTARE

Cadrul de reglementare elaborat de ANRE și implementat prin ordine și decizii are un impact major asupra **realităților economice și sociale, având în vedere că acesta are caracter de obligativitate** pentru persoanele juridice și fizice reglementate.

Posibilitatea de contestare a actelor administrative cu caracter individual sau normative ale reglementatorului constituie un factor important în asigurarea responsabilității acestuia față de consumatori. Astfel, ordinele și deciziile emise de ANRE pot fi contestate în justiție de către persoanele fizice sau juridice care consideră că, prin aplicarea reglementărilor respective, le-au fost încălcate anumite drepturi.

Situația curentă a litigiilor aflate pe rolul instanțelor judecătorești:

Total: 430 cauze în derulare în anul 2014, din care **139** au fost finalizate în mod definitiv.

Clasificarea litigiilor gestionate de ANRE în fața instanțelor de judecată, în anul 2014, în domeniul energiei electrice, al gazelor naturale și al eficienței energetice, în funcție de obiectul acestora, este prezentată mai jos:

- Contencios administrativ - 105 de cauze;
- Drept contravențional - 180 de cauze;
- Insolvență - 54 de cauze;
- Dreptul muncii - 10 de cauze;
- Pretenții - 72 cauze;
- Obligația de a face - 1 cauză;
- Drept penal - 1 cauză;
- Liberul acces la informații de interes public – 2;
- Fond funciar – 1 cauză;
- Acțiuni în constatare – 4 cauze;
- Plângere carte funciară – 1 cauză.

Din numărul total de dosare finalizate în anul 2014, respectiv de 139, **96% din acestea au fost soluționate favorabil ANRE.**

Raportat la obiectul de activitate al ANRE de a reglementa piața de energie electrică, gaze naturale și eficiență energetică, **menționăm că toate ordinele și deciziile ANRE care au fost contestate în instanță de către operatorii economici din domeniul energiei electrice și al gazelor naturale (de ex. Hidroelectrică, Nuclearelectrică, Radet, Electrica Furnizare, OMV Petrom, GDF, E.ON Energie, TRANSGAZ, producătorii de energie electrică din surse regenerabile ș.a.) și care au făcut obiectul dosarelor de contencios administrativ 100 % au fost soluționate favorabil ANRE.**

În ceea ce privește **procesele-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor** menționăm faptul că, o parte dintre acestea au vizat **sancționarea OPCOM și a participanților la Piața Centralizată a Contractelor Bilaterale pentru tranzacționarea/acceptarea la tranzacționare a unor oferte de**

vânzare/cumpărare de energie electrică neconforme cu legislația în vigoare. (de ex. OPCOM, Complexul Energetic Oltenia, Axpo Energy România S.A. etc.).

Un alt exemplu important în ceea ce privește domeniul contravențional îl reprezintă **sanționarea și dispunerea de măsuri pentru intrarea în legalitate a SNGN ROMGAZ S.A. pentru neîndeplinirea obligației de separare legală a activității de înmagazinare a gazelor naturale.**

Toate plângerile contravenționale formulate împotriva proceselor-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor menționate și care au fost soluționate în cursul anului 2014 au fost favorabile ANRE.

Activitățile specifice desfășurate în rezolvarea litigiilor constau în principal în: pregătirea strategiei privind apărarea în fiecare cauză, redactarea actelor procedurale (de ex. întâmpinări, note/concluzii scrise, căi de atac ordinare și extraordinare,etc), reprezentarea în instanță a intereselor instituției, monitorizarea circuitului actelor procedurale emise în dosare, menținerea la zi a unei baze de date privind litigiile în curs.

VIII. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ, COMUNICARE ȘI INFORMAREA CLIENTULUI FINAL

VIII.1. COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

Continuarea menținerii unor relații optime și a unei comunicări corespunzătoare cu instituțiile Uniunii Europene și organismele naționale care coordonează transpunerea și implementarea acquis-ului comunitar a constituit un obiectiv important în activitatea de cooperare a instituției. Totodată, s-a urmărit reprezentarea corespunzătoare a instituției în cadrul structurilor naționale, comunitare și a grupurilor/atelierelor de lucru organizate de Comisia Europeană și al celorlalte structuri organizate la nivel european, în domeniul energiei.

ANRE a continuat menținerea și dezvoltarea unor legături permanente cu reglementatorii din domeniu în scopul asigurării cooperării bilaterale și a schimbului de informații în domeniul reglementării piețelor de energie electrică și de gaze naturale, de armonizare a legislației naționale în conformitate cu acquis-ul comunitar și de reformare a piețelor de energie.

În acest context, ANRE a continuat să-și exercite mandatul de **membru cu drepturi depline al CEER (Council of European Energy Regulators)** și al **Agenției pentru cooperarea autorităților de reglementare din domeniul energiei ACER** participând, prin reprezentanții săi, la adunările generale ale CEER și la Consiliul autorităților de reglementare (BoR) din cadrul ACER, la elaborarea documentelor propuse pentru planul de activități al CEER și ACER pentru anul 2014. Activitatea celor două organisme în anul 2014 a urmărit să contribuie la realizarea:

1. unei piețe integrate de energie, oferind prețuri competitive și securitatea aprovizionării;
2. promovării de soluții inovatoare tehnologic, caracterizate de costuri scăzute și eficiență;
3. utilizării eficiente a energiei;
4. protecției și responsabilizării consumatorilor în condițiile unei oferte de energie sigură și în condiții de siguranță; și
5. unor puternice parteneriate internaționale, în special cu vecinii UE.

ACER, înființată în baza prevederilor Regulamentului 713/2009/CE, este un organism comunitar european, cu personalitate juridică care are un rol central în sprijinirea colaborării autorităților de reglementare, în elaborarea codurilor de rețea la nivelul UE pe baza liniilor directoare-cadru - documente critice pentru o piață energetică integrată europeană - și în supravegherea activității operatorilor de transport și sistem din domeniul energiei electrice și al gazelor naturale. Ca urmare a publicării Regulamentului (UE) nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie și a Regulamentului (UE) nr. 347/2013 privind liniile directoare pentru infrastructurile energetice transeuropene, de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 713/2009, (CE) nr. 714/2009 și (CE) nr. 715/2009 (1), ACER a primit răspunderi suplimentare în aplicarea prevederilor acestora. **Consiliul autorităților de reglementare (BoR)**- unul dintre organismele de conducere ale agenției - este format din reprezentanți ai autorităților naționale de reglementare ale Uniunii Europene. Tot reprezentanții autorităților de reglementare fac parte din grupurile de lucru ale ACER. ANRE are reprezentanți atât în **BoR**, în **grupurile de lucru ale ACER**, cât și în **Comisia de apel a ACER** - organism cu rol în rezolvarea disputelor la nivel european. Reprezentantul ANRE deține funcția de vicepreședinte în cadrul Comisiei de apel.

ANRE a elaborat și transmis **raportările naționale** cu privire la evoluția pieței naționale de energie electrică și gaze naturale și liberalizarea sectorului în conformitate cu cerințele Directivelor 72/2009/CE și 73/2009/CE, prevederile legislației naționale și recomandărilor CEER & ACER, contribuind la realizarea raportului de monitorizare al ACER.

Urmare a activității desfășurate de ACER și autoritățile naționale de reglementare din statele membre au fost elaborate și transmise Comisiei Europene o parte importantă a codurilor de rețea solicitate de prevederile Regulamentelor 714/2009/CE și 715/2009/CE. La sfârșitul anului 2014 în **sectorul energiei electrice** erau transmise spre aprobare Comisiei Europene: Codul de rețea privind managementul congestiilor și alocarea capacităților de interconexiune, Codul de rețea privind racordarea producătorilor, Codul de rețea privind racordarea consumatorilor, Codul de rețea privind operarea sistemului electroenergetic și cel privind reglajul frecvență-putere și rezervele de putere. În **sectorul gazelor naturale** au fost aprobate de Comisia Europeană: Codul de rețea privind alocarea capacităților și managementul congestiilor și Codul de rețea privind echilibrarea în sistemele de transport gaze naturale, intrând în faza de aprobare a Comisiei și Codul de rețea privind interoperabilitatea.

ACER realizează și monitorizarea investițiilor la nivel european și concordanța planurilor decenale de dezvoltare cu cele regionale și naționale. Lansarea procesului de aprobare a celei de-a doua liste de proiecte de interes comunitar și avizarea metodologiei de alocare a costurilor în cazul acestor proiecte au constituit principalele acțiuni desfășurate în baza prevederilor Regulamentului (UE) nr. 347/2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene.

În luna aprilie 2014 a fost semnat **Memorandumul de înțelegere între ACER și autoritățile naționale de reglementare privind schimbul de informații în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 și Acordul de prestare servicii privind Registrul European Centralizat al Participanților la Piața de energie (CEREMP)**. Activitatea grupului de lucru intern ANRE care să analizeze mondalitățile de implementare a prevederilor regulamentului a continuat și în cursul anului 2014.

Începând cu luna iunie 2014, ANRE a devenit co-președinte al **Inițiativei Regionale de Gaze Naturale din Sud-Sud-Estul Europei (GRI SSE)** alături de URE – Autoritatea de Reglementare în domeniul Energiei din Polonia. În data de 11 decembrie 2014, la București, au avut loc întâlnirea Comitetului Regional de Coordonare al Reglementatorilor din cadrul Inițiativei Regionale de Gaze Sud-Est Europene (GRI SSE RCC) și întâlnirea Părților Interesate (GRI SSE SG). A fost discutat planul de activități pentru perioada 2014-2017 și demersurile realizate în regiune pentru implementarea prevederilor codurilor de rețea.

Inițiativele regionale au fost înființate în primăvara anului 2006 de Grupul european de reglementare în domeniul energiei electrice și al gazelor (ERGEG), la cererea Comisiei Europene, ca o etapă intermediară a trecerii de la piețele naționale ale energiei electrice și gazelor la o piață unică europeană a energiei. Au fost create șapte regiuni în cazul energiei electrice și trei regiuni în cazul gazelor naturale. Inițiativele regionale urmăresc implementarea timpurie a prevederilor codurilor de rețea prin proiecte pilot, dezvoltarea infrastructurii, promovarea concurenței în piață și asigurarea securității alimentării cu energie. Activitatea lor este monitorizată de Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei – ACER, care publică rapoarte periodice privind evoluțiile regionale. Activitatea inițiativelor regionale este și în atenția Comisiei Europene.

Membrii GRI SSE sunt: Austria, Bulgaria, Cehia, Cipru, Croatia, Grecia, Italia, România, Polonia, Slovacia, Slovenia și Ungaria.

Cel de-al treilea pachet legislativ în domeniul energiei, prin Regulamentul 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003 și Directiva 72/2009 a Parlamentului European și a Consiliului privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE stipulează obiective clare privind necesitatea îmbunătățirii cooperării și a coordonării între operatorii de transport și de sistem și bursele de energie electrică la nivel regional și pan-european în vederea asigurării și gestionării unui acces eficient și transparent la rețelele de transport transfrontaliere, îmbunătățirii siguranței în alimentarea consumatorilor cu energie electrică la nivel regional/comunitar și implementării pieței unice de energie electrică.

În acest context, Piața pentru Ziua Următoare constituie un element major al modelului țintă european pentru piața unică de energie electrică, model care furnizează o viziune pe termen mediu pentru o implementare progresivă a cadrului de piață european în vederea unei alocări eficiente a capacităților de interconexiune și managementul congestiilor prin mecanisme de piață. Precizăm că Decizia Consiliului Uniunii Europene din luna februarie 2011 stabilește ca termen limită pentru realizarea unei pieței interne deplin funcționale anul 2014.

Operatorii de transport și de sistem, bursele de energie electrică și autoritățile de reglementare din Cehia, Slovacia și Ungaria au semnat, în mai 2011, un *Memorandum privind cuplarea piețelor de energie electrică* conform modelului și principiilor aplicate în regiunea central-vest europeană (Central West Europe – CWE). Proiectul a fost lansat cu succes, rezultatele obținute până în prezent confirmând opțiunea inițială de cuplare. Furnizorul serviciului de cuplare este EPEX SPOT SE, bursa franco-germana de energie electrică.

În data de 14 decembrie 2011, în urma unui proces de analiză și evaluare în cadrul grupului de lucru național (MECMA, ANRE, S.C. Opcom S.A. și CN Transelectrica SA), entitățile române implicate și-au exprimat oficial interesul de a se alătura proiectului de cuplare a piețelor din Cehia, Slovacia și Ungaria printr-o Scrisoare de Intenție. Managementul proiectului regional Cehia-Slovacia-Ungaria a aprobat solicitarea României. În luna decembrie 2012, Polonia și-a exprimat de asemenea intenția de aderare la proiectul trilateral.

În urma întâlnirii Comitetului de Conducere al Proiectului de extindere a cuplării Cehia-Slovaci-Ungaria către România și Polonia care a avut loc la Praga, în data de 03.04.2013, s-a hotărât finalizarea textului *Memorandumului de înțelegere (MoI) privind cooperarea în vedere aderării României și Poloniei la cuplarea piețelor de energie electrică din Cehia, Slovacia și Ungaria* și semnarea acestuia de toate cele 15 părți implicate (operatori de transport și sistem, burse de energie și autorități de reglementare). Documentul a fost semnat în luna iulie 2013.

În urma unui sondaj de opinie, participanții la proiect au concluzionat că nu există o poziție comună în rândul participanților la piață în toate piețele implicate cu privire la scenariile propuse de cuplare a piețelor din cele cinci țări. Pentru a nu împiedica integrarea în continuare a piețelor, Comitetul director al proiectului a propus realizarea extinderii în două etape: o primă etapă va implica piețele pentru ziua următoare de energie electrică din Republica Cehă, Slovacia, Ungaria și România – proiectul intitulat 4M MC - o etapă ulterioară fiind dedicată cuplării cu piața poloneză, în contextul inițiativei CEE FBMC (Cuplarea piețelor din Europa Centrală și de Est pe bază de fluxuri).

Proiectul 4M MC a continuat pașii de implementare. În ianuarie 2014, bursele de energie din 4M MC au încheiat cu succes etapele preliminare necesare pentru a fi gata să implementeze soluția Cuplării prin Preț a

Regiunilor (PCR) în infrastructura lor IT, cu scopul de a deveni pe deplin compatibile cu modelul țintă al Pieței interne europene de energie electrică. A fost selectat furnizorul de servicii pentru soluția PCR (o soluție de cuplare unică prin preț pentru a fi utilizată în calculul prețurilor la energie electrică în Europa și alocarea capacității transfrontaliere pentru ziua următoare). Operatorii de transport și de sistem din 4M MC au convenit asupra arhitecturii sistemului Funcției de Management la nivelul operatorilor de transport și de sistem (mTMF) care realizează o gestionare eficientă a tuturor responsabilităților comune ale operatorilor de transport și de sistem și operează o interfață comună de comunicare între bursele de energie și operatorii de transport și de sistem. Odată intrat în funcționare, mTMF va reprezenta o platformă universală de promovare a integrării trans-regionale a piețelor, care va fi deschisă extinderii către alte piețe.

Cadrul de reglementare din România a fost de asemenea adaptat cerințelor procesului de cuplare, renunțându-se la plata componentelor T_G și T_L în cazul tarifelor de transport pentru activitățile de import-export energie electrică, la plata contribuției de cogenerare în cazul exportului de energie electrică. Legea energiei electrice și gazele naturale nr. 123/2012 a fost completată cu prevederi care clarifică rolul de agent de transfer (shipper) al C.N. Transelectrica S.A.. Introducerea prețurilor negative în piețele centralizate și adaptarea anumitor parametrii de tranzacționare au constituit subiectul unui ordin ANRE.

În luna septembrie 2014 au fost organizate ateliere de lucru coordonate la nivel național pentru participanții la piață în scopul prezentării aranjamentelor finale și furnizării de informații cu privire la testele care vor implica participanții la piață. În același timp au fost organizate la nivel local campanii de informare referitoare la implementarea noilor reguli de tranzacționare și la caracteristicile soluției PCR.

Proiectul 4M MC a fost lansat cu succes în data de 19 noiembrie 2014.

Finalizarea acestei prime etape a proiectului presupune continuarea cuplării cu piața poloneză, în contextul inițiativei CEE FBMC (Cuplarea piețelor din Europa Centrală și de Est pe bază de fluxuri). La începutul anului 2014 a fost semnat în regiunea CEE un *Memorandum privind implementarea modelului de management al congestiilor* și proiectul de cuplare a regiunii CEE prin alocarea capacităților pe bază de fluxuri a fost demarat. Având în vedere aceste evoluții, Comitetul Director al proiectului 4M MC a recomandat părții române solicitarea accesului în proiectul CEE FBMC. La finele anului 2014, statutul de observator în cadrul acestui proiect a fost acordat, părțile române urmând să participe la toate reuniunile organizate și să aibă acces la informațiile proiectului. Este încă în discuție posibilitatea participării părții române ca membru cu drepturi depline în cadrul proiectului.

Reprezentanți ai ANRE au participat atât la întâlnirile Comitetelor de Tarife/Prețuri, respectiv Licențe/Concurență ale **Asociației regionale a reglementatorilor din domeniul energiei** (Energy Regulators Regional Association – ERRA) cât și la activitățile de instruire organizate de asociație în cursul anului. Aceste participări au facilitat atât schimbul de informații între autoritățile de reglementare din domeniul energiei din țările membre ERRA cât și elaborarea de documente tehnice utile activității de reglementare.

ANRE a menținut legăturile de colaborare cu **Confederația Internațională de reglementare din domeniul energetic** (ICER), o confederație care oferă contacte structurate și de cooperare între autoritățile de reglementare a energiei din mai mult de 200 țări din întreaga lume cât și cu **Rețeaua Internațională de Reglementare a Energiei (IERN)**, administrată de Școala de Reglementare de la Florența.

Pe plan intern, în conformitate cu atribuțiile și responsabilitățile ANRE, stabilite prin prevederile legislației naționale armonizate privind schimbul de informații - HG nr. 1016/25.06.2004, cu modificări ulterioare, a fost realizată comunicarea cu Compartimentul pentru schimb de informații pentru reglementări tehnice din cadrul Ministerului Economiei, pentru un număr de 31 de proiecte de norme tehnice emise de statele membre și prevăzute a fi notificate.

În cursul anului 2014 au fost furnizate răspunsuri solicitate de către autorități similare de reglementare, în vederea recunoașterii competențelor profesionale pentru anumiți prestatori de servicii specifice domeniului energiei.

ANRE a contribuit la implementarea și monitorizarea realizării măsurilor din programele stabilite prin Scrisorile de Intenție semnate cu FMI și Memorandumul de Înțelegere semnat cu Comisia Europeană.

În luna octombrie 2014 a fost semnat **Acordul de implementare a priorităților**, instrument de lucru anual, fundamental în îndeplinirea angajamentului Guvernului de a reforma sistemul energetic din România. Îndeplinirea acțiunilor cuprinse în Acord va ajuta la dezvoltarea unui cadru strategic coerent, care va îmbunătăți administrarea sectorului și va stimula investițiile private, va spori standardele de transparență și guvernanta pentru întreprinderile de stat și va îmbunătăți mecanismele de protecție a drepturilor clienților finali. Acțiunile cuprinse în Acord și care revin ANRE se referă, în principal, la îmbunătățirea informării clienților finali și a standardelor de performanță în domeniul furnizării. Sunt avute în vedere și acțiuni de îmbunătățire a colaborării ANRE-ANPC.

În cursul anului 2014 a continuat monitorizarea îndeplinirii măsurilor asumate prin **Planul de acțiune pentru implementarea Programului Național de Reformă 2012-2015/Strategia Europa 2020**. În acest context, ANRE a colaborat cu Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Economiei în evaluarea indicatorilor de realizare și a rezultatelor măsurilor de acțiune propuse pentru obiectivele de surse regenerabile și eficiență energetică.

În aceeași perioadă de referință, reprezentanții ANRE au participat la reuniunile săptămânale de coordonare în domeniul afacerilor europene, organizate de Ministerul Afacerilor Externe, pentru:

- analiza dosarelor sensibile / prioritare pentru România
- prezentarea unor inițiative recente la nivel comunitar
- follow-up la evenimentele europene marcante
- prezentarea pozițiilor României în cadrul negocierilor la nivel UE și pregătirea reuniunilor COREPER și a grupurilor de lucru din săptămâna respectiv
- transpunerea și implementarea acquis-ului comunitar.

Referitor la activitatea de analiză și sinteză, s-a demarat revizia "Metodologiei de întocmire a Raportului financiar de către titularii de licențe", aprobată prin Ordinul ANRE nr. 59/2008, prin parcurgerea etapelor:

- actualizarea textului metodologiei și a anexelor aferente în conformitate cu modificările și actualizarea bazei legislative la zi,
- contactarea instituțiilor: Camera Auditorilor Financiari, Ministerul Finanelor Publice,
- organizarea de dezbateri cu operatorii licențiați privind conținutul metodologiei, pe sectoare de activitate: producere energie electrică și termică în cogenerare, transport, distribuție și furnizare energie electrică.

Având în vedere prevederile "Metodologiei de întocmire a Raportului financiar de către titularii de licențe", aprobată prin Ordinul ANRE nr. 59/2008, s-a realizat analiza și verificarea Rapoartelor financiare aferente anului 2013, întocmite de către titularii de licențe ANRE.

Având în vedere prevederile "Procedurii de întocmire a raportului de activitate anual de către titularii de licențe", aprobată prin Ordinul ANRE nr. 51/2005 au fost verificate și analizate Rapoartelor de activitate aferente anului 2013, întocmite de către titularii de licențe ANRE.

De asemenea au fost analizate raportările furnizorilor privind activitatea de informare a consumatorilor solicitate în conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 86/2009, rezultatele analizei urmând a fi utilizate pentru revizuirea acestui ordin anul 2015.

VIII.2. COMUNICARE ȘI INFORMAREA CLIENTULUI FINAL

Obiectivul principal al activității de comunicare și informare în anul 2014 a fost creșterea gradului de informare a opiniei publice privind reglementările emise în vederea completării cadrului de reglementare existent, precum și privind realizările și acțiunile întreprinse în vederea asigurării protecției consumatorilor și responsabilizării operatorilor economici.

Activitatea de informare s-a concentrat, în principal, pe furnizarea de informații solicitate la sediul ANRE, telefonic, în scris, în format electronic și pe suport de hârtie, în aplicarea prevederilor legale privind transparența decizională și accesul la informațiile de interes public.

Ca urmare a activității de informare desfășurate în anul 2014, ANRE a răspuns unui număr de 1290 de solicitări de informații transmise în scris, din care 1263 au fost rezolvate favorabil. Restul solicitărilor fie nu s-au încadrat în competențele de reglementare ale ANRE (35), fie au reprezentat solicitări de informații inexistente (2).

Dintre solicitările rezolvate în mod favorabil, 162 au reprezentat solicitări adresate de persoane juridice, române și străine și 1128 au reprezentat solicitări adresate de persoane fizice, române și străine.

Din totalul solicitărilor de informații transmise în scris, 1256 au fost transmise pe suport electronic și 22 pe suport hârtie, iar aprox. 1000 au reprezentat informațiile solicitate verbal de persoane fizice/juridice, române și străine.

O altă modalitate eficientă de diseminare a informațiilor și de implementare a prevederilor privind transparența decizională a reprezentat-o pagina de Internet a instituției, care a fost permanent actualizată cu date și informații atât privind reglementările emise, cât și privind proiectele de reglementări - 116 la număr - care au fost supuse discuției în cadrul proceselor de consultare publică lansate de ANRE în anul 2014.

În cursul anului 2014 nu au existat cazuri în care autoritatea să fie acționată în justiție pentru nerespectarea prevederilor legii privind transparența decizională și nici plângeri în instanță la adresa instituției pentru nerespectarea aplicării prevederilor privind accesul la informațiile de interes public.

Informarea opiniei publice s-a realizat și prin intermediul mass media, prin comunicate de presă transmise ziarelor cotidiene, posturilor de televiziune și de radio, interviuri și răspunsuri la întrebările adresate direct de către jurnaliști. Ca urmare a acestor informații, în anul 2014, în special în presa scrisă, activitatea și

acțiunile ANRE au fost reflectate în aprox. 2692 de articole sau știri în care au fost menționate acțiuni, realizări, evenimente, obiective și planuri de perspectivă ale ANRE.

Principalele teme abordate s-au referit în principal, la obligațiile ce derivă din legislația primară și cea europeană cuprinse în programul de reglementări, ca de exemplu: aplicarea calendarului de liberalizare a piețelor de energie electrică și gaze naturale, cadrul de reglementare pentru implementarea prevederilor în domeniul eficienței energetice, precum și în domeniul cogenerării de înaltă eficiență și promovării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, integrarea pieței de energie în cadrul procesului de cuplare a piețelor regionale, acte ale legislației secundare vizând funcționarea și dezvoltarea pieței de gaze, siguranța în aprovizionarea cu gaze naturale, competențele și atribuțiile ANRE într-o piață liberalizată din perspectiva protecției consumatorului, etc.

ANRE cu statut de autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, sub control parlamentar a colaborat permanent cu comisiile de specialitate ale Parlamentului.

Conducerea ANRE a prezentat punctul de vedere al autorității la inițiativele legislative ale parlamentarilor, în Comisiile de specialitate sau în Plenul celor două Camere ale Parlamentului. S-au transmis în termenele stabilite de regulamentele parlamentare răspunsurile la cca. 126 de întrebări și interpelări.

Odată cu deschiderea către concurență a piețelor de energie, a fost implementat cadrul legal care să permită tuturor consumatorilor de energie electrică/gaze naturale, indiferent de natura consumului - casnic sau noncasnic - să uzeze de dreptul de eligibilitate, adică să își aleagă furnizorul de energie electrică/gaze naturale dorit și să încheie cu acesta contracte pentru furnizarea negociată pentru locul sau locurile sale de consum.

Astfel, în cazul în care optează pentru furnizarea negociată a **energiei electrice** consumatorul de energie electrică poate încheia contracte pentru furnizare negociată cu orice furnizor deținător de licență de furnizare a energiei electrice care activează în piața cu amănuntul, negociind cu acesta atât prețul, cât și clauzele contractului de furnizare. Lista furnizorilor de energie electrică care activează pe piața cu amănuntul poate fi consultată prin accesarea paginii de internet a ANRE la adresa www.anre.ro/info-consumatori/operatori-economici/energie-electrica/furnizare-catre-consumatori.

Pentru alegerea furnizorului de **gaze naturale** consumatorul are dreptul de a alege tipul de contract de furnizare și, în funcție de acesta, unul sau mai mulți furnizori de gaze naturale pentru fiecare loc de consum. Pe pagina de internet a ANRE este postată lista operatorilor economici deținători de licență de furnizare, precum și link-urile către ofertele-tip publicate pe paginile de internet ale furnizorilor, la adresa www.anre.ro/gaze-naturale/informatii-de-interes-public/furnizori-gaze-naturale.

Totodată, clienții finali trebuie să aibă acces la informații legate de ofertele furnizorilor de gaze naturale, pentru a putea opta pentru ofertele cele mai avantajoase din punct de vedere economic, în funcție de propriul profil de consum. În aceste condiții, punerea la dispoziția clienților finali a unor mijloace de informare cât mai variate reprezintă o măsură esențială pentru a permite acestora să realizeze propriile evaluări și comparații între oferte, alegând astfel să încheie în cunoștință de cauză un contract privind furnizarea gazelor naturale.

Astfel, având în vedere liberalizarea pieței interne de gaze naturale pentru clienții noncasnici la data de 1 ianuarie 2015, prin Ordinul ANRE nr.107/2014 pentru stabilirea unor măsuri privind furnizarea gazelor

naturale la clienții noncasnici în perspectiva eliminării prețurilor finale reglementate, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.780/27.10.2014, a fost instituită obligația furnizorilor de a informa, prin notificările lunare, clienții noncasnici din piața reglementată cu privire la etapele și implicațiile liberalizării pieței de gaze naturale pentru aceștia și au fost stabilite reguli privitoare la derularea raporturilor contractuale în care sunt implicați clienții noncasnici, pe fondul trecerii acestora de pe piața reglementată pe piața concurențială, în scopul asigurării continuității în furnizarea gazelor naturale.

Practic, furnizorii de gaze naturale au avut obligația de a notifica lunar, în perioada 1 noiembrie – 31 decembrie, clienții noncasnici din portofoliul lor care se aflau pe piața reglementată, cu privire la implicațiile liberalizării pieței de gaze naturale de la data de 1 ianuarie 2015. Prin intermediul notificărilor, furnizorul clientului noncasnic menționat anterior a propus acestuia și o ofertă pentru situația în care clientul noncasnic alege să-și exercite dreptul de eligibilitate și să încheie cu acesta un contract de vânzare-cumpărare aferent furnizării gazelor naturale în regim negociat, dar a precizat și care sunt opțiunile clientului noncasnic în situația neacceptării ofertei propuse. De asemenea, prin notificare li s-a precizat clienților că „Lista operatorilor economici, titulari de licență de furnizare a gazelor naturale” este publicată pe pagina de internet a ANRE.

Prin instituirea obligațiilor de informare ce revin furnizorilor de gaze naturale, ANRE a urmărit ca acestea să permită clienților finali să aibă acces cu ușurință la informații privind ofertele existente pe piață, actualizate și având un grad de detaliere suficient din punct de vedere al raportului preț/servicii oferite. Aceste modalități de informare permit clienților finali să beneficieze de un volum de informații corespunzător nevoilor lor, astfel încât să le fie asigurată posibilitatea de a alege în cunoștință de cauză furnizorul de gaze naturale, în contextul unei competiții sporite între furnizori.

Pentru a veni în sprijinul părților interesate, ANRE a pus la dispoziția consumatorilor finali o linie telefonică gratuită, dedicată informării cu privire la schimbarea furnizorului de energie electrică/gaze naturale.

IX. BUGET, SURSE DE FINANȚARE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ

Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale ANRE se asigură integral din venituri proprii. Acestea provin din tarife percepute pentru acordarea de licențe, autorizații și atestări, contribuții anuale percepute operatorilor economici reglementați din sectorul energiei electrice și termice și al gazelor naturale, precum și din fonduri acordate de organisme internaționale. Nivelul tarifelor și contribuțiilor se stabilește anual prin ordin al ANRE, în condițiile legii, și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Tarifele pentru acordarea de licențe și autorizații agenților economici din sectorul **energiei electrice și termice**, precum și contribuțiile acestora pentru emiterea de reglementări tehnice și comerciale altele decât licențele și autorizațiile, sunt reglementate prin:

- Ordinul ANRE nr. 48 /2013 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei;
- Ordinul ANRE nr. 11/2013 privind aprobarea Regulamentului pentru autorizarea electricienilor, verificatorilor de proiecte, responsabililor tehnici cu execuția, precum și a experților tehnici de calitate și extrajudiciari în domeniul instalațiilor electrice;
- Ordinul ANRE nr. 23 /2013 privind Regulamentul pentru atestarea operatorilor economici care proiectează, execută și verifică instalații electrice
- Ordinul ANRE nr. 46/2007, cu modificările și completările ulterioare, privind aprobarea Regulamentului pentru atestarea operatorilor de măsurare a energiei electrice în Sistemul energetic național;
- Ordinul ANRE nr. 1/2004 privind aprobarea Regulamentului privind analiza proiectelor investiționale din cadrul parteneriatelor publice-private în domeniul producerii de energie;
- Ordinul ANRE nr. 60/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de ANRE pentru anul 2014, cu modificările și completările ulterioare.

Tarifele pentru acordarea de licențe și autorizații agenților economici din **sectorul gazelor naturale** sunt reglementate prin:

- HG nr. 446 din 4 iulie 2013, privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea autorizațiilor și licențelor în sectorul gazelor naturale;
- Ordinul ANRE nr. 89/2009 privind aprobarea regulamentelor pentru autorizarea și verificarea operatorilor economici și persoanelor fizice care desfășoară activități de proiectare, execuție și exploatare în sectorul gazelor naturale;
- Ordinul ANRE nr. 60/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de ANRE pentru anul 2014, cu modificările și completările ulterioare.

Tarifele pentru acordarea de autorizații agenților economici din **sectorul eficienței energetice** sunt reglementate prin:

- Ordinul ANRE nr. 38/2013 privind aprobarea Regulamentului pentru autorizarea auditorilor energetici și a Regulamentului pentru atestarea managerilor energetici și acreditarea societăților prestatoare de servicii energetice;
- Ordinul ANRE nr. 60/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de ANRE pentru anul 2014, cu modificările și completările ulterioare.

ANRE și-a întocmit situațiile contabile în conformitate cu Legea contabilității nr. 82/1991 cu modificările și completările ulterioare, cu Ordinului MFP nr. 1917/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice

privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, Planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare a acestuia.

Situațiile financiare la data de 31.12.2014 au fost întocmite pe modelele aprobate prin:

- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 629/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2009, cu modificările și completările ulterioare (anexele 1-7, 14a, 14b, 15, 17, 18, 30, 30b, 30b.1 și 40a - 40c la situațiile financiare);
- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 79/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2009 (anexele 22, 23, 24, 25, 26, 31-34, 35a și 35b la situațiile financiare anuale);
- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 980/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2010, cu completările ulterioare (anexele 27 și 28 la situațiile financiare);
- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.865/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2011 (anexele 7b, 9, 11-13, 29, 31b la situațiile financiare);
- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 24/2012 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2011 (anexele 20a și 20b la situațiile financiare);
- Ordinul viceprim-ministrului, ministrul finanțelor publice nr. 71/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2012 (anexa 19 la situațiile financiare);
- Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 505/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2013 (anexa 16 la situațiile financiare);
- Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 556/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare trimestriale ale instituțiilor publice, precum și a unor raportări financiare lunare în anul 2014 (anexa 41 la situațiile financiare), cu completările ulterioare;
- Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 96/2015 pentru aprobarea Normelor metodologice privind întocmirea și depunerea situațiilor financiare ale instituțiilor publice la 31 decembrie 2014.

Situațiile financiare au fost întocmite după ultima bilanță de verificare a conturilor sintetice la data de 31 decembrie 2014 pusă de acord cu bilanțele de verificare ale conturilor analitice și în urma analizei soldurilor conturilor contabile. Inventarierea anuală a patrimoniului s-a desfășurat în perioada 01.10-31.10 2014 și a avut ca scop principal stabilirea situației reale a tuturor elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor, precum și a bunurilor și valorilor deținute cu orice titlu. Conform procesului verbal de inventariere nr.69976/11.11.2014 nu au fost constatate plusuri sau minusuri de gestiune.

În cadrul instituției au fost respectate și nu au fost constatate abateri de la următoarele principii:

- **Principiul continuității activității** presupune că instituția noastră își continuă în mod normal activitatea într-un viitor previzibil, fără a intra în stare de lichidare sau de reducere sensibilă a activității.
- **Principiul permanenței metodelor** – au fost utilizate aceleași metode de la un exercițiu financiar la altul, asigurându-se în felul acesta coerența în timp a informațiilor contabile și permițând comparabilitatea în timp a informațiilor.

- **Principiul prudenței**, prin care evaluarea elementelor de activ și pasiv trebuie făcută pe o bază prudentă.
- **Principiul contabilității pe bază de angajamente** - efectele tranzacțiilor și ale altor evenimente au fost recunoscute atunci când acestea s-au produs și nu pe măsură ce numerarul este încasat sau plătit și au fost înregistrate în evidențele contabile ale perioadei de raportare. Acest principiu se bazează pe independența exercițiului financiar potrivit căruia veniturile și cheltuielile se raportează la exercițiul la care se referă, fără a se ține seama de data încasării veniturilor, respectiv data plății cheltuielilor. Veniturile și cheltuielile au fost delimitate și înregistrate în evidența contabilă sub aspect real (mișcare de bunuri și servicii) și nu sub aspect monetar (mișcare monetară).
- **Principiul evaluării separate a elementelor de activ și de datorii** potrivit căruia compararea elementelor de activ sau de datorii trebuie evaluate separat.
- **Principiul intangibilității bilanțului de deschidere** - bilanțul de închidere din anul precedent este egal cu bilanțul de deschidere din anul curent
- **Principiul necompensării** – am ținut cont de faptul că interzice orice compensare între elementele de activ și cele de pasiv sau între elementele de cheltuieli și cele de venituri, nu este admisă, cu excepțiile permise de reglementările legale.
- **Principiul comparabilității informațiilor** potrivit căruia elementele prezentate trebuie să dea posibilitatea comparării în timp a informațiilor.
- **Principiul pragului de semnificație**, impune ca situațiile financiare să evidențieze distinct orice element care are o valoare semnificativă sau într-o poziție globală elementele cu funcții similare și valori nesemnificative, precum și informațiile a căror importanță poate afecta evaluările și deciziile.
- **Principiul prevalenței economicului asupra juridicului (realității asupra aparenței)** - informațiile contabile prezentate în situațiile financiare sunt credibile, respectă realitatea economică a evenimentelor sau tranzacțiilor, nu numai forma lor juridică.

Politicile contabile definesc concepția contabilă pentru fiecare instituție publică în rezolvarea ansamblului problemelor financiare. Ele încorporează principiile, bazele, convențiile, regulile și practicile specifice adoptate de o entitate în conducerea curentă a activităților desfășurate, pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare.

În cadrul instituției, circuitul documentelor financiar-contabile s-a organizat prin elaborarea procedurii privind organizarea activității de control financiar preventiv. Angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor s-a efectuat cu respectarea prevederilor Ordinului MFP nr. 1792/2002 și ale procedurii operaționale emisă în cadrul ANRE.

Informațiile cuprinse în situațiile financiare sunt relevante pentru nevoile conducerii în luarea unor decizii economice, credibile, comparabile și intangibile.

Situațiile financiare oferă o imagine fidelă a activelor, datoriilor, poziției financiare precum și a performanței financiare și a rezultatului patrimonial.

1. ANALIZA POSTURILOR BILANȚIERE

Bilanțul contabil la 31.12.2014 ca document de sinteză a elementelor patrimoniale de activ și de pasiv, prezintă următoarea structură:

DENUMIREA INDICATORILOR	Sold la 31.12.2014 (lei)
I. Active necurente, din care :	13.739.504
1. Active fixe necorporale	1.277.953
2. Active fixe corporale	2.192.821
3. Terenuri și clădiri	10.268.730
II. Active curente, din care :	69.524.249
1. Stocuri	1.510.486
2. Creanțe curente	13.407.728
3. Disponibilități banești	54.549.044
4. Cheltuieli în avans	56.991
A. TOTAL ACTIVE (I+II)	83.263.753
III. Datorii necurente	12.853
IV. Datorii curente, din care :	12.358.605
1. Datorii comerciale și avansuri	1.822.421
2. Datorii către buget	7.764.289
3. Salariile angajaților	2.709.697
4. Datorii din operațiuni cu fonduri externe	62.198
B. TOTAL DATORII (III+IV)	12.371.458
ACTIVE NETE (A-B)	70.892.295
V. Capitaluri proprii, din care :	70.892.295
1. Rezerve și fonduri	5.696.704
2. Rezultat reportat	48.995.114
3. Rezultat patrimonial al perioadei de raportare- excedent	16.200.477

I. Active necurente

Active fixe necorporale

În bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2014 au fost prevăzute cheltuielile de capital în sumă de 29.443 mii lei, din care active necorporale 864 mii lei. În cursul anului 2014 au fost achiziționate active necorporale sub formă de licențe și software în valoare de 397 mii lei.

Active fixe corporale

Sunt evidențiate în contabilitate pe conturile din grupa 21 după cum urmează: 211 terenuri și amenajări la terenuri, 212 construcții, 213 instalații tehnice, mijloace de transport, animale și plantații, 214 mobilier, aparatura birotică, echipamente de protecție a valorilor umane și materiale și alte active corporale. Activele fixe sunt prezentate în bilanț la valoarea netă, respectiv la valoarea de intrare mai puțin ajustările cumulate aferente amortizării.

În programul de investiții pe anul 2014 a fost prevăzută suma de 27.000 lei pentru achiziționarea unui imobil necesar desfășurării activității instituției, obiectiv de investiții care nu a fost realizat până la finele anului.

Modificări în structura activelor necorporale și corporale amortizabile -lei-

Elemente de active	Valoare contabilă				Amortizare				Valoare netă
	Sold la 01.01.2014	Creșteri	Reduceri	Sold la 31.12.2014	Sold la 01.01.2014	Creșteri	Reduceri	Sold la 31.12.2014	
	1	2	3	4=1+2-3	5	6	7	8=5+6-7	9=4-8
Alte imobilizări necorporale	3.487.157	397.797		3.884.954	1.964.403	642.598		2.607.001	1.277.953
Construcții domeniul privat	7.500.703	16.786	-	7.517.489	8.984	186.157		195.141	7.322.348
Instalații tehnice, mijloace de transport	5.456.330	1.301.213	1.143.707	5.613.836	4.062.830	552.773	1.143.707	3.471.896	2.141.940
Mobilier, birotică, echipamente de protecție	1.018.081	19.962	22.807	1.015.237	958.684	28.478	22.806	964.356	50.881
TOTAL	17.462.271	1.735.758	1.166.513	18.031.516	6.994.901	1.410.006	1.166.513	7.238.394	10.793.122

Modificări în structura activelor necorporale și corporale neamortizabile

Elemente de active	Valoare contabilă (lei)			
	Sold la 01.01.2014	Creșteri	Reduceri	Sold la 31.12.2014
	1	2	3	4=1+2-3
Terenuri	658.408	0	0	658.408
Construcții din domeniul public	2.287.974	0	0	2.287.974
TOTAL	2.946.382	1.735.758	1.113.707	20.977.898

Activele fixe s-au înregistrat în contabilitate la momentul transmiterii dreptului de proprietate pentru cele achiziționate cu titlu oneros și la data documentului în baza căruia au fost primite cele cu titlu gratuit.

Activele fixe corporale și necorporale sunt prezentate în bilanț la valoarea netă contabilă obținută prin deducerea amortizării cumulate din valoarea de inventar. La data de 31.12.2014 valoarea netă contabilă a activelor fixe este de 10.793.122 lei.

Din situația prezentată se poate observa că în anul 2014 a avut loc o reducere a valorii activelor fixe corporale cu suma de 1.166.513 lei, din care suma de 146.492 lei reprezintă ieșirile din patrimoniu prin transmiterea fără plată a unor bunuri către alte instituții publice și suma de 1.020.020 lei reprezintă ieșirile din patrimoniu prin casarea unor bunuri (17 autoturisme și alte bunuri care prezentau un grad avansat de uzură).

II. Active curente

Stocurile sunt bunuri materiale destinate să fie utilizate la prima lor utilizare, alcătuite din materiale consumabile, rechizite și alte bunuri necesare desfășurării activității instituției.

Evaluarea la intrare a stocurilor se realizează la costul de achiziție, care cuprinde prețul de cumpărare, inclusiv taxele de import și celelalte taxe de cumpărare nerecuperabile, costurile de transport și de manipulare și alte costuri accesorii de achiziție imputabile direct, cu excepția rabaturilor, risturnurilor și remiselor primite de la furnizori.

Evaluarea la ieșire a stocurilor se realizează conform metodei FIFO ‘primul intrat - primul ieșit’. Bunurile ieșite din gestiune se evaluează la costul de achiziție al primei intrări (lot), pe măsura epuizării lotului, stocurile ieșite se evaluează la costul de achiziție al lotului următor, în ordine cronologică.

În sfera stocurilor se includ și materialele de natura obiectelor de inventar, bunuri cu o valoare mai mică decât limita prevăzută de lege pentru a fi considerate imobilizări corporale, sau cu durata mai mică de un an, indiferent de valoarea lor. Evidența materialelor de natura obiectelor de inventar se ține pe două conturi: materiale de natura obiectelor de inventar în magazie (cont 303 01) și materiale de natura obiectelor de inventar în folosință (cont 303 02).

Înregistrarea trecerii pe cheltuieli a consumului acestora se realizează la momentul în care sunt date în consum, cu excepția materialele de natura obiectelor de inventar al căror cost se recunoaște în momentul scoaterii din folosință al acestora.

La data de 31.12.2014 ANRE înregistrează stocuri în valoare de 1.510.486 lei, având următoarea componență:

-lei-

	Sold la 01.01.2014	Intrări	Ieșiri	Sold la 31.12.2014
Cont 302				
Combustibili (cont 30202)	6.663	275.299	276.902	5.060
Alte materiale consumabile (cont 30208)	305.020	308.911	422.140	191.791
Total cont 302	311.683	584.210	699.042	196.851
Cont 303				
Materiale de natura obiectelor de inventar în magazie (cont 303 01)	2.138	161.059	159.657	3.540
Materiale de natura obiectelor de inventar în folosință (cont 303 02)	1.290.806	493.571	474.282	1.310.095

Total cont 303	1.292.944	654.630	633.939	1.313.635
Total stocuri	1.604.627	1.238.840	1.332.981	1.510.486

Creanțe curente

Creanțele curente aflate în sold la sfârșitul perioadei de raportare sunt în valoare de 13.407.728 lei și reprezintă:

	-lei-
Creanțe din operațiuni comerciale	9.931.095
Debitori sub un an	3.452.110
Decontări din operații în curs de lămurire	11.350
Creanțe bugetare	13.173

Analiza creanțelor reflectate în conturile de clienți

Potrivit contabilității de angajamente, înregistrarea în contabilitate a creanțelor se efectuează în momentul constatării drepturilor reprezentate de obiectul de activitate al instituției, respectiv din tarife percepute pentru acordarea de licențe, autorizații și atestări, pentru prestări de servicii, precum și din contribuții ale operatorilor economici din sectorul energiei, gazelor naturale și eficienței energetice sau din fonduri acordate de organismele internaționale.

Prezentăm mai jos situația creanțelor evidențiate în conturile de clienți:

	-lei-			
Creante	Sold la 01.01.2014	la Creanțe constatate	Creanțe încasate	Sold la 31.12.2014
0	1	2	3	4
Clienți cu termen sub 1 an	696.917	77.267.482	76.485.620	1.478.779
Clienți cu termen peste 1 an	535.255	735.019	1.216.902	53.372
Clienți incerți sau în litigiu	15.188.049	1.767.656	8.598.498	8.357.207
Total creanțe	16.420.221	79.770.157	86.301.020	9.889.358

Soldul creanțelor la data de 31.12.2014 în valoare de 9.889.358 lei corespunde cu drepturile constatate de încasat existente în sold la finele anului.

Disponibilități bănești și alte valori

Mijloacele bănești existente în sold la sfârșitul perioadei de raportare sunt în valoare de 54.549.044 lei, după cum urmează :

	-lei-
Conturi de trezorerie, din care :	54.536.611
- Cont disponibil garanții de participare la licitații	1.260
- Disponibil din fonduri externe	156.332
- Disponibil al instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii	54.379.019
Disponibil la bănci comerciale din care:	12.433
Disponibil din fonduri cu destinație specială (garanții getionare)	12.433
Total disponibilități	54.549.044

Așa cum rezultă din prezentarea analitică a sumelor existente în conturile deschise la trezorerie și la instituțiile de credit pe numele ANRE, la data de 31.12.2014 rezultatul execuției bugetare din anii precedenți este în valoare de 54.379.019 lei.

Cheltuieli înregistrate în avans

La data de 31.12.2014 soldul contului 471 *Cheltuieli înregistrate în avans* în valoarea de 56.991 lei reprezintă contravaloarea asigurărilor anuale RCA și Casco în valoare de 45.582 lei, plătite de instituție pentru autoturismele din dotare, care vor fi înregistrate pe cheltuiala aferentă treptat, în perioadele următoare, precum și suma de 11.409 lei reprezentând abonamnet pentru acces site Platts.

III. Datorii necurente reprezintă sume ce urmează a fi plătite după o perioadă mai mare de 1 an. La data de 31.12.2014 ANRE înregistrează datorii necurente în valoare de 12.853 lei reprezentând garanțiile gestionare constituite conform Legii nr. 29/1969 prin reținerea lunară din salariu de la salariații care au ca atribuții principale de serviciu primirea, păstrarea și eliberarea de bunuri aflate în administrarea, folosința sau deținerea instituției.

IV. Datorii curente

ANRE nu are obligații de plată față de bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale neachitate la scadență.

V. Capitaluri proprii

Rezerve și fonduri

Conform situației financiare la data de 31.12.2014 rezervele și fondurile sunt în valoare de 5.696.704 lei, din care:

- rezervele din reevaluare în sumă de 2.750.322 lei reprezentând valoarea rezultată din reevaluarea activelor fixe corporale;
- fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului în valoare de 2.287.974 lei, reprezentând clădirea dată în administrarea instituției;
- fondul bunurilor care alcătuiesc domeniul public al statului, în valoare 658.408 lei, reprezentând terenul clădirii din domeniul privat care nu se supune amortizării.

Rezultatul reportat – soldul creditor al contului 117 la data de 31.12.2014 este în valoare de 48.995.114 lei și reprezintă excedentul patrimonial al exercițiilor bugetare precedente.

Rezultatul patrimonial al perioadei de raportare

La data 31.12.2014 contul 121 "*Rezultatul patrimonial*" prezintă sold creditor și exprimă excedentul patrimonial în valoare 16.200.477 lei.

2. CONTUL DE REZULTAT PATRIMONIAL

În contul de rezultat patrimonial la data de 31.12.2014 se înregistrează un excedent în valoare de 16.200.477 lei care a rezultat prin deducerea cheltuielilor din venituri.

Veniturile din activitatea operațională ale anului 2014 sunt în valoare de 78.18.200 lei, mai mici față de veniturile anului precedent cu 2.088.073 lei. Aceiași tendință de scădere o înregistrează și veniturile din activitatea financiară care în anul 2014 sunt în valoare de 233.678 lei, mai mici decât veniturile anului precedent cu 314.389 lei.

Cheltuielile aferente activității operaționale din anul 2014 sunt în valoare de 62.209.986 lei, mai mari cu 12.423.841 lei față de nivelul acelorași cheltuieli din anul precedent. Cheltuielile financiare ale anului 2014 sunt în valoare de 221.263 lei, înregistrând o scădere față de anul precedent cu 314.247 lei.

3. EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI

Din contul de execuție al bugetului de venituri și cheltuieli al ANRE încheiat la data de 31.12.2014 rezultă următoarele:

- drepturile constatate sunt în sumă de 95.116.877 lei, din care 78.229.686 lei sunt ale anului curent;
- încasările realizate sunt în valoare de 85.224.448 lei, astfel că drepturile de încasat sunt în valoare de 9.889.358 lei și corespund cu soldurile conturilor de clienți.
- plățile nete efectuate la finele anului 2014 sunt în valoare de 61.790.476 lei și reprezintă 57,92% din prevederea bugetară; plățile aferente cheltuielilor curente sunt în valoare de 60.130.030 lei și iar cele pentru cheltuielile de capital sunt în valoare de 1.624.430 lei.
- excedentul de casă este în valoare de 23.433.972 lei

Nu s-au efectuat plăți direct din încasări și nu s-a schimbat destinația legală între finanțare și decontarea legal condiționată a cheltuielilor bugetare.

Toate angajamentele bugetare au fost supuse controlului financiar preventiv înainte de a produce consecințe sau a fi decontate ca plăți bugetare. Acest fapt presupune că s-a efectuat verificarea sistematică a proiectelor de operațiuni pentru legalitate, regularitate și încadrare în limita creditelor bugetare.

Cheltuielile efectuate au avut la bază documente justificative, legal întocmite, aprobate și controlate ori confirmate prin competențe legale.

Execuția de casă a bugetului s-a făcut prin decontarea, confirmarea și plata angajamentelor prin Trezoreria publică.

Contabilitatea ANRE a asigurat înregistrarea plăților de casă și a cheltuielilor efective, pe subdiviziunile clasificăției bugetare, potrivit bugetului aprobat.

4. ORGANIZAREA EVIDENȚEI ANGAJAMENTELOR BUGETARE

Evidența anagajamentelor bugetare și legale este ținută în cadrul serviciului financiar contabilitate, în conformitate cu Ordinul 1.792/2002 al Ministerului Economiei și Finanțelor, cu modificările și completările ulterioare.

Evidența angajamentelor bugetare și legale deschise pentru fiecare subdiviziune a bugetului aprobat, oferă informații după cum urmează :

- în contul 8060 «**Credite bugetare aprobate**» s-au înregistrat creditele aprobate pentru efectuarea cheltuielilor aprobate prin buget, cu defalcare pe trimestre, pentru fiecare titlu, articol și alineat de cheltuieli;
- în contul 8066 «**Angajamente bugetare**» s-au înregistrat sumele rezervate în vederea efectuării unor cheltuieli, în limita prevederilor bugetului de venituri și cheltuieli aprobat ;
- în contul 8067 «**Angajamente legale**» s-au înregistrat sumele aferente drepturilor salariale ale personalului și obligațiilor aferente, angajamente legale individuale aferente bunurilor și serviciilor, încheiate cu furnizori și alți creditori, în limita creditelor bugetare aprobate.

Pe baza datelor furnizate din evidența analitică a prevederilor bugetului aprobat și al angajamentelor bugetare și legale, s-a întocmit «Situția privind execuția cheltuielilor bugetare angajate», pe titluri de cheltuieli, articole și alineate.

Formare profesională

Având în vedere dificultățile întâmpinate în anii anteriori și necesitatea asigurării unui înalt profesionalism al angajaților, în cadrul ANRE au fost conturate scopurile, misiunea, direcțiile, precum și prioritățile și cerințele stringente în ceea ce privește **realizarea procesului de formare profesională continuă**.

Pe parcursul anului 2014, specialiști din cadrul ANRE au participat la cursuri de formare profesională privind domeniul specific de activitate, programe organizate de către formatori de prestigiu, precum Florence School of Regulation (FSR) și Energy Policy and Development Centre (KEPA) în colaborare cu The Energy Regulators Regional Association (ERRA), Agency for the Cooperation of Regulators (ACER), Energy Exchange Austria (EXAA) și Energy-control.

În vederea îndeplinirii obligațiilor statuate prin Regulamentul UE nr. 1227/2011 al Parlamentului European privind integritatea și transparența pieței angro de energie, respectiv a cerințelor REMIT (Regulation on Wholesale Energy Markets Integrity & Transparency), au fost instruiți specialiști din cadrul ANRE cu privire la modalitățile de implementare a REMIT. Formatorii au asigurat cadrul instituțional pentru dezbateri cu reprezentanți ai organismelor responsabile de aplicarea REMIT, cu reprezentanți ai autorităților de reglementare europene și ai asociațiilor de trading și burse de energie din Europa, care au clarificat aspectele privind noțiunile introduse de REMIT și cele reglementate de legile concurenței, abuzul de poziție dominantă, manipularea pieței prin intermediul informațiilor privilegiate, drepturile de investigare pentru autoritățile de reglementare.

Promovarea valorilor etice, integritatea profesională și personală a salariaților, practica integrității în instituțiile publice, respectarea principiilor transparenței și competitivității, responsabilitatea, eficacitatea și eficiența în promovarea eticii și integrității au constituit obiectul formării profesionale a persoanelor responsabile cu implementarea prevederilor legale specifice.

Implementarea și dezvoltarea sistemului de control managerial intern constituie o preocupare constantă în cadrul ANRE, astfel s-a organizat programul de formare profesională cu tema “*Managementul riscului și implementarea, dezvoltarea și autoevaluarea sistemului de control intern/managerial*”, la care au participat membrii grupului pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern/managerial.

Luând în considerație complexitatea proceselor derulate la nivel instituțional, coroborat cu modificările cadrului legislativ, care determină creșterea ponderii unor activități din cadrul ANRE precum:

- coordonarea programului de informare și de conștientizare a clienților finali, conform prevederilor Legii nr.121/2014;
- efectuarea investigațiilor, conform prevederilor Legii nr.123/2012;
- optimizarea activității Comitetului de reglementare în spiritul prevederilor OUG nr.33/2007;
- participarea la elaborarea strategiei și politicilor naționale pe termen lung în domeniul reglementării eficiente a sectorului energetic și de urmărire a acțiunilor aferente și de desemnare a entităților implicate;
- asigurarea armonizării permanente cu evoluția documentelor aprobate la nivelul Uniunii Europene și a instituțiilor specializate din domeniul energiei, astfel încât eficiența energetică la nivel național să se apropie de standardele europene,

pentru asigurarea atingerii obiectivelor stabilite și respectarea unor termene realiste de implementare, considerăm ca fiind o necesitate stringentă majorarea numărului de personal aprobat în conformitate cu prevederile art.7 alin. (2) din Legea nr.160/2012.

X. CONCLUZII ȘI DIRECȚII DE ACȚIUNE ÎN PERSPECTIVĂ

ANRE are în vedere continuarea procesului de armonizare și implementare a legislației secundare adecvate dezvoltării unei piețe interne de energie. În acest sens, autoritatea va urmări aplicarea celor mai bune practici europene în domeniu, adaptate la specificul național, în cadrul unui proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale.

ANRE va acționa în direcția promovării eficienței, concurenței și protecției consumatorilor din sectorul energetic din România, în context regional și european.

ANRE va dezvolta și adapta sistemul de reglementări existent pentru a răspunde atât exigențelor impuse de liberalizarea piețelor de energie, cât și cerințelor privind asigurarea unui cadru de reglementare predictibil și a unui climat investițional stabil, fără a neglija aspectele privind securitatea energetică și de dezvoltare durabilă.

ANRE va menține și întări raporturile de colaborare și implicare atât cu autoritățile naționale, cât și cu structurile și organismele europene în spiritul dezvoltării și bunei funcționări a pieței interne.

Domeniul reglementării este un domeniu aparte, chiar singular, am putea spune. Unicitatea lui constă în rolul conferit autorității de reglementare, acela de arbitru al sectorului și pieței de energie electrică și gaze naturale și de garant al asigurării echilibrului între interesele consumatorilor - care doresc să se asigure că le sunt oferite produse și servicii în condiții de siguranță, la prețuri rezonabile și ale operatorilor – care vor să își desfășoare activitatea într-un cadru de reglementare predictibil, care să le permită realizarea investițiilor asumate și obținerea unui profit rezonabil.

EVOLUȚII ÎN SECTORUL ENERGIEI ELECTRICE ÎN ANUL 2014

Cantitatea totală de energie electrică livrată în rețele, în anul 2014, de producătorii deținători de unități dispecerizabile și nedispecerizabile (conform rezultatelor procesului de realizare a etichetei naționale de energie electrică), a fost de 59,65 TWh.

O comparație cu valorile de energie livrată din anul 2013 indică o creștere cu cca. 10% a energiei electrice livrate la nivelul SEN, justificată de intensificarea activității de export și creșterea consumului intern.

Se remarcă o creștere cu aprox. 6% la energia electrică livrată pe bază de cărbune și respectiv 27% la cea din sursă hidroenergetică, în timp ce pe păcură și gaz s-a livrat mai puțin cu 95% respectiv 11% față de cantitățile din 2013. Se constată creșterea energiei electrice livrate din centrale cu grupuri regenerabile astfel: din centrale pe biomasă cu cca.68%, din centrale eoliene cu cca. 20% și din centrale fotovoltaice cu 102%.

Funcționarea SEN în anul 2014 a fost caracterizată de creșterea cu cca. 2% a consumului intern de energie electrică față de cel din 2013, calculat pe baza energiei livrate în rețele și a soldului import-export, coroborat cu creșterea continuă a ponderii puterii instalate în centrale funcționând pe bază de SRE, în condițiile unui an hidrologic normal.

Începând cu luna mai 2014, a devenit operațională **piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor bilaterale de energie electrică (PC-OTC)**, activitatea participanților pe această piață intensificându-se spre sfârșitul anului; în schimb, până la sfârșitul anului 2014, pe **piața organizată pentru contractarea energiei electrice pentru clienții finali mari** nu au fost depuse oferte, aceasta fiind practic inactivă.

Se constată că cca. 70% din totalul tranzacțiilor cumulate la nivel de an pe toate componentele pieței angro au fost realizate pe piețele centralizate administrate de Opcom S.A..

Un alt reper al anului 2014 este dispariția completă a tranzacțiilor pe platforme de brokeraj altele decât cele ale Opcom S.A. și reducerea drastică a celor încheiate pe contracte negociate direct, menținându-se practic cele pe contractele încheiate înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 123/2012, declarate în acest fel pe propria răspundere de participanții la piața angro.

Una din creșterile semnificative a fost însă înregistrată de tranzacțiile la export, arătând interesul participanților pentru comercializarea pe alte piețe în funcție de necesitățile zonei și disponibilul de energie la prețuri competitive de pe piețele centralizate de contracte.

Deși a înregistrat cea mai mare creștere față de anul anterior (351%) volumul tranzacțiilor derulate pe Piața intrazilnică nu influențează major funcționarea pieței angro.

Analiza comparativă a prețurilor medii anuale rezultate din tranzacțiile încheiate pe componente ale pieței angro în anul 2014, față de anul precedent, indică **scăderea prețurilor medii anuale pe toate componentele pieței angro.**

În data de 19 noiembrie 2014 a fost lansată cuplarea piețelor CZ-SK-HU-RO, integrând piețele de energie electrică pentru ziua următoare din Republica Cehă, Slovacia, Ungaria și România. Funcționarea cuplată a piețelor pentru ziua următoare din cele 4 țări a condus la modificarea fluxurilor comerciale înregistrate pe granița România – Ungaria, remarcându-se intensificarea importului dinspre Ungaria și modificarea nesemnificativă a exportului spre Ungaria.

Analiza funcționării pieței cu amănuntul relevă:

- creștere a consumului final de energie electrică înregistrat în anul 2014 cu 1,5% față de 2013;
- menținerea cantității și a ponderii consumului casnic în consumul final în anul 2014 față de anul 2013;
- creșterea consumului clienților noncasnici care și-au schimbat furnizorul și a ponderii acestuia în consumul final cu cca 18% în anul 2014 față de anul 2013;
- scăderea consumului clienților noncasnici alimentați în regim reglementat cu cca. 51% în anul 2014 față de anul 2013, precum și scăderea ponderii acestuia în consumul final.

În anul 2014 se remarcă o creștere cu nouă puncte procentuale a gradului real de deschidere a pieței de energie electrică comparativ cu anul 2013, care a ajuns la cca 66% din consumul final total la sfârșitul anului 2014.

Tarife de rețea

Creșterea cu 0,34 lei/MWh, respectiv cu 1,5 %, a **tarifului mediu de transport**, începând cu 1 iulie 2014, față de tariful aprobat pentru primul semestru al anului 2014, s-a datorat în principal programului de investiții propus de operatorul de transport și de sistem pentru cea de-a treia perioadă de reglementare, cu cca. 15 % mai mare față de programul perioadei anterioare, dar și includerii în costul reglementat al serviciului de transport a două taxe suplimentare: impozitul pe monopolul natural din sectorul energiei electrice, instituit prin *OG nr. 5/2013 privind stabilirea unor măsuri speciale de impozitare a activităților cu caracter de monopol natural din sectorul energiei electrice și a gazului natural*, precum și impozitului pe construcții speciale, instituit prin *OUG nr. 102 din 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale*. Cuantumul acestor impozite a fost în anul 2013 de cca. 8.000.000 lei (numai impozitul pe monopolul natural), ceea ce în tariful de transport reprezintă cca. 0,7%, iar în anul 2014 de cca. 23.800.000 lei, ceea ce în tariful de transport reprezintă cca. 2 %.

Tariful pentru serviciile tehnologice de sistem a scăzut începând cu data de 1 iulie 2014 cu 0,74 lei/MWh (cca. 5,6 % în termeni nominali), față de tariful aprobat pentru semestrul I al anului 2014.

Tariful pentru serviciile funcționale de sistem a fost aprobat, începând cu data de 1 iulie 2014, la nivelul de 1,42 lei/MWh, ceea ce a reprezintă o scădere cu 0,32 lei /MWh (19 % în termeni nominali) față de tariful aplicat în semestrul I al anului 2014

La sfârșitul anului 2014 au fost aprobate, **prin Ordinele ANRE nr. 149 până la 156 din 2014**, tarifele specifice **pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aplicate de operatorii de distribuție concesionari în anul 2015**. La determinarea acestor tarife au fost aplicate prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 72/2013, completate și modificate prin Ordinul ANRE nr. 112/2014 și s-a avut în vedere valoarea ratei reglementate a rentabilității aprobată prin Ordinul ANRE nr. 146/2014. Au fost determinate și aplicate corecțiile de închidere a ultimelor patru luni ale anului 2013, precum și cele care au rezultat din datele estimate a fi realizate în anul 2014. De asemenea, au fost aplicate corecțiile rezultate din modificarea unor prevederi metodologice, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 112/2014.

Se constată că tarifele medii de distribuție au rămas cvasiconstante (variație de + 0,7 % la înaltă tensiune, - 0,1 % la medie tensiune, - 1,4 % la joasă tensiune, relevant pentru clienții casnici). Tariful mediu pe țară a înregistrat o scădere de cca 0,4 % față de tariful mediu pe țară din anul 2013.

Trebuie remarcat faptul că impozitul pe monopolul natural din sectorul energiei electrice, precum și impozitul pe construcții speciale aplicat în anii 2013 și 2014 au avut un impact important asupra tarifelor de distribuție, cât și asupra tarifului de transport al energiei electrice. Astfel, la nivelul țării, cuantumul acestor impozite a fost în 2013 de cca. 28.000.000 lei, ceea ce în tariful mediu de distribuție reprezintă cca. 0,6%, iar în anul 2014 de cca. 186.000.000 lei, ceea ce în tariful mediu de distribuție reprezintă cca. 4 %.

Începând cu data de 1 iulie 2014, prin Ordinul președintelui ANRE nr. 52/2014, **componenta tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică** pentru realizarea tranzacțiilor pe piețele centralizate unde operatorul este contraparte s-a modificat, în sensul scăderii la valoarea de 0,15 lei/unitate tranzacționată.

Tarife finale reglementate

Începînd cu 01.01.2014, conform calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, procentul de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali non-casnici care nu au uzat de eligibilitate a devenit 100 % din consumul lor. În aceste condiții, din anul 2014 nu au mai fost aprobate tarife reglementate de energie electrică aferente clienților non-casnici.

În baza *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013, tarifele reglementate de energie electrică aferente clienților casnici, aplicabile începînd cu 01.01.2014 au fost menținute la valorile aprobate prin Ordinul ANRE nr. 40/2013.

Calcululele de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate au fost reluate la sfîrșitul semestrului I 2014, pentru semestrul II 2014, din următoarele considerente:

- ajustarea în semestrul II 2014 a prețurilor din contractele reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică dintre fiecare FUI și producătorii S.C. Hidroelectrică S.A și S.N. Nuclearelectrică S.A., prin Deciziile ANRE nr. 1408 și 1409 din 18.06.2014;
- ajustarea în semestrul II 2014 a tarifului de transport și a tarifului de servicii de sistem;
- intrarea, la data de 1 iulie 2014, într-o nouă etapă din calendarul de eliminare a tarifelor reglementate (prin creșterea cu încă 10 % a gradului de dereglementare la clienții casnici, față de semestrul I 2014).

Prin aplicarea prevederilor *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013, a rezultat necesitatea majorării cu 1,89 % a tarifelor reglementate în vigoare. Ca urmare, prin Ordinul ANRE nr. 57 din 26 iunie 2014 au fost aprobate noile valori ale tarifelor reglementate de energie electrică aferente clienților casnici, aplicabile începînd cu 01.07.2014.

Tarife CPC

Conform calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, prevăzut de Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012, în anul 2014 au fost parcurse etapele 6 și 7 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate fiind:

- 100 % din consumul clienților non-casnici și 20 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 6 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2014 - 30.06.2014);
- 100 % din consumul clienților non-casnici și 30 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 7 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2014 - 31.12.2014).

EVOLUȚII ÎN SECTORUL GAZELOR NATURALE

Consumul de gaze naturale a scăzut în ultimul an, atingînd nivelul de aproximativ 11,9 miliarde mc, cu o scădere de aproximativ 4% în anul 2014 față de anul 2013, pe fondul unei ușoare scăderi a consumului clienților finali. Consumul este acoperit din producție internă și din import. Producția internă a fost de 118.077.461,595 MWh, iar importul de 9.530.621,297 MWh, reprezentînd aprox. 7,5% din total consum.

În anul 2014, ponderea cantităților consumate de clienții casnici din totalul consumului este de **24,67%**, iar numărul acestor clienți reprezintă **94,70%** din totalul clienților racordați la rețelele de gaze naturale.

Începând cu data de 1 august 2014 a intrat în vigoare sistemul de tarifare de tipul „intrare-ieșire”, prin Ordinul ANRE nr. 70/2014 fiind aprobate venitul reglementat, venitul total și tarifele de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin SNT, cu valabilitate până la data de 30 septembrie 2015.

De asemenea, începând cu data de **1 august 2014** au fost introduse **tarife de transport pe tipuri de servicii**, pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire diferențiate **pe termen lung (cu durata de un an) și pe termen scurt (zi, lună, trimestru)**.

ANRE a continuat implementarea pașilor programați pentru anul 2014 din foile de parcurs pentru liberalizarea prețurilor la gaze naturale și a respectat prevederile legale privind evoluția prețului pentru producția internă de gaze naturale.

Procentele de ajustare a prețurilor finale reglementate pe parcursul anului 2014, calculate ca medie în funcție de ponderea de piață a fiecărui operator licențiat care desfășoară activitatea de furnizare a gazelor naturale pe piața reglementată, au fost:

- la 1 ianuarie 2014 de circa 2% pentru clienții noncasnici și de circa 1% pentru clienții casnici;
- la 1 aprilie 2014 de circa 1% pentru clienții noncasnici și de circa -1% pentru clienții casnici;
- la 1 iulie 2014 de circa 1% pentru clienții noncasnici și de circa 3% pentru clienții casnici;
- la 1 octombrie 2014 de circa -3% pentru clienții noncasnici și de circa 0,35% pentru clienții casnici.

Astfel, la nivelul anului 2014, prețurile finale reglementate au înregistrat:

- o creștere de aproximativ 3% pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației, față de 10% estimată conform calendarului, respectiv
- o creștere de aproximativ 1% pentru clienții noncasnici, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației, față de 18% estimată conform calendarului.

Având în vedere liberalizarea pieței interne de gaze naturale, dezvoltarea concurenței și renunțarea la prețurile reglementate pentru consumatorii non-casnici începând cu 1 ianuarie 2015, ANRE a instituit un set de măsuri de ordin legislativ care să asigure accesul clienților finali la informațiile privind condițiile comerciale de furnizare a gazelor naturale, în etapa precontractuală și în etapa contractuală.

În scopul dezvoltării pieței de gaze naturale a fost instituită obligația producătorilor și furnizorilor de gaze naturale de a încheia tranzacții pe piețele centralizate din România. Totodată, pentru implementarea prevederilor Regulamentului (UE) nr. 984/2013 al Comisiei din 14 octombrie 2013 de stabilire a unui cod al rețelei privind mecanismele de alocare a capacității în sistemele de transport al gazelor și de completare a Regulamentului (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului, cadrul de reglementare a fost completat cu o serie de prevederi specifice implementării proiectului pilot privind organizarea de licitații pentru rezervarea de capacitate comasată în punctul de interconectare Csanadpalota referitoare la produsul de capacitate oferit, la termenii și condițiile generale aferente contractelor de transport ce urmează a fi încheiate prin intermediul mecanismului de alocare de capacitate prin licitații, precum și la modalitatea de stabilire a limitei de credit acordate utilizatorilor de rețea ce intenționează să participe la licitațiile pentru alocarea de capacitate.

EVOLUȚII ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE

În acest domeniu, ANRE a desfășurat activități specifice privind aplicarea legislației actuale pentru promovarea eficienței energetice și elaborarea reglementărilor secundare, activități de autorizare auditori energetici/atestare manageri energetici, activități în cadrul proiectelor finanțate din Programul Energy Intelligent Europe, activități de participare la grupuri de lucru interne și internaționale.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, în cadrul ANRE, a fost înființat Departamentul pentru eficiență energetică.

Au fost primite și centralizate rapoartele de activitate ale auditorilor energetici, persoane juridice privind activitatea de auditare pe anul 2014: au raportat activitatea desfășurată **48 de auditori energetici autorizați**, persoane juridice, din totalul de **57 auditori energetici autorizați**; 9 auditori energetici nu au desfășurat activitate de auditare energetică în 2014.

Din raportul celor 48 de auditori energetici a rezultat că s-au efectuat audituri energetice la **349 de agenți economici**, la care s-au identificat **432 măsuri de îmbunătățire a a eficienței energetice**, reprezentând economii de energie estimate la **26.795 tep/an**, cu o cifră de investiții de cca. **115.461 mii lei**.

Conform raportărilor auditorilor energetici cele mai mari economii estimate de energie sunt aferente măsurilor de eficiență energetică recomandate pentru sectorul energetic, multe din acestea fiind însă propuneri de re tehnologizare.

La sfârșitul anului 2014 erau atestați: **351 manageri energetici**, **192 auditori energetici persoane fizice**, **46 auditori energetici persoane juridice**, **20 auditori energetici PFA**, **36 societăți prestatoare de servicii energetice** (din care 15 PFA).

În conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr.145/2014 privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice ANRE va analiza rezultatele proiectelor pilot privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă demarate de operatorii de distribuție concesionari. Aceste proiecte pilot trebuie să fie fezabile din punct de vedere tehnic, rezonabile din punct de vedere financiar și să reflecte economii bănești proporționale cu valoarea investițiilor în aceste sisteme.

Pentru implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice, ritmul aplicat de către operatorii de distribuție concesionari va fi aprobat de ANRE și are ca țintă până în anul 2020, implementarea la cca 80% din numărul de clienți finali.

Ținând cont de funcționalitățile oferite de soft-ul PLEXOS Integrated Energy Model, ANRE va modela scenarii și ipoteze de analiză pentru determinarea soluțiilor optime de funcționare a SEN, a pieței de energie electrică, în diferite condiții impuse de normele de funcționare a pieței de energie electrică precum și de măsurile strategice ce se impun.

Pentru anul 2015, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 110/2014 s-au stabilit *prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare*. Se evidențiază o tendință de creștere a valorilor pentru anul 2015, comparativ cu cele stabilite pentru anul 2014.

În conformitate cu programul de reglementări pentru anul 2014, a fost elaborată *Metodologia de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență* aprobată prin Ordinul ANRE nr. 111/2014, iar prin ordinul ANRE nr. 158/2014 s-au aprobat, pentru anul 2015, *valorile prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență*.

Valoarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență aplicabilă în anul 2015 s-a aprobat prin a Ordinul ANRE nr. 159/2014 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 119/2013 *privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia*.

Conform programului de reglementări pentru anul 2014, au fost revizuite și postate spre consultare publică pe site-ul ANRE, *Ordinul ANRE nr. 3/2010 privind aprobarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin precum și Ordinul ANRE nr. 33/2011 privind aprobarea Metodologiei de monitorizare și raportare privind schema de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă*.

Pentru centralele de microcogenerare ($P_i < 50$ kW) și cele de cogenerare de mică putere ($P_i < 1$ MW) care nu beneficiază de ajutor tip bonus, ANRE a inclus în programul de reglementări pentru anul 2014 *Metodologia de stabilire a prețurilor reglementate de vânzare și a regimurilor de comercializare pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată din centrale de cogenerare de mică putere și centrale de microcogenerare*, care ar fi trebuit să fie implementată după notificarea și aprobarea de către Comisia Europeană. Urmare apariției în anul 2014 a noilor orientări privind ajutorul de stat pentru protecția mediului la nivel european, această propunere a fost înlocuită în programul de reglementări pentru anul 2015 cu:

- *Metodologia de stabilire a prețurilor și a condițiilor de preluare pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată din centrale de cogenerare de mică putere și centrale de microcogenerare cu puteri electrice instalate de până la 500 kW* și,
- *Metodologia de stabilire a criteriilor de acordare a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată din centrale de cogenerare de mică putere cu puteri electrice instalate începând de la 500 kW*, condiționat de notificarea acesteia la Comisia Europeană.

Dacă nu va fi posibilă integrarea, prin notificare la CE, a celei de a doua categorii în schema actuală de sprijin în cogenerare, vor trebui inițiate demersurile legislative pentru o altă schema de sprijin, exclusiv pentru gama respectivă de centrale. Pentru ambele tipuri de ajutoare trebuie identificate sursele de finanțare.

În domeniul producerii energiei electrice din surse regenerabile, capacitatea instalată în SEN care a beneficiat de sistemul de promovare era de 4733 MW la sfârșitul anului 2014.

În conformitate cu prevederile art. 14, alin. (4) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare și în acord cu Orientările privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 și cu Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al CE de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, va fi elaborată

Metodologia de stabilire a prețurilor reglementate de vânzare și a regimurilor de comercializare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate mai mici de 500 kW pe centrală.

Această metodologie are în vedere faptul că energia electrică produsă din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate mai mici de 500 kW pe centrală, poate fi vândută furnizorilor în ale căror zone de licență sunt situate centralele respective, la prețuri reglementate unice pe tip de tehnologie.

ACTIVITATEA DE CONTROL ȘI PROTECȚIE A CONSUMATORILOR DE ENERGIE

Obiectivul principal al acestei activități este urmărirea realizării de către participanții care intervin în activitățile de producție, transport, înmagazinare, distribuție, furnizare, utilizare, a energiei electrice și a gazelor naturale, inclusiv proiectarea și realizarea instalațiilor și echipamentelor folosite pentru realizarea acestor activități, a unor lucrări și servicii de calitate corespunzătoare exigențelor de performanță cerute prin lege.

În urma acțiunilor de control desfășurate de ANRE au fost întocmite **645** procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, **4** pentru persoane fizice și **641** pentru agenți economici, fiind aplicate amenzi în cuantum total de **37.301.054,1599 lei**. De asemenea, au fost înregistrate și soluționate un număr de 3391 petiții, formulate de către persoane fizice și juridice beneficiare/solicitanți a serviciilor prestate de către operatorii economici din sectoarele energiei electrice și gazelor naturale. Din totalul de 3391 petiții, 2539 au avut ca obiect sectorul energiei electrice și 852 sectorul gazelor naturale.

DIRECȚII DE ACȚIUNE ÎN PERSPECTIVĂ

Programul strategic al ANRE privind activitatea de reglementare

Obiectivul general al ANRE pentru anul 2015 este de a își îmbunătăți activitatea de reglementare prin utilizarea la maximum a resurselor umane de care dispune, atât experiența și calitatea rezultatelor cât și inovația, determinarea și onestitatea, în vederea dezvoltării unui cadru modern de reglementare, unitar și simplu de aplicat pentru toți participanții la piață, de la micul consumator casnic până la marile corporații active în sectorul energiei electrice și al gazelor naturale.

Prin activitățile avute în vedere în cadrul Programului de Reglementări pentru anul 2015, ANRE contribuie la realizarea următoarelor obiective strategice generale:

1. **Promovarea unei piețe interne europene de energie electrică și gaze naturale sigură, competitivă și durabilă din punct de vedere al mediului și al unei deschideri efective a acesteia în beneficiul tuturor clienților și furnizorilor din Uniunea Europeană, precum și garantarea condițiilor adecvate pentru funcționarea eficientă și sigură a rețelelor de energie electrică și gaze naturale, în principal prin 25 reglementări care vizează:**

- completarea cadrului de reglementare referitor la tranzacționarea gazelor naturale pe piețe centralizate, respectiv pe piața cu amănuntul, asigurarea accesului nediscriminatoriu la rețelele de gaze naturale și depozitele de înmagazinare, asigurarea nivelului minim al stocului de gaze naturale pentru titularii de licență,
 - revizuirea regulamentelor și condițiilor de valabilitate aferente autorizațiilor și licențelor în sectorul gazelor naturale și energiei electrice,
 - actualizarea condițiilor tehnice și comerciale privind sistemele de transport și distribuție a gazelor naturale, respectiv energie electrică,
 - revizuirea regulilor pentru piața angro de energie electrică privind piața de echilibrare și piața pentru ziua următoare, în conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare;
2. **Protecția consumatorului, inclusiv prin informarea cât mai corectă și completă a consumatorilor**, în principal prin **31 reglementări** care vizează:
- adaptarea cadrului de reglementare aferent pieței cu amănuntul de gaze naturale la modificările legislative privind structura pieței gazelor naturale din România ca urmare a implementării calendarului de liberalizare a prețurilor,
 - elaborarea unei metodologii comune de tarifare pentru activitățile conexe desfășurate de titularii de licențe de operare a sistemelor din domeniul gazelor naturale,
 - continuarea procesului de renunțare la prețuri reglementate corelat cu gestionarea optimă a consumurilor de energie, finalizarea implementării Serviciului Universal pentru energie electrică și revizuirea cadrului de reglementare referitor la furnizarea de ultimă instanță în cazul gazelor naturale, susținerea contorizării inteligente și a modalităților practice de utilizare eficientă a energiei,
 - asigurarea unui grad înalt de protecție a utilizatorilor de rețea, prin realizarea unui raport echitabil între contravaloarea serviciilor de rețea și calitatea tehnică și comercială a acestora,
 - îmbunătățirea gradului de informare a consumatorilor de energie electrică și gaze naturale prin revizuirea cadrului de reglementare privind cerințele impuse furnizorilor,
 - instituirea de reguli privind soluționarea plângerilor adresate furnizorilor, respectiv împotriva operatorilor de distribuție, operatorilor de transport și de sistem, precum și a divergențelor față de proprietarii de rețele/sisteme de transport;
3. **Dezvoltarea unui sistem energetic național sigur, fiabil și eficient, orientat către consumator, care să permită promovarea eficienței energetice și integrarea surselor regenerabile de energie, precum și a producției distribuite atât în rețeaua de transport, cât și în rețeaua de distribuție**, în principal prin **16 reglementări** care vizează:
- armonizarea cadrului de reglementare cu modificările legislative din anul 2014 prin Legea nr. 23/2014 și Legea nr. 121/2014,
 - asigurarea condițiilor tehnice care permit dezvoltarea serviciilor energetice în favoarea clienților finali,
 - îmbunătățirea cadrului de reglementare aferent schemelor de sprijin pentru promovarea energiei electrice produse din surse regenerabile de energie și a cogenerării de înaltă eficiență,
 - asigurarea rezervelor necesare unei funcționări sigure a sistemului electroenergetic,
 - perfecționarea cadrului de reglementare aferent piețelor angro de energie electrică;

4. **Creșterea gradului de transparență prin respectarea de către operatorii economici din sectorul energiei și gazelor naturale a obligațiilor ce le revin, în principal prin 13 reglementări care vizează:**
 - creșterea integrității și transparenței pieței angro de energie electrică și gaze naturale,
 - revizuirea activității de monitorizare a piețelor de energie electrică și gaze naturale,
 - asigurarea unor principii generale minimale de întocmire a evidențelor contabile reglementate și a unor reguli de alocare a activului și pasivului, a cheltuielilor și veniturilor care să permită o comparabilitate mai bună a datelor la nivelul întregii piețe de energie,
 - monitorizarea verificării/revizuirii tehnice periodice a instalațiilor de utilizare gaze naturale,
 - publicarea costurilor privind operarea, menținerea și dezvoltarea rețelelor de transport și distribuție a energiei electrice;

5. **Facilitarea accesului la rețea pentru capacitățile noi de producție, în special prin eliminarea obstacolelor care împiedică accesul noilor participanți la piața de energie electrică și gaze naturale sau utilizarea surselor regenerabile de energie, în principal prin 9 reglementări care vizează:**
 - stabilirea prețurilor reglementate și a condițiilor de comercializare a energiei electrice produse din surse regenerabile de energie și, respectiv, cogenerare de înaltă eficiență pentru grupuri de micro și mică putere,
 - perfecționarea cadrului de reglementare privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public pentru asigurarea accesului nediscriminatoriu și reglementat al tuturor participanților la piața de energie electrică și la rețelele electrice de interes public, transparenței tarifelor reglementate de racordare și alocarea pe criterii obiective a costurilor privind racordarea la rețea,
 - dezvoltarea cadrului de reglementare privind racordarea utilizatorilor la rețelele de gaze naturale;

6. **Creșterea eficienței funcționării sistemelor de transport și distribuție a energiei și pentru a accelera integrarea în piață pe baza asigurării de stimulente operatorilor de rețea electrică/sisteme de gaze naturale și celorlalți utilizatori de rețele electrice/sisteme de gaze naturale, în principal prin 6 reglementări care vizează:**
 - stabilirea modului de calcul al tarifelor pentru serviciul de distribuție închis de gaze naturale și a tarifelor reglementate pentru serviciile de înmagazinare,
 - asigurarea unui cadru specific de reglementare pentru stabilirea tarifelor practicate de către operatorul conductei de alimentare din amonte,
 - asigurarea unui management eficient al activelor prin implementarea de tarife de tip binom pentru activitatea de transport și distribuție a energiei electrice,
 - facilitarea procesului de monitorizare, de către ANRE, a programelor de conformitate prin garantarea excluderii practicilor discriminatorii și stabilirea obligațiilor specifice impuse angajaților operatorului de distribuție pentru realizarea obiectivului de independență a acestora față de interesele operatorului economic afiliat - furnizor de energie electrică;

În vederea asigurării atât unui cadru de reglementare predictibil și transparent cât și a armonizării permanente a reglementărilor ANRE cu prevederile legislative naționale și europene din domeniul energiei, ANRE revizuieste trimestrial Programul de Reglementări.

ANEXE

ANEXA nr.1

**ORDINE ȘI DECIZII EMISE DE ANRE ÎN DOMENIUL ENERGIEI ELECTRICE ȘI GAZELOR
NATURALE ȘI PUBLICATE ÎN MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI, PARTEA I, ÎN
PERIOADA 01.01.2014 – 31.12.2014**

Nr. crt.	Act normativ	Publicat
1.	Ordinul ANRE nr.1/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport în perioada 1 februarie 2014 – 30 iunie 2014.	M.O. nr. 40 din 17.01.2014
2.	Ordinul ANRE nr.3/2014 privind aprobarea certificării Societății Naționale de Transport Gaze Naturale "Transgaz"- S.A. Mediaș ca operator de transport și de sistem al Sistemului național de transport al gazelor naturale.	M.O. nr. 60 din 23.01.2014
3.	Ordinul ANRE nr. 2/2014 pentru aprobarea prelungirii duratei de valabilitate a legitimațiilor instalatorilor autorizați care expiră la data de 8 martie 2014	M.O. nr. 70 din 29.01.2014
4.	Ordinul ANRE nr. 4/2014 privind modificarea și completarea regulamentului pentru atestarea operatorilor economici care proiectează, execută și verifică instalații electrice, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 23/2013	M.O. nr. 70 din 29.01.2014
5.	Ordinul ANRE nr. 5/2014 pentru aprobarea conținutului – cadru al certificatelor de racordare	M.O. nr. 72 din 29.01.2014
6.	Ordinul ANRE nr. 6/2014 privind modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 95/2013 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de ANRE	M.O. nr. 96 din 07.02.2014
7.	Ordinul ANRE nr. 7/2014 privind modificarea anexei la Ordinul ANRE nr. 88/2013 pentru aprobarea tarifului reglementat practicat de operatorului pieței de energie electrică	M.O. nr. 96 din 07.02.2014
8.	Ordinul ANRE nr. 8/2014 privind aprobarea Condițiilor generale asociate licenței pentru activitatea de furnizare a energiei electrice	M.O. nr. 119 / 18.02.2014
9.	Ordinul ANRE nr. 9/2014 pentru aprobarea procedurii privind prognoza și facturarea abaterilor consumului de energie electrică pentru locurile de consum cu putere aprobată mai mare sau egală cu 1 MVA și abrogarea alin. (13) și (14) ale art. 26 din Metodologia de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013	M.O. nr. 119 / 18.02.2014
10.	Ordinul ANRE nr. 10/2014 privind aprobarea Metodologiei pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru a treia perioadă de reglementare	M.O. nr. 121/ 18.02.2014
11.	Ordinul ANRE nr. 13/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZ EST - S.A.	M.O. nr. 144 /27.02.2014
12.	Ordinul ANRE nr. 11/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public	M.O. nr. 145 /27.02.2014
13.	Ordinul ANRE nr. 12/2014 privind stabilirea cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi aferentă anului 2013	M.O. nr. 145 / 27.02.2014
14.	Ordinul ANRE nr. 14/2014 privind actualizarea valorilor – limită de tranzacționare a certificatelor verzi și a contravalorii unui certificat verde neachiziționat, aplicabile pentru anul 2014;	M.O. nr. 169 / 10.03.2014
15.	Decizia ANRE nr. 623/2014 pentru abrogarea Deciziei ANRE nr. 2.898/2009 privind reorganizarea oficiilor teritoriale ale ANRE	M.O. nr. 187/17.03. 2014
16.	Ordinul ANRE nr. 15/2014 privind aprobarea Procedurii pentru determinarea	M.O. nr. 191 / 18.03. 2014

	consumului propriu tehnologic în rețelele electrice de distribuție	
17.	Ordinul ANRE nr. 17/2014 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale, începând cu a treia perioadă de reglementare, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 42/2013	M.O. nr. 200 / 21.03.2014
18.	Ordinul ANRE nr. 16/2014 privind completarea Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 84/2013	M.O. nr. 201 / 21.03.2014
19.	Ordinul ANRE nr. 19/2014 privind modificarea Metodologiei pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru a treia perioadă de reglementare, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 10/2014	M.O. nr. 225 / 31.03.2014
20.	Ordinul ANRE nr. 18/2014 pentru aprobarea Metodologiei de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale	M.O. nr. 226 / 31.03.2014
21.	Ordinul ANRE nr. 20/2014 pentru modificarea ordinelor ANRE privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale	M.O. nr. 229 / 01.01.2014
22.	Ordinul ANRE nr. 21/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE –S.R.L.	M.O. nr. 229 / 01.01.2014
23.	Ordinul ANRE nr. 22/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMANIA S.R.L.	M.O. nr. 229 / 01.01.2014
24.	Ordinul ANRE nr. 26/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. E ON GAZ DISTRIBUTIE-S.A.;	M.O. nr. 229 / 01.01.2014
25.	Ordinul ANRE nr. 27/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. E ON ENERGIE ROMANIA S.A.	M.O. nr. 229 / 01.01.2014
26.	Ordinul ANRE nr. 23/2014 privind aprobarea nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de furnizare și a nivelului stocului de gaze naturale pentru titularul licenței de operare a Sistemului național de transport al gazelor naturale, pentru ciclul de înmagazinare 2014-2015	M.O. nr. 247/ 07.04.2014
27.	Ordinul ANRE nr. 24/2014 privind aprobarea Procedurii pentru determinarea și utilizarea profilului rezidual de consum	M.O. nr. 247 / 07.04.2014
28.	Ordinul ANRE nr. 25/2014 pentru modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței de certificate verzi aprobat prin Ordinul ANRE nr. nr. 57/2013	M.O. nr. 247 / 07.04.2014
29.	Ordinul ANRE nr. 29/2014 privind stabilirea tarifului reglementat pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale de Societatea Națională Gaze Naturale "Romgaz" – S.A. Mediaș	M.O. nr. 272 / 14.04.2014
30.	Ordinul ANRE nr. 30/2014 privind stabilirea tarifului reglementat pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană a gazelor naturale de Societatea Comercială "Depomureș" – S.A. Târgu Mureș	M.O. nr. 272 / 14.04.2014
31.	Ordinul ANRE nr. 28/2014 privind aprobarea Contractului – cadru dintre administratorul schemei de sprijin și plătitorul de contribuție pentru colectarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a Contractului – cadru dintre producătorul de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență și administratorul schemei de sprijin pentru plata bonusului/bonusului neacordat/cuantumului de regularizare a ante-supracompensării și restituirea bonusului necuvenit/supracompensării.	M.O. nr. 278 / 16.04.2014
32.	Ordinul ANRE nr. 31/2014 pentru aprobarea prelungirii duratei de valabilitate a legitimațiilor instalatorilor autorizați care expiră la data de 11 iunie 2014	M.O. nr. 385 / 23.05.2014
33.	Ordinul ANRE nr. 32/2014 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea	M.O. nr. 386 / 26.05.2014

	de transport al gazelor naturale	
34.	Ordinul ANRE nr. 33/2014 pentru aprobarea Metodologiei privind stabilirea obligațiilor de plată a energiei electrice reactive și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă	M.O. nr. 408 / 02.06.2014
35.	Ordinul ANRE nr. 34/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială CONGAZ – S.A.	M.O. nr. 418/ 05.06.2014
36.	Ordinul ANRE nr. 37/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. CPL CONCORDIA FILIALA CLUJ ROMÂNIA S.R.L.	M.O. nr. 440 / 17.06.2014
37.	Ordinul ANRE nr. 38/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. GAZ NORD EST S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 25/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, realizate de S.C. GAZ NORD EST - S.A	M.O. nr. 440 / 17.06.2014
38.	Ordinul ANRE nr. 39/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. SALGAZ S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 39/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, realizate de S.C. SALGAZ - S.A	M.O. nr. 440 / 17.06.2014
39.	Ordinul ANRE nr. 40/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. AMARAD DISTRIBUȚIE S.R.L și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 3/2011 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. AMARAD DISTRIBUȚIE - S.R.L	M.O. nr. 440 /17.06.2014
40.	Ordinul ANRE nr. 41/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. DISTRIGAZ VEST S.A. și pentru abrogarea Lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 20/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, realizate de S.C. DISTRIGAZ VEST - S.A.	M.O. nr. 440 / 17.06.2014
41.	Ordinul ANRE nr. 43/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. GAZ VEST S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 27/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, realizate de S.C. GAZ VEST - S.A.	M.O. nr. 440 / 17.06.2014
42.	Ordinul ANRE nr. 44/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. M.M. DATA S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 33/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, realizate de S.C. M.M. DATA - S.R.L.	M.O. nr. 440 / 17.06.2014
43.	Ordinul ANRE nr. 45/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. PROGAZ P&D S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 38/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, realizate de S.C. PROGAZ P&D - S.A.;	M.O. nr. 440/ 17.06.2014
44.	Ordinul ANRE nr. 46/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. COVI CONSTRUCT 2000 S.R.L	M.O. nr. 440 / 17.06.2014

	și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr.1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 15/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale, realizate de S.C. COVI CONSTRUCT 2000 - S.R.L.	
45.	Ordinul ANRE nr. 35/2014 pentru desemnarea furnizorilor de ultimă instanță	M.O. nr. 442 /17.06.2014
46.	Ordinul ANRE nr. 36/2014 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/2013	M.O. nr. 442 / 17.06.2014
47.	Ordinul ANRE nr. 47/2014 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 13/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZ EST – S.A.	M.O. nr. 450 /19.06.2014
48.	Ordinul ANRE nr.50/2014 pentru modificarea Ordinului ANRE nr.119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia.	M.O. nr. 473 / 27.06.2014
49.	Ordinul ANRE nr. 52/2014 privind modificarea anexei la Ordinul ANRE nr. 88/2013 pentru aprobarea tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică	M.O. nr. 473 / 27.06.2014
50.	Ordinul ANRE nr. 49/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cotelor anuale obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi și a celor de achiziție de certificate verzi	M.O. nr. 474 /27.06.2014
51.	Ordinul ANRE nr. 51/2014 privind aprobarea tarifului mediu pentru serviciul de transport, a tarifului pentru serviciul de sistem și a tarifelor zonale aferente serviciului de transport, practicate de Compania Națională de Transport al Energiei Electrice “ Transelectrica”- S.A. și de abrogare a anexei nr. 1 la Ordinul ANRE nr. 96/3013 privind aprobarea tarifului mediu pentru serviciul de transport, a tarifului pentru serviciul de sistem, a tarifelor zonale aferente serviciului de transport și a tarifelor pentru energia electrică reactivă, practicate de operatorii economici din cadrul sectorului energiei electrice	M.O. nr. 474/ 27.06.2014
52.	Ordinul ANRE nr. 55/2014 pentru prorogarea duratei de valabilitate a Ordinului ANRE nr. 39/2013 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport în perioada 1 iulie 2013-30 iunie2014 și a Ordinului ANRE nr. 1/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciilor întreruptibile de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport în perioada 1 februarie 2014- 30 iunie 2014	M.O. nr. 475 / 27.06.2014
53.	Ordinul ANRE nr. 56/2014 privind aprobarea nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de furnizare și a nivelului stocului de gaze naturale pentru titularul licenței de operare a Sistemului național de transport al gazelor naturale, pentru ciclul de înmagazinare 2014-2015	M.O. nr. 475 / 27.06.2014
54.	Ordinul ANRE nr.48/2014 privind aprobarea Regulamentului de acreditare a producătorilor de energie electrică din surse regenerabile de energie pentru aplicarea sistemului de promovare prin certificate verzi	M.O. nr. 477/ 28.06.2014
55.	Ordinul ANRE nr. 53/2014 privind modificarea și completarea Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013	M.O. nr. 478 / 28.06.2014
56.	Ordinul ANRE nr. 54/2014 privind unele măsuri pentru dezvoltarea pieței gazelor naturale	M.O. nr. 478 /28.06.2014
57.	Ordinul ANRE nr. 58/2014 pentru modificarea ordinelor ANRE privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale	M.O. nr. 479 / 28.06.2014
58.	Ordinul ANRE nr.57/2014 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie	M.O. nr. 488 / 1.07.2014

	electrică aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților casnici și asimilați clienților casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate	
59.	Ordinul ANRE nr. 62/2014 privind stabilirea obligației producătorilor și furnizorilor de gaze naturale de a încheia tranzacții pe piețele centralizate din România	M.O. nr. 518 /11.07.2014
60.	Ordinul ANRE nr. 59/2014 privind modificarea Ordinului ANRE nr. 74/2013 pentru aprobarea Procedurii privind punerea sub tensiune pentru perioada de probe și certificarea conformității tehnice a centralelor electrice eoliene și fotovoltaice și abrogarea alin. (4) al art. 25 din Norma tehnică „Condiții tehnice de racordare la rețelele electrice de interes public pentru centralele electrice fotovoltaice”, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 30/2013	M.O. nr. 521 / 14.07.2014
61.	Ordinul ANRE nr. 61/2014 pentru aprobarea Metodologiei privind stabilirea tarifelor de emiterie și actualizare a avizelor tehnice de racordare, certificatelor de racordare și avizelor de amplasament	M.O. nr. 537 /18.07.2014
62.	Ordinul ANRE nr. 63/2014 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 59/2013	M.O. nr. 537 / 18.07.2014
63.	Ordinul ANRE nr. 64/2014 pentru aprobarea Regulamentului de furnizare a energiei electrice la clienții finali	M.O. nr. 544 /23.07.2014
64.	Ordinul ANRE nr. 69/2014 pentru modificarea Metodologiei de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 32/2014	M.O. nr. 551 / 25.07.2014
65.	Ordinul ANRE nr. 66/2014 pentru modificarea regulilor generale privind piața centralizată de gaze naturale, aprobate prin Ordinul ANRE nr.50/2014	M.O. nr. 555 / 28.07.2014
66.	Ordinul ANRE nr. 60/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de ANRE în anul 2014	M.O. nr. 554 din 28.07.2014
67.	Ordinul ANRE nr. 70/2014 privind aprobarea venitului total și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport	M.O. nr. 556 /28.07.2014
68.	Ordinul ANRE nr. 67/2014 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piețele centralizate de gaze naturale administrate de Societatea Bursa Română de Mărfuri (Romanian Commodities Exchange) – S.A.	M.O. nr. 559 / 29.07.2014
69.	Ordinul ANRE nr. 68/2014 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale administrată de Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale OPCOM – S.A.	M.O. nr. 559 /29.07.2014
70.	Ordinul ANRE nr. 65/2014 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și desfășurare a licitațiilor simultane cu preț descrescător pe piața centralizată pentru serviciul universal	M.O. nr. 564 /30.07.2014
71.	Ordinul ANRE nr. 76/2014 pentru modificarea Metodologiei de monitorizare a pieței cu amănuntul de energie electrică, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 60/2008	M.O. nr. 598 / 11.08.2014
72.	Ordinul ANRE nr.77/2014 privind modificarea Metodologiei de monitorizare a pieței angro de energie electrică pentru aprecierea nivelului de concurență pe piață și prevenirea abuzului de poziție dominantă, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 35/2006	M.O. nr. 598 /11.08.2014
73.	Ordinul ANRE nr. 73/2014 privind aprobarea Condițiilor generale asociate licențelor pentru prestarea serviciului de distribuție a energiei electrice	M.O. nr. 599 /12.08.2014
74.	Ordinul ANRE nr. 75/2014 privind modificarea Normelor tehnice pentru proiectarea și execuția conductelor de transport gaze naturale, aprobate prin Ordinul ANRE nr.118/2013	M.O. nr. 601 /13.08.2014
75.	Ordinul ANRE nr. 74/2014 pentru aprobarea conținutului-cadru al avizelor tehnice de racordare	M.O. nr. 603 /13.08.2014
76.	Ordinul ANRE nr. 79/2014 pentru modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 15/2013 privind valorificarea cantităților de gaze naturale pe piața internă și	M.O. nr. 610 / 18.08.2014

	modalitatea de stabilire/avizare a structurilor amestecului de gaze naturale	
77.	Ordinul ANRE nr. 80/2014 pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul nr. 70/2014 privind aprobarea venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport	M.O. nr. 610 / 18.08.2014
78.	Ordinul ANRE nr. 71/2014 privind aprobarea certificării Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” – S.A. ca operator de transport și de sistem al sistemului electroenergetic național	M.O. nr. 612 / 19.08.2014
79.	Ordinul ANRE nr. 72/2014 privind aprobarea certificării Societății Naționale de Transport Gaze Naturale „Transgaz” – S.A. ca operator de transport și de sistem al Sistemului Național de transport al gazelor naturale	M.O. nr. 613 / 19.08.2014
80.	Ordinul ANRE nr. 78/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitățile de încheiere a contractelor bilaterale de energie electrică prin licitație extinsă și negociere continuă și prin contracte de procesare	M.O. nr. 621 / 25.08.2014
81.	Ordinul ANRE nr. 81/2014 pentru modificarea anexei la Ordinul ANRE nr. 60/2013 privind aprobarea instituirii unor reguli pe piața de echilibrare	M.O. nr. 621 / 25.08.2014
82.	Ordinul ANRE nr. 82/2014 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a pieței pentru ziua următoare de energie electrică cu respectarea mecanismului de cuplare prin preț a piețelor și modificarea unor acte normative care reglementează piața pentru ziua următoare de energie electrică	M.O. nr. 667 / 11.09.2014
83.	Ordinul ANRE nr. 85/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea comisiilor pentru soluționarea disputelor/divergențelor privind accesul la rețelele/sistemele din domeniul energiei	M.O. nr. 681 / 18.09.2014
84.	Ordinul ANRE nr. 83/2014 privind aprobarea Regulamentului pentru autorizarea persoanelor fizice care desfășoară activități în sectorul gazelor naturale	M.O. nr. 692/ 22.09.2014
85.	Ordinul ANRE nr. 86/2014 pentru abrogarea Deciziei Agenției Române pentru Conservarea Energiei nr. 56/2003 privind aprobarea Ghidului de elaborare și analiză a bilanțurilor energetice	M.O. nr. 696 / 23.09.2014
86.	Ordinul ANRE nr. 84 din 10 septembrie 2014 privind aprobarea Condițiilor-cadru de valabilitate a licenței de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale	M.O. nr. 699 / 24.09.2014
87.	Ordinul ANRE nr. 88/2014 privind modificarea Codului rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013	M.O. nr. 709 / 29.09.2014
88.	Ordinul ANRE nr. 92/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. VEGA 93 - S.R.L.	M.O. nr. 711 / 29.09.2014
89.	Ordinul ANRE nr. 87/2014 pentru modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 11/2014	M.O. nr. 713 / 30.09. 2014
90.	Ordinul ANRE nr. 90/2014 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 85/2013 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială B.E.R.G. SISTEM GAZ - S.A.	M.O. nr. 713 / 30.09.2014
91.	Ordinul ANRE nr. 91 din 29 septembrie 2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. TULCEA GAZ - S.A.	M.O. nr. 713 / 30.09.2014
92.	Ordinul ANRE nr. 93 din 29.09.2014 pentru modificarea ordinelor ANRE privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale	M.O. nr 714 / 30.09.2014
93.	Ordinul ANRE nr. 94/2014 pentru modificarea anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 60/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de ANRE în anul 2014	M.O. nr. 726 / 03.10.2014
94.	Ordinul ANRE nr. 95/2014 privind înființarea Departamentului pentru eficiență energetică în cadrul ANRE și numirea șefului acestuia	M.O. nr. 737 / 09.10.2014

95.	Ordinul ANRE nr. 89/2014 pentru modificarea Metodologiei de selectare a furnizorilor de formare profesională în sectorul gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 45/2013	M.O. nr. 747 / 14.10.2014
96.	Ordinul ANRE nr. 96/2014 pentru modificarea și completarea Ordinului ANRE nr. 9/2013 privind constituirea Comisiei tehnice pentru avizare a studiilor de fezabilitate întocmite în vederea concesionării serviciului de distribuție a gazelor naturale și de emitere a avizelor conforme pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale	M.O. nr. 750 / 14.10.2014
97.	Decizia ANRE nr. 2222/2014 pentru modificarea anexelor nr. 1 și 2 la Decizia ANRE nr. 2340/2013 privind numirea Comisiei de examinare a verficatorilor de proiecte și a experților tehnici pentru obiectivele/sistemele din sectorul gazelor naturale	M.O. nr. 750 / 14.10.2014
98.	Ordinul ANRE nr. 99/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. Macin GAZ SRL	M.O. nr. 756 / 17.10.2014
99.	Ordinul ANRE nr. 98/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. WIROM GAS S.A. și pentru abrogarea lit. B) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul presedintelui ANRE nr. 44/2009	M.O. nr. 758 / 20.10.2014
100.	Ordinul ANRE nr. 100/2014 pentru modificarea Ordinului ANRE nr.44/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. MM DATA SRL și pentru abrogarea lit.b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 33/2009	M.O. nr. 758 / 20.10.2014
101.	Ordinul ANRE nr. 101/2014 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 45/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. PROGAZ P & D S.A. și pentru abrogarea lit.b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul presedintelui ANRE nr. 38/2009	M.O. nr. 758 / 20.10.2014
102.	Ordinul ANRE nr. 102/2014 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 39/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de S.C. SALGAZ S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 39/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. SALGAZ SA	M.O. nr. 758 / 20.10.2014
103.	Ordinul ANRE nr. 97/2014 pentru aprobarea Procedurii de avizare a furnizorilor de formare profesională în domeniul instalațiilor electrice	M.O. nr. 762 / 21.10.2014
104.	Ordinul ANRE nr. 103/2014 privind modificarea și completarea regulamentului pentru acordarea autorizațiilor de înființare și a licențelor în sectorul gazelor naturale aprobat prin Ordinul ANRE nr. 34/2013	M.O. nr. 774 / 24.10.2014
105.	Decizia ANRE nr. 2667/2014 pentru aprobarea Contractului – cadru de vânzare/cumpărare a energiei electrice tranzacționate pe piața centralizată pentru serviciul universal	M.O. nr. 775 / 24.10.2014
106.	Ordinul ANRE nr. 108/2014 privind aprobarea nivelului stocului minim de gaze naturale pentru titularii licențelor de furnizare și a nivelului stocului de gaze naturale pentru titularul licenței de operare a Sistemului național de transport al gazelor naturale, pentru ciclul de înmagazinare 2014 - 2015	M.O. nr. 778 / 27.10.2014
107.	Ordinul ANRE nr. 107/2014 pentru stabilirea unor măsuri privind furnizarea gazelor naturale la clienții noncasnici în perspectiva eliminării prețurilor finale reglementate	M.O. nr. 780/ 27.10.2014
108.	Ordinul ANRE nr. 105/2014 pentru aprobarea Procedurii privind schimbarea furnizorului de energie electrică de către clientul final și pentru modificarea anexei la Ordinul ANRE nr. 35/2010 privind stabilirea unor reguli referitoare la piața de echilibrare a energiei electrice	M.O. nr. 781/ 27.10.2014
109.	Ordinul ANRE nr. 106/2014 privind modalitățile de informare a clienților finali de către furnizorii de gaze naturale cu privire la condițiile comerciale de furnizare a gazelor naturale	M.O. nr. 781/ 27.10.2014

110.	Ordinul ANRE nr. 104/2014 pentru aprobarea Condițiilor generale asociate licenței pentru prestarea serviciului de transport al energiei electrice, pentru prestarea serviciului de sistem și pentru administrarea pieței de echilibrare	M.O. nr. 783 / 28.10.2014
111.	Ordinul ANRE nr. 109/2014 privind aprobarea bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile pentru anul 2015	M.O. nr. 803 /04.11.2014
112.	Ordinul ANRE nr. 110/2014 privind aprobarea prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2015 producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare, care beneficiază de bonus	M.O. nr. 805 / 05.11.2014
113.	Ordinul ANRE nr. 111/2014 privind aprobarea Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență	M.O. nr. 805 /05.11.2014
114.	Ordinul ANRE nr. 112/2014 pentru modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 72/2013	M.O. nr. 805 /05.11.2014
115.	Ordinul ANRE nr. 115/2014 pentru aprobarea Regulilor privind decontarea lunară a obligațiilor de plată în piața de echilibrare și a dezechilibrelor părților responsabile cu echilibrarea	M.O. nr. 821 / 11.11.2014
116.	Ordinul ANRE nr. 114/2014 pentru aprobarea tarifelor de emisie și actualizare a avizelor tehnice de racordare, a certificatelor de racordare și a avizelor de amplasament	M.O. nr. 826 /12.11.2014
117.	Ordinul ANRE nr. 113/2014 pentru modificarea Procedurii privind alimentarea cu gaze naturale a consumatorului izolat tip A, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 36/2013	M.O. nr. 854 /24.11.2014
118.	Ordinul ANRE nr. 118/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a obligației producătorilor și furnizorilor de gaze naturale de a încheia tranzacții pe piețele centralizate de gaze naturale din România	M.O. nr. 858/ 25.11.2014
119.	Ordinul ANRE nr. 117/2014 pentru modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifului reglementat practicant de operatorul pieței de energie electrică, aprobată prin Ordinul ANRE nr.76/2013	M.O. nr. 862 / 27.11.2014
120.	Ordinul ANRE nr. 119/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială INTERGAZ – EST – S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 30/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. INTERGAZ – EST S.R.L.;	M.O. nr. 864 /27.11.2014
121.	Ordinul ANRE nr. 120/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Națională de Gaze Naturale „Romgaz” – S.A. Mediaș;	M.O. nr. 864 /27.11.2014
122.	Ordinul ANRE nr. 124/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială DESIGN PROIECT – S.R.L. și pentru abrogarea pct. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 17/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. DESIGN PROIECT – S.R.L.;	M.O. nr. 864 / 27.11.2014
123.	Ordinul ANRE nr. 125/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială EURO SEVEN INDUSTRY – S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 23/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. EURO SEVEN INDUSTRY – S.R.L.;	M.O. nr. 864/ 27.11.2014
124.	Ordinul ANRE nr. 126/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea	M.O. nr. 864 / 27.11.2014

	reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială GAZ SUD – S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 26/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. GAZ SUD - S.A.;	
125.	Ordinul ANRE nr. 121/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială CORDUN GAZ – S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 14/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. CORDUN GAZ - S.A.;	M.O. nr. 865/ 27.11.2014
126.	Ordinul ANRE nr. 122/2014 pentru modificarea ordinelor ANRE privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale;	M.O. nr. 865 /27.11.2014
127.	Ordinul ANRE nr. 123/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială OLIGOPOL – S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 35/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. OLIGOPOL - S.R.L.;	M.O. nr. 865 /27.11.2014
128.	Ordinul ANRE nr. 127/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială GRUP DEZVOLTARE REȚELE – S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 28/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. GRUP DEZVOLTARE REȚELE - S.A.;	M.O. nr. 865/ 27.11.2014
129.	Ordinul ANRE nr. 128/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială HARGAZ HARGHITA GAZ – S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 29/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. HARGEZ HARGHITA GAZ - S.A.;	M.O. nr. 865 /27.11.2014
130.	Ordinul ANRE nr. 129/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială INSTANT CONSTRUCT COMPANY – S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 27/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. INSTANT CONSTRUCT COMPANY - S.A.;	M.O. nr. 865 /27.11.2014
131.	Ordinul ANRE nr. 130/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială MEGAconstruct – S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 31/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. MEGAconstruct - S.A.;	M.O. nr. 866 /27.11.2014
132.	Ordinul ANRE nr. 131/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială MIHOC OIL – S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 8/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. MIHOC CIL - S.R.L.;	M.O. nr. 866/ 27.11.2014
133.	Ordinul ANRE nr. 132/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială NORD GAZ – S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE	M.O. nr. 866 /27.11.2014

	nr. 34/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. NORD GAZ - S.R.L.;	
134.	Ordinul ANRE nr. 133/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială OTTO GAZ – S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 83/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. OTTO GAZ - S.R.L.;	M.O. nr. 866 / 27.11.2014
135.	Ordinul ANRE nr. 134/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială PREMIER ENERGY – S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 36/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. PREMIER ENERGY - S.R.L.;	M.O. nr. 866 / 27.11.2014
136.	Ordinul ANRE nr. 135/2014 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială PRISMA SERV COMPANY – S.R.L.;	M.O. nr. 866 /27.11.2014
137.	Ordinul ANRE nr. 136/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială TEHNOLOGICA RADION – S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 30/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. TEHNOLOGICA RADION - S.R.L.;	M.O. nr. 866 /27.11.2014
138.	Ordinul ANRE nr. 137/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială TEN GAZ – S.R.L. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 35/2011 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. TEN GAZ - S.R.L.;	M.O. nr. 866 /27.11.2014
139.	Ordinul ANRE nr. 138/2014 privind aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizată de Societatea Comercială TIMGAZ – S.A. și pentru abrogarea lit. b) din anexa nr. 1 și a anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 40/2009 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de S.C. TIMGAZ - S.A.;	M.O. nr. 866 /27.11.2014
140.	Ordinul ANRE nr. 139/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind regimul și principiile remunerării membrilor Comitetului de reglementare și salarizarea personalului angajat al ANRE	M.O. nr. 876 / 3.12.2014
141.	Ordinul ANRE nr. 143/2014 privind unele măsuri pentru implementarea Regulamentului (UE) nr. 984/2013 al Comisiei din 14 octombrie 2013 de stabilire a unui cod al rețelei privind mecanismele de alocare a capacității în sistemele de transport al gazelor și de completare a Regulamentului (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului	M.O. nr. 881/ 04.12.2014
142.	Ordinul ANRE nr. 116/2014 privind aprobarea Normei tehnice energetice pentru limitarea fluctuațiilor de tensiune, inclusiv a efectului de flicker, în rețelele electrice de transport și distribuție – NTE 012/14/00	M.O. nr. 884 / 05.12.2014
143.	Ordinul ANRE nr. 141/2014 pentru aprobarea tarifelor specifice și indicatorilor specifice utilizați la stabilirea tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public	M.O. nr. 893 / 09.12.2014
144.	Ordinul ANRE nr. 142/2014 pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea măsurilor de salvagardare în situații de criză apărute în funcționarea Sistemului energetic național	M.O. nr. 893 / 09.12.2014
145.	Ordinul ANRE nr. 140/2014 pentru aprobarea tarifului reglementat practicat de	M.O. nr. 894 /09.12.2014

	operatorul pieței de energie electrică	
146.	Ordinul ANRE nr. 148/2014 pentru modificarea anexei nr. 3 la Ordinul ANRE nr. 81/2013 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale realizate de Societatea Comercială GAZMIR IAȘI – S.R.L	M.O. nr. 901 /10.12.2014
147.	Ordinul ANRE nr. 146/2014 privind stabilirea ratei reglementate a rentabilității aplicate la aprobarea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii de distribuție concesionari începând cu data de 1 ianuarie 2015 și aprobarea art. 122 din Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 72/2013	M.O. nr. 903 /12.12.2014
148.	Ordinul ANRE nr. 144/2014 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a cotelor anuale obligatorii de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie care beneficiază de sistemul de promovare prin certificate verzi și a celor de achiziție de certificate verz	M.O. nr. 909 /15.12.2014
149.	Ordinul ANRE nr. 149/2014 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Comercială CEZ Distribuție – S.A.	M.O. nr. 922 / 8.12.2014
150.	Ordinul ANRE nr. 154/2014 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Comercială „Filiala de Distribuție a Energiei Electrice Electrica Distribuție Muntenia Nord” – S.A.	M.O. nr. 922 / 18.12.2014
151.	Ordinul ANRE nr. 150/2014 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Comercială „E.ON Moldova Distribuție” – S.A.	M.O. nr. 923 /18.12.2014
152.	Ordinul ANRE nr. 151/2014 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Comercială „Enel Distribuție Banat” – S.A.	M.O. nr. 923 / 18.12.2014
153.	Ordinul ANRE nr. 157/2014 pentru aprobarea tarifelor reglementate de energie electrică aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților casnici care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate	M.O. nr. 927 /19.12.2014
154.	Ordinul ANRE nr. 152/2014 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Comercială „Enel Distribuție Dobrogea” – S.A.	M.O. nr. 929 /19.12.2014
155.	Ordinul ANRE nr. 153/2014 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Comercială „Enel Distribuție Muntenia” – S.A.	M.O. nr. 929 / 19.12.2014
156.	Ordinul ANRE nr. 145/2014 privind implementarea sistemelor de măsurare inteligentă a energiei electrice	M.O. nr. 931 / 19.12.2014
157.	Ordinul ANRE nr. 155/2014 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Comercială „Filiala de Distribuție a Energiei Electrice Electrica Distribuție Transilvania Nord” – S.A.	M.O. nr. 933 / 21.12.2014
158.	Ordinul ANRE nr. 156/2014 privind aprobarea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a prețului pentru energia electrică reactivă, pentru Societatea Comercială „Filiala de Distribuție a Energiei Electrice Electrica Distribuție Transilvania Sud” – S.A	M.O. nr. 933 / 21.12.2014
159.	Ordinul ANRE nr. 147/2014 privind aprobarea tarifelor și contribuțiilor bănești percepute de ANRE în anul 2015	M.O. nr. 934 / 19.12.2014
160.	Ordinul ANRE nr. 158/2014 privind aprobarea valorile prețurilor de referință pentru energia termică livrată în SACET din centralele cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență	M.O. nr. 939 / 22.12.2014
161.	Ordinul ANRE nr. 159/2014 pentru modificarea Ordinului prezidentului ANRE nr. 119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia	M.O. nr. 939 / 22.12.2014

162.	Ordinul ANRE nr. 160/2014 privind modalitatea de stabilire a structurii amestecului de gaze naturale pentru clienții casnici și clienții noncasnici producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației.	M.O. nr. 937 / 22.12.2014
163.	Ordinul ANRE nr. 161/2014 pentru aprobarea Metodologiei de alocare a cantităților de gaze naturale rezultate din activitatea de producție necesare acoperirii consumului clienților casnici și producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației	M.O. nr. 941 / 22.12.2014
164.	Decizia ANRE nr. 2794/2014 privind aprobarea Regulamentului pentru atestarea managerilor energetici și agreerea societăților prestatoare de servicii energetice și a Regulamentului pentru autorizarea auditorilor energetici din industrie	M.O. nr. 25 / 13.01.2015
165.	Ordinul ANRE nr. 162/2014 pentru aprobarea punctelor relevante ale Sistemului național de transport al gazelor naturale	M.O. nr. 39 / 16.01.2015

Total: Ordine: 161

Decizii: 4

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ
analizați în conformitate cu propunerile CEER referitoare la raportarea indicatorilor de performanță

A. INDEPENDENȚĂ

1. Independență legală și funcțională		Observații
1. Este autoritatea o entitate juridică distinctă de ministerul de resort sau de alte organisme guvernamentale?	Da	
2. Este ROF-ul în responsabilitatea exclusivă a autorității de reglementare?	Da	
3. Este RI-ul în responsabilitatea exclusivă a autorității de reglementare?	Da	
4. Este politica de personal (angajări, salarii, etc) în responsabilitatea exclusivă a autorității de reglementare?	Da	
5. Cine numește membrii Comitetului de reglementare?	a. Executivul (Primul ministru) b. Legislativul (Parlamentul) c. Executivul + legislativul	
6. Care sunt prevederile cu privire la revocarea membrilor Comitetului de reglementare?	a. Nu există prevederi specifice b. Nu pot fi revocați c. Pot fi revocați de cel care i-a numit d. Pot fi revocați din motive care nu țin de strategie e. Pot fi revocați indiferent din ce motiv	Numirea și revocarea membrilor Comitetului de reglementare se fac de către Parlament în ședința comună a celor două Camere.
Este independența o condiție necesară pentru numire? Sau este o condiție stabilită în mod oficial în legislație sau în statut?	a. Da b. Nu	
2. Independența personalului și a managementului în raport cu interesele de piață și indicațiile guvernului/mediul de afaceri		

2.1 Pot membrii Comitetului de reglementare să dețină funcții în guvern sau în alte instituții din administrația publică?	<p>a. Nu b. Doar cu acordul executivului c. Nu există prevederi speciale d. Da</p>	
2.2. Există prevederi în legislație/statut pentru evitarea conflictelor de interese în timpul executării mandatului de membru al Comitetului de reglementare? 2.3 Dacă da, se aplică aceste reguli și după expirarea mandatului?	<p>a.Da, b. Nu</p>	
2.4 Poate Guvernul să dea directive autorității de reglementare cu privire la politica generală? 2.5 Poate Guvernul să demareze acțiuni de investigare a activității ANRE?	<p>a. Da b. Nu Da</p>	
2.6 Are ANRE un Cod de conduită pentru personalul propriu și pentru management?	Da	
2.7 Există prevederi specifice pentru garantarea independenței personalului ANRE care desfășoară activități didactice în învățământul superior și de consultanță?	Nu	
3. Autonomia procesului decizional		
3.1 Este programul de reglementări al ANRE aprobat de un organism extern?	<p>a.Nu b.Doar cu acordul executivului c.Nu există prevederi speciale d.Da</p>	
3.2 Deciziile ANRE necesită aprobarea/ratificarea oficială a unui organism extern?	<p>a. Nu b.Da, Guvernul c.Da, Parlamentul d.Da, alte instituții</p>	
3.3 Există un alt organism în afară de Tribunal care să poată revoca deciziile emise de ANRE?	<p>a.Nu b. Da, Guvernul c. Da, un organism independent</p>	
4. Separare bugetară și autonomie financiară		
4.1 Care este sursa de finanțare a bugetului ANRE?	<p>a.Tarifele și contribuțiile agenților economici din sector b. Bugetul de stat începând cu anul 2010 c. Combinat</p>	
4.2 Este ANRE deplin responsabilă de implementarea bugetului, distinct	<p>a.Da, pe deplin b. Da, parțial, în cadrul</p>	

față de legislația națională privind bugetul de stat?	instrucțiunilor stabilite de alte organisme c. Nu, necesită aprobarea unui alt organism	
4.3. Cum este controlat bugetul ANRE ?	a.De ANRE b.De un Birou de contabilitate sau de Tribunal c. De Guvern d. De Parlament	
5. Dimensionarea schemei de personal și salarizarea		
5.1 Cine face propunerea de buget?	a.ANRE b. Guvernul c. Alt organism	
5.2 Care este organismul care propune dimensionarea schemei de personal (număr total și structura)?	a.ANRE, în mod independent, potrivit regulilor sale administrative interne Prin lege sau statut b. Guvernul c. Parlamentul	
5.3 este ANRE capabilă să atragă un număr suficient de mare de personal calificat?	a.Da b.Parțial, până la nivel de experți cu vechime c.Parțial, până la nivel de experți cu mai puțină vechime d. Nu	

B. ATRIBUȚII PRINCIPALE

1. Stabilirea tarifelor		Observații
1.1 Sunt tarifele pentru rețeaua de transport și pentru cea de distribuție stabilite/aprobate de ANRE ?	Da	
2. Asigurarea conformității		
2.1 Care este organismul competent pentru asigurarea conformității în domeniul separării legale în sectorul gazelor naturale și al energiei electrice ?	a. ANRE b.altă autoritate c.responsabilitate împărțită	
2.2 Care este organismul competent în vederea asigurării conformității în domeniul evidenței contabile ?	a.ANRE b.altă autoritate c.responsabilitate împărțită	
2.3 Care este organismul competent în	a.ANRE	

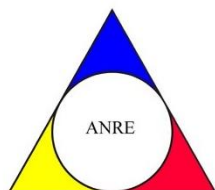
vederea asigurării conformității cu prevederile Regulamentelor 714/2009 and 715/2009?	b.altă autoritate c.responsabilitate împărțită	
3. Cooperarea transfrontalieră		
3.1 Este ANRE singurul organism de reglementare care asigură cooperarea privind schimburile transfrontaliere ?	a.Da b. Nu, ME este de asemenea implicat	
4. Protecția consumatorului		
4.1 Este ANRE singurul punct de contact?	a.Da b.Nu, în probleme de protecția consumatorului intervine și ANPC	

C. PUTERE DECIZIONALĂ

1. Decizii cu caracter obligatoriu		Observații
Este ANRE abilitată să emită decizii cu caracter obligatoriu pentru operatorii economici?	a.Da b.Nu	
Există o instituție/altă autoritate care poate revoca deciziile ANRE? Dacă da, care este aceasta?	a.Da b. Nu a. Tribunalul b.Guvernul c.Altă/alte instituție(ii)	
Există sancțiuni în caz de nerespectare a deciziilor emise de ANRE? Dacă da, care sunt acestea?	a. Da b. Nu a. Scrisoare publică adresată managementului prin care este dezaprobată încălcarea deciziei b. Publicarea unor rapoarte comparative prin care se demonstrează slaba performanță a respectivului operatorului de rețea c. În cazul contravențiilor se aplică amenzi, iar infracțiunile se pedepsesc conform prevederilor Codului penal.	
Ce tip de măsuri poate lua ANRE?	a.Să oblige OTS să facă anumite investiții b. Retragera licenței c. Revizuirea tarifelor sau	

	diminuarea ratei profitului în caz de nerespectare a deciziilor	
2. Competențe de investigare		
2.1 Are ANRE competențe de investigare?	a. Da b. Nu c. Doar cu acordul executivului	
2.2 Poate ANRE să efectueze inspecții?	a. Da b. Nu	
2.3 Dacă da, există reguli specifice privind efectuarea inspecțiilor?	a. Da b. Nu	
2.4 Sunt investigațiile limitate la anumite părți interesate (stakeholders)?	a. Da b. Nu c. Doar OTS	
2.5 Este ANRE abilitată să efectueze inspecții la fața locului la sediul operatorilor economici?	a. Da b. Nu	
2.6 Este necesară notificarea prealabilă din partea ANRE prin care să anunțe efectuarea unei inspecții la fața locului?	a. Da b. Nu, sunt posibile inspecții neanunțate	
2.7 Are ANRE competența să verifice documentele operatorului inspectat ?	a. Da, toate documentele b. Nu c. Da, dar numai cele specifice	
3. Cooperarea cu organismele financiare și de concurență sau cu Comisia		
3.1 Cooperează ANRE cu organismele financiare și de concurență sau la efectuarea investigațiilor referitoare respectarea legiilor privind concurența ?	a. Da b. Nu	
3.2 Dacă da, cum este aplicată această cooperare?	a. Sunt stipulate în regulile obișnuite b. printr-un Memorandum de Înțelegere între instituțiile implicate c. Altele	
3.3 Are ANRE nevoie de o aprobare oficială din partea unei alte instituții pentru stabilirea acestei cooperări?	a. Da b. Nu c. Da, de la Guvern și/sau Parlament d. Da, de la altă instituție	
3.4 Există sancțiuni dacă autoritățile nu	a. Da	

cooperează cu ANRE?	b. Nu	
4. Colectarea informațiilor de la operatori		
4.1 Există limite privind accesul la informațiile solicitate de ANRE?	a. Da b. Nu c. Da, din partea Guvernului d. Da, din partea altor instituții e. Acces deplin f. Informații financiare g. Informații tehnice	
4.2 Ce timp de sancțiuni poate aplica ANRE în cazul nerespectării sau refuzului de a transmite informațiile solicitate?	a. Retragera licenței b. Sancțiuni financiare c. Altele d. Sancțiunile nu sunt posibile	
5. Sancțiuni		
5.1 Are ANRE competența să penalizeze operatorii?	a. Da b. Nu	
5.2 Există o valoare limită a penalităților sau un procentaj limită din cifra de afaceri a operatorului	a. Da b. Nu	
5.3 Există prevăzute penalități pentru ANRE în caz de nerespectare a deciziilor ACER?	a. Da b. Nu	

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ
DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL
ENERGIEI - ANRE**

Str. Constantin Nacu nr.3
București, Sector 2
Cod poștal 020995

ROMÂNIA

Tel: 021/327.81.74
Fax: 021/312.43.65

E-mail: anre@anre.ro
www.anre.ro

